

משנה תורה - ספר קדושה

רבינו משה בן מיימון זצ"ל

• [הלכות איסורי ביאה](#) • [הלכות מאכלות אסורות](#) • [הלכות שחיטה](#)

[הלכות איסורי ביאה](#)

[פרק ראשון פרק שני פרק שלישי פרק רביעי פרק חמישי פרק](#)
[ששי פרק שביעי פרק שמיני פרק תשיעי פרק עשירי פרק אחד](#)
[עשר פרק שנים עשר פרק שלשה עשר פרק ארבעה עשר פרק חמשה](#)
[עשר פרק ששה עשר פרק שבעה עשר פרק שמנה עשר פרק תשעה](#)
[עשר פרק עשרים פרק אחד ועשרים פרק שנים ועשרים](#)

[הלכות מאכלות אסורות](#)

[פרק ראשון פרק שני פרק שלישי פרק רביעי פרק חמישי פרק](#)
[ששי פרק שביעי פרק שמיני פרק תשיעי פרק עשירי פרק אחד](#)
[עשר פרק שנים עשר פרק שלשה עשר פרק ארבעה עשר פרק חמשה](#)
[עשר פרק ששה עשר פרק שבעה עשר](#)

[הלכות שחיטה](#)

[פרק ראשון פרק שני פרק שלישי פרק רביעי פרק חמישי פרק](#)
[ששי פרק שביעי פרק שמיני פרק תשיעי פרק עשירי פרק אחד](#)
[עשר פרק שנים עשר פרק שלשה עשר פרק ארבעה עשר](#)

ספר קדושה והוא ספר חמישי - הלכותיו שלש. וזה הוא סדורן. הלכות
איסורי ביאה. הלכות מאכלות אסורות. הלכות שחיטה: והמצות
הנכללים בהם מפורשים בשמותם במקומותם:

יש בכללן שבע ושלשים מצות. מצוה אחת עשה. ושלשים ושש מצות לא תעשה. וזה הוא פרטן: (א) שלא לבוא על האם (ב) שלא לבוא על אשת אב (ג) שלא לבעול אחות (ד) שלא לבעול בת אשת אב (ה) שלא לבעול בת הבן (ו) שלא לבעול הבת (ז) שלא לבעול בת הבת (ח) שלא לישא אשה ובתה (ט) שלא לישא אשה ובת בנה (י) שלא לישא אשה ובת בתה (יא) שלא לבעול אחות אב (יב) שלא לבעול אחות אם (יג) שלא לבעול אשת אחי האב (יד) שלא לבעול אשת הבן (טו) שלא לבעול אשת אח (טז) שלא לבעול אחות אשתו (יז) שלא לשכב עם בהמה (יח) שלא תביא אשה בהמה עליה (יט) שלא לשכב עם זכר (כ) שלא לגלות ערות אב (כא) שלא לגלות ערות אחי אב (כב) שלא לבעול אשת איש (כג) שלא לבעול נדה (כד) שלא להתחתן בעכו"ם (כה) שלא יבוא עמוני ומואבי בקהל השם (כו) שלא להרחיק דור שלישי מצרי מלבוא בקהל (כז) שלא להרחיק דור שלישי אדומי מלבוא בקהל (כח) שלא יבוא ממזר בקהל (כט) שלא יבוא סריס בקהל (ל) שלא לסרס זכר אפילו בהמה חיה ועוף (לא) שלא ישא כהן גדול אלמנה (לב) שלא יבעול כהן גדול אלמנה אפילו בלא נישואין (לג) שישא כהן גדול בתולה בנערותיה (לד) שלא ישא כהן גדול גרושה (לה) שלא ישא זונה (לו) שלא ישא חללה (לז) שלא יקרב אדם לאחת מכל העריות ואף על פי שלא בעל: וביאור מצות אלו בפרקים אלו:

הלכות איסורי ביאה - פרק ראשון

א הבא על אחת מכל העריות האמורות בתורה במזיד חייב כרת שנאמר [\(ויקרא יח-כט\)](#) "כי כל אשר יעשה מכל התועבות האלה ונכרתו הנפשות" וגוי שניהם הבועל והנבעלת. ואם היו שוגגין חייבין חטאת קבועה. ויש מן העריות שהוא במיתת בית דין יתר על הכרת השוה בכולן:

ב אותן העריות שיש בהן מיתת ב"ד אם היו שם עדים והתראה ולא פירשו ממעשיהם ממיתין אותן מיתה האמורה בהן:

ג ואפילו היה העובר תלמיד חכם אין ממיתין ולא מלקין עד שתהיה שם התראה שלא נתנה התראה בכל מקום אלא להבחין בין שוגג למזיד:

ד העריות שיש בהן מיתת ב"ד מהן שמיתתן בסקילה. ומהן שמיתתן בשריפה. ומהן שמיתתן בחנק. ואלו שמיתתן בסקילה. הבא על אמו. ועל אשת אביו. ועל אשת בנו והיא הנקראת כלתו. והשוכב עם זכר. והשוכב עם בהמה. והאשה המביאה את הבהמה עליה:

ה ואלו הן העריות שמיתתן בשריפה. הבא על בת אשתו בחיי אשתו. ועל בת בתה. ועל בת בנה. ועל אם אשתו. ועל אם אמה. ועל אם אביה. והבא על בתו. ועל בת בתו. ועל בת בנו :

ו אין לך ערוה בחנק אלא אשת איש בלבד שנאמר [\(ויקרא כ-ז\)](#) "מות יומת הנואף והנואפת" ומיתה האמורה בתורה סתם היא חנק. ואם היתה בת כהן היא בשריפה ובועלה בחנק שנאמר [\(ויקרא כא-ט\)](#) "ובת איש כהן כי תחל לזנות" [\(ויקרא כא-ט\)](#) "באש תשרף". ואם היתה נערה מאורשה שניהם בסקילה שנאמר [\(דברים כב-כד\)](#) "כי תהיה נערה בתולה" וגו' [\(דברים כב-כד\)](#) "וסקלתם אותם באבנים". וכל מקום שנאמר בתורה [\(ויקרא כ-יג\)](#) [\(ויקרא כ-ב\)](#) "מות יומתו דמיהם בס" הרי הן בסקילה :

ז שאר העריות כולן בכרת בלבד ואין בהם מיתת ב"ד. לפיכך אם היו שם עדים והתראה ב"ד מלקין אותן שכל חייבי כריתות לוקין :

ח הבא על אחת מחייבי לאוין במזיד. הוא לוקה והיא. ואם בשוגג פטורין מכלום. והבא על אחת מהשניות במזיד מכין אותו מכת מרדות מדבריהם. אבל הבא על אחת מחייבי עשה אינו לוקה. ואם הכו אותם ב"ד מכת מרדות כדי להרחיק מן העבירה הרשות בידם :

ט אנוס פטור מכלום מן המלקות ומן הקרבן ואין צריך לומר מן המיתה שנאמר [\(דברים כב-כז\)](#) "ולנערה לא תעשה דבר". בד"א בשנאנס הנבעל. אבל הבעל אין לו אונס שאין קישוי אלא לדעת. ואשה שתחלת ביאתה באונס וסופה ברצון פטורה מכלום שמשעתחיל לבעול באונס אין בידה שלא תרצה שיצר האדם וטבעו כופה אותה לרצות :

י המכניס ראש העטרה בלבד הוא הנקרא מערה מלשון [\(ויקרא כ-יח\)](#) "את מקורה הערה". והמכניס כל האבר הוא הנקרא גומר. ובכל הביאות האסורות אחד המערה ואחד הגומר ואע"פ שלא הוציא שכבת זרע ואף ע"פ שפירש ולא גמר כיון שהכניס ראש העטרה נתחייבו שניהם מיתת ב"ד או כרת או מלקות או מכת מרדות. [\(ואחד הבא על הערוה כדרכה ואחד הבא עליה שלא כדרכה\)](#) משיערה בה יתחייבו שניהן מיתה או כרת או מלקות או מכת מרדות בין שהיו שוכבין בין שהיו עומדים על הכנסת העטרה הוא החיוב :

יא כל הבא ביאה אסורה בלא קישוי. אלא שהיה האבר שלו מדולדל כמו אבר המתים כגון החולים. או מי שנולד כך כגון סריס חמה אע"פ שהכניס את האבר בידו אינו חייב לא כרת ולא מלקות ואין צריך לומר מיתה. שאין זו ביאה. אבל פוסל הוא מן התרומה וב"ד מכין את שניהם מכת מרדות :

יב הבא על ערוה מן העריות כמתעסק אף ע"פ שאין כוונתו לכך חייב. וכן בחייבי לאוין ובשניות. אבל הבא על ערוה מן העריות והיא מתה פטור מכלום. ואין צריך לומר בחייבי לאוין שהוא פטור. והבא על הטריפה או ששכב עם בהמה טריפה חייב. חי הוא אע"פ שסופו למות מחולי זה. ואפילו שחט בה שני סימנין ועדיין היא מפרכסת הבא עליה חייב עד שתמות או עד שיתיז ראשה :

יג כל אשה אסורה מאלו אם היתה בת ג' שנים ויום אחד ומעלה גדול הבא עליה חייב מיתה או כרת או מלקות והיא פטורה מכלום אלא אם כן היתה גדולה. ואם היתה פחותה מזה הרי שניהן פטורין שאין ביאתה ביאה. וכן אשה גדולה שבא עליה קטן אם היה בן ט' שנים ויום אחד ומעלה היא חייבת כרת או מיתה או מלקות והוא פטור. ואם היה בן ט' שנים ולמטה שניהם פטורין :

יד הבא על הזכר או הביא זכר עליו כיון שהערה אם היו שניהם גדולים נסקלים שנאמר [\(ויקרא יח-כב\)](#) "ואת זכר לא תשכב" בין שהיה בועל או נבעל. ואם היה קטן בן ט' שנים ויום אחד ומעלה זה שבא עליו או הביאו על עצמו נסקל והקטן פטור. ואם היה הזכר בן ט' או פחות שניהן פטורין וראוי לבית דין להכות הגדול מכת מרדות לפי ששכב עם זכר ואע"פ שהוא פחות מבן ט' :

טו [אחד הבא על הזכר או] הבא על אנדרוגינוס דרך זכרותו חייב. [ואם בא עליו דרך נקבותו פטור] והטומטום ספק הוא לפיכך הבא על הטומטום או על אנדרוגינוס [דרך נקבותו] מכין אותו מכת מרדות והאנדרוגינוס מותר לישא אשה :

טז הבא על הבהמה או שהביא בהמה עליו שניהן נסקלין שנאמר [\(ויקרא יח-כג\)](#) "ובכל בהמה לא תתן שכבתך" בין שרבעה או הביאה עליו. ואחד בהמה ואחד חיה ועוף הכל בסקילה. ולא חלק הכתוב בבהמה בין גדולה לקטנה שנאמר [\(ויקרא יח-כג\)](#) "ובכל בהמה" אפילו ביום לידתה [\(הבא עליה בין כדרכה בין שלא כדרכה\)](#) כיון שהערה בה או שהערתה בו חייב :

יז קטן בן ט' שנים ויום אחד שבא על הבהמה או הביאה עליו היא נסקלת על ידו והוא פטור. היה בן ט' או פחות אין סוקלין את הבהמה. וכן קטנה בת ג' שנים ויום אחד שהביאה בהמה וחיה עליה בין בהמה גדולה בין בהמה קטנה כיון שהערתה בה הבהמה [\(בין כדרכה בין שלא כדרכה\)](#) הבהמה נסקלת והיא פטורה. ואם היתה גדולה שניהן נסקלין ואם היתה מבת ג' שנים ולמטה אין הבהמה נסקלת :

יח וכן השוכב עם הבהמה בשגגה והאשה שהביאה את הבהמה עליה בשגגה אין הבהמה נסקלת על ידן ואף ע"פ שהן גדולים. כל העריות כולן שהיה אחד גדול ואחד קטן פטור והגדול חייב כמו שביארנו. אחד

ער ואחד ישן הישן פטור. אחד מזיד ואחד שוגג המזיד חייב והשוגג מביא קרבן. אחד אנוס ואחד ברצון האנוס פטור כמו שביארנו :

יט אין העדים נזקקין לראות המנאפים שהערו זה בזה והכניס כמכחול בשפופרת. אלא משיראו אותן דבוקין זה עם זה כדרך כל הבועלין הרי אלו נהרגין בראיה זו. ואין אומרים שמא לא הערה מפני שחזקת צורה זו שהערה :

כ מי שהחזק בשאר בשר דנין בו על פי החזקה. אף ע"פ שאין שם ראיה ברורה שזה קרוב ומלקין ושורפין וסוקלין וחונקין על חזקה זו. כיצד הרי שהחזק שזו אחותו או בתו או אמו ובא עליה בעדים הרי זה לוקה או נשרף או נסקל ואע"פ שאין שם ראיה ברורה שזו היא אחותו או אמו או בתו אלא בחזקה בלבד. ומעשה באשה אחת שבאת לירושלים ותינוק מורכב לה על כתיפה והגדילתו בחזקת שהוא בנה ובא עליה והביאו לב"ד וסקלוה. ראיה לדין זה מה שדנה תורה במקלל אביו ומכה אביו שיומת ומנין לנו ראיה ברורה שזה אביו אלא בחזקה כך שאר קרובים בחזקה :

כא איש ואשה שבאו ממדינת היס הוא אומר זאת אשתי והיא אומרת זה בעלי אם הוחזקה בעיר ל' יום שהיא אשתו הורגין עליה אבל בתוך הל' יום אין הורגין עליה משום אשת איש :

כב האשה שהוחזקה נדה בשכונותיה בעלה לוקה עליה משום נדה. המקנא לאשתו ונסתרה ובא עד אחד והעיד שנטמאה והיה בעלה כהן ובא עליה אח"כ הרי זה לוקה עליה משום זונה. אע"פ שעיקר העדות בעד אחד כבר הוחזקה בזונה :

כג האב שאמר בתי זו מקודשת היא לזה אע"פ שהוא נאמן ותנשא לו אם זינתה אינה נסקלת על פיו עד שיהיו שם עדים שנתארסה בפניהם. וכן האשה שאמרה מקודשת אני אינה נהרגת על פיה עד שיהיו שם עדים או תוחזק :

הלכות איסורי ביאה - פרק שני

א אשת אביו ואשת בנו ואשת אחיו ואשת אחי אביו ארבעתן ערוה עליו לעולם בין מן האירוסין בין מן הנישואין בין שנתגרשו בין שלא נתגרשו בין בחיי בעליהן בין אחר מיתת בעליהן חוץ מאשת אחיו שלא הניח בן. ואם בא על אחת מהן בחיי בעלה חייב שתים. משום שאר בשר ומשום אשת איש. שהרי שניהן האיסורין באין כאחד :

ב לפיכך הבא על אמו שהיא אשת אביו חייב שתיים בין בחיי אביו בין לאחר מיתת אביו אחת משום אמו ואחת משום אשת אביו. אחד אחיו מאביו או אחיו מאמו בין מנישואין בין מזנות אשתו ערוה עליו. אבל אשת אחי אביו מן האם הרי היא שנייה כמו שביארנו. ואחד אחותו מאביו או מאמו בין מן הנישואין בין מזנות כגון שזנתה אמו או אביו עם אחרים והיתה לו אחות מזנות הרי זו ערוה עליו שנאמר [\(ויקרא יח-ט\)](#) "מולדת בית או מולדת חוץ":

ג בת אשת אביו שהיא אחותו מאביו הרי היא ערוה עליו שנאמר [\(ויקרא יח-יא\)](#) "ערות בת אשת אביך מולדת אביך". אבל אם נשא אביו אשה ויש לה בת מאיש אחר אותה הבת מותרת לו שאין זו מולדת אביו. והלא משום אחותו חייב עליה ולמה נאמר [\(ויקרא יח-יא\)](#) "בת אשת אביך" לחייב עליה אף משום זה:

ד לפיכך הבא על אחותו שהיא בת נשואת אביו חייב שתיים. אחת משום [\(ויקרא יח-ט\)](#) "ערות אחותך" ואחת משום [\(ויקרא יח-יא\)](#) "ערות בת אשת אביך". אבל אם אנס אביו אשה או פיתה אותה והוליד ממנה בת ובא עליה אינו חייב אלא משום אחותו בלבד שאין בת האנוסה בת אשת אביו:

ה אחות אמו בין אחותה מאביה בין אחותה מאמה בין מן הנישואין בין מזנות הרי זו ערוה עליו משום אחות אס. וכן אחות האב בין מן האם בין מן האב בין מן הנישואין בין מזנות הרי זו ערוה עליו משום אחות אב:

ו הבא על אשה דרך זנות והוליד ממנה בת אותה הבת ערוה עליו משום בתו ואע"פ שלא נאמר בתורה ערות בתך לא תגלה מאחר שאסר בת הבת שתק מן הבת ואיסורה מן התורה. ואינו מדברי סופרים. לפיכך הבא על בתו מנשואתו חייב שתיים. משום בתו ומשום ערות אשה ובתה:

ז כיון שקידש אדם אשה נאסרו עליו מקרובותיה שש נשים וכל אחת מהן ערוה עליו לעולם בין כנס בין גירש בין בחיי אשתו בין לאחר מותה. ואלו הן אמה ואם אביה ובתה ובת בתה ובת בנה. ואם בא על אחת מהן בחיי אשתו שניהן נשרפין:

ח בא עליהן לאחר מיתת אשתו הרי אלו בכרת ואין בהן מיתת ב"ד שנאמר [\(ויקרא כ"ד\)](#) "באש ישרפו אותו ואתהן" בזמן ששתיהן קיימות שהן אשתו וזו שבא עליה הרי הוא והערוה נשרפין. ובזמן שאין שתיהן קיימות אין שם שריפה:

ט וכן אחות אשתו ערוה עליו עד שתמות אשתו בין אחותה מאמה בין אחותה מאביה בין מן הנישואין בין מזנות הרי זו ערוה עליו:

י עבר ונאף עם אחת משבע נשים אלו בין בזדון בין בשגגה אע"פ שהוא והנואפת במיתת בית דין או בכרת לא נאסרה אשתו עליו חוץ מאחות ארוסתו שהיא אוסרת אשתו עליו כמו שביארנו בהלכות גירושין :

יא הבעל אשה דרך זנות לא נאסרו עליו קרובותיה שהן השבע נשים שאמרנו. אבל חכמים אסרו על מי שנאף עם אשה לישא אחת מן השבע נשים קרובותיה כל זמן שהזונה קיימת. מפני שהזונה באה לקרובותיה לבקר אותן והוא מתייחד עמה ולבו גס בה ויבוא לידי עבירה שיבעול הערוה. ולא עוד אלא אפילו נטען על אשה הרי זה לא ישא אחת מקרובותיה עד שתמות זו שנטען עליה. ואם כנס הקרובה שזנה עם קרובותיה לא יוציא :

יב מי שנטען על ערוה או שיצא לו שם רע עמה לא ידור עמה במבוי אחד ולא יראה באותה שכונה. ומעשה באחד שהיו מרננין אחריו עם חמותו והכו אותו חכמים מכת מרדות מפני שעבר על פתח ביתה :

יג הבא על אשה ובתה דרך זנות או על אשה ואחותה וכיוצא בהן הרי זה כמי שבא על שתי נשים נכריות שאין נעשות ערוה זו עם זו אלא בנישואין לא בזנות. וכן אם אנס אביו או בנו או אחיו או אחי אביו אשה או פיתה אותה הרי זה מותרת לו וישאנה שלא נאמר אלא "אשת" ואין כאן אישות :

יד אביו או בנו שנשא אשה הרי זה מותר לישא בתה או אמה כמו שביארנו. ומותר לאדם לישא אשת בן אחיו. ונושא אדם אשה ובת אחותה או בת אחיה כאחת. ומצות חכמים לישא אדם בת אחותו והוא הדין לבת אחיו שנאמר [\(ישעיה נח-ז\)](#) "ומבשרך לא תתעלם" :

הלכות איסורי ביאה - פרק שלישי

א הבא על אשת קטן אפילו היתה יבמה שבא עליה בן ט' שנים ויום אחד הרי זה פטור. וכן הבא על אשת חרש ושוטה ואשת טומטום ואנדרוגינוס ועל החרשת ועל השוטה אשת הפקח ועל אשה שהיא מקודשת בספק או מגורשת בספק כולן פטורין. ואם היו מזידין מכין אותן מכת מרדות :

ב הבא על הקטנה אשת הגדול אם קידשה אביה הרי זה בחנק והיא פטורה מכלום ונאסרה על בעלה כמו שביארנו בהלכות סוטה. ואם היא בת מיאון מכין אותה מכת מרדות והיא מותרת לבעלה. ואפילו היה כהן :

ג בת כהן שזינתה כשהיא אשת איש. בין שהיה בעלה כהן בין שהיה ישראל ואפילו היה בעלה ממזר או נתין או שאר מחייבי לאוין הרי זו בשריפה שנאמר [\(ויקרא כא-ט\)](#) "ובת איש כהן כי תחל לזנות". ובעלה בחנק וכן בת ישראל אשת כהן בחנק כדין כל אשת איש :

ד הבא על נערה מאורשה שניהן בסקילה ואינן חייבין סקילה עד שתהיה נערה בתולה מאורשה והיא בבית אביה. היתה בוגרת או שנכנסה לחופה אע"פ שלא נבעלה אפילו מסרה האב לשלוחי הבעל וזנתה בדרך הרי זו בחנק :

ה והבא על קטנה מאורשה בבית אביה הוא בסקילה והיא פטורה. ונערה מאורשה בת כהן שזינתה בסקילה :

ו באו עליה עשרה והיא בתולה ברשות אביה זה אחר זה הרי הראשון בסקילה וכולן בחנק בד"א שבאו עליה כדרכה אבל אם באו עליה שלא כדרכה עדיין היא בתולה וכולן בסקילה :

ז נערה מאורשה שהיתה משוחררת או גיורת אע"פ שנשתחררה ונתגיירה והיא פחותה מבת שלש שנים ויום אחד הרי זו בחנק ככל אשת איש :

ח דין חדש יש במוציא שם רע. ומה הוא החדוש שאם נמצא הדבר אמת ובאו עדים שזינתה כשהיתה נערה מאורשה אע"פ שזינתה אחר שיצאה מבית אביה ואפילו שזינתה אחר שנכנסה לחופה קודם בעילת הבעל סוקלין אותה על פתח בית אביה. אבל שאר נערות מאורסות שלא היה להן דין הוצאת שם רע שזנו מאחר שיצאו מבית האב הרי הן בחנק כמו שביארנו. הא למדת שבאשת איש שלש מיתות. יש אשת איש שהיא בחנק. ויש אשת איש שהיא בשריפה. ויש אשת איש שהיא בסקילה :

ט והיכן סוקלין נערה מאורשה שזינתה. אם זנתה בבית אביה אע"פ שלא העידו עליה העדים אלא אחר שבאה לבית חמיה [\(וניסת\)](#) הרי זו נסקלת על פתח בית אביה. זינתה בבית חמיה קודם שימסור אותה האב אע"פ שהעידו עליה אחר שחזרה לבית אביה הרי זו נסקלת על פתח שער העיר ההיא :

י באו עדים אחר שבגרה או אחר שבעלה בעלה אע"פ שהעידו שזינתה בבית אביה כשהיתה נערה הרי זו נסקלת בבית הסקילה :

יא היתה הורתה שלא בקדושה ולידתה בקדושה נסקלת על פתח שער העיר. כל מי שמצותה לסקול אותה על פתח שער העיר אם היתה עיר שרובה עכו"ם סוקלין אותה על פתח ב"ד. וכל מי שמצותה לסקול אותה על פתח בית אביה אם לא היה לה אב או שהיה לה אב ולא היה לו בית

הרי זו נסקלת בבית הסקילה. לא נאמר [\(דברים כב-כא\)](#) "פתח בית אבי" אלא למצוה:

יב הבא על ערוה מן העריות ביאות הרבה חייב כרת או מיתת בית דין על כל ביאה וביאה אע"פ שאין ב"ד יכולין להמית אלא מיתה אחת הרי הביאות נחשבות לו כעבירות הרבה. וכן אם בא ביאה אחת שחייבין עליה משמות הרבה. אם היה שוגג מביא קרבן על כל שם ושם. אע"פ שהיא ביאה אחת כמו שיתבאר בהלכות שגגות. ואם היה מזיד הרי זו נחשבת לו כעבירות הרבה. וכן יש בא ביאה אחת ולוקה עליה מלקיות הרבה כמו שיתבאר:

יג שפחה חרופה האמורה בתורה היא שחציה שפחה וחציה בת חורין ומקודשת לעבד עברי שנאמר [\(ויקרא יט-כ\)](#) "לא יומתו כי לא חופשה" הא אם נשתחררה כולה חייבין עליה מיתת ב"ד שהרי נעשית אשת איש גמורה כמו שביארנו בהלכות אישות:

יד ביאת שפחה זו משונה מכל ביאות אסורות שבתורה. שהרי היא לוקה שנאמר [\(ויקרא יט-כ\)](#) "בקורת תהיה" והוא חייב קרבן אשם שנאמר [\(ויקרא יט-כא\)](#) "והביא את אשמו". אחד שוגג אחד מזיד בשפחה חרופה מביא אשם והבא עליה ביאות הרבה בין בזדון בין בשגגה מביא אשם אחד. אבל היא חייבת מלקות על כל ביאה וביאה אם היתה מזידה כשאר חייבי לאוין:

טו המערה בשפחה חרופה ולא גמר ביאתו פטור עד שיגמור ביאתו. ואינו חייב אלא על הגדולה הבעולה המזידה וברצונה. אבל אם היתה קטנה או שלא היתה בעולה או היתה שוגגת או אנוסה או ישנה פטור [וכן אם בא עליה שלא כדרכה פטור שבשפחה חרופה לא הושה ביאה כדרכה לביאה שלא כדרכה שנאמר [\(ויקרא יט-כ\)](#) "שכבת זרע" אבל בשאר ביאות לא חלק בין ביאה לביאה שנאמר [\(ויקרא יח-כב\)](#) [\(ויקרא כג-ג\)](#) "משכבי אשה" מגיד [לך] הכתוב ששני משכבות באשה]:

טז כל מקום שאמרנו בשפחה שהוא פטור הוא פטור מן הקרבן והיא פטורה מן המלקות. אבל מכין אותו מכת מרדות מדבריהם אם היו שניהן מזידין וגדולים:

יז בן תשע שנים ויום אחד שבא על שפחה חרופה היא לוקה והוא מביא קרבן. והוא שתהיה גדולה ובעולה וברצונה כמו שביארנו. שאין האיש חייב קרבן עד שתתחייב היא מלקות שנאמר [\(ויקרא יט-כ\)](#) "בקורת תהיה" [\(ויקרא יט-כא\)](#) "והביא את אשמו":

הלכות איסורי ביאה - פרק רביעי

א הנדה הרי היא כשאר כל העריות המערה בה [בין כדרכה בין שלא כדרכה] חייב כרת ואפילו היתה קטנה בת שלש שנים ויום אחד כשאר עריות שהבת מתטמאה בנדה ואפילו ביום לידתה. ובת עשרה ימים מטמאה בזיבה ודבר זה מפי השמועה למדו שאין הפרש בין גדולה לקטנה לטומאת נדות וזבות:

ב ואחד הבא על הנדה כל שבעת הימים ואפילו לא ראתה אלא יום ראשון. ואחד הבא על יולדת זכר כל שבעה או על יולדת נקבה כל ארבעה עשר. או על הזבה כל ימי זובה וספירתה. בין שפחה בין משוחררת הכל בכרת שנאמר בנדה [\(ויקרא טו-יט\)](#) "שבעת ימים תהיה בנדתה". ובזבה נאמר [\(ויקרא טו-כה\)](#) "כל ימי זוב טומאתה כימי נדתה תהיה". וביוולדת זכר הוא אומר [\(ויקרא יב-ב\)](#) "כימי נדת דותה תטמא" וביוולדת נקבה [\(ויקרא יב-ה\)](#) "וטמאה שבועים כנדתה":

ג במה דברים אמורים שהטומאה תלויה בימים בשטבלה במי מקוה אחר הימים הספורים. אבל נדה וזבה ויולדת שלא טבלו במי מקוה הבא על אחת מהן אפילו אחר כמה שנים חייב כרת. שבימים וטבילה תלה הכתוב שנאמר [\(ויקרא טו-יח\)](#) "ורחצו במים" זה בנין אב לכל טמא שהוא בטומאתו עד שיטבול:

ד העכו"ם אין חייבין עליהם משום נדה ולא משום זבה ולא משום יולדת. וחכמים גזרו על כל העכו"ם הזכרים והנקבות שיהו כזבים תמיד בין ראו בין לא ראו לענין טומאה וטהרה:

ה כל דם שתראה היולדת בתוך ל"ג של זכר וס"ו של נקבה הוא הנקרא דם טוהר. ואין מונע את האשה מבעלה אלא טובלת אחר שבעה זכר ואחר ארבעה עשר לנקבה ומשמשת מטתה אף ע"פ שהדם שותת ויורד:

ו כל חייבי טבילות טבילתן ביום חוץ מנדה ויולדת שהרי הוא אומר בנדה [\(ויקרא טו-יט\)](#) "שבעת ימים תהיה בנדתה". השבעה כולן בנדתה וטובלת בליל שמיני. וכן יולדת זכר בליל שמיני ויולדת נקבה בליל חמשה עשר. שהיולדת כנדה כמו שביארנו:

ז נתאחרה ימים רבים ולא טבלה כשתטבול לא תטבול אלא בלילה שאם תטבול ביום יטעו ותבא נדה אחרת לטבול בשביעי:

ח היתה חולה או שהיה מקום הטבילה רחוק ואין הנשים יכולות להגיע לו ולחזור בלילה מפני הלסטים או מפני הצינה או מפני שנועלין שערי המדינה בלילה הרי זו טובלת ביום השמיני או בימים של אחריו ביום:

ט כל הנשים שיש להן וסת בחזקת טהרה לבעליהן עד שתאמר לו טמאה אני או עד שתוחזק נדה בשכנותיה. הלך בעלה למדינה אחרת והניחה טהורה כשיבוא אינו צריך לשאול לה אפילו מצאה ישנה הרי זה מותר לבוא עליה שלא בעונת וסתה ואינו חושש שמא נדה היא. ואם הניחה נדה אסורה לו עד שתאמר לו טהורה אני :

י האשה שאמרה לבעלה טמאה אני וחזרה ואמרה טהורה אני ודרך שחוק אמרתי לך תחלה אינה נאמנת. ואם נתנה אמתלא לדבריה נאמנת. כיצד תבעה בעלה ואחותו או אמו עמה בחצר ואמרה טמאה אני ואח"כ חזרה ואמרה טהורה אני ולא אמרתי לך טמאה אלא מפני אחותך ואמך שמא יראו אותנו הרי זו נאמנת וכן כל כיוצא בזה :

יא היה משמש עם הטהורה ואמרה לו נטמאתי לא יפרוש מיד והוא בקישויו שהנאה לו ביציאתו כביאתו. ואם פירש והוא בקישויו חייב כרת כמו שבעל נדה והוא הדין בשאר עריות. אלא כיצד יעשה נועץ צפרני רגליו בקרקע ושוהה ואינו מזדעזע עד שימות האבר ואחר כך נשמט ממנה :

יב ואסור לו לאדם לבא על אשתו סמוך לוסתה שמא תראה דם בשעת תשמיש שנא' **(ויקרא טו-לא)** "והזרתם את בני ישראל מטומאתם". וכמה. אם היה דרכה לראות ביום אסור לשמש מתחלת היום. ואם היה דרכה לראות בלילה אסור לשמש מתחלת הלילה :

יג עבר וסתה ולא ראתה מותרת לשמש אחר שתעבור עונת הוסת. כיצד היה דרכה לראות בשש שעות ביום אסורה לשמש מתחלת היום. עברו שש שעות ביום ולא ראתה אסורה לשמש עד לערב. וכן אם היה דרכה לראות בשש שעות בלילה ועברו ולא ראתה אסורה לשמש עד שתזרח השמש :

יד דרך בני ישראל ובנות ישראל לעולם לבדוק עצמם אחר התשמיש. כיצד מקנח האיש עצמו במטלית נכונה לו ומקנחת האשה עצמה במטלית נכונה לה ורואין בהן שמא ראתה דם בשעת תשמיש. ויש לאיש להניח אשתו שתבדוק במטלית שלו מתוך שנאמנת על שלה נאמנת על שלו :

טו בגדים אלו שמקנחין בהן צריכין שיהיו של פשתן שחקים ולבנים והם הנקראים עדים בענין זה. והבגד שמקנח בו הוא נקרא עד שלו. והבגד שמקנחת היא בו נקרא עד שלה :

טז הצנועות אין משמשות אלא עד שיבדקו עצמן תחלה קודם תשמיש. ואשה שאין לה וסת אסורה לשמש עד שתבדוק. לפיכך היא משמשת בשני עדים אחד לפני התשמיש ואחד לאחרי התשמיש. אבל אשה שיש לה וסת אינה צריכה עד לפני תשמיש אלא משום צניעות בלבד. אבל אחר

תשמיש הכל צריכין שני עדים אחד לו ואחד לה אפילו מעוברת ומניקה וזקנה. וקטנה לא תשמש אלא בשני עדים אחד לו ואחד לה. אבל בתולה ויושבת על דם טוהר אינה צריכה עדים שהרי הדם שותת ממנה :

יז המשמש מטתו פעמים רבות אינן צריכין לבדוק שני העדים שלהן על כל ביאה וביאה. אלא מקנח הוא בעד שלו והיא בעד שלה אחר כל ביאה וביאה של כל הלילה ולמחר יבדקו העדים. נמצא הדם על עד שלה או על עד שלו הרי זו טמאה. שמשה מטתה וקנחה עצמה ואבד העד הרי זו לא תשמש פעם שנייה עד שתבדוק בעד אחר תחלה. שמא דם היה על העד שאבד :

יח הניחה העד תחת הכר או תחת הכסת ונמצא עליו דם אם משוך טמאה שחזקתו מן הקנוח. ואם היה עגול טהורה שאין זה אלא דם מאכולת שנהרגה תחת הכר :

יט קנחה עצמה בעד הבדוק לה וטחתו ביריכה ולמחר נמצא עליו דם הרי זו טמאה. ואין אומרים שמא כשטחה אותה ביריכה נהרגה מאכולת. קנחה עצמה בעד שאינו בדוק לה ולא ידעה אם היה עליו דם קודם שתקנח בו או לא היה נמצא עליו דם אם היה הדם כגריס ועוד הרי זו נדה. היה פחות מיכן טהורה שאינו אלא מן המאכולת :

כ מי שראתה דם בשעת תשמיש הרי זו מותרת לשמש כשתטהר פעם שניה. ראתה דם בפעם שניה משמשת פעם שלישית. ראתה דם בשלישית הרי זו אסורה לשמש עם בעל זה לעולם. בד"א בשלא היה שם דבר לתלות בו אבל אם שמשה סמוך לוסתה תולה בוסת. היתה בה מכה תולה במכה. ואם היה דם מכתה משונה מדם שתראה בעת התשמיש אינה תולה במכה. ונאמנת אשה לומר מכה יש לי בתוך המקור שממנה הדם יוצא ותהיה מותרת לבעלה. ואע"פ שדם יוצא מן המקור בשעת תשמיש :

כא מי שראתה דם בשעת תשמיש פעם ראשונה ושנייה ושלישית ואין שם דבר לתלות בו הרי זו תתגרש ומותרת להנשא לשני. נשאת לשני וראתה דם כך בשעת תשמיש שלש פעמים הרי זו תתגרש ותנשא לשלישי. נשאת לשלישי וראתה דם כך בשעת תשמיש שלש פעמים הרי זו תתגרש ואסורה להנשא עד שתבריא מחולי זה :

כב כיצד בודקת עצמה לידע אם נרפאת או לא נרפאת מביאה שפופרת של אבר ופיה רצוף לתוכה ומכנסת השפופרת עד מקום שהיא יכולה. ומכנסת בתוך השפופרת מכחול ומוך מונח על ראשו ודופקת אותו עד שיגיע המוך לצואר הרחם ומוציאה המוך. אם נמצא דם על ראש המוך בידוע שהדם שהיא רואה בשעת תשמיש מן המקור. ואם לא נמצא על המוך כלום בידוע שהדם שרואה מדוחק הצדדין וטהורה היא ומותרת להנשא לאחרים כמו שביארנו בהלכות אישות :

הלכות איסורי ביאה - פרק חמישי

א האשה מתטמאת באונס בין לנדה בין לזיבות. כיצד כגון שקפצה ממקום למקום. או ראתה בהמה או חיה או עוף מתעסקין זה עם זה וחמדה וראתה דם, וכן כל כיוצא בזה הואיל וראתה דם מכל מקום נטמאת ומטמאה בכל שהוא אפילו ראתה דם טיפה כחרדל הרי זו כמי שזב ממנה דמים הרבה :

ב כל הנשים מתטמאות בבית החיצון. ואע"פ שלא יצא הדם לחוץ אלא נעקר מן הרחם ולא שתת הואיל ויצא מבין השיניים ה"ז טמאה ואע"פ שעדיין הדם בבשרה שנאמר [\(ויקרא טו-ט\)](#) "דם יהיה זובה בבשרה". ועד היכן הוא בין השיניים עד מקום שיגיע אליו האבר בשעת גמר ביאה. ובין השיניים עצמו כלפנים :

ג משל משלו חכמים באשה הרחם שנוצר בו הולד הוא הנקרא מקור. והוא שדם נדה וזבה יוצא ממנו וקוראין אותו חדר לפי שהוא לפני ולפנים. וצואר הרחם כולו והוא המקום הארוך שמתקבץ ראשו בשעת העיבור כדי שלא יפול הולד ונפתח הרבה בשעת לידה קוראין אותו פרוזדור כלומר שהוא בית שער לרחם :

ד ובשעת גמר ביאה האבר נכנס בפרוזדור ואינו מגיע עד ראשו שמבפנים אלא רחוק ממנו מעט לפי האצבעות. ולמעלה מן החדר ומן הפרוזדור בין חדר לפרוזדור הוא המקום שיש בו שתי ביצים של אשה. והשבילים שבהן מתבשלת שכבת זרע שלה מקום זה הוא הנקרא עליה. וכמו נקב פתוח מן העליה לגג הפרוזדור ונקב זה קוראין אותו לול. והאבר נכנס לפנים מן הלול בשעת גמר ביאה :

ה דם הבא מן החדר כולו טמא חוץ מדם טוהר. שהתורה טיהרתו ודם קושי כמו שיתבאר. ודם העליה כולו טהור שהוא כמו דם מכה שבמעיים או בכבד או בכוליא וכיוצא בהן. ודם הנמצא בפרוזדור אם נמצא מן הלול ולפנים הרי זה טמא שחזקתו מן החדר. וחייבין עליו על ביאת מקדש ושורפין עליו תרומה וקדשים ואין אומרים שמא מן העליה ירד דרך הנקב. שרוב הדמים הנמצאין כאן מן החדר. נמצא הדם בפרוזדור חוץ לנקב הרי טומאתו בספק. שמא מן החדר בא או מן העליה שתת דרך הלול לפיכך אין שורפין עליו תרומה וקדשים ואין חייבין עליו על ביאת המקדש :

ו לא כל משקה הבא מן החדר מטמא אלא הדם בלבד שנאמר [\(ויקרא טו-יט\)](#) "דם יהיה זובה". לפיכך אם שתת מן הרחם לובן או משקה ירוק אע"פ שסמיכתו כדם הואיל ואין מראיו מראה דם ה"ז טהור:

ז וחמשה דמים טמאים באשה והשאר טהורין ואלו הן. האדום. והשחור: וכקרן כרכום. וכמימי אדמה. וכיין המזוג:

ח האדום כיצד הוא עינו. כעמוד שיצא ראשון מדם הקזה של בני אדם נותן הדם בכוס ומקיף לו ורואהו. והשחור כעין הדיו היבש. כקרן כרכום כיצד יביא כרכום לח בגוש אדמה שעליו ולוקח מן הברור שבו הקנה האמצעי שלו שכולו כמו קנה הוא ובכל אחד ואחד שלשה קנים ובכל קנה שלשה עלים ומקיף הדם לעלה האמצעי שבקנה האמצעי ורואה בו. כמימי אדמה כיצד יביא אדמה מבקעת סיכני וכיוצא בה שהיא אדומה ונותן עליה מים בכלי עד שיעלה המים על העפר כקליפת השום. ואין שיעור למים ולא לעפר ומעכרן בכלי ומשער בהן לשעתו ובמקומו כשהן עכורין ואם צללו חוזר ומעכרן:

ט ארבעה מראות הללו אם היה מראה הדם כמראה כל אחד מהן או עמוק מהן הרי זה טמא. היה דיהה ממנו ה"ז טהור. כיצד היה הדם שחור יתר מכדיו היבש טמאה. היה פחות ממנו כגון שהיה מראהו כעין הזית השחור או כעין הזפת או כעין העורב ה"ז טהור וכן בשאר השלשה מראות:

י כיין המזוג כיצד חלק אחד יין מן היין השרוני של ארץ ישראל חי וחדש ושני חלקים מים. היה מראה הדם עמוק ממנו או דיהה ממנו הרי זה טהור עד שיהיה כמזוג זה בלבד. ונאמנת אשה לומר כמראה זה ראיתי ואבדתיו והחכם מטמא לה או מטהר:

יא כיצד מקיף ורואה. לוקח המטלית שיש בה הדם בידו ומביט בו ובדיו. או בעלה של כרכום. או בדם הקזה שבכוס. או במימי אדמה. או במזג שבכוס ועורך לה כפי מה שענינו רואות ומטמא או מטהר. ואינו מביט בזכוכית של כוס מבחוץ אלא במשקה שבכוס ויהיה הכוס רחב משקלו מנה ומחזיק שני לוגין כדי שתכנס בו האורה ולא יהיה אפל:

יב אין בודקין הדם אלא על גבי מטלית לבנה ובחמה. ועושה צל בידו על הדם והוא עומד בחמה כדי שיראה עינו כמות שהיא. ולא כל הרואה צריך לכל אלו הדברים בכל עת שיראה אלא טביעות עין יש לחכם בדמים. ובעת שיראה מיד יטמא או יטהר. ואם נסתפק לו במראה מן המראות צריך להקיף ולערוך לדיו או לדם הקזה או לשאר המראות:

יג המפלת חתיכה אע"פ שהיא אדומה אם יש עמה דם טמאה ואם לאו טהורה ואפילו נקרעה החתיכה ונמצאת מליאה דם הרי זו טהורה שאין זה דם נדה אלא דם חתיכה :

יד הפילה חתיכה קרועה ודם אגור בתוכה טמאה. הפילה כמין קליפה כמין שעה כמין עפר כמו יבחושין אם היה מראה דברים אלו אדום תטיל למים פושרין אם נמוחו ה"ז טמאה שדם הוא וקפה וכל הרואה דם יבש טמאה. ואם שהו בפושרין מעת לעת ואח"כ נמוחו הרי זו ספק טמאה לא נמוחו מעת לעת הרי אלו ממכה וטהורה היא :

טו הפילה כמין חגבים כמין דגים שקצים ורמשים אם יש עמהן דם טמאה ואם לאו טהורה :

טז האשה שהכניסה שפופרת בפרוזדור וראתה הדם בתוך השפופרת טהורה שנאמר **(ויקרא טו-יט)** "דם יהיה זובה בבשרה" עד שתראה בבשרה כדרך שהנשים רואות ואין דרך האשה לראות בשפופרת :

יז האשה שהשתינה מים ויצא דם עם מי רגלים. בין שהשתינה והיא עומדת בין שהשתינה והיא יושבת הרי זו טהורה. ואפילו הרגיש גופה ונזדעזעה אינה חוששת שהרגשת מי רגלים היא זו שאין מי רגלים מן החדר ודם זה דם מכה הוא בחלחולת או בכוליא :

יח דם בתולים טהור הוא ואינו לא דם נדה ולא דם זיבה שאינו מן המקור אלא כמו דם חבורה. וכיצד דין הבתולה בדמים אם נשאת קטנה בין לא ראתה דם מימיה בין שראתה דם בבית אביה הרי זו מותרת לבעלה עד שתחיה המכה שכל דם שתראה מחמת המכה הוא. ואם ראתה דם אחר שתחיה המכה הרי זו נדה :

יט נשאת כשהיא נערה אם לא ראתה מימיה דם הרי זו מותרת לבעלה ארבעה ימים ביום ובלילה אע"פ שהדם שותת והוא שלא חיתה המכה. ואם ראתה דם בבית אביה ואח"כ נשאת אין לו לבא עליה אלא בעילה ראשונה ופורש ויהיה דם בתולים זה כאילו היא תחלת נדה. ובוגרת שלא ראתה מימיה נותנין לה כל לילה הראשון :

כ ארבעה לילות שנותנין לנערה שלא ראתה דם אע"פ שהן בסירוגין בועל לילה הראשון וממתין אפילו שני חדשים או שלשה ובעל לילה שני. והוא שלא חיתה המכה :

כא וכן קטנה שנותנין לה עד שתחיה המכה אפילו לא חיתה שנה הרי זה בועל כל השנה בין בסירוגין בין ביום אחר יום :

כב קטנה שנשאת ונעשת נערה תחת בעלה ועדיין הדם שותת מחמת המכה כל בעילות שבעל כשהיא קטנה נחשבות לו כלילה אחד ומשלימין לו כל ארבעה ימים בימי הנערות. ואפילו היו השלשה ימים שנותנין לו בימי הנערות בסירוגין ובעל בכל שני חדשים לילה אחד הרי זה מותר והוא שלא חיתה המכה :

כג כיצד יודעין אם חיתה המכה או לא חיתה. היתה רואה הדם בעת שתעמוד וכשתשב לא תראה ובעת שתשב על הקרקע תראה ואם תשב על גבי כרים וכסתות לא תראה עדיין לא חיתה המכה. פסק הדם ולא ראתה כלל בין עומדת בין יושבת על הכר כבר חיתה המכה. וכן אם לא פסק כלל אלא תראה הדם ואפילו כשהיא יושבת על הכרים והכסתות אין זה דם מכה אלא דם נדה :

כד היתה רואה בעת תשמיש הרי זה מחמת המכה. שמשה מטתה ולא ראתה דם ואחר כך ראתה דם שלא מחמת תשמיש הרי זה דם נדה :

כה הבועל בתולה ולא יצא ממנה דם וחזר ובעלה ויצא דם אפילו היתה קטנה הרי זה דם נדה שאילו היה דם בתולים היה בא בתחלה. הבועל פחותה מבת שלש ויצא דם הרי זה דם בתולים :

הלכות איסורי ביאה - פרק ששי

א דם הנדה ודם הזבה ודם הקושי ודם יולדת ודם טוהר של יולדת כולו דם אחד הוא ומן המקור הוא בא ומעין אחד הוא ובזמנים בלבד הוא שישתנה דינו ותהיה רואה דם זו טהורה. וזו נדה. וזו זבה :

ב כיצד כשתראה האשה דם תחלה או כשתראה בשעת וסתה והוא העת שקבעה לנדתה הרי זו נדה כל שבעת הימים. בין ראתה כל שבעה בין שלא ראתה אלא טיפה ראשונה בלבד. ראתה דם ביום השמיני הרי זה דם זיבה מפני שהוא בלא עת נדתה :

ג וכן כל דם שתראה בתוך הימים שבין וסת נדה לוסת נדה הרי הוא דם זיבה. והלכה למשה מסיני שאין בין זמן נדה לזמן נדה אלא אחד עשר יום בלבד :

ד כל שבעת הימים שנקבעה לה וסת בתחלתן הן הנקראין ימי נדתה. בין ראתה בהן דם בין לא ראתה בהן דם. ומפני מה נקראין ימי נדה מפני שהן ראויין לנדה וכל דם שתראה בהם דם נדה יחשב :

ה וכל אחד עשר יום שאחר השבעה הן הנקראין ימי זיבתה. בין ראתה בהן דם בין לא ראתה. ולמה נקראין ימי זיבה מפני שהן ראויין לזיבה. וכל דם שתראה בהן דם זיבה יחשב. והזהר בשני שמות אלו שהן ימי נדתה וימי זיבתה :

ו כל ימי האשה מיום שיקבע לה וסת עד שתמות או עד שיעקר הוסת ליום אחר תספור לעולם שבעה מתחלת יום הוסת ואחריהן אחד עשר [ואחריהן] שבעה ואחריהן אחד עשר. ותזהר במנין כדי שתדע בעת שתראה דם אם בימי נדה ראתה או בימי זיבה. שכל ימיה של אשה כך הן שבעה ימי נדה וי"א ימי זיבה. אלא אם כן הפסיקה הלידה כמו שיתבאר :

ז אשה שראתה דם בימי זיבתה יום אחד בלבד או ב' ימים זה אחר זה נקראת זבה קטנה ונקראת שומרת יום כנגד יום. ואם ראתה ג' ימים זה אחר זה הרי זו זבה גמורה והיא הנקראת זבה גדולה ונקראת זבה סתם שנאמר [\(ויקרא טו-כה\)](#) "ואשה כי יזוב זוב דמה ימים רבים" מיעוט "ימים" שנים "רבים" ג' :

ח אין בין זבה גדולה לזבה קטנה אלא ספירת שבעה והבאת קרבן. שזבה גדולה צריכה לספור שבעה ימים נקיים וזבה קטנה אינה סופרת אלא יום אחד בלבד. וזבה גדולה מביאה קרבן כשתטהר [וזבה קטנה אינה מביאה קרבן כשתטהר]. אבל לענין טומאה ואיסור ביאה שתיהן שוות :

ט כיצד ראתה דם בימי זיבתה. בין שראתה בתחלת הלילה בין שראתה בסוף היום הרי אותו היום כולו טמא וכאילו לא פסק הדם מעת שראתה עד ששקעה החמה ומשמרת כל הלילה. ואם לא ראתה כלום בלילה משכמת למחר וטובלת אחר שתנץ החמה ומשמרת כל היום. אם לא ראתה כלום הרי זה יום אחד טהור כנגד היום הטמא והרי היא מותרת לבעלה לערב :

י ראתה דם גם ביום הב' בין בלילו בין ביומו אחר שטבלה הרי היום השני טמא ומשמרת כל ליל ג'. אם לא ראתה משכמת למחר וטובלת אחר שתנץ החמה ומשמרת כל היום. אם לא ראתה כלום ה"ז יום אחד טהור כנגד ב' ימים הטמאים ומותרת לבעלה לערב :

יא ראתה דם גם בג' בין ביומו בין בלילו ה"ז זבה גדולה וצריכה לספור ז' ימים טהורים בלא דם שנאמר [\(ויקרא טו-כח\)](#) "וספרה לה שבעת ימים" וגוי וטובלת ביום השביעי אחר הנץ החמה והרי היא מותרת לבעלה לערב. וביום השמיני מביאה קרבנה ב' תורים או ב' בני יונה :

יב זבה קטנה שטבלה בלילה של יום השמור או זבה גדולה שטבלה בליל ז' כאילו לא טבלה והרי היא כנדה שטבלה בתוך שבעה :

יג הבא על זבה גדולה ביום שביעי של ספירה אחר שטבלה או על זבה קטנה ביום השמור אחר שטבלה פטור מן הכרת. כיון שטבלה בזמן הראוי לטבילתה טהורה. ולאשה זו יהיה לה תרבות רעה שהרי בעילתה ומגעה תלויין:

יד כיצד הן תלויין אם נשלם היום אחר הטבילה ולא ראתה דם הרי כל שנגעה בו אחר טבילתה טהור ובעילתה אתר הטבילה אין חייבין עליה כלום. ואם ראתה דם ביום זה אחר שטבלה נמצאת זבה למפרע וכל שנגעה בו למפרע טמא. והיא ובוועלה חייבין בקרבן ולפיכך היא אסורה לבעלה עד לערב שלא תביא עצמה לידי ספק:

טו זבה שספרה ששת ימים נקיים. ובשביעי ראתה דם אפילו סמוך לשקיעת החמה סותרת הכל וחוזרת למנות מאחר היום הטמא שבעה ימים נקיים:

טז פלטה שכבת זרע בתוך ימי הספורה סותרת יום אחד מפני שהוא כזב שראה קרי שסותר יום אחד. ראתה דם בעשירי מימי זיבתה ובאחד עשר ובשנים עשר אע"פ שראתה שלשה ימים זה אחר זה אינה זבה גדולה. אלא יצאת מזיבות קטנה לנדה שיום שנים עשר מתחלת נדתה והרואה בימי נדתה אינה זבה כמו שביארנו:

יז ומה הוא זה שכתוב בתורה או **(ויקרא טו-כה)** "כי תזוב על נדתה". שאם ראתה שלשה ימים סמוך לנדתה הרי זו זבה. כגון שראתה בשמיני לנדתה ובתשיעי ובעשירי שהן ראשון ושני ושלישי מהאחד עשר יום שהן ימי זיבתה. ראתה דם ב"א מימי זיבתה וטבלה לערב שהוא ליל י"ב ושמשה מטתה אע"פ שהיא טמאה ובוועלה טמא ועושין משכב ומושב אינם חייבים כרת מפני שאין יום י"ב מצטרף ליום י"א לעשות זבה. הועילה לה טבילת ליל זה להצילה מן הקרבן:

יח טבלה ביום י"ב אחר שתנץ החמה הרי זו אסורה לבעלה עד לערב כדין כל זבה קטנה. ואם עבר ובעלה שניהן פטורין מכלום. ואפילו ראתה דם אחר שבא עליה ביום י"ב אין בכך כלום שזה דם נדה הוא ואינו מצטרף ליום שלפניו:

יט ראתה דם בסוף שביעי לנדתה בין השמשות וראתה בט' ובי' הרי זו ספק זבה. שמא ראיה ראשונה בליל שמיני היתה ונמצאת שראתה ג' ימים זה אחר זה מתחלת ימי זיבתה. וכן אם ראתה דם בט' ובי' מימי זיבתה וראתה בסוף יום י"א בין השמשות הרי זו ספק זבה. שמא ראיה אחרונה ביום י"א היתה והרי ראתה ג' ימים זה אחר זה בימי זיבתה:

כ נדה שבדקה עצמה בתוך ימי נדתה ומצאה שפסק הדם ואפילו פסק בשני לנדתה ושגגה או הזידה ולא בדקה עד לאחר נדתה ימים רבים

וכשבדקה מצאה טומאה. אין אומרים שמא כל אותן הימים היתה טמאה ותהיה זבה אלא כל אותן הימים שלא בדקה בחזקת טהרה. בדקה עצמה ומצאה טמאה. אפילו בדקה בשביעי לנדתה ובין השמשות לא בדקה עצמה כדי לפרוש מטומאת נדה אלא המתינה ימים ואח"כ בדקה ומצאה טהורה הרי זו ספק זבה. ואם מצאה טמאה הרי זו זבה ודאית שכיון שבתחלה מצאה טמאה ולבסוף טומאה הרי זו בחזקת שלא פסק ויום ראשון של נדה אע"פ שמצאה בו טהורה ה"ז כמי שמצאה טמאה שיום ראשון כולו הוחזק המעין פתוח:

כא זבה שבדקה עצמה בראשון מימי הספירה ומצאה טהור ולא בדקה עד יום שביעי ומצאה טהור הרי זו בחזקת טהרה וכאילו בדקה כל שבעה ומצאה טהור:

כב וכן אם בדקה ביום ראשון מימי הספירה ומצאה טהור וביום הח' ומצאה טהור הרי זו בחזקת טהרה. בדקה ביום ג' לזיבתה ומצאה שפסק הדם ולא בדקה ביום ראשון מימי הספירה ובשביעי בדקה ומצאה טהור ה"ז בחזקת טהרה. והוא הדין לזב בכל אלו הבדיקות שהוא טהור ועלו לו ימי ספירה:

כג כל אשה שהיא ספק נדה ספק זבה צריכה לישב שבעת ימים נקיים מספק וטובלת בליל שמיני ואחר כך תהיה מותרת לבעלה. ומביאה קרבן זבה ואינו נאכל כמו שיתבאר במקומו:

הלכות איסורי ביאה - פרק שביעי

א מעוברת שהתחילה להצטער ואחזזה חבלי לידה והתחיל הדם לצאת קודם שתלד אותו הדם הוא הנקרא דם הקושי. והיאך דינו אם בא בימי נדתה הרי הוא דם נדה והרי זו טמאה נדה. ואם בא בימי זיבתה ה"ז טהורה שנאמר בזבה [\(ויקרא טו-יט\)](#) "דם יהיה זובה בבשרה". מפי השמועה למדו זובה מחמת עצמה ולא מחמת ולד. ובלבד שתלד ולד חי. אבל אם הפילה אין קושי לנפלים. אפילו היה הדם שותת ויורד עם החבלים והצער י"ד יום קודם שתלד ה"ז דם קושי וטהור אבל אם התחיל הדם קודם הלידה בט"ו יום או יתר ה"ז דם זיבה והרי היא יולדת בזוב:

ב בד"א בשלא פסקו הצירים והחבלים והצער אלא מתקשה והולכת עד שילדה. אבל אם ראתה דם ג' ימים או יתר בימי זיבתה בצער וחבלים ופסק לה הצער ורווח לה מן החבלים אחר השלשה ימים. ועמדה בנחת כ"ד שעות או יתר אע"פ שלא פסק הדם ואע"פ שחזר הצער והחבלים

אחר כ"ד שעות הרי זו זבה. שאילו היה הדם מחמת הולד לא פסק הצער ולא החבלים ואם ילדה אחרי כן הרי זו יולדת בזוב:

ג ראתה יום אחד בלא צער ושנים בקושי וילדה. או שנים בלא צער ויום אחד בקושי וילדה או יום בקושי ויום בלא צער ויום בקושי וילדה. או יולדת בזוב. אבל אם ראתה יום אחד בקושי ושנים בלא צער וילדה. או ב' בקושי ואחד בלא צער וילדה. או יום בלא צער ויום בקושי ויום בלא צער וילדה הרי זו יולדת בזוב. זה הכלל קושי סמוך ללידה אין זו יולדת בזוב. קושי סמוך ללידה הרי זו יולדת בזוב:

ד חל שלישי לראייתה להיות ביום הלידה אפילו כל היום כולו בשופי אין זו יולדת בזוב. שהרי יום הלידה סמוך לקושי. ראתה שני ימים ובשלישי הפילה ואין ידוע מה הפילה הרי זו ספק יולדת וספק זבה:

ה כיצד דין יולדת בזוב צריכה לישב שבעה ימים נקיים וטובלת לערב. ואח"כ תהיה מותרת לבעלה ואח"כ יהיה לה דם טוהר ומביאה קרבן זבה וקרבת יולדת. לפיכך אם ילדה זכר אפילו פסק הדם ביום הלידה סופרת שבעת ימים נקיים וטובלת. ואם ילדה נקבה וספרה שבעה נקיים ושלמו עם י"ד של לידה או לאחריהן ה"ז טובלת ומותרת לבעלה. ואם שלמו ימי הספירה בתוך י"ד ה"ז אסורה לבעלה עד ליל ט"ו:

ו כיצד הרי שראתה דם ג' וספרה שבעת ימים נקיים הרי י'. ועדיין היא אסורה לבעלה עד ליל ט"ו. שכל י"ד היא כנדה. ולמה אין מצריכין את היולדת בזוב לספירת שבעה אחר שבעה של זכר ואחר י"ד של נקבה. מפני שימי לידתה וימי נדתה שאינה רואה בהן עולין לה לספירת ז' כמו שיתבאר:

ז יולדת בזוב שלא פסק דמה אין לה דם טוהר. אלא כל דם שתראה כדם זיבה הוא. אבל אם ספרה שבעת ימים נקיים ושלמו י"ד של נקבה וטבלה ואח"כ ראתה דם בתוך מ' של זכר ושמונים של נקבה ה"ז דם טוהר:

ח ספרה שבעה ימים נקיים ולא טבלה ואח"כ ראתה דם ה"ז טובלת ומותרת לבעלה מיד שכל ימי טוהר אינן ראויות לא לנדה ולא לזיבה אבל עצמו של דם טמא ומטמא כדין דם הנדה עד שתטבול:

ט היולדת נקבה ואחר י"ד שלה נתעברה והתחיל דם הקושי לבא לה בתוך שמנים הרי הוא דם טוהר. אע"פ שאין קושי לנפלים שכל דמים שתראה בתוך ימי טוהר טהור הוא עד שתפיל הולד. וכשתפיל תהיה טמאה לידה. אם הפילה זכר טומאת זכר ואם הפילה נקבה טומאת נקבה. ומונה ימי טומאה וימי מלאת מולד שני. אפילו היו תאומים והפילה היום אחד והפילה האחר אפילו אחר כמה ימים מונה לשני ימי טומאה וימי מלאת:

י זבה שפסק זובה והתחילה למנות שבעת ימים נקיים ובא לה דם קושי בתוך ימים נקיים אינו סותר וימי הקושי עולים למנין ז'. וכן אם ילדה בשבעה ימים נקיים אין הלידה סותרת. וימי הלידה עולין לה למנין שבעה אע"פ שהיא טמאה בהן שנאמר [\(ויקרא טו-כח\)](#) "ואם טהרה מזובה" כיון שטהרה מזובה אע"פ שהיא טמאה טומאה אחרת כגון טומאת לידה או טומאת נדה או טומאת צרעת הרי זו סופרת בהן. ואין טומאות אלו וכיוצא בהן סותרין הספירה:

יא ימי לידתה וימי נדתה אם לא ראתה בהן דם הרי אלו עולין לה לספירת שבעת ימים נקיים ואם ראתה בהן דם אין עולין לה ימי הראייה ולא סותרין כל הימים. אלא משלמת על הימים שספרה כשיפסוק הדם. שאין סותר הכל אלא ראיית של זוב אבל אלו סותרין יומן בלבד:

יב מאחר שתבין כל העיקרים שביארנו. יתבאר לך מה שאמרו חכמים שאפשר שתראה האשה דם מן המקור יום אחר יום מאה וארבעה עשר יום ולא תהיה זבה. כיצד שנים לפני נדתה ושבעה ימי נדתה ושנים לאחר ימי נדתה. וארבעה עשר קושי. ושמונים של נקבה. ושבעה ימי נדה. ושנים אחר ימי נדה. הא למדת שכל דם שתראה האשה אחר יום מלאת הוא תחלת נדתה ואין משגיחין על וסתות שמקודם. לפיכך הרואה דם בסוף יום מלאת בין השמשות הרי זו ספק נדה שמא בלילה ראתה הדם שהוא תחלת ימי נדתה:

יג כבר ביארנו שהנדה שראתה דם כל שבעה מותרת לשמש בליל ח' אחר שתטבול. וזבה קטנה משמרת יום אחד טהור וטובלת ומותרת לשמש לערב. וזבה גדולה סופרת שבעת ימים נקיים וטובלת ומותרת לשמש בליל שמיני. ואין בין זמן נדה לנדה אלא אחד עשר יום בלבד. ובאותן האחד עשר תהיה זבה קטנה או גדולה:

יד ומאחר שתהיה זוכר כל אלו העיקרים יתבאר לך זה שאמרו חכמים. האשה שהוחזקה כל ימיה יום תראה דם ויום לא תראה בתחלה משמשת בליל ח' וביום ח' שהוא יום אחד אחר ימי נדתה. ומשמשת בכל י"ח יום ארבעה לילות בלבד. ואינה יכולה לשמש בימים הטהורים שהיום הטהור הוא שומר ליום הטמא. לפיכך אם היתה רואה הדם בכל יום טמא מתחלת הלילה אינה משמשת אלא בח' בלבד שהוא יום אחד אחר ימי נדתה:

טו היתה רואה ב' ימים טמאין וב' ימים טהורים משמשת בח' וב"ב ובט"ז ובכ':

טז היתה רואה ג' ימים טמאין וג' טהורין משמשת שני ימים מהג' הטהורין שאחר ימי נדתה. שהאחד מהן שמור לשנים הטמאין הסמוכין

לנדתה. ושוב אינה משמשת לעולם שהרי הוחזקה זבה גדולה ואין לה שבעת ימים נקיים :

יז היתה רואה ד' ימים טמאים וד' ימים טהורין משמשת יום אחד שאחר נדתה ושוב אינה משמשת לעולם :

יח היתה רואה חמשה ימים טמאים וחמשה ימים טהורים. משמשת הג' הסמוכים לנדתה ושוב אינה משמשת לעולם :

יט היתה רואה ששה ימים טמאין וששה ימים טהורין משמשת בחמשה ימים הסמוכים לנדתה תחלה ושוב אינה משמשת לעולם :

כ היתה רואה שבעה טמאין ושבעה טהורין. משמשת השבוע הראשון הטהור הסמוך לנדתה ויבוא אחריו שבוע טמא. תקבע בו זבה והשבוע הטהור שיבוא אחריו לספירה ואסורה לשמש בו. נמצאת שלא שמשה מטתה בד' שבועות אלא שבוע אחד. וכל ימיה משמשת שמנה עשר יום בכל שמנה עשר שבועות. כיצד שבוע חמישי הרי היא זבה. שבוע ששי שהיא בו טהורה לספירה. שבוע שביעי זבה. שבוע שמיני לספירה. שבוע תשיעי שהיא רואה בו. חמשה ימים ממנו מימי נדה. ושנים מתחלת ימי זיבה. משמרת יום אחד מן השבוע היי הטהור ומשמשת ששה. שבוע אחד עשר שהיא רואה בו שנים מסוף ימי זובה. וחמשה מתחלת ימי נדה. ומשמשת ה' ימים משבוע שנים עשר הטהור. שבוע י"ג זבה ושבוע י"ד לספירה. וכן שבוע ט"ו זבה. שבוע ט"ז לספירה. ושבוע י"ז זבה. ושבוע י"ח לספירה. וסופרת על דרך זו לעולם. נמצאת אומר שבכל י"ח שבועות משמשת י"ח יום. ואילו לא אירע לה חולי זה והיתה שבוע נדה וי"א יום טהורה היתה משמשת בכל הי"ח שבועות י"א שבועות שהן שבעה ושבעים יום :

כא ובזמן שהיא רואה שבוע טמא ושבוע טהור משמשת י"ח יום שהם כמו רביע הימים. וזו היא שאמרו חכמים משמשת רביע ימיה :

כב היתה רואה ח' ימים טמא וח' ימים טהור הרי זו משמשת ט"ו יום מתוך מ"ח ימים. כיצד שמנה טמא שבתחלה שבעה מהן ימי נדתה. ויום אחד זיבות סמוך לנדתה משמרת. לו יום אחד מן השמונה הטהורין ומשמשת שבעה. ואח"כ יבואו לה שמונה טמאין. מהן שנים תשלום ימי זיבתה. וששה מימי נדתה. ויבואו ח' טהורין יום אחד מהן תשלום ימי נדתה ומשמשת ז' שניות ואח"כ יבואו לה שמונה טמאים. מהן ד' תשלום ימי זיבתה. וד' מימי נדתה. נמצאת זבה גדולה וצריכה ספירת שבעה. יבאו לה ח' טהורים. סופרת מהן שבעה ומשמשת יום אחד. נמצאת משמשת ט"ו יום בכל מ"ח :

כג היתה רואה ט' ימים טמאים וט' ימים טהורין משמשת ח' ימים בכל י"ח יום לעולם. כיצד ט' הטמאים. ז' מהן נדתה ושנים זיבות סמוך לנדתה משמרת להן יום אחד מן הט' הטהורין ומשמשת שמנה וכן לעולם:

כד היתה רואה י' ימים טמא וי' טהור. ומי' ולמעלה אפילו אלף יום טמא ואלף יום טהור. יהיה ימי שמושה כמנין זיבתה. כיצד י' הטמאים מהם ז' נדה וג' זיבה. י' הטהורים סופרת מהן שבעה ומשמשת ג'. נמצאו ימי השמוש ג' וימי הזבות ג'. וכן ק' יום טמאין וק' טהורין. וק' הטמאין ז' מהן לנדה וצ"ג זיבות. הק' הטהורין ז' מהן לספירה צ"ג לשמוש. וכן אלף וכן כל מנין ומנין על דרך זו:

הלכות איסורי ביאה - פרק שמיני

א יש אשה שיש לה וסת ויש אשה שאין לה וסת אלא לא תרגיש בעצמה עד שיצא הדם ואין לה יום קבוע לראייתה. וזהו שיש לה וסת היא שיש לה יום קבוע. או מכ' יום לכ' יום. או מכ"ד יום לכ"ד יום. או פחות או יותר:

ב וקודם שיבוא הדם תרגיש בעצמה. מפקת ומתעטשת וחוששת פי כריסה ושיפולי מעיה ויסתמר שערות בשרה או ייחם בשרה וכיוצא במאורעות אלו. ויבואו לה וסתות אלו או אחד מהן בשעה הקבועה לה מיום וסתה:

ג כבר ביארנו שכל אשה שאין לה וסת אסורה לשמש עד שתבדוק עצמה תחלה. ושיש לה וסת אסורה לשמש בכל עונת הוסת אם וסתה ביום אסורה לשמש כל אותו היום. ואם וסתה בלילה אסורה לשמש כל אותו הלילה. ומתחלת יום הוסת תספור ימי נדתה וימי זיבתה לעולם:

ד לפיכך צריכות הנשים להזהר בוסתות עד שתדע היום והשעה שנקבעה בה וסתה. היה דרכה לראות ביום עשרים ובא יום עשרים ולא ראתה ובא יום שלשה ועשרים וראתה הרי יום עשרים ויום שלשה ועשרים שניהן אסורין. וכן אם ראתה פעם שנייה ביום כ"ג ולא ראתה ביום כ' עדיין שניהן אסורין. ראתה פעם שלישית ביום שלשה ועשרים ולא ראתה ביום עשרים טהר יום עשרים ונעקר הוסת ליום שלשה ועשרים. שאין האשה קובעת וסת עד שתקבענו שלש פעמים. ואינה מטהרת מן הוסת עד שתעקר ממנה שלש פעמים:

ה כל וסת שנקבע מחמת אונס אפילו ראתה בו כמה פעמים אינו וסת שמפני האונס ראתה. קפצה וראתה קפצה וראתה קבעה לה וסת לימים בלא קפיצות. כיצד קפצה באחד בשבת וראתה דם. ולאחר כ' יום קפצה באחד בשבת וראתה דם. ולאחר י"ט קפצה ביום השבת ולא ראתה דם ולאחר שבת ראתה בלא קפיצה. הרי נקבע אחד בשבת אחר כ'. שהרי נודע שהיום גרם לה לראות ולא הקפיצה. וכבר נקבע יום זה ג' פעמים וכן כל כיוצא בזה:

ו ראתה יום ט"ו בחדש זה ויום ט"ז בחדש של אחריו ויום י"ז בחדש של אחריו ויום י"ח לחדש של אחריו הרי קבעה לה וסת לדילוג. בא חדש רביעי וראתה ביום י"ז עדיין לא נקבע לה וסת. וכל יום שראתה בו חוששת לו להבא. כיון שיגיע אותו היום ולא תראה טהר אותו היום מן הוסת שאין צריך עקירת ג' פעמים אלא יום שנקבע ג' פעמים:

ז היה דרכה להיות רואה יום ט"ו ושינתה לט"ז שניהם אסורין. שינתה ל"יז הותר ט"ז ונאסר י"ז וט"ו באיסורו עומד. שינתה ל"יח נאסר י"ח והותרו כולם:

ח היה דרכה לראות יום כ' ושינתה ליום כ"ב שניהם אסורין. הגיע כ' ולא ראתה כ"ב וראתה עדיין שניהם אסורין. הגיע יום כ' וראתה טהר יום כ"ב. שהרי חזרה לוסתה הקבוע ונעקר כ"ב מפני שלא נקבע ג' פעמים:

ט אין האשה קובעת לה וסת בתוך ימי נדתה שראתה בהן. כיון שראתה יום אחד אינה קובעת לה וסת בכל השבעה. וכן אין האשה קובעת וסת בימי זיבתה שהן אחד עשר יום. אבל קובעת היא וסת בימי נדתה שאינה רואה בהן. ואם נקבע לה וסת בימי זיבתה ה"ז חוששת לוסתה. וכל וסת שקבעה בימי זיבתה אם נעקרה אפילו פעם אחת נעקרה ואינה צריכה להיעקר ג' פעמים שחזקת דמים מסולקין הן לימים אלו:

י כיצד חוששת לוסת אם ראתה דם בוסת זו אפילו יום אחד תשב לנדתה מספק ואסורה לשמש באותו היום. ואפילו לא ראתה בשאר ימי הוסתות. ואם ראתה ג' ימים הרי זו זבה:

יא כל אשה שמרבה לבדוק עצמה תמיד ה"ז משובחת ואע"פ שיש לה וסת קבועה. שאפשר שיבוא דם בלא שעת הוסת וכל י"א יום של ימי זיבתה הרי היא בהן בחזקת טהרה ואינה צריכה בדיקה. אבל אחר ימי זיבתה צריכה לבדוק:

יב שכחה ולא בדקה בין באונס בין ברצון ה"ז בחזקת טהרה עד שתבדוק ותמצא טמאה:

יג האשה שלא בדקה עצמה בשעת וסתה ולאחר ימים בדקה ומצאה טמא אע"פ שהיא טמאה למפרע עד שעת וסתה כמו שיתבאר בענין טומאה וטהרה. הרי זו אינה מטמאה את בועלה למפרע. ואינה מונה אלא משעה שראתה דם. ואם מצאה עצמה טהורה הרי זו בחזקת טהורה :

יד וכן אשה שראתה דם מחמת מכה שיש לה במקור אף ע"פ שראתה בשעת וסתה היא טהורה והדם טהור. שהוסתות מדבריהם כמו שיתבאר בהלכות מטמאי משכב ומושב :

טו הסומא בודקת עצמה ומראה לחבירתה. אבל החרשת והשוטה צריכות פקחות לבדוק אותן ולקבוע להן וסתות ואח"כ יהיו מותרות לבעליהן :

טז כל אשה שטעתה ולא ידעה עת וסתה וראתה דם חוששת לזיבות. לפיכך אם ראתה יום אחד או שנים יושבת תשלוש שבעה שמא דם זה בימי נדתה היא. ואם ראתה שלשה ימים סופרת שבעת ימים נקיים שמא בימי זיבתה היא עומדת :

יז וכיצד היא עושה לתקן וסתה ולידע אם היא זבה ודאית או ספק זבה ולידע ימי זיבתה. הכל לפי ימים שתראה בהן. כיצד ראתה יום אחד או שנים משלמת עליהן השבעה ותתחיל למנות האחד עשר יום מאחר השבעה :

יח ראתה שלשה ימים הרי זו ספק זבה שמא יום אחד מהן קודם נדתה ושנים בתחלת הנדה. וכן אם ראתה ארבעה. שמא שנים קודם הנדה ושנים מתחלת הנדה ויושבת חמשה תשלוש ימי נדה ואחד עשר ימי זיבה אחר החמשה :

יט וכן אם ראתה תשעה ימים הרי זו ספק זבה שמא שנים קודם ימי נדה ושבעה של נדה ומתחלת למנות אחד עשר יום מאחר התשעה שפסק הדם. וכך אם ראתה אחד עשר יום הרי זו ספק זבה. שמא שנים קודם הנדה ושבעה של נדה ובי' של אתר הנדה ונשאר לה מימי זיבתה תשעה :

כ ראתה שנים עשר יום הרי זו זבה ודאית. שאפילו היו מהן שנים לפני הנדה ושבעה של נדה הרי שלשה לאחר הנדה וישאר לה מימי זיבתה שמונה. וכן אם ראתה שלשה עשר יום ישאר לה מימי זיבתה שבעה והן ימי הספירה :

כא משכה בראיית הדם אפילו ראתה אלף יום כשיפסוק הדם סופרת שבעת ימים נקיים. ואחר הז' יתחילו ימי הנדה לזו שטעתה :

כב הנה למדת שכל הטועה אינה מונה משיפסוק הדם פחות מז' ולא יותר על י"ז ויבואו ימי נדתה. כיצד ראתה יום אחד ופסק הדם מונה י"ז ו' לתשלום נדתה וי"א ימי זיבתה ויבואו ימי נדתה. ואם ראתה י"ג או יותר מונה ז' משיפסוק הדם ויבואו ימי נדתה כמו שביארנו :

הלכות איסורי ביאה - פרק תשיעי

א אין האשה מתטמאה מן התורה בנדה או בזיבה עד שתרגיש ותראה דם ויצא בבשרה כמו שביארנו ותהיה טמאה מעת שתראה ולהבא בלבד. ואם לא הרגישה ובדקה ומצאה הדם לפנים בפרוזדור ה"ז בחזקת שבא בהרגשה כמו שביארנו :

ב ומדברי סופרים שכל הרואה כתם דם על בשרה או על בגדיה אף ע"פ שלא הרגישה אע"פ שבדקה עצמה ולא מצאה דם ה"ז טמאה וכאילו מצאה דם לפנים בבשרה. וטומאה זו בספק שמא כתם זה מדם החדר בא :

ג וכן מד"ס שכל הרואה דם בלא עת וסתה וכל הרואה כתם טמאה למפרע עד כ"ד שעות. ואם בדקה בתוך זמן זה ומצאה טהור טמאה למפרע עד זמן בדיקה. ואע"פ שהיא טמאה למפרע מדבריהם אינה מטמאה את בועלה למפרע כמו שביארנו. ואינה מונה לנדתה או לכתמה אלא מעת שתראה הדם או שמצאה הכתם. וכל הרואה כתם ה"ז מקולקלת (למנינה) שמא מן החדר בא ונתקלקלה וסתה :

ד הרואה דם בשעת וסתה אינה מטמאה למפרע אלא בשעתה בלבד. וכן מעוברת ומניקה בתולה וזקנה דיין שעתן ואינן מטמאות למפרע. איזו היא מעוברת משיוכר עוברה והוא ג' חדשים. מניקה כל כ"ד חדש אפילו מת בנה או גמלתו או נתנתו למניקה :

ה בתולה כל שלא ראתה דם מימיה אע"פ שראתה מחמת נישואין או מחמת לידה. זקנה כל שעברו עליה צ' יום סמוך לזקנתה. ואי זו היא זקנה כל שקוראין לה זקנה ואינה מקפדת. מעוברת ומניקה וזקנה כתמן כראייתן ואינו מטמא למפרע. בתולה שלא ראתה דם מימיה ועדיין היא קטנה כתמה טהור עד שתראה דם שלש וסתות :

ו מה בין כתם הנמצא על בשרה לכתם הנמצא על בגדיה. שהכתם הנמצא על בשרה אין לו שיעור. והנמצא על הבגד אינו מטמא עד שיהיה כגריס הקילקי שהוא מרובע שיש בו כדי תשע עדשות שלש על שלש היה

פחות משיעור זה טהור. נמצא טיפין טיפין אין מצטרפות. היה ארוך הרי זה מצטרף:

ז כתם שנמצא ע"ד שאינו מקבל טומאה טהור ואינה חוששת לו. כיצד יושבה על כלי אבנים כלי אדמה וכלי גללים או על עור הדג או על כלי חרש מגבו או על בגד שאין בו ג' אצבעות על ג' אצבעות ונמצא עליהן דם טהורה. אפילו בדקה הקרקע וישבה עליה ונמצא כתם על הקרקע כשעמדה הרי זו טהורה. שכל שאינו מקבל טומאה לא גזרו על כתם שימצא בו. ולא במקבל טומאה אלא א"כ היה לבן אבל כלי צבעונין אין חוששין לכתם הנמצא בהן. לפיכך תקנו חכמים שתלבש האשה בגדי צבעונין כדי להצילה מדין הכתמים:

ח לא בכל מקום שנמצא הדם על בשרה תטמא משום כתם עד שימצא כנגד בית התורפה. כיצד נמצא על עקיבה טמאה שמא נגע בבית תורפה בעת ישיבתה. וכן אם נמצא על שוקה או על פרסותיה מבפנים והם המקומות הנדבקות זו בזו בעת שתעמוד ותדבוק רגל לרגל ושוק לשוק הרי זו טמאה. נמצא על ראש גודל רגלה טמאה שמא נטף מן החדר על רגלה בעת שהלכה. וכן כ"מ שאפשר שינתז עליו דם נדחה כשתהלך ונמצא שם דם טמאה. וכן אם נמצא הדם על ידיה אפילו על קשרי אצבעות ידיה טמאה שהידים עסקניות הן. אבל אם נמצא הדם על שוקה ועל פרסותיה מבחוץ או מן הצדדין ואין צריך לומר אם נמצא מן הירכיים ולמעלה הרי זו טהורה שאין זה אלא דם שניתז עליה ממקום אחר:

ט הכתם הנמצא על בשרה שהוא ארוך כרצועה או עגול. או שהיו טפין טפין או שהיה ארוך הכתם על רוחב יריכה. או שהיה נראה כאילו הוא ממטה למעלה הואיל והוא כנגד בית תורפה הרי זו טמאה. ואין אומרים אילו נטף מן הגוף לא היה כזה שכל דם הנמצא במקומות אלו מחמירין בו אע"פ שהוא ספק:

י הכתם הנמצא על החלוק שלה מחגורה ולמטה טמאה מחגורה ולמעלה טהורה. נמצא על בית יד שלה אם מגיע כנגד בית תורפה טמאה ואם לאו טהורה:

יא היתה פושטתו ומתכסה בו בלילה כל מקום שימצא בו דם טמאה וכן האזור שלה כל מקום שימצא בו הדם טמאה:

יב היתה לובשת חלוק אחד ושהה עליה שלשה ימים או יתר בלא עת נדתה ובדקה ומצאה עליו שלשה כתמים או כתם אחד גדול שיש בו שיעור שלשה כתמים הרי זו ספק זבה שמא כתם נטף ממנה בכל יום. וכן אם לבשה שלשה בגדים בדוקים ושהו עליה שלשה ימים בימי זיבתה ומצאה כתם בכל אחד מהן אע"פ שזה כנגד זה הרי זו ספק זבה:

יג מצאה כתם אחד שאין בו כדי שלשה כתמים אם בדקה עצמה כל בין השמשות של יום ראשון ומצאה טהור ולא בדקה חלוקה. וביום השלישי מצאה זה הכתם שאינו כשלשה כתמים אינה חוששת לזיבות. ואם לא בדקה עצמה כל בין השמשות הואיל ולא בדקה חלוקה ושהה עליה שלשה ימים בימי זיבתה חוששת לזיבות ואע"פ שאין הכתם כדי שלשה כתמים:

יד מצאה כתם על חלוקה היום וראתה דם אחר כך שני ימים זה אחר זה. או שראתה שני ימים וביום השלישי ראתה כתם הרי זו ספק זבה:

טו הרואה כתם ואחר כך ראתה דם תולה כתמה בראייתה כל מעת לעת. בין שבדקה עצמה בעת שמצאה הכתם ומצאתה טהור. בין שלא בדקה. אבל הרואה כתם אחר כתם בתוך עשרים וארבע שעות אינה תולה כתם בכתם. אלא אם כן בדקה ביניהם שאם הפסיקה טהרה בין הכתמים אין מצטרפין למנין זיבות:

טז כיצד ראתה כתם ערב שבת בשעה ראשונה מן היום אף ע"פ שלא בדקה עצמה ולא ידעה אם טהורה היא אם טמאה וראתה דם אחר כך עד שעה ראשונה מיום השבת אינה מונה לכתם. אלא תולה הכתם בראייה. ואם ראתה באחד בשבת ובשני בשבת תהיה זבה. ראתה דם ביום שבת בשעה שנייה הרי זו טמאה שני ימים ערב שבת שמצאה בו הכתם ובשבת שראתה הדם שהרי אין שניהם בתוך מעת לעת. ואם ראתה הדם באחד בשבת חוששין לזיבות:

יז לא ראתה דם בשבת אבל ראתה כתם אחר בשעה ראשונה מיום השבת. אם בדקה עצמה בערב שבת ומצאה טהור אינה מונה אלא לכתם אחד שהוא ביום השבת הואיל ושניהם בתוך מעת לעת. ואם לא בדקה ולא ידעה אם הפסיקה טהרה ביניהן אם לא הפסיקה הרי זו מונה לע"ש ואם ראתה באחד בשבת חוששת לזיבות:

יח ראתה הכתם השני בשעה שניה מיום שבת בין בדקה בין לא בדקה הרי זו טמאה שני ימים שהרי אין שניהם בתוך מעת לעת. ואם ראתה באחד בשבת אחר מעת לעת חוששת לזיבות. ראתה בשעה ראשונה מיום אחד בשבת כתם שלישי אם הפסיקה טהרה ביניהן אין מצטרפין ואינה חוששת לזיבות. ואם לא בדקה חוששת לזיבות:

יט כל כתם שאמרנו שהיא טמאה בגללו אם יש לה דבר לתלות בו ולומר שמא כתם זה מדבר פלוני הוא אם נמצא על הבגד הרי זו טהורה. שלא אמרו חכמים בדבר להחמיר אלא להקל. ואם נמצא על בשרה ספיקו טמא ואינה תולה בו. ואם היה לה לתלות בבשרה יתר מחלוקה אף על בשרה תולה וספיקו טהור:

כ כיצד שחטה בהמה או חיה או עוף או שנתעסקה בכתמים או שישבה בצד העוסקין בהן או שעברה בשוק של טבחים ונמצא דם על חלוקה טהורה ותולה בדברים אלו שמהן בא הכתם :

כא נמצא הכתם על בשרה בלבד אם הכתם מחגור ולמטה טמאה. ואם נתהפכה וקפצה אפילו מחגור ולמעלה טמאה שאילו היה דם זה מן השחיטה או מן השוק היה לה שימצא גם על בגדיה והואיל ונמצא על בשרה ולא בבגדה טמאה :

כב היתה בה מכה אע"פ שחיתה אם יכולה להתגלע ולהוציא דם ונמצא דם על בשרה תולה במכה וכן כל כיוצא בזה :

כג נמצא הכתם על בגדיה ובשרה כאחד תולה בכל שיש לה לתלות. ותולה במאכולת שמא בעת שישבה נהרגה מאכולת ודם זה דם מאכולת הוא. ועד כמה עד כגריס. אבל אם מצאה הכתם יתר מכגריס אינה תולה במאכולת ואפילו היתה מאכולת רצוצה בכתם הואיל והוא יתר מכגריס אינה תולה במאכולת :

כד וכן תולה בבנה ובבעלה אם היו עסוקין בדם או שהיו ידיהן מלוכלכות. או שהיתה בהן מכה תולה בהן ואומרת הן נגעו בה והיא לא ידעה ודם זה מחמתן הוא :

כה אין מחזיקין דם ממקום למקום לתלות בו. כיצד היתה לה מכה בכתיפה ונמצא כתם על שוקה. אין אומרין שמא בידיה נגעה במכה ונגעה במקום זה וכן כל כיוצא בזה אין תולין בו בין בגופה בין בחלוקה :

כו שתי נשים שנתעסקו בצפור אחד ואין בו אלא כסלע דם ונמצא על כל אחת משתייהן כתם כסלע שתייהן טמאות. נתעסקה בדם שאי אפשר שיהיה ממנו כתם אלא כגריס ונמצא עליה כתם כשני גריסין הרי זו תולה כגריס בדם שנתעסקה בו וכגריס במאכולת. נמצא הכתם יתר מכשני גריסין טמאה :

כז נתעסקה באדום אין תולה בו שחור. נתעסקה בעוף שיש בו מיני דם הרבה ונמצא עליה מראה אחד מהן תולה בו. היתה לובשת שלשה חלוקות אם יכולה לתלות תולה אף בתחתון. ואם אינה יכולה לתלות אינה תולה אף בעליון. כיצד עברה בשוק של טבחים אע"פ שנמצא הכתם על התחתון לבדו תולה בדם הטבחים. לא עברה בשוק הטבחים וכיוצא בו אע"פ שנמצא הכתם בעליון לבדו הרי זו טמאה. ספק עברה ספק לא עברה ספק נתעסקה ספק לא נתעסקה אינה תולה :

כח עיר שיש בה חזירים או שהם באין לה תמיד אין חוששין לכתמיה הנמצאין בחלוקה :

כט האשה שהשאילה חלוקה לנדה בין עכו"ם בין ישראלית וחזרה ולבשה אותו קודם בדיקה ומצאה עליו כתם ה"ז תולה בנדה שלבשה אותו. השאילה אותו לזבה קטנה ביום הטמא שלה או ליושבת על דם טוהר או לבתולה שדמיה טהורין ה"ז תולה בה. אבל אם השאילה אותו לזבה קטנה ביום השמור או לזבה גדולה בז' ימים נקיים וחזרה ולבשה אותו קודם בדיקה ונמצא עליו כתם שתיהן מקולקלות השואלת והמשאלת אותה שמא מזו שמא מזו. השאילה אותו ליושבת על הכתם אינה תולה בה שאין תולין כתם בכתם:

ל בדקה חלוקה ובדקה עצמה ונמצאת טהור והשאילה החלוק לתבירתה ולבשתו ונמצא עליו כתם כשהחזירתו לה השואלת טמאה. ואינה תולה בבעלת החלוק שהרי בדקה אותו קודם שתשאילהו לה:

לא ארוכה שלבשה חלוקה של קצרה ונמצא בו כתם אם מגיע כנגד בית התורפה טמאה ואם לאו טהורה. שכתם זה של קצרה הוא:

לב שלש נשים שלבשו חלוק אחד זו אחר זו ואחר כך נמצא עליו כתם. וכן אם ישנות במטה אחת כאחת ונמצא דם תחת אחת מהן כולן טמאות. ואם בדקה אחת מהן עצמה מיד ומצאה עצמה טמאה הרי השתים טהורות:

לג בדקו כולן ומצאו עצמן טהורות תולה מי שאינה ראויה לראות דם במי שהיא ראויה. ותהיה שאינה ראויה טהורה והראויה טמאה. כיצד היתה אחת מעוברת ואחת אינה מעוברת המעוברת טהורה ושאינה מעוברת טמאה. מניקה ושאינה מניקה המניקה טהורה. זקנה ושאינה זקנה הזקנה טהורה. בתולה ושאינה בתולה הבתולה טהורה. היו כולן מעוברות כולן זקנות כולן מניקות כולן בתולות הרי כולן טמאות:

לד ג' נשים שעלו דרך מרגלות המטה וישנו כולן ונמצא דם תחת האמצעית שלשתן טמאות. תחת הפנימית היא ושבצדה טמאות והחיצונה טהורה. תחת החיצונה היא ושבצדה טמאות והפנימית טהורה. ואם לא עלו דרך מרגלות המטה שהרי אין להם סדר ונמצא דם תחת אחת מהן כולן טמאות:

לה בד"א שבדקו כולן ומצאו טהור ולא תוכל אחת מהן לתלות בחבירתה כמו שביארנו. אבל אם בדקה אחת ומצאה עצמה טהורה וחבירתה לא בדקה תולה הטהורה בזו שלא בדקה והרי זו שלא בדקה טמאה:

לו כל כתם שנמצא על הבגד שאין לה במה יתלה אינו מטמא עד שיודע שהוא דם ואם נסתפק להם שמא הוא דם או צבע אדום מעבירין עליו

שבעה סמנין אלו על הסדר. אם עבר או כהה עינו הרי זו כתם דם וטמאה ואם עמד כמות שהוא הרי זה צבע וטהורה :

לז ואלו הן השבעה סמנים על סדרן. רוק תפל. ולעיסת גריסין של פול. ומי רגלים שהחמיצו. ובורית. ונתר. וקימוניא. ואשלג. וצריך לכסכס שלש פעמים על כל סם וסם ומוליך ומביא בכל כסכוס. העבירן שלא על הסדר או שהעבירן כאחד לא עשה כלום. הקדים האחרונים לראשונים אלו שהעביר באחרונה שהן הראשונים עלו לו וחוזר ומעביר אחריהם אחרונים שהקדים עד שיעברו השבעה על הסדר :

לח אי זהו רוק תפל שלא טעם כלום מתחלת הלילה והיה ישן מחצי הלילה האחרון למחר קודם שיאכל נקרא רוק תפל. והוא שלא יצא רוב דבורו עד שלש שעות ביום. ואם השכים ושנה פרקו קודם שלש שעות אין זו רוק תפל שהדבור מבטל חוזק הרוק ומחזירו כמים. ואי זו הוא לעיסת גריסין הוא שילעוס הגריסין עד שיתערב עם הפול רוק הרבה מפיו. ואי זהו מי רגלים שהחמיצו אחר שלשה ימים או יתר :

לט כל אשה שהיא טמאה משום כתם אם מצאה הכתם בימי נדתה הרי זו ספק נדה ויושבת עליו שבעה ימים וטובלת בליל שמיני ואח"כ תהיה מותרת לבעלה. ואם מצאה אותו בימי זיבתה הרי זו ספק זבה גדולה או קטנה כמו שנתבאר בפרק זה ויושבת יום אחד אם היתה קטנה או שבעת ימים נקיים אם היתה גדולה מספק והכל מדברי סופרים כמו שביארנו לפיכך הבא עליה בזדון מכין אותו מכת מרדות ופטורין מקרבן :

הלכות איסורי ביאה - פרק עשירי

א כל יולדת טמאה כנדה ואע"פ שלא ראתה דם. ואחד היולדת חי או מת או אפילו נפל. אם זכר יושבת לזכר ואם נקבה יושבת לנקבה והוא שתגמר צורתו. ואין צורת הולד נגמרת לפחות מארבעים יום אחד הזכר ואחד הנקבה :

ב והמפלת בתוך ארבעים יום אינה טמאה לידה אפילו ביום ארבעים. הפילה ביום ארבעים ואחד מאחר התשמיש הרי זו ספק יולדת ותשב לזכר ולנקבה ולנדה. היתה צורת האדם דקה ביותר ואינה ניכרת בעליל הרי זו תשב לזכר ולנקבה וזהו הנקרא שפיר מרוקם :

ג אי זה הוא שפיר מרוקם. תחלת ברייתו של אדם גופו כעדשה. שתי עיניו כשתי טיפי זבוב מרוחקות זו מזו. שני חוטמיו כשתי טיפי זבוב מקורבות זה לזה. פיו פתוח כחוט השערה. וחיתוך ידיים ורגלים אין לו.

נתבארה צורתו יתר מזה ועדיין אינו ניכר בין זכר לנקבה אין בודקין אותו במים אלא בשמן שהשמן מצחצחו. ומביא קיסם שראשו חלק ומנענע באותו מקום מלמעלה למטה אם מסכסך בידוע שהוא זכר. ואם ראה אותו מקום כשעורה סדוקה הרי זו נקבה ואינה צריכה בדיקה. וכל אלו הרקימות של נפלים אין נותנין להן ימי טוהר עד שישעיר הולד :

ד הפילה חתיכה לבנה אם נקרעה ונמצא בה עצם הרי זו טמאה לידה. הפילה שפיר מלא מים מלא דם מלא גנונים מלא בשר הואיל ואינו מרוקם אינה חוששת לולד :

ה יוצא דופן אין אמו טמאה לידה ואין לה ימי טומאה וימי טהרה שנאמר [\(ויקרא יב-ב\)](#) "אשה כי תזריע וילדה זכר" עד שתלד ממקום שמזרעת. המקשה וילדה ולד דרך הדופן הרי דם הקושי הבא דרך הרחם זיבות או נדה ודם היוצא דרך הדופן טמא. ואם לא יצא דם דרך הרחם הרי האשה טהורה. אע"פ שהדם שיצא מדפנה טמא. שאין האשה טמאה עד שיצא מדוה דרך ערותה :

ו נחתך הולד במעיה ויצא אבר אבר. בין שיצא על סדר האיברים כגון שיצאה הרגל ואחריה השוק ואחריה הירך. בין שיצא שלא על הסדר אינה טמאה לידה עד שיצא רובו. ואם יצא ראשו כולו כאחד הרי זה כרובו. ואם לא נחתך ויצא כדרכו משתצא רוב פדחתו הרי זה כילוד אף ע"פ שנחתך אחר כך :

ז הוציא העובר את ידו והחזירה אמו טמאה לידה מדברי סופרים ואין לה ימי טוהר עד שיצא הולד כולו או רובו כמו שאמרנו :

ח המפלת כמין בהמה חיה או עוף אם היו פניו כפני אדם הרי זה ולד. אם זכר תשב לזכר ואם נקבה תשב לנקבה. ואם אינו ניכר בין זכר לנקבה תשב לזכר ולנקבה אע"פ ששאר הגוף דומה לבהמה או לחיה או לעוף. ואם אין פניו כצורת פני האדם אע"פ ששאר הגוף גוף אדם שלם וידיו ורגליו ידי ורגלי אדם והרי הוא זכר או נקבה אינו ולד ואין אמו טמאה לידה :

ט אי זו היא צורת פני האדם שיהיה המצח והגבינין והעיניים והלסתות וגבות הזקן כצורת האדם. אבל הפה והאזניים והאף אע"פ שהן כשל בהמה וחיה ה"ז ולד :

י המפלת דמות נחש אמו טמאה לידה מפני שגלגל עיניו עגול כשל אדם. המפלת דמות אדם שיש לו כנפים של בשר אמו טמאה לידה. נברא בעין אחת וירך אחת אם היו מן הצד הרי הוא כחצי אדם ואמו טמאה לידה ואם היו באמצע אמו טהורה שהרי זו בריה אחרת :

יא נברא ושט שלו אטום או שהיה חסר מטיבורו ולמטה והרי הוא אטום. או שהיתה גלגלתו אטומה או שהיו פניו טוחות ואין בהן הכר פנים או שיש לו שני גבין ושתי שדרות. או שהפילה בריית ראש שאינו חתוך. או יד שאינו חתוך כל נפל מאלו אינו ולד ואין אמו טמאה לידה. אבל אם הפילה יד חתוכה ורגל חתוכה הרי חזקתה מולד שלם ומצטרפין לרוב איבריו :

יב פעמים יקפה משאר הדמים שנוצר מהם האדם חתיכה כמו לשון השור ותהיה כרוכה על מקצת הולד והיא הנקראת סנדל ולעולם לא יעשה סנדל זה אלא עם ולד. אבל חתיכה שנוצרה לבדה בלא ולד אינה נקראת סנדל ורוב העוברים לא יהיה עמהם סנדל. ופעמים יכה המעוברת דבר על בטנה ויפסד העובר ויעשה כסנדל זה. ופעמים ישאר בו הכר פנים ופעמים ייבש הולד וישתנה ויקפאו עליו הדמים עד שלא ישאר בו הכר פנים לפיכך המפלת זכר וסנדל עמו אע"פ שאין הכר פנים לסנדל הרי זו תשב לזכר ולנקבה שמא סנדל זה נקבה היה. וחומרא החמירו בו לטמאה בו משום ולד אע"פ שאין בו צורת פנים הואיל והיא טמאה לידה מפני הולד שעמו :

יג החותלת העבה שהיא כמו חמת שבתוכה נוצר הולד והיא מקפת אותו ואת הסנדל אם היה עמו סנדל וכשיגיע זמנו לצאת קורע אותה ויוצא היא הנקראת שליא ותחלת ברייתה דומה לחוט של ערב וחלולה כחצוצרת ועבה כקרקבן התרנגולים ואין שליא פחותה מטפח :

יד המפלת שליא תשב לזכר ולנקבה. לא שהשליא ולד אלא שאין שליא בלא ולד. הפילה נפל ואח"כ הפילה שליא חוששין לשליא והרי הוא כולד אחר ואין אומרין זו שלית הנפל שאין תולין את השליא אלא בולד של קיימא לפיכך אם ילדה ולד של קיימא והפילה שליא אפילו אחר כ"ג יום תולין אותו בולד ואין חוששין לולד אחר שהולד קרע השליא ויצא :

טו הפילה שליא תחילה ואח"כ ילדה ולד של קיימא חוששין לשליא שהיא ולד אחר ואין תולין אותה בולד הבא אחריה. שאין דרכה של שליא לצאת לפני הולד. יצאת מקצת השליא ביום הראשון ומקצתה בשני מונין לה מיום הראשון ואין נותנין לה ימי טהרה אלא מיום שני להחמיר :

טז הפילה דמות בהמה חיה ועוף ושליא קשורה בו אין חוששין לולד. ואם אינה קשורה בו מטילין עליה חומר שתי ולדות שאני אומר שמא נימוח שפיר מרוקם שהיה בשליא זו ושמא נימוחה השליא של שפיר זה שהוא דמות בהמה וחיה :

יז כל אלו שחוששין לשליא אין נותנין להן ימי טוהר וכל מי שהפילה דבר שאינו ולד או שפיר בתוך ארבעים יום שעדיין לא נגמרה צורתו אם יצא עמו דם הרי זו נדה או זבה. ואם יצא יבש בלא דם הרי זו טהורה :

יח מי שילדה זכר ונקבה תאומים תשב לנקבה. ילדה טומטום או אנדרוגינוס תשב לזכר ולנקבה. ילדה תאומים אחד זכר והשני טומטום או אנדרוגינוס תשב לזכר ולנקבה. האחת נקבה והשני טומטום או אנדרוגינוס תשב לנקבה בלבד. שהטומטום והאנדרוגינוס ספק הן שמא זכר הן שמא נקבה:

יט האשה שהוחזקה מעוברת וילדה ואין ידוע מה ילדה כגון שעברה לנתר. והפילה שם או שהפילה לבור או שהפילה וגררתו חיה הרי זו בחזקת שהפילה ולד ותשב לזכר ולנקבה. אבל אם לא הוחזקה מעוברת והפילה ואין ידוע מה הפילה ה"ז ספק יולדת ותשב לזכר ולנקבה ולנדה:

כ כל מקום שנאמר **(ויקרא יב-ד) "תשב"** לזכר ולנקבה כיצד דינה תהיה אסורה לבעלה י"ד יום כיוולדת נקבה שבעה הראשונים ודאי. והשבעה האחרונים ספק. ואין נותנין לה ימי טוהר אלא עד ארבעים יום כיוולדת זכר ואם ראתה דם אחר הארבעים עד שמונים אינו דם טוהר אלא ספק דם נדה או ספק דם זיבות אם בא מימי הזיבה כמו שביארנו. וכן אם ראתה דם יום אחד ושמונים בלבד הרי זו ספק נדה ותשב שבעת ימי הנדה שמא נקבה ילדה שאין לה וסת נדות עד אחר מלאות כמו שביארנו:

כא כל מקום שנאמר **(ויקרא יב-ד) "תשב"** לזכר ולנקבה ולנדה כיצד דינה. תהיה אסורה לבעלה י"ד יום כיוולדת נקבה. ואם ראתה דם ביום אחד ושמונים הרי זו ספק נדה. וכן אם ראתה ביום ע"ד וביום פ"א הרי זו ספק נדה. וכן אם ראתה ביום ארבעים ואחד אע"פ שראתה ביום ל"ד הרי זו ספק נדה ואסורה לבעלה עד ליל ארבעים ושמונה כיוולדת זכר. ואין נותנין לה ימי טוהר. כלל כנדה. והרי היא כמי שלא ילדה. וכל דם שתראה סיום שהפילה עד פ' יום אם בא בימי נדתה ה"ז ספק נדה מאחר השבעה מיום שהפילה. ואם בא בימי זיבתה הרי זו ספק זבה שכל ימי מלאות אין בהן וסת. וכן אם ראתה ביום אחד ושמונים עדיין היא מקולקלת ותהיה ספק נדה כמו שביארנו אע"פ שלא ראתה אלא יום אחד וכשיקבע לה הוסת אחר השמונים יסור קילקולה ותחזור להיות נדה ודאית או זבה ודאית. וכן מיום שהפילה עד ז' ימים ותהיה נדה ודאית אם הפילה בתוך ימי נדתה כמו שביארנו:

הלכות איסורי ביאה - פרק אחד עשר

א כל שאמרנו בנדה וזבה ויולדת הוא דין תורה וכמשפטים אלו היו עושין כשהיו ב"ד הגדול מצויין והיו שם חכמים גדולים שמכירים הדמים ואם נולד להם ספק בראיות או בימי נדה וזיבה יעלו לב"ד

וישאלו כמו שהבטיחה תורה עליהן שנאמר (דברים יז-ח) "כי יפלא ממך דבר למשפט בין דם לדם בין דין לדין" בין דם נדה לדם זיבה. ובאותן הימים היו בנות ישראל נוהרות מדבר זה ומשמרות וסתותיהן וסופרות תמיד ימי הנדה וימי הזיבה:

ב וטורח גדול יש במנין הימים ופעמים רבות יבואו לידי ספק שאפילו ראתה הבת דם ביום הלידה מאותו היום מתחילין למנות לה ימי נדה וימי זיבה כמו שביארנו. ולפיכך לא תטמא הבת בזיבה אלא בת יי ימים שאם ראתה ביום שנולדה הרי זו נדה שבעת ימים ושלושת ימים סמוך לנדתה הרי יי ימים. הנה למדת שמתחילת ראייה מתחלת למנות ימי נדה וימי זיבה כל ימיה ואפילו ראתה והיא קטנה:

ג ובימי חכמי הגמרא נסתפק הדבר הרבה בראיית הדמים ונתקלקלו הוסתות. לפי שלא היה כח בכל הנשים למנות ימי נדה וימי זיבה. לפיכך החמירו חכמים בדבר זה וגזרו שיהו כל ימי האשה כימי זיבתה ויהיה כל דם שתראה ספק דם זיבות:

ד ועוד החמירו בנות ישראל על עצמן חומרא יתירה על זה. ונהגו כולם בכ"מ שיש ישראל שכל בת ישראל שרואה דם אפילו לא ראתה אלא טיפה כחרדל בלבד ופסק הדם סופרת לה ז' ימים נקיים ואפילו ראתה בעת נדתה. בין שראתה יום אחד או שנים או השבעה כולן או יתר משיפסוק הדם סופרת שבעת ימים נקיים כזבה גדולה וטובלת בליל שמיני אע"פ שהיא ספק זבה או ביום שמיני אם היה שם דוחק כמו שאמרנו ואח"כ תהיה מותרת לבעלה:

ה וכן כל היולדת בזמן הזה הרי היא כיוולדת בזוב וצריכה שבעת ימים נקיים כמו שביארנו. ומנהג פשוט בשנער ובארץ הצבי ובספרד ובמערב שאם ראתה דם בתוך ימי מלאת אע"פ שראתה אחר שספרה שבעת ימים נקיים וטבלה הרי זו סופרת שבעת ימים נקיים אחר שיפסוק הדם ואין נותנין לה ימי טוהר כלל. אלא כל דם שתראה האשה בין דם קושי בין דם טוהר הכל טמא וסופרת שבעת ימים נקיים אחר שיפסוק הדם:

ו ודין זה בימי הגאונים נתחדש והם גזרו שלא יהיה שם דם טוהר כלל שזה שהחמירו על עצמן בימי חכמי הגמרא אינו אלא ברואה דם שהוא טמא שיושבת עליו ז' נקיים. אבל דם שתראה בימי טוהר אחר ספירה וטבילה אין לחוש לו שאין ימי טוהר ראויין לא לנדה ולא לזיבה כמו שביארנו:

ז ושמענו שבצרפת בועלים על דם טוהר כדין הגמרא עד היום אחר ספירה וטבילה מטומאת יולדת בזוב ודבר זה תלוי במנהג:

ח וכן דין דם בתולים בזמן הזה שאפילו היתה קטנה שלא הגיע זמנה לראות ולא ראתה דם מימיה בועל בעילת מצוה ופורש. וכל זמן שתראה הדם מחמת המכה הרי היא טמאה. ואחר שיפסוק הדם סופרת ז' ימים נקיים:

ט יתר על זה כל בת שתבעו להנשא ורצתה שוהה שבעת ימים נקיים מאחר שרצתה ואחר כך תהיה מותרת להבעל. שמא מחמודה לאיש ראתה דם טיפה אחת ולא הרגישה בה. בין שהיתה האשה גדולה בין שהיתה קטנה צריכה לישוב ז' נקיים מאחר שרצתה ואחר כך תטבול ותבעל:

י וכל הדברים האלו חומרא יתירה שנהגו בה בנות ישראל מימי חכמי הגמרא ואין לסור ממנה לעולם. לפיכך כל אשה שרצתה כשתבעו להנשא לא תנשא עד שתספור ותטבול ואם נשאת לתלמיד חכם מותרת להנשא מיד ותספור מאחר שנשאתו ותטבול. שתלמיד חכם יודע שהיא אסורה ונזהר מזה ולא יקרב לה עד שתטבול:

יא דין הכתמים בזמן הזה כמו שביארנו ואין בדבר חידוש ולא מנהג אלא כל כתם שאמרנו שהיא טהורה הרי היא טהורה וכל כתם שאמרנו טמאה (אם אין בכתם שיעור כדי לחוש לזיבות) סופרת שבעת ימים מיום שנמצא בו הכתם. ואם היה שיעור הכתם כדי לחוש לזיבות סופרת שבעת ימים מאחר יום שנמצא בו הכתם שאין הרואה דם כרואה כתם:

יב וכן כל מה שאמרנו ביולדת שאמו טהורה הרי היא טהורה בזמן הזה. וכן האשה שראתה לובן או דם ירוק או שהשליכה חתיכה אדומה שאין עמה דם הרי היא טהורה אף בזמן הזה שלא החמירו אלא ברואה דם טמא [ואין זה דם טמא]:

יג וכן אם היתה בה מכה והיה הדם שותת ממנה או שבא הדם עם מימי רגלים ה"ז טהורה ולא נתחדש דבר אלא ספירת שבעת ימים נקיים לכל רואה דם טמא כמו שאמרנו ושיהיו כל מראה דמים טמאים:

יד זה שתמצא במקצת המקומות שהנדה יושבת שבעת ימים בנדתה אף ע"פ שלא ראתה דם אלא יום אחד ואחר השבעה תשב שבעת ימים נקיים אין זה מנהג אלא טעות הוא ממי שהורה להם כך. ואין ראוי לפנות לדבר זה כלל אלא אם ראתה יום אחד סופרת אחריו ז' (נקיים) וטובלת בליל ח' שהוא ליל שני שלאחר נדתה ומותרת לבעלה:

טו וכן זה שתמצא במקצת מקומות ותמצא תשובות למקצת הגאונים שיולדת זכר לא תשמש מטתה עד סוף ארבעים. ויולדת נקבה אחר שמונים. ואע"פ שלא ראתה דם אלא בתוך השבעה. אין זה מנהג אלא טעות הוא באותן התשובות ודרך אפיקורוסות באותן המקומות ומן

הצדוקין למדו דבר זה. ומצוה לכופן כדי להוציא מלבן ולהחזירן לדברי חכמים שתספור ז' ימים נקיים בלבד כמו שביארנו :

טז אין האשה עולה מטומאתה ויוצא מידי ערוה עד שתטבול במי מקוה כשר. ולא יהיה דבר חוצץ בין בשרה ובין המים. ובהלכות מקואות יתבאר המקוה הכשר והפסול ודרך הטבילה ומשפטי החציצה. אבל אם רחצה במרחץ אפילו נפלו עליה כל מימות שבעולם הרי היא אחר הרחיצה כמות שהיתה קודם הרחיצה בכרת. שאין לך דבר שמעלה מטומאה לטהרה אלא טבילה במי מקוה או במעיין או בימים שהם כמעיין כמו שיתבאר בהלכות מקואות :

יז כל ז' ימים נקיים שבזמן הזה אע"פ שהן ספק אם טבלה בהן כאילו לא טבלה. ואם טבלה בשביעי אע"פ שאסור לעשות כן לכתחלה שמא יבוא לבעול בשביעי אחר הטבילה. הואיל וטבלה בזמנה אפי' היתה זבה ודאית הרי זו עלתה לה טבילה :

יח ואסור לאדם שידבק באשתו בשבעת ימים נקיים אלו ואע"פ שהיא בכסותה והוא בכסותו ולא יקרב לה ולא יגע בה אפילו באצבע קטנה. ולא יאכל עמה בקערה אחת. כללו של דבר ינהוג עמה בימי ספירה כמו שינהוג בימי נדה שעדיין היא בכרת עד שתטבול כמו שביארנו :

יט כל מלאכות שהאשה עושה לבעלה נדה עושה לבעלה חוץ מהרחצת פניו ידיו ורגליו ומזיגת הכוס והצעת המטה בפניו. גזירה שמא יבוא לדבר עבירה. ומפני זה לא תאכל עמו בקערה אחת ולא יגע בבשרה מפני הרגל עבירה. וכן בשבעת ימים נקיים לא תעשה לו שלש מלאכות אלו. ומותר לאשה להתקשט בימי נדתה כדי שלא תתגנה על בעלה :

הלכות איסורי ביאה - פרק שנים עשר

א ישראל שבעל עכו"ם משאר האומות דרך אישות. או ישראלית שנבעלה לעכו"ם דרך אישות הרי אלו לוקין מן התורה שנאמר [\(דברים ז-ג\)](#) "לא תתחתן במ בתך לא תתן לבנו ובתו לא תקח לבנד". אחד שבעה עממין ואחד כל אומות באיסור זה. וכן מפורש על ידי עזרא [\(נחמיה י-לא\)](#) "ואשר לא נתן בנותינו לעמי הארץ ואת בנותיהם לא נקח לבנינו" :

ב ולא אסרה תורה אלא דרך חתנות אבל הבא על הכותית דרך זנות מכין אותו מכת מרדות מד"ס. גזירה שמא יבא להתחתן. ואם ייחדה לו בזנות חייב עליה משום נדה ומשום שפחה ומשום כותית ומשום זונה.

ואם לא ייחדה לו אלא נקראת מקרה אינו חייב אלא משום כותית וכל חיובין אלו מדבריהן :

ג בד"א כשהיה הבועל ישראל אבל כהן הבא על הכותית לוקה מן התורה משום זונה ואחד זונה כותית ואחד זונה ישראלית ובבעילה בלבד לוקה שהרי אינה בת קידושין :

ד כל הבועל כותית בין דרך חתנות בין דרך זנות אם בעלה בפרהסיא והוא שיבעול לעיני עשרה מישראל או יתר אם פגעו בו קנאין והרגוהו הרי אלו משובחין וזריזין. ודבר זה הל"מ הוא ראיה לדבר זה מעשה פנחס בזמרי :

ה ואין הקנאי רשאי לפגוע בהן אלא בשעת מעשה כזמרי שנאמר [\(במדבר כה-ח\)](#) "ואת האשה אל קבתה" אבל אם פירש אין הורגין אותו. ואם הרגו נהרג עליו. ואם בא הקנאי ליטול רשות מב"ד להרגו אין מורין לו ואע"פ שהוא בשעת מעשה. ולא עוד אלא אם בא הקנאי להרוג את הבועל ונשמט הבועל והרג הקנאי כדי להציל עצמו מידו אין הבועל נהרג עליו. והבא על בת גר תושב אין הקנאין פוגעים בו אבל מכין אותו מכת מרדות :

ו לא פגעו בו קנאים ולא הלקוהו ב"ד הרי עונשו מפורש בדברי קבלה שהוא. בכרת שנאמר [\(מלאכי ב-יא\)](#) "כי חלל יהודה קדש ה' אשר אהב ובעל בת אל נכר" [\(מלאכי ב-יב\)](#) "יכרת ה' לאיש אשר יעשנה ער ועונה". אם ישראל הוא לא יהיה לו "ער" בחכמים ולא "עונה" בתלמידים ואם כהן הוא לא יהיה לו מגיש מנחה לה' צבאות. הנה למדת שהבועל כותית כאילו נתחתן לעכו"ם שנאמר [\(מלאכי ב-יא\)](#) "ובעל בת אל נכר" ונקרא מחלל קדש ה' :

ז עון זה אע"פ שאין בו מיתת ב"ד אל יהי קל בעיניך. אלא יש בו הפסד שאין בכל העריות כמותו שהבן מן הערוה בנו הוא לכל דבר ובכלל ישראל נחשב אע"פ שהוא ממזר והבן מן הכותית אינו בנו שנאמר [\(דברים ז-ד\)](#) "כי יסיר את בנך מאחרי" מסיר אותו מלהיות אחרי ה' :

ח ודבר זה גורם להדבק בעכו"ם שהבדילנו הקב"ה מהם ולשוב מאחרי ה' ולמעול בו :

ט עכו"ם הבא על בת ישראל אם אשת איש היא נהרג עליה ואם פנויה היא אינו נהרג :

י אבל ישראל הבא על הכותית בין קטנה בת שלש שנים ויום אחד בין גדולה בין פנויה בין אשת איש ואפילו היה קטן בן ט' שנים ויום אחד כיון שבא על הכותית בזדון ה"ז נהרגת מפני שבא לישראל תקלה על ידיה כבהמה ודבר זה מפורש בתורה שנאמר [\(במדבר לא-טז\)](#) "הן הנה היו לבני

ישראל בדבר בלעם" (במדבר לא-יז) "וכל אשה יודעת איש למשכב זכר הרוגו":

יא העבדים שהטבילו אותם לשם עבדות וקבלו עליהם מצות שהעבדים חייבים בהם יצאו מכלל העכו"ם ולכלל ישראל לא באו. לפיכך השפחה אסורה לבן חורין. אחד שפחתו ואחד שפחת חבירו והבא על השפחה מכין אותו מכת מרדות מדברי סופרים. שהרי מפורש בתורה שהאדון נותן שפחה כנענית לעבדו העברי והיא מותרת לו שנאמר (שמות כא-ד) "אם אדוניו יתן לו אשה":

יב ולא גזרו חכמים בדבר זה ולא חייבה תורה מלקות בשפחה אלא אי"כ היתה נחרפת לאיש כמו שביארנו:

יג אל יהי עון זה קל בעיניך מפני שאין בו מלקות מן התורה שגם זה גורם לבן לסור מאחרי ה' שהבן מן השפחה הוא עבד ואינו מישראל ונמצא גורם לזרע הקדש להתחלל ולהיותם עבדים הרי אונקלוס המתרגם כלל בעילת עבד ושפחה בכלל (דברים כג-יח) "לא יהיה קדש" (דברים כג-יח) "ולא תהיה קדשה":

יד הבא על שפחה ואפילו בפרהסיא ובשעת עבירה אין הקנאין פוגעין בו. וכן אם לקח שפחה דרך חתנות אינו לוקה מן התורה. שמעת שטבלה וקבלה מצות יצתה מכלל העכו"ם:

טו נתערב ולד ישראלית בולד שפחה הרי שניהן ספק וכל אחד מהן ספק עבד וכופין בעל השפחה ומשחרר את שניהם. ואם היה הבן ההוא (בז) האדון של עבד כשיגדלו ישחררו זה את זה ויהיו מותרין לבא בקהל:

טז היו התערובות בנות הרי שתיהן ספק שפחות והבא על כל אחת מהן הולד ספק עבד. וכן אם נתערב ולד עכו"ם בולד ישראלית מטבילים את שניהן לשם גירות וכל אחת מהן ספק גיורת:

יז כל העכו"ם כולם כשיתגיירו ויקבלו עליהן כל המצות שבתורה והעבדים כשיתחררו הרי הן כישראל לכל דבר שנאמר (במדבר טו-טז) "הקהל חוקה אחת לכם" ומותרין להכנס בקהל ה' מיד. והוא שישא הגר או המשוחרר בת ישראל וישא הישראלי גיורת ומשוחררת. חוץ מד' עממין בלבד והם עמון ומואב ומצרים ואדום שהאומות האלו כשיתגייר אחד מהן הרי הוא כישראל לכל דבר אלא לענין ביאה בקהל:

יח וכיצד דינן עמון ומואב איסורין איסור עולם זכרים ולא נקבות שנאמר (דברים כג-ד) "לא יבוא עמוני ומואבי בקהל ה'" וגו'. הל"מ שהעמוני הזכר והמואבי הזכר הוא שאסור לעולם לישא בת ישראל

אפילו בן בנו עד סוף העולם אבל עמונית ומואבית מותרת מיד כשאר האומות :

יט מצרי ואדומי אחד זכרים ואחד נקבות דור ראשון ודור שני אסורין לבא בישראל ודור שלישי מותר שנאמר [\(דברים כג-ט\)](#) "בנים אשר יולדו להם" וגו' :

כ מצרית מעוברת שנתגיירה בנה שני. מצרי שני שנשא מצרית ראשונה או מצרי ראשון שנשא מצרית שנייה הולד שני שנאמר [\(דברים כג-ט\)](#) "בנים אשר יולדו להם" הכתוב תלאן בלידה :

כא גר עמוני שנשא מצרית הולד עמוני. גר מצרי שנשא עמונית הולד מצרי. זה הכלל באומות הלך אחר הזכר נתגיירו הלך אחר הפחות :

כב מי שנתגייר משבעה עממין אינן אסורין מן התורה לבוא בקהל. והדבר ידוע שלא נתגיירו מהן אלא הגבעונים ויהושע גזר עליהם שיהיו אסורים לבא בקהל אחד זכרים ואחד נקבות. ולא אסר אותם אלא בזמן שיש מקדש שנאמר [\(יהושע ט-כג\)](#) "וחוטבי עצים ושואבי מים לבית אלהי". תלה הרחקתם במקדש :

כג והם הנקראים נתינים לפי שנתנם לעבודת המקדש. בא דוד וגזר עליהם שלא יכנסו בקהל לעולם ואפילו בזמן שאין מקדש. וכן מפורש בעזרא [\(עזרא ח-כ\)](#) "ומן הנתינים שנתן דוד והשרים לעבודת הלויים". הא למדת שלא תלה אותם במקדש :

כד ולמה גזר עליהם הוא ובית דינו לפי שראה עזות ואכזריות שהיתה בהם בעת שבקשו שבעת בני שאול בחיר ה' לתלותם והרגום ולא רחמו עליהם :

כה כשעלה סנחריב מלך אשור בלבל כל האומות ועירבם זה בזה והגלה אותם ממקומם. ואלו המצרים שבארץ מצרים עתה אנשים אחרים הם. וכן האדומים שבשדה אדום. והואיל ונתערבו ד' אומות האסורים בכל אומות העולם שהן מותרים הותר הכל. שכל הפורש מהן להתגייר חזקתו שפירש מן הרוב לפיכך כשיתגייר הגר בזמן הזה בכל מקום בין אדומי בין מצרי בין עמוני בין מואבי בין כושי בין שאר האומות אחד הזכרים ואחד הנקבות מותרין לבא בקהל מיד :

הלכות איסורי ביאה - פרק שלשה עשר

א בשלשה דברים נכנסו ישראל לברית במילה וטבילה וקרבתן :

ב מילה היתה במצרים שנאמר [\(שמות יב-מח\)](#) "וכל ערל לא יאכל בו". מל אותם משה רבינו שכולם ביטלו ברית מילה במצרים חוץ משבט לוי ועל זה נאמר [\(דברים לג-ט\)](#) "ובריתך ינצורו":

ג וטבילה היתה במדבר קודם מתן תורה שנאמר [\(שמות יט-ז\)](#) "וקדשתם היום ומחר וכבסו שמלותם". וקרבתן שנאמר [\(שמות כד-ה\)](#) "וישלה את נערי בני ישראל ויעלו עולות" ע"י כל ישראל הקריבום :

ד וכן לדורות כשירצה העכו"ם להכנס לברית ולהסתופף תחת כנפי השכינה ויקבל עליו עול תורה צריך מילה וטבילה והרצאת קרבן. ואם נקבה היא טבילה וקרבתן שנאמר [\(במדבר טו-טו\)](#) "ככם כגור". מה אתם במילה וטבילה והרצאת קרבן אף הגר לדורות במילה וטבילה והרצאת קרבן :

ה ומהו קרבן הגר עולת בהמה או שתי תורים או שני בני יונה ושניהם עולה. ובזמן הזה שאין שם קרבן צריך מילה וטבילה וכשיבנה בית המקדש יביא קרבן :

ו גר שמל ולא טבל או טבל ולא מל אינו גר עד שימול ויטבול. וצריך לטבול בפני שלשה והואיל והדבר צריך ב"ד אין מטבילין אותו בשבת ולא ביי"ט ולא בלילה ואם הטבילוהו ה"ז גר :

ז גר קטן מטבילין אותו על דעת ב"ד שזכות היא לו. מעוברת שנתגיירה וטבלה אין בנה צריך טבילה. טבל בינו לבין עצמו ונתגייר בינו לבין עצמו ואפילו בפני שנים אינו גר. בא ואמר נתגיירתי בבית דינו של פלוני והטבילוני אינו נאמן לבא בקהל עד שיביא עדים :

ח היה נשוי לישראלית או לגיורת ויש לו בנים ואמר נתגיירתי ביני לבין עצמי נאמן לפסול את עצמו ואינו נאמן לפסול את הבנים וחוזר וטובל בבית דין :

ט גיורת שראינה נוהגת בדרכי ישראל תמיד כגון שתטבול לנדתה ותפריש תרומה מעיסתה וכיוצא בזה. וכן גר שנוהג בדרכי ישראל שטובל לקריו ועושה כל המצות הרי אלו בחזקת גרי צדק. ואע"פ שאין שם עדים שמעידין לפני מי שנתגיירו. ואע"פ כן אם באו להתערב בישראל אין משיאין אותם עד שיביאו עדים או עד שיטבלו בפנינו הואיל והוחזקו עכו"ם :

י אבל מי שבא ואמר שהיה עכו"ם ונתגייר בב"ד נאמן. שהפה שאסר הוא הפה שהתיר. בד"א בארץ ישראל ובאותן הימים שחזקת הכל שם

בחזקת ישראל. אבל בחוצה לארץ צריך להביא ראיה ואח"כ ישא
ישראלית. ואני אומר שזו מעלה ביוחסין:

יא כשם שמלין ומטבילין את הגרים כך מלין ומטבילין את העבדים
הנלקחים מן העכו"ם לשם עבדות. הלוקח עבד מן העכו"ם וקדם העבד
וטבל לשם בן חורין קנה עצמו. והוא שיאמר בעת טבילה הריני טובל
בפניכם לשם גירות. ואם טבל בפני רבו אינו צריך לפרש אלא כיון שטבל
נשתחרר לפיכך צריך רבו לתקפו במים עד שיעלה והוא תחת שיעבודו
ומודיעו בפני הדיינין שלשם עבדות מטבילו. ואין העבד טובל אלא בפני
שלשה וביום כגר שמקצת גירות הוא:

יב כשישתחרר העבד צריך טבילה אחרת בפני שלשה ביום שבו תיגמר
גירותו ויהיה כישאל. ואין צריך לקבל עליו מצות ולהודיעו עיקרי הדת
שכבר הודיעוהו כשטבל לשם עבדות:

יג ובמקוה הכשר לטבילת נדה שם מטבילין את הגרים ואת העבדים
ואת המשוחררים וכל דבר שחוצץ בנדה חוצץ בגרים ובעבדים
ובמשוחררים:

יד אל יעלה על דעתך שמשון המושיע את ישראל או שלמה מלך
ישראל שנקרא ידיד יי נשאו נשים נכריות בגיותן. אלא סוד הדבר כך
הוא. שהמצוה הנכונה כשיבא הגר או הגיורת להתגייר בודקין אחריו
שמה בגלל ממון שיטול או בשביל שררה שיזכה לה או מפני הפחד בא
להכנס לדת. ואם איש הוא בודקין אחריו שמה עיניו נתן באשה יהודית.
ואם אשה היא בודקין שמה עיניה נתנה בבחור מבחורי ישראל. אם לא
נמצא להם עילה מודיעין אותן כובד עול התורה וטורח שיש בעשייתה על
עמי הארצות כדי שיפרשו. אם קבלו ולא פירשו וראו אותן שחזרו
מאהבה מקבלים אותן שנאמר [\(רות א-יח\)](#) "ותרא כי מתאמצת היא ללכת
אתה ותחדל לדבר אליה":

טו לפיכך לא קבלו בית דין גרים כל ימי דוד ושלמה. בימי דוד שמה מן
הפחד חזרו. ובימי שלמה שמה בשביל המלכות והטובה והגדולה שהיו
בה ישראל חזרו. שכל החוזר מן העכו"ם בשביל דבר מהבלי העולם אינו
מגירי הצדק. ואעפ"כ היו גרים הרבה מתגיירים בימי דוד ושלמה בפני
הדיוטות. והיו ב"ד הגדול חוששין להם לא דוחין אותן אחר שטבלו
מכ"מ ולא מקרבין אותן עד שתראה אחריתם:

טז ולפי שגייר שלמה נשים ונשאן. וכן שמשון גייר ונשא. והדבר ידוע
שלא חזרו אלו אלא בשביל דבר. ולא על פי ב"ד גיירוס חשבן הכתוב
כאילו הן עכו"ם ובאיסורן עומדין. ועוד שהוכיח סופן על תחלתן שהן
עובדות כו"ם שלהן ובנו להן במות והעלה עליו הכתוב כאילו הוא בנאן
שנאמר [\(מלכים א יא-ז\)](#) "אז יבנה שלמה במה":

יז גר שלא בדקו אחריו או שלא הודיעותו המצות ועונשן ומל וטבל בפני ג' הדיוטות הי"ז גר. אפילו נודע שבשביל דבר הוא מתגייר הואיל ומל וטבל יצא מכלל העכו"ם וחוששין לו עד שיתבאר צדקותו. ואפילו חזר ועבד כו"ם הרי הוא כישראל מומר שקידושיו קידושין. ומצוה להחזיר אבידתו מאחר שטבל נעשה כישראל. ולפיכך קיימו שמשון ושלמה נשותיהן ואע"פ שנגלה סודן :

יח ומפני זה אמרו חכמים קשים להם גרים לישראל כנגע צרעת שרובן חוזרין בשביל דבר ומטעין את ישראל. וקשה הדבר לפרוש מהם אחר שנתגיירו. צא ולמד מה אירע במדבר במעשה העגל ובקברות התאווה וכן רוב הנסיונות האספסוף היו בהן תחלה :

הלכות איסורי ביאה - פרק ארבעה עשר

א כיצד מקבלין גירי הצדק כשיבוא אחד להתגייר מן העכו"ם ויבדקו אחריו ולא ימצאו עילה. אומרים לו מה ראית שבאת להתגייר. אי אתה יודע שישראל בזמן הזה דוויים ודחופים ומסוחפין ומטורפין ויסורין באין עליהן. אם אמר אני יודע ואיני כדאי מקבלין אותו מיד :

ב ומודיעין אותו עיקרי הדת שהוא ייחוד השם ואיסור עכו"ם. ומאריכין בדבר הזה ומודיעין אותו מקצת מצות קלות ומקצת מצות חמורות ואין מאריכין בדבר זה. ומודיעין אותו עון לקט שכחה ופיאה ומעשר שני : ומודיעין אותו עונשן של מצות. כיצד אומרים לו הוי יודע שעד שלא באת לדת זו אם אכלת חלב אי אתה ענוש כרת. אם חללת שבת אי אתה ענוש סקילה. ועכשיו אחר שתתגייר אם אכלת חלב אתה ענוש כרת. אם חללת שבת אתה ענוש סקילה. ואין מרבין עליו. ואין מדקדקין עליו. שמא יגרום לטרדו ולהטותו מדרך טובה לדרך רעה שבתחלה אין מושכין את האדם אלא בדברי רצון ורכים וכן הוא אומר [\(הושע יא-ד\)](#) "בחבלי אדם אמשכם" ואח"כ [\(הושע יא-ד\)](#) "בעבותות אהבה" :

ג וכשם שמודיעין אותו עונשן של מצות כך מודיעין אותו שכרן של מצות. ומודיעין אותו שבעשיית מצות אלו יזכה לחיי העולם הבא. ושאין שום צדיק גמור אלא בעל החכמה שעושה מצות אלו ויודען :

ד ואומרים לו הוי יודע שהעולם הבא אינו צפון אלא לצדיקים והם ישראל וזה שתראה ישראל בצער בעולם הזה טובה היא צפונה להם שאינן יכולין לקבל רוב טובה בעולם הזה כאומות. שמא ירום לבם ויתעו

ויפסידו שכר העולם הבא כענין שנאמר [\(דברים לב-טו\)](#) "וישמן ישורון ויבעט":

ה ואין הקב"ה מביא עליהן רוב פורענות כדי שלא יאבדו אלא כל העכו"ם כלין והן עומדין. ומאריכין בדבר הזה כדי לחבבן. אם חזר בו ולא רצה לקבל הולך לדרכו. ואם קיבל אין משהין אותו אלא מלין אותו מיד. ואם היה מהול מטיפין ממנו דם ברית ומשהים אותו עד שיתרפא רפואה שלימה. ואחר כך מטבילין אותו:

ו ושלשה עומדין על גביו ומודיעין אותו מקצת מצות קלות ומקצת מצות חמורות פעם שנייה והוא עומד במים. ואם היתה אשה נשים מושיבות אותה במים עד צוארה והדיינין מבחוץ ומודיעין אותה מקצת מצות קלות וחמורות. והיא יושבת במים ואח"כ טובלת בפניהם והן מחזירין פניהן ויוצאין כדי שלא יראו אותה כשתעלה מן המים:

ז אי זה הוא גר תושב זה עכו"ם שקיבל עליו שלא יעבוד עכו"ם עם שאר המצות שנצטוו בני נח ולא מל ולא טבל ה"ז מקבלין אותו והוא מחסידי אומות העולם. ולמה נקרא שמו תושב לפי שמותר לנו להושיבו בינינו בארץ ישראל כמו שביארנו בהלכות עכו"ם:

ח ואין מקבלין גר. תושב אלא בזמן שהיובל נוהג. אבל בזמן הזה אפילו קיבל עליו כל התורה כולה חוץ מדקדוק אחד אין מקבלין אותו:

ט העבד הנלקח מן העכו"ם אין אומרין לו מה ראית שבאת. אלא אומרים לו רצונך שתכנס לכלל עבדי ישראל ותהיה מן הכשרים או לא. אם רצה מודיעין לו עיקרי הדת ומקצת מצות קלות וחמורות ועונשן ושכרן כמו שמודיעין את הגר ומטבילין אותו כגר. ומודיעין אותו כשהוא במים. ואם לא רצה לקבל מגלגלין עליו כל שנים עשר חדש ומוכרו לעכו"ם ואסור לקיימו יותר על כן. ואם התנה עליו מתחלה שלא ימול ולא יטבול אלא יהיה גר תושב מותר לקיימו בעבודתו כשהוא גר תושב ואין מקיימין עבד כזה אלא בזמן היובל:

י העכו"ם אין אסורים עליהם משום ערוה אלא אמו ואשת אביו ואחותו מאמו ואשת איש וזכר ובהמה כמו שיתבאר בהלכות מלכים ומלחמותיהן. אבל שאר עריות מותרין להן:

יא עכו"ם שנתגייר ועבד שנשתחרר הרי הוא כקטן שנולד וכל שאר בשר שהיו לו כשהוא עכו"ם או כשהוא עבד אינן שאר בשר. ואם נתגייר הוא והם אינו חייב על אחת מהם משום ערוה כלל:

יב דין תורה שמותר לעכו"ם שישא אמו או אחותו מאמו שנתגיירו אבל חכמים אסרו דבר זה כדי שלא יאמרו באנו מקדושה חמורה לקדושה

קלה. שאמש היתה לו זו אסורה והיום מותרת. וכן גר שבא על אמו או אחותו והיא בגיורתה ה"ז כבא על הנכרית :

יג כיצד דין הגרים בעריות של שאר בשר. אם היה נשוי כשהוא עכו"ם לאמו או לאחותו ונתגיירו מפרישין אותן כמו שביארנו. ואם היה נשוי לשאר עריות ונתגייר הוא ואשתו אין מפרישין אותן. גר אסור בשאר האם אחר שנתגייר מד"ס. ומותר בשאר האב אע"פ שיודע בודאי שזה שארו מאביו. כגון תאומים שדבר ברור שאביו של זה הוא אביו של זה אע"פ כן לא גזרו על שאר אביו. לפיכך נושא הגר אשת אחיו מאביו ואשת אחי אביו ואשת אביו ואשת בנו אע"פ שנשאת לאחיו או לאביו או לאחי אביו או לבנו אחר שנתגיירו. וכן אחות אמו מאביה ואחותו מאביו. ובתו שנתגיירה מותרת לו. אבל אינו נושא לא אחותו מאמו ולא אחות אמו מאמה ולא אשת אחיו מאמו שנשאה אחיו מאמו אחר שנתגייר. אבל אם נשאה אחיו כשהוא עכו"ם ה"ז מותרת לו :

יד שני אחים תאומים שהיתה הורתן שלא בקדושה ולידתן בקדושה חייבין משום אשת אח :

טו הנושא גיורת ובתה הגיורת או שתי אחיות מן האם יושב עם אחת מהן ומגרש השנייה. נשא גיורת ומתה הרי זה מותר לישא אמה או בתה שלא גזרו אלא בחייהן ומותר לאדם לישא שתי אחיות גיורות מן האב שלא גזרו בשאר האב כמו שבארנו :

טז השניות כולן לא גזרו עליהן בגרים. לפיכך מותר הגר לישא אם אמו ונושא אדם גיורת ואם אמה או בת בתה וכן בשאר השניות :

יז העבד מותר לישא אמו כשהוא עבד ואין צריך לומר בתו ואחותו וכיוצא בהן שכבר יצא מכלל עכו"ם. ואין העריות האסורות על העכו"ם אסורות עליו ולא בא לכלל ישראל כדי שיאסרו עליו עריות האסורות על הגרים :

יח ויראה לי שאם בא העבד על הזכור ובהמה יהרגו. שאיסור שתי עריות אלו שוה בכל האדם :

יט עבדים שנשתחררו הרי הן כגרים כל שאסור לגרים אסור. להן וכל המותר לגרים מותר להן. נותן אדם שפחתו לעבדו או לעבד חבירו. ומוסר שפחה אחת לשני עבדים לכתחלה ואינן צריכין שום דבר אלא הרי הן כבהמות. ושפחה שהיא מיוחדת לעבד או שאינה מיוחדת אחת היא לפי שאין אישות אלא לישראל או לעכו"ם על העכו"ם אבל לא לעבדים על העבדים ולא לעבדים על ישראל :

הלכות איסורי ביאה - פרק חמשה עשר

א איזהו [\(דברים כג-ג\)](#) "ממזר" האמור בתורה זה הבא מערוה מן העריות. חוץ מן הנדה שהבן ממנה פגום ואינו ממזר. אבל הבא על שאר העריות בין באונס בין ברצון בין בזדון בין בשגגה הולד ממזר. ואחד זכרים ואחד נקבות אסורין לעולם שנאמר [\(דברים כג-ג\)](#) "גם דור עשירי" כלומר לעולם:

ב אחד ממזר שנשא ישראלית או ישראלי שנשא ממזרת כיון שבעלו אחר הקידושין לוקין. קידש ולא בעל אינו לוקה. בעל ולא קידש אינן לוקין משום ממזרות שאין לך בכל חייבי לאוין מי שלוקה על בעילה בלא קידושין אלא כהן גדול באלמנה כמו שיתבאר. המחזיר גרושתו משנשאת הולד כשר שהרי אינה ערוה:

ג עכו"ם ועבד הבא על בת ישראל הולד כשר בין פנויה בין באשת איש בין באונס בין ברצון. עכו"ם ועבד הבאים על הממזרת הולד ממזר. וממזר הבא על העכו"ם הולד עכו"ם. נתגייר הרי הוא כשר כשאר גרים. ואם בא על השפחה הולד עבד. שחררו הולד כשר כשאר עבדים משוחררין ומותר בבת ישראל:

ד זה הכלל בן הבא מן העבד או מן העכו"ם או מן השפחה או מן בת עכו"ם הרי הוא כאמו ואין משגיחין על האב. לפי דבר זה התירו לממזר לישא שפחה כדי לטהר את בניו שהרי הוא משחרר אותם ונמצאו בני חורין. ולא גזרו על השפחה לממזר מפני תקנת הבנים:

ה מי שחציו עבד וחציו בן חורין הבא על אשת איש אותו הבן אין לו תקנה מפני שצד ממזרות וצד כשרות מעורבין בו. לפיכך אסור בשפחה ונמצאו בניו כמותו לעולם:

ו עכו"ם הבא על השפחה שטבלה הרי זה עבד ועבד שטבל שבא על עכו"ם הולד עכו"ם הלך אחר האם אבל עכו"ם הבא על שפחה עכו"ם או עבד עכו"ם שבא על עכו"ם בת חורין הלך אחר הזכר:

ז ממזר מותר לישא גיורת. וכן הממזרת מותרת לגר. והבנים משניהם ממזרים שהולד הולך אחר הפגום שנאמר [\(דברים כג-ג\)](#) "בקהל ה'" וקהל גרים אינו קרוי [\(דברים כג-ג\)](#) "קהל ה'":

ח גיורת שנשאת לגר והולידו בן אע"פ שהורתו ולידתו בקדושה הרי זה מותר בממזרת. וכן בן בן בנו עד שישתקע שם גירותו ממנו ולא יודע שהוא גר ואח"כ יאסר בממזרת ואחד הגרים ואחד העבדים משוחררין דין אחד לכולן:

ט גר שנשא בת ישראל או ישראל שנשא גיורת הולד ישראל לכל דבר ואסור בממזרת :

י שלשה ממזרים הם ממזר ודאי וממזר ספק וממזר מדברי סופרים. אי זהו ממזר ודאי זה שבא מן הערוה הודאית כמו שביארנו. וממזר ספק זה שבא מספק ערוה כגון הבא על האשה שנתקדשה ספק קידושין או נתגרשה ספק גירושין. וכיוצא בהן מדברי סופרים. כגון האשה ששמעה שמת בעלה ונשאת והרי בעלה קיים ובא בעלה הראשון עליה והיא תחת השני הרי הבן ממזר מדברי סופרים :

יא פנויה שנתעברה מזנות אמרו לה מהו העובר הזה או הילוד הזה אם אמרה בן כשר הוא ולישראל נבעלתי הרי זו נאמנת והבן כשר. ואף ע"פ שרוב העיר שזנתה בה פסולים :

יב ואם לא נבדקה אמו עד שמתה או שהיתה חרשת או אלמת או שוטה או שאמרה לפלוני הממזר נבעלתי או לפלוני הנתין אפילו אותו פלוני מודה שהוא ממנו הרי זה הילוד ספק ממזר. כשם שזינתה עם זה שהודה לה כך זינתה עם אחר וזה הוא הנקרא שתוקי שמכיר את אמו ואינו מכיר את אביו ודאי :

יג וכן הבן הנמצא בשוק והוא הנקרא אסופי הרי הוא ספק ממזר שאין אנו יודעים מה הוא :

יד פנויה שזנתה ואמרה בן זה בן פלוני הוא. אם אותו פלוני כשר הרי הבן כשר ואינה נאמנת להיות זה בנו של פלוני. ויראה לי שחוששין לדבריה ויהיה הבן אסור בקרובות אותו פלוני מספק. ואם אותו פלוני ממזר אינה נאמנת להיות הבן ממזר ודאי על פיה כמו שביארנו אלא יהיה ספק ממזר :

טו אבל האב שהוחזק שזה בנו ואמר בני זה ממזר הוא נאמן ואם יש לבן בנים אינו נאמן. שלא האמינה אותו תורה אלא על בנו שנאמר [\(דברים כא-יז\)](#) "כי את הבכור בן השנואה יכיר" יכירנו לאחרים :

טז וכשם שנאמן לומר בני זה בכור כך נאמן לומר בני זה ממזר או בן גרושה או בן חלוצה. וכן אם היתה אשתו מעוברת נאמן לומר עובר זה אינו בני וממזר הוא ויהיה ממזר ודאי. והאומר על עצמו שהוא ממזר נאמן לאסור עצמו בבת ישראל. ואסור בממזרת עד שיודע ודאי שהוא ממזר ובנו כמוהו. ואם יש לו בני בנים אינו נאמן לפסול בניו ולא יפסול אלא עצמו :

יז ארוסה שנתעברה והיא בבית אביה הרי הולד בחזקת ממזר ואסור בבת ישראל ואסור בממזרת. ואם נבדקה אמו ואמרה מארוסי נתעברתי

נאמנת והולד כשר. ואם הכחישה הארוס ואמר מעולם לא באתי עליה הרי הולד ממזר שאפילו היה בחזקת בנו ואמר בני זה ממזר נאמן. והאשה אינה בחזקת זונה אלא נאמנת לומר לארוס נבעלתי ואינה זונה. ואם נשאת לכהן לא תצא וולדה ממנו כשר:

יח היו העם מרננים אחריה והיא ארוסה עם ארוסה ועם אנשים אחרים אע"פ שבא עליה ארוסה בבית חמיו הרי זה ספק ממזר. כשם שהפקירה עצמה לארוסה הפקירה לאחרים. ואם נבדקה ואמרה עובר זה מארוסי הרי זה כשר כמו שביארנו:

יט אשת איש שהיתה מעוברת ואמרה עובר זה אינו מבעלי אינה נאמנת לפסלו. והרי הבן בחזקת כשרות. שלא האמינה תורה אלא האב. אמר האב אינו בני או שהיה בעלה במדינת הים הרי זה בחזקת ממזר. ואם אמרה מעכו"ם ועבד נתעברתי הרי הולד כשר. שאין הבעל יכול להכחישה בדבריה. ואין העובר משתהה במעי אמו יתר על שנים עשר חדש:

כ אשת איש שיצא עליה קול שהיתה זונה תחת בעלה והכל מרננין אחריה אין חוששין לבניה שמא ממזרים הם שרוב בעילות אצל הבעל. ומותר לישא בתה לכתחלה. אבל היא עצמה חוששין לה משום זונה. ואם היתה פרוצה יותר מדאי אף לבניה חוששין:

כא דין תורה שספק ממזר מותר לבוא בקהל שנאמר **(דברים כג-ג)** "לא יבא ממזר בקהל ה'" ממזר ודאי אסור לבוא בקהל ולא ספק. אבל חכמים עשו מעלה ביוחסין ואסרו גם הספיקות לבוא בקהל. לפיכך ממזר ודאי מותר לישא ממזרת ודאית אבל ממזר ספק או שתוקי או אסופי אסור לישא בת ישראל:

כב ואסור לישא ממזרת ואפילו ממזרת מספק אסורה לו שמא אחד מהן אינו ממזר והשני ממזר ודאי. וממזר של דבריהם מותר לישא ממזרת של דבריהם. וכן שאר הספיקות אסורין לישא זה מזה:

כג כיצד שתוקים ואסופים וספק ממזרים אסורים לבוא זה עם זה ואם נשאו לא יקיימו אלא יוציאו בגט והולד ספק כאבותיו. ואין לספיקות אלו תקנה אלא שישאו מן הגרים והולד הולך אחר הפגום:

כד כיצד שתוקי או אסופי שנשא גיורת או משוחררת או גר ומשותרר שנשא שתוקית או אסופית. הולד שתוקי או אסופי:

כה האסופי שנמצא בעיר שיש בה עכו"ם בין שהיה רוב עכו"ם או רוב ישראל ה"ז ספק עכו"ם לענין יחוסין קידש אשה צריכה גט מספק. מי שהרגו לא היה נהרג עליו:

כז הטבילוהו בית דין לשם גרות או שטבל משהגדיל הרי הוא כשאר אסופים הנמצאים בערי ישראל. היה רוב העיר עכו"ם מותר להאכילו נבילות היה רובן ישראל מחזירין לו אבידתו כישראל מחצה על מחצה מצוה להחיותו כישראל ומפקחין עליו את הגל בשבת והרי הוא לענין נזקין ככל ספק ממון המוציא מחבירו עליו הראיה :

כח יראה לי שכל מדינה שיש בה שפחה או עכו"ם הראויה לילד הואיל והאסופי הנמצא שם ספק עכו"ם או ספק עבד כשישא הגיורת כמו שביארנו הרי זו ספק אשת איש והבא עליה פטור שאין הורגין על ספק. וכן יראה לי שהשתוקי שנשא אשה שאפשר ערוה עליו והרי היא ספק אשת איש שאין קידושין תופסין בעריות :

כט ואי זו היא האשה שאפשר שתהיה ערוה עליו כל אשה שהיה אביה או אחיה קיים כשנתעברה בו אמו. וכל אשה שנתגרשה או נתאלמנה שמא אשת אביו היא או אשת אחי אביו :

ל ומנין אני אומר שאין השתוקי והאסופי אסור בכל אשה שאפשר שתהיה ערוה עליו שהרי הכשר שנבדקה אמו אינו אסור בכל אשה שאפשר שתהיה ערוה עליו. והרי נאמר בתורה [\(ויקרא יט-כט\)](#) "אל תחלל את בתך להזנותה". ואמרו חכמים שאם יעשה זה נמצא אב נושא בתו ואח נושא אחותו. ואילו היה הדין שכל מי שאינו יודע אביו בודאי אסור בכל אשה שאפשר שתהיה ערוה עליו. לא היינו באים למדה הזאת לעולם ולא תהיה הארץ מלאה זמה. הא למדת שאין אוסרין עריות ומחזיקין אותן בשאר בשר בספק עד שיודע בודאי שזו ערוה עליו. שאם אתה אומר כן כל היתומים שבעולם שלא הכירו אבותיהם היו אסורין להנשא בכל מקום שמא יפגעו בערוה :

לא הולד שהיה מושלך בדרך ובא אחד ואמר בני הוא ואני השלכתיו נאמן וכן אמו נאמנת. נאסף מן השוק ובאו אביו ואמר אחר כן ואמרו בננו הוא אין נאמנין. הואיל ויצא עליו שם אסופי. ובשני רעבון נאמנין שמפני רעב השליכוהו והן רוצין שיזונו אותם אחרים ולפיכך שתקו עד שנאסף :

לב נמצא הולד מהול או שהוחתל או שהומלח או שהיה הכוחל בעיניו או הקמיעין בצוארו או שנמצא תחת אילן מסובך שאין חיה נכנסת לו והיה סמוך לעיר או שנמצא בבית הכנסת הסמוך לר"ה או בצידי ר"ה אין כאן משום אסופי. מאחר שהן משמרים אותו שלא ימות בחזקת כשר הוא. אבל אם נמצא מושלך באמצע הדרך או רחוק מן העיר אפילו תחת אילן או בבית הכנסת או שנמצא תלוי באילן מקום שחיה מגעת לו הרי זה אסופי :

לג נאמנת חיה לומר זה הבן כהן הוא או לוי או נתין או ממזר מפני שלא הוחזק ואין אנו יודעין יחוסן. בד"א בשהוחזקה בנאמנות ולא ערער עליה

אדם. אבל אם ערער עליה אפילו אחד ואמר בשקר מעידה אינה נאמנת והרי הבן בחזקת כשר ואין לו ייחוס :

לג דבר ברור שהשתוקי אסור לישא שתוקית. ואסופי אסור באסופית מפני שהן ספיקות. אבל ממזרים ודאים ונתינים מותרים לבוא זה בזה והולד ממזר. ושתוקי ואסופי מותרין בנתינים ובשאר הגרים והולד ספק :

הלכות איסורי ביאה - פרק ששה עשר

א פצוע דכא וכרות שפכה שנשאו בת ישראל ובעלו לוקין שנאמר (דברים כג-ב) "לא יבוא פצוע דכא וכרות שפכה בקהל ה'". ומותרין לישא גיורת ומשוחררת ואפי' כהן שהוא פצוע דכא מותר לישא גיורת ומשוחררת לפי שאינו בקדושתו. ואפילו נתינה או אחד מן הספיקות מותרת לו :

ב הואיל ופצוע דכא אסור לבוא בקהל לא גזרו בו על הנתינים ולא על הספיקות. אבל פצוע דכא וכרות שפכה אסור בממזרת ודאית שהרי אסורה מן התורה :

ג ואי זהו פצוע דכא כל שנפצעו הביצים שלו. וכרות שפכה כל שנכרת הגיד שלו. ובשלשה איברין אפשר שיפסל הזכר בגיד ובביצים ובשבילין שבהן תתבשל שכבת זרע והן הנקראין חוטי ביצים וכיון שנפצע אחד מגי איברין אלו או נדך הרי זה פסול :

ד כיצד נפצע הגיד או נדך או שנכרת העטרה או למעלה מעטרה פסול. ואם נכרת מראש העטרה ונשתייר ממנה אפילו כחוט השערה מוקף לכל הגיד כשר. נכרת הגיד למעלה מעטרה בקולמוס או כמרזב כשר :

ה ניקב למטה מעטרה כשר. ניקבה העטרה עצמה אם כשיראה קרי תצא שכבת זרע מן הנקב פסול. נסתם הנקב חזר להכשרו. ניקב למטה מעטרה שכנגדו למעלה בתוך העטרה פסול שהעטרה כולה מעכבת :

ו נסתם שביל שכבת זרע וחזר לראות שכבת זרע משביל שמשתיין בו הרי זה פסול :

ז נכרתו הביצים או אחת מהן או שנפצעה אחת מהן או שנדוכה אחת מהן או שחסרה או שנקבה הרי זה פסול. נכרתו חוטי ביצים או אחת או שנדך או נפצע הרי זה פסול :

ח ניקב חוט מחוטי הביצים לשביל מי רגלים והרי הוא מטיל מים משני מקומות משביל המים ומשביל שכבת זרע ה"ז כשר :

ט כל פסול שאמרנו בענין זה כשלא היו בידי שמים כגון שכרתו אדם או כלב או הכהו קוץ וכיוצא בדברים אלו. אבל אם נולד כרות שפכה או פצוע דכא או שנולד בלא ביצים או שחלה מחמת גופו ובטלו ממנו אברים אלו או שנולד בהם שחין והמסה אותן או כרתן ה"ז כשר לבא בקהל שכל אלו בידי שמים :

י אסור להפסיד איברי זרע בין באדם בין בבהמה חיה ועוף אחד טמאים ואחד טהורים בין בארץ ישראל בין בחוצה לארץ אע"פ שנאמר **(ויקרא כב-כד)** "ובארצכם לא תעשו" מפי השמועה למדו שדבר זה נוהג בכל מקום. וענין הכתוב לא יעשה זאת בישראל בין בגופן בין בגוף אחרים. וכל המסרס לוקה מן התורה בכל מקום ואפילו מסרס אחר מסרס לוקה :

יא כיצד הרי שבא אחד וכרת את הגיד ובא אחר וכרת את הביצים או נתקן ובא אחר וכרת חוטי ביצים. או שבא אחד ומעך את הגיד ובא אחר ונתקו ובא אחר וכרתו כולן לוקין. ואע"פ שלא סרס האחרון אלא מסורס בין באדם בין בבהמה חיה ועוף והמסרס את הנקבה בין באדם בין בשאר מינים פטור :

יב המשקה עיקרין לאדם או לשאר מינים כדי לסרסו ה"ז אסור ואין לוקין עליו. ואשה מותרת לשתות עיקרין כדי לסרסה עד שלא תלד. הרי שכפה את האדם ושסה בו כלב או שאר חיות עד שעשאוהו כרות שפכה או שהושיבו במים או בשלג עד שביטל ממנו איברי תשמיש אינו לוקה עד שיסרס בידו וראוי להכותו מכת מרדות :

יג אסור לומר לעכו"ם לסרס בהמה שלנו ואם לקחה הוא מעצמו וסרסה מותר. ואם הערים ישראל בדבר זה קונסין אותו ומוכרה לישראל אחר ואפילו לבנו הגדול מותר למוכרה. אבל לבנו הקטן אינו מוכרה לו ולא נותנה לו :

הלכות איסורי ביאה - פרק שבעה עשר

א שלש נשים נאסרו על כל הכהנים. גרושה זונה וחללה. ועל כהן גדול ארבע. אלו השלש והאלמנה. אחד כהן גדול משוח בשמן המשחה או המרובה בגדים ואחד כהן העובד ואחד כהן גדול שמנוהו ועבר. וכן כהן משוח מלחמה כולן מצווין על הבתולה ואסורין באלמנה :

ב כל כהן שנשא אחת מהשלש נשים אלו בין גדול בין הדיוט ובעל לוקה ואם בא עליה דרך זנות אינו לוקה משום זונה או גרושה או חללה שנאמר [\(ויקרא כא-ז\)](#) "לא יקחו" עד שיקח ויבעול:

ג אבל כהן גדול שבא על אלמנה לוקה אחת אע"פ שלא קידש שנאמר [\(ויקרא כא-טו\)](#) "לא יחלל" כיון שבעלה חללה ופסלה לכהונה. אבל זונה וחללה וגרושה הרי הן מחוללות ועומדות קודם בעילתו. ולפיכך לוקה כהן גדול לבדו על בעילת אלמנה לבדה. אע"פ שאין שם קידושין שהרי חללה והוא מוזהר שלא יחלל כשרים לא אשה ולא זרעו:

ד קידש כהן גדול אלמנה ובעלה לוקה שתיים. אחת משום [\(ויקרא כא-יד\)](#) "אלמנה" [\(ויקרא כא-יד\)](#) "לא יקח". ואחת משום [\(ויקרא כא-טו\)](#) "לא יחלל". ובין כהן גדול. ובין כהן הדיוט שנשא אשה מן הארבע ולא בעל אינו לוקה:

ה וכל מקום שהוא לוקה היא לוקה. וכל מקום שהוא אינו לוקה היא אינה לוקה שאין הפרש בין איש לאשה לעונשין זולתי בשפחה חרופה בלבד כמו שביארנו:

ו כל כהן הבא על הכותית בין גדול בין הדיוט לוקה משום זונה. שהרי אינה בת קידושין והוא אסור בבעילת זונה בין ישראלית בין כותית:

ז החלוצה אסורה לכהן מד"ס מפני שהיא כגרושה ומכין אותו מכת מרדות מדבריהם. כהן שנשא ספק חלוצה אין מוציאין אותה מתחתיו והיא כשרה וולדה כשר. מפני שלא גזרו על ספק חלוצה אלא על חלוצה ודאית. וכן מי שהיתה ספק גרושה או ספק אלמנה או ספק זונה וספק חללה מכין אותו מכת מרדות ומוציא בגט:

ח כלל גדול הוא בכל איסורים שבתורה שאין איסור חל על איסור אלא א"כ היו שני איסורין באין כאחת. או שהיה האיסור האחד מוסיף דברים אחרים על אותו האיסור. או אם היה כולל דברים אחרים עם איסור זה:

ט לפיכך אשה שהיתה אלמנה ונעשית גרושה ונעשית חללה ונעשית זונה ובא עליה כהן גדול אחר כך לוקה ארבע מלקיות על ביאה אחת. לפי שהאלמנה אסורה לכהן גדול ומותרת להדיוט.

י חזרה להיות גרושה נוסף בה איסור ונאסרת לכהן הדיוט. לפיכך נוסף בה איסור אחר על איסור האלמנה ועדיין היא מותרת לאכול בתרומה. נעשית חללה נוסף בה איסור שהרי נאסרת בתרומה ועדיין היא מותרת לישראל. נעשית זונה הואיל ויש שם זנות שאוסרה על ישראל אם זינתה אשתו ברצון נוסף בה איסור אחר. והוא הדין לכהן הדיוט שבא על

הגרושה שנעשית חללה ואחר כך זונה שהוא לוקה שלש על ביאה אחת.
אבל אם נשתנה סדר זה אינו לוקה אלא אחת:

יא מי שנתאלמנה מאנשים הרבה או נתגרשה מאנשים הרבה אין לוקין עליה אלא אחת על כל ביאה. אלמנה בין מן האירוסין בין מן הנישואין אסורה:

יב כהן גדול שמת אחיו אע"פ שהוא מן האירוסין ה"ז לא ייבם אלא חולץ. נפלה לו יבמה והוא כהן הדיוט ונתמנה להיות כהן גדול אע"פ שעשה בה מאמר כשהוא כהן הדיוט ה"ז לא ייבם אחר שנתמנה. אבל אם אירס את האלמנה ונתמנה להיות כ"ג ה"ז יכנוס אחר שנתמנה. היתה מקודשת ספק קידושין ומת ארוסה הרי זו ספק אלמנה:

יג מצות עשה על כהן גדול שישא נערה בתולה. ומשתבגור תאסר עליו שנאמר [\(ויקרא כא-יג\)](#) "והוא אשה בבתוליה יקח". אשה לא קטנה. בבתוליה ולא בוגרת. הא כיצד יצאת מכלל קטנות ולכלל בגרות לא באה זו נערה. ואינו נושא שתי נשים לעולם כאחת שנאמר "אשה" אחת ולא שתיים:

יד כהן גדול לא ישא מוכת עץ אע"פ שלא נבעלה [נבעלה שלא כדרכה הרי זו כנבעלה כדרכה. נבעלה לבהמה ה"ז מותרת]:

טו כ"ג שנשא בעולה אינו לוקה אבל מוציא בגט. נשא בוגרת או מוכת עץ ה"ז יקיים. אירס בעולה ונתמנה כהן גדול ה"ז יכנוס אחר שנתמנה:

טז אנס נערה בתולה או פיתה אותה אפילו אנסה או פיתה אותה כשהוא כהן הדיוט ונתמנה כהן גדול קודם שיכנוס הרי זה לא יכנוס ואם כנס מוציא:

יז אירס את הקטנה ובגרה תחתיו קודם נישואין ה"ז לא יכנוס מפני שנשתנה גופה ואם כנס לא יוציא:

יח אחת גרושה מן האירוסין או מן הנישואין אבל הממאנת אפילו גירשה בגט והחזירה ומיאנה בו ה"ז מותרת לכהן כמו שביארנו בהלכות גירושין. וכל מי שאינה ראויה לחליצה אם נחלצה לא נפסלה לכהונה:

יט יצא עליה קול איש פלוני כהן כתב גט לאשתו או נתן גט לאשתו והרי היא יושבת תחתיו ומשמשותו. אין מוציאין אותה מתחת בעלה. ואם נשאת לכהן אחר תצא מן השני:

ב יצא שמה בעיר שנתקדשה ונתגרשה מן הקידושין חוששין לה כמו שביארנו בהלכות גירושין. אבל אם יצא עליה קול שהיא חלוצה אין חוששין לה:

בא יצא קול על הבתולה שהיא בעולה אין חוששין לה ותנשא לכהן גדול. יצא עליה קול שהיא שפחה אין חוששין לה ותנשא אפילו לכהן. יצא לה שם מזנה בעיר אין חוששין לה, ואפילו הוציאה בעלה משום שעברה על דת יהודית או בעדי דבר מכוער ומת קודם שיתן לה גט הרי זו מותרת לכהן שאין אוסרין אשה מאלו אלא בעדות ברורה או בהודאת פיה:

הלכות איסורי ביאה - פרק שמנה עשר

א מפי השמועה למדנו שה (ויקרא כא ז-יד) "זונה" האמורה בתורה היא כל שאינה בת ישראל. או בת ישראל שנבעלה לאדם שהיא אסורה להנשא לו איסור השוה לכל. או שנבעלה לחלל אע"פ שהיא מותרת להנשא לו. לפיכך הנרבעת לבהמה אע"פ שהיא בסקילה לא נעשית זונה ולא נפסלה לכהונה שהרי לא נבעלה לאדם. והבא על הנדה אע"פ שהיא בכרת לא נעשית זונה ולא נפסלה לכהונה שהרי אינה אסורה להנשא לו:

ב וכן הבא על הפנויה אפילו היתה קדשה שהפקירה עצמה לכל אע"פ שהיא במלקות לא נעשת זונה. ולא נפסלה מן הכהונה שהרי אינה אסורה להנשא לו. אבל הנבעלת לאחד מאיסורי לאוין השוין בכל ואין מיוחדין בכהנים. או מאיסורי עשה ואין צריך לומר למי שהיא אסורה לו משום ערוה. או לעכו"ם ועבד הואיל והיא אסורה לו להנשא הרי זו זונה:

ג וכן הגיורת והמשוחררת אפילו נתגיירה ונשתחררה פחותה מבת שלש שנים הואיל ואינה בת ישראל הרי זו זונה ואסורה לכהן. מכאן אמרו עכו"ם או נתין או ממזר או גר עמוני ומואבי או מצרי ואדומי ראשון ושני או פצוע דכא וכרות שפכה או חלל שבאו על היהודית עשו אותה זונה ונפסלה לכהונה ואם היתה כהנת פסלוה מן התרומה. וכן יבמה שבא עליה זר עשאה זונה. והאילונית מותרת לכהן ואינה זונה:

ד הבא על אחת מהשניות וכיוצא בהן. כגון הבא על קרובת חלוצתו או על חלוצתו לא עשה אותה זונה שהרי אינה אסורה להנשא לו מן התורה כמו שביארנו בהלכות יבום:

ה הא למדת שאין היותה זונה תולה בבעילה של איסור. שהרי הבא על הנדה ועל הקדשה והנרבעת לבהמה נבעלה בעילה של איסור ולא נעשית

זונה. ומי שנשאת לחלל נבעלה בעילה של היתר כמו שיתבאר ונעשית זונה ואין הדבר תלוי אלא בפגימה ומפי השמועה למדו שאינה פגומה אלא מאדם האסור לה או מחלל כמו שאמרנו :

י כל הנבעלת לאדם שעושה אותה זונה בין באונס בין ברצון בין בזדון בין בשגגה [בין כדרכה בין שלא כדרכה] משהערה בה נפסלה משום זונה. ובלבד שתהיה בת שלש שנים ויום אחד ויהיה הבועל בן תשע שנים ויום אחד ומעלה. לפיכך אשת איש שנבעלה לאחר בין באונס בין ברצון נפסלה לכהונה :

יא אשת כהן שנאנסה בעלה לוקה עליה משום טומאה שנאמר [\(דברים כד-ד\)](#) "לא יוכל בעלה הראשון אשר שלחה לשוב לקחתה להיות לו לאשה אחרי אשר הוטמאה" הכל בכלל שאם נבעלו אסורין על בעליהן. פרט לך הכתוב באשת ישראל שנאנסה שהיא מותרת לבעלה שנאמר [\(במדבר ה-ג\)](#) "והיא לא נתפשה" אבל אשת כהן באיסורה עומדת שהרי היא זונה :

יב אשת ישראל שנאנסה אע"פ שהיא מותרת לבעלה אסורה לכהונה אשת כהן שאמרה לבעלה נאנסתי או שגגתי ובא עלי אחד או שבא עד אחד והעיד לו עליה שזינתה בין באונס בין ברצון הרי זו אינה אסורה עליו. שמא עיניה נתנה באחר. ואם היא נאמנת לו או העד נאמן לו וסמך דעתו לדבריהם ה"ז יוציא כדי לצאת ידי ספק :

יג אשת כהן שאמרה לבעלה נאנסתי אף ע"פ שהיא מותרת לבעלה כמו שביארנו הרי היא אסורה לכל כהן שבעולם אחר שימות בעלה. שהרי הודת שהיא זונה ואסרה עצמה ונעשית כחתיכה האסורה :

יד כהן שקידש גדולה או קטנה ואחר זמן בא עליה וטען שמצאה דרוסת איש נאסרה עליו מספק שמא קודם קידושין נבעלה או אחר קידושין. אבל ישראל שטען טענה זו לא נאסרה עליו שיש כאן שני ספיקות שמא קודם קידושין ושמא אחר קידושין ואפילו נאמר לאחר קידושין שמא באונס שמא ברצון שהאנוסה מותרת לישראל כמו שביארנו :

טו לפיכך אם קדשה אביה לישראל והיא פחותה מבת ג' שנים ויום אחד וטען שמצאה דרוסת איש נאסרה עליו מספק שאין כאן אלא ספק אחד שמא באונס שמא ברצון וספק איסור של תורה לחומרא :

טז כל אשה שקינא לה בעלה ונסתרה ולא שתת מי סוטה אסורה לכהן מפני שהיא ספק זונה. בין שלא רצת היא לשתות. בין שלא רצה להשקותה. בין שהיתה שם עדות שמונעה מלשתות. בין שקנאו לה בית דין. בין שהיתה מן הנשים שאין ראויות לשתות הואיל ולא שתת מכל מקום הרי זו אסורה לכהונה מספק :

יג פנויה שראוה שנבעלה לאחד והלך לו. ואמרו לה מי הוא זה שבא עליך ואמרה אדם כשר הרי זו נאמנת. ולא עוד אלא אפילו ראוה מעוברת ואמרו לה ממי נתעברת ואמרה מאדם כשר הרי זו נאמנת ותהיה מותרת לכהן :

יד בדי"א בשיהיה המקום שנבעלה בו פרשת דרכים או בקרנות שבשדות שהכל עוברין שם. והיו רוב העוברים שם כשרים. ורוב העיר שפרשו אלו העוברים ממנה כשרים. שהחכמים עשו מעלה ביוחסין והצריכו שני רובות. אבל אם היו רוב העוברים פוסלים אותה כגון עכו"ם או ממזרים וכיוצא בהם אע"פ שרוב המקום שבאו ממנה כשרים או שהיו רוב אנשי המקום פסולין אע"פ שרוב העוברים שם כשרים חוששין לה שמא למי שפוסל אותה נבעלה ולא תינשא לכהן לכתחלה ואם נשאת (לא) תצא :

טו ראוה שנבעלה בעיר או נתעברה בעיר אפילו לא היה שוכן שם אלא עכו"ם אחד או חלל אחד ועבד וכיוצא בהן הרי זו לא תנשא לכתחלה לכהן שכל הקבוע כמחצה על מחצה הוא. ואם נשאת לא תצא הואיל והיא אומרת לכשר נבעלתי :

טז היתה אלמת או חרשת או שאמרה איני יודעת למי נבעלתי. או שהיתה קטנה שאינה מכרת בין כשר לפסול הרי זו ספק זונה. ואם נשאת לכהן תצא אלא אם כן היו שני הרובין המצויין אצלה כשרים :

יז השבויה שנפדית והיא בת ג' שנים ויום אחד או יתר אסורה לכהן מפני שהיא ספק זונה שמא נבעלה לעכו"ם. ואם יש לה עד שלא נתייחד העכו"ם עמה הרי זו כשרה לכהונה. ואפי' עבד או שפחה או קרוב נאמן לעדות זו. ושתי שביות שהעידה כל אחת מהן לחבירתה הרי אלו נאמנות. הואיל ואיסור כל הספיקות כולן מדברי סופרים לפיכך הקלו בשבויה :

יח וכן קטן שהיה מסיח לפי תומו נאמן. מעשה באחד שנשבה הוא ואמו ובנה מסיח לפי תומו ואמר נשבינו לבין העכו"ם אני ואמי יצאתי לשאוב מים ודעתי על אמי. ללקוט עצים ודעתי על אמי. והשיאו אותה חכמים לכהן על פיו :

יט אין הבעל נאמן להעיד באשתו השבויה שלא נטמאה שאין אדם מעיד לעצמו. וכן שפחתה לא תעיד לה. אבל שפחת בעלה מעידה לה. ושפחתה שהיתה מסיחה לפי תומה נאמנת :

כ כהן שהעיד לשבויה שהיא טהורה הרי זה לא ישאנה שמא עיניו נתן בה. ואם פדאה והעיד בה הרי זה ישאנה. שאילו לא ידע שהיא טהורה לא נתן בה מעותיו :

כא האשה שאמרה נשביתי וטהורה אני נאמנת שהפה שאסר הוא הפה שהתיר אפילו היה שם עד אחד שמעיד שהיא שבויה. אבל אם יש שם שני עדים שנשבית אינה נאמנת עד שיעיד לה אחד שהיא טהורה. היו שם שני עדים שנשבית ועד אחד מעיד שנטמאת ואחד מכחיש אותו ומעיד לה שהיא טהורה ולא נתייחד עמה עכו"ם עד שנפדית אפילו זה שמעיד שהיא טהורה אשה או שפחה הרי זו מותרת :

כב מי שאמרה נשביתי וטהורה אני והתירוה בית דין להנשא ואח"כ באו שני עדים שנשבית הרי זו תנשא לכתחלה ולא תצא מהיתרה. ואפילו נכנס אחריה שבאי והרי היא שבויה לפנינו ביד אדוניה הרי זו לא תצא מהיתרה שהתירוה ומשמרין אותה מעתה עד שתפדה :

כג באו לה שני עדים אח"כ שנטמאת אפילו נשאת ואפילו היו לה בנים הרי זו תצא. ואם בא עד אחד אינו כלום. אמרה נשביתי וטהורה אני ויש לי עדים שאני טהורה אין אומרין נמתין עד שיבואו העדים אלא מתירין אותה מיד. ולא עוד אלא אפילו יצא עליה קול שיש עליה עדי טומאה מתירין אותה עד שיבואו שבשבויה הקלו :

כד האב שאמר קדשתי את בתי וגירשתיה והרי היא קטנה נאמן. קדשתיה וגירשתיה כשהיתה קטנה והרי היא גדולה אינו נאמן להחזיקה גרושה נשבית ופדיתיה ביך שהיא גדולה בין שהיא קטנה אינו נאמן. שלא האמינה אותו תורה אלא לאסרה משום אישות שנאמר [\(דברים כב-טז\)](#) "את בתי נתתי לאיש הזה" אבל לא לפוסלה משום זנות :

כה אשת כהן שנאסרה עליו משום שבויה הואיל והדבר ספק הרי זו מותרת לדור עמו בחצר אחד ובלבד שיהיו עמו בניו ובני ביתו תמיד לשמרו :

כו עיר שבאה במצור ונכבשה אם היו העכו"ם מקיפין את העיר מכל רוחותיה כדי שלא תמלט אשה אחת עד שיראו אותה ותעשה ברשותן הרי כל הנשים שבתוכה פסולות לכהונה כשבויות שמא נבעלו לעכו"ם. אלא מי שהיתה מבת שלש שנים ולמטה כמו שביארנו :

כז ואם היה איפשר שתמלט אשה אחת ולא ידעו בה או שתהיה בעיר מחבואה אחת אפילו אינה מחזקת אלא אשה אחת הרי זו מצלת על הכל :

כח כיצד מצלת שכל אשה שאמרה טהורה אני נאמנת. ואע"פ שאין לה עד מתוך שיכולה לומר נמלטתי כשנכבשה העיר או במחבואה הייתי ונצלתי נאמנת לומר לא נמלטתי ולא נחבאתי ולא נטמאתי :

כט בד"א בגדוד של אותה מלכות שהם מתיישבין בעיר ואין יראין לפיכך חוששין להם שמא בעלו. אבל גדוד של מלכות אחרת שפשט ושטף

ועבר לא נאסרו הנשים מפני שאין להם פנאי לבעול שהן עוסקים בשלל ובורחין להם. ואם שבו נשים ונעשו ברשותן אע"פ שרדפו אחריהם ישראל והצילו אותן מידם הרי הן אסורות:

ל האשה שנחבשה ביד עכו"ם ע"י ממון מותרת. ע"י נפשות אסורה לכהונה ולפיכך אם היה בעלה כהן נאסרה עליו. בד"א בזמן שיד ישראל תקיפה על העכו"ם והם יראין מהם. אבל בזמן שיד העכו"ם תקיפה אפילו ע"י ממון כיון שנעשית ברשות העכו"ם נאסרה אא"כ העיד לה אחד כשבויה כמו שביארנו:

הלכות איסורי ביאה - פרק תשעה עשר

א אי זו היא חללה זו שנולדה מאיסור כהונה. וכן אחת מן הנשים האסורות לכהונה שנבעלה לכהן נתחללה. אבל הכהן עצמו שעבר העבירה לא נתחלל:

ב ובין שנבעלה באונס או בשגגה [בין כדרכה בין שלא כדרכה] משהערה בה נתחללה. והוא שיהיה כהן בן תשע שנים ויום אחד ומעלה ותהיה זו האסורה לו בת שלש שנים ויום אחד ומעלה:

ג כיצד כהן בן תשע שנים ויום אחד שבא על הגרושה או על הזונה. וכהן גדול שבא עליהן או על האלמנה או שנשא בעולה ובא עליה הרי אלו נתחללו לעולם. ואם הוליד ממנה בן בין זה שחללה בין כהן אחר הולד חלל. אבל כהן שקידש אשה מאיסורי כהונה ונתאלמנה או נתגרשה מן האירוסין לא נתחללה. ואם נשאת אע"פ שלא נבעלה נתחללה שכל נשואה בחזקת בעולה היא אף ע"פ שנמצאת בתולה:

ד כהן גדול שנשא בוגרת או מוכת עץ לא חיללה. וכן אם בעל בעולה בלא נישואין לא חיללה:

ה כהן הבא על ערוה מן העריות חוץ מנדה או על אחת מחייבי לאוין השוין בכל עשה אותה זונה כמו שביארנו. חזר ובא עליה ביאה שנייה בין הוא בין כהן אחר נעשית חללה וזרעו ממנה חללים. לפיכך כהן שבא על זקוקה ליבם ונתעברה מביאה ראשונה הולד כשר לפי שאינה מאיסורי כהונה ונעשית זונה. חזר ובא עליה ביאה שנייה נתעברה וילדה היא חללה וולדה חלל לפי שהוא מאיסורי כהונה:

י וכן כהן הבא על הגיורת והמשוחררת חללה וזרעו ממנה חללים. כהן הבא על הנדה הולד כשר ואינו חלל שאין איסור הנדה מיוחד בכהנים אלא שוה בכל:

ז כהן שנשא גרושה מעוברת בין ממנו בין מאחר וילדה כשהיא חללה הולד כשר. שהרי לא בא מטיפת עבירה:

ח כבר ביארנו שהחלוצה אסורה לכהן מדבריהם. לפיכך כהן שבא על החלוצה הרי זו חללה וזרעה מכהן חללים והכל מדבריהן. אבל כהן שבא על אחת מהשניות היא כשירה וזרעו ממנה כשרים. שאיסור השניות איסור השוה בכל הוא ואינו מיוחד בכהנים:

ט כהן שבא על ספק זונה כגון ספק גיורת או משוחררת. או שבא על ספק גרושה. וכן כהן גדול שבא על ספק אלמנה הרי זו ספק חללה וולדה ספק חלל:

י נמצאו החללים שלשה. חלל מן התורה. וחלל מדבריהם. וספק חלל. וכל ספק חלל נותנין עליו חומרי כהנים וחומרי ישראל אינו אוכל בתרומה ולא מטמא למתים ונושא אשה הראויה לכהן. ואם אכל או נטמא או נשא גרושה מכין אותו מכת מרדות. והוא הדין בחלל של דבריהם. אבל חלל של תורה הודאי הרי הוא כזר ונושא גרושה ומטמא למתים שנאמר **(ויקרא כא-א)** "אמור אל הכהנים בני אהרן" אע"פ שהם בני אהרן עד שיהיו בכיהונם:

יא כהן זכר שהוא אסור לישא זונה וחללה אסור בגיורת ומשוחררת שהיא כזונה כמו שביארנו. אבל הכהנת מותרת להנשא לחלל ולגר ולמשוחרר שלא הוזהרו כשרות להנשא לפסולין שנאמר **(ויקרא כא-א)** "בני אהרן" ולא בנות אהרן. נמצא הגר מותר לישא ממזרת ולישא כהנת:

יב גרים ומשוחררים שנשאו אלו מאלו והולידו בת אפילו לאחר כמה דורות הואיל ולא נתערב בהן זרע ישראל הרי אותה הבת אסורה לכהן. ואם נשאת לא תצא הואיל והורתה ולידתה בקדושה. אבל גר או משוחרר שנשא בת ישראל. או ישראל שנשא גיורת או משוחררת בתו כשרה לכהונה לכתחלה:

יג גר עמוני שנשא בת ישראל וכן מצרי שני שנשא בת ישראל אע"פ שביאתם בעבירה והרי נשותיהן זונות כמו שביארנו בנותיהם כשרות לכהונה לכתחלה:

יד חלל שנשא כשרה זרעו ממנה חללים וכן בן בן בנו ואפילו אחר אלף דור. שכן החלל הזכר הוא חלל לעולם. ואם היתה בת אסורה היא

לכהונה שהרי היא חללה. אבל ישראל שנשא חללה הולד כשר. לפיכך אם היתה בת הרי זו תנשא לכהונה לכתחלה :

טו כהנים ולוים וישראלים מותרין לבוא זה בזה והולד הולך אחר הזכר. (לוים וישראלים וחללים מותרים לבוא זה בזה והולד הולך אחר הזכר) שנאמר (במדבר א-יח) **"ויתילדו על משפחותם לבית אבותם"** בית אביו היא משפחתו ואין בית אמו משפחתו :

טז לוים וישראלים וחללים גרים ועבדים משוחררים מותרים לבוא זה בזה והגר והמשוחרר שנשא לוויה או ישראלית או חללה הרי הבן ישראלי. וישראלי או לוי או חלל שנשאו גיורת או משוחררת הולד הולך אחר הזכר :

יז כל משפחות בחזקת כשרות ומותר לישא מהן לכתחלה. ואע"פ כן אם ראית שתי משפחות שמתגרות זו בזו תמיד או ראית משפחה שהיא בעלת מצה ומריבה תמיד. או ראית איש שהוא מרבה מריבה עם הכל ועז פנים ביותר חוששין להן וראוי להתרחק מהן שאלו סימני פסלות הם. וכן הפוסל את אחרים תמיד. כגון שנותן שמץ במשפחות או ביחידים ואומר. עליהן שהן ממזרים חוששין לו שמא ממזר הוא. ואם אמר להן שהם עבדים חוששין לו שמא עבד הוא שכל הפוסל במומו פוסל. וכן כל מי שיש בו עזות פנים או אכזריות ושונא את הבריות ואינו גומל להם חסד חוששין לו ביותר שמא גבעוני הוא. שסימני ישראל האומה הקדושה ביישנין רחמנים וגומלי חסדים. ובגבעונים הוא אומר (שמואל ב כא-ב) **"והגבעונים לא מבני ישראל המה"** לפי שהעיזו פניהם ולא נתפייסו ולא רחמו על בני שאול ולא נמלו לישראל חסד למחול לבני מלכם והם עשו עמהם חסד והחיוס בתחלה :

יח משפחה שקרא עליה ערער והוא שיעידו שנים שנתערב בהן ממזר או חלל או שיש בהן עבדות ה"ז ספק ואם משפחת כהנים היא לא ישא ממנה אשה עד שיבדוק עליה ארבע אמהות שהן שמנה. אמה. ואם אמה. ואם אבי אמה. ואם אבי אמה וכן הוא בודק על אם אביה. ואם אם אביה. ואם אבי אביה. ואם אם אבי אביה :

יט ואם היתה משפחה זו שקרא עליה ערער לויים או ישראלים. מוסיף לבדוק להם זוג אחד. ונמצא בודק עשר אמהות. שהעירוב בלויים וישראלים יתר מן הכהנים :

כ ולמה בודק בנשים בלבד מפני שהאנשים כל עת שיריבו זה עם זה יחרף את חבריו בפסול שיש בייחוסו. ואילו היה שם פסול היה נשמע. אבל הנשים אין מחרפות ביוחסין :

כא ולמה יבדוק האיש כשירצה לישא ממשפחה זו שהורעה חזקתה ולא תבדוק אשה שתנשא להן מפני שלא הוזהרו כשרות להנשא לפסולין :

כב כל שקורין לו ממזר ושותק. או נתין ושותק. או חלל ושותק. או עבד ושותק. חוששין לו ולמשפחתו ואין נושאים מהן אלא אי"כ בודקין כמו שביארנו :

כג משפחה שנתערב בה ספק חלל כל אלמנה מאותה משפחה אסורה לכהן לכתחלה. ואם נשאת לא תצא מפני שהן שתי ספיקות. שמא זו אלמנת אותו חלל שמא אינה אלמנתו. ואם נאמר שהיא אלמנתו שמא חלל הוא שמא אינו חלל. אבל אם נתערב בה חלל ודאי כל אשה מהן אסורה לכהן עד שיבדוק ואם נשאת תצא והוא הדין אם נתערב בה ספק ממזר או ממזר ודאי שאשת ממזר ואשת חלל לכהונה איסור אחד הוא כמו שביארנו :

הלכות איסורי ביאה - פרק עשרים

א כל כהנים בזמן הזה בחזקה הם כהנים ואין אוכלין אלא בקדשי הגבול. והוא שתהיה תרומה של דבריהם אבל תרומה של תורה וחלה של תורה אין אוכל אותה אלא כהן מיוחס :

ב אי זהו כהן מיוחס כל שהעידו לו שני עדים שהוא כהן בן פלוני הכהן ופלוני בן פלוני הכהן עד איש שאינו צריך בדיקה והוא הכהן ששימש על גבי המזבח. שאילו לא בדקו בית דין הגדול אחריו לא היו מניחין אותו לעבוד. לפיכך אין בודקין מהמזבח ומעלה ולא מן הסנהדרין ומעלה שאין ממנין בסנהדרין אלא כהנים ולויים וישראלים מיוחסין :

ג חלה בזמן הזה ואפילו בארץ ישראל אינה של תורה שנאמר (במדבר טו-יח) "בבואכם אל הארץ" ביאת כולכם ולא ביאת מקצתכם. וכשעלו בימי עזרא לא עלו כולם וכן תרומה בזמן הזה של דברי סופרים ולפיכך אוכלים אותה הכהנים שבזמנינו שהן בחזקה :

ד מי שהעידו עליו [שני] עדים שראוהו שהיה אוכל בתרומה של תורה הרי זה מיוחס. ואין מעלין ליוחסין לא מנשיאת כפים ולא מקריאה בתורה ראשון ולא מחילוק תרומה בבית הגרנות ולא על פי עד אחד :

ה כהן מיוחס שאמר בני זה כהן הוא אין מעלין אותו ליוחסין על פיו עד שיביא עדים שהוא בנו :

ו כהן מיוחס שיצא הוא ואשתו שידענו שהיא כשרה למדינה אחרת ובא הוא והיא ובנים כרוכין אחריה ואמר אשה שיצאת עמי היא זו ואלו בניה אינו צריך להביא עדים לא על האשה ולא על הבנים. מתה ואלו בניה צריך להביא עדים שאלו בניו. ואינו צריך להביא עדים על אמן שהיא כשרה. מפני שכבר הוחזק שיצאה מעמנו כאשה כשרה:

ז יצא כהן מיוחס למדינה אחרת ובא הוא ואשתו ובניו ואמר אשה זו נשאתי ואלו בניה צריך להביא ראיה שאשה זו כשרה. ואינו מביא עדים שאלו בניה. והוא שיהיו כרוכין אחריה. ואם בא בשתי נשים והביא ראיה על האחת אע"פ שהבנים קטנים וכרוכין אחריה צריך להביא ראיה עליהם שמא בניו מן האחרת הם ונכרכו אחר זו המיוחסת:

ח בא הוא ובניו ואמר אשה נשאתי ומתה ואלו בניה מביא עדים שאותה האשה כשרה היתה ואלו בניה. וכדין הזה דנין בישראל מיוחס ובלוי מיוחס. ואח"כ נעיד על בנו זה שהוא מיוחס כדי שיהיה ראוי לסנהדרין:

ט אין מעלין משטרות לכהונה. כיצד הרי שהיה כתוב בשטר פלוני כהן לזה מפלוני והלוהו כך וכך והעדים מלמטה אין מחזיקין בהם כהן זה שהוא מיוחס שמא לא העידו אלא על המלוה. בד"א לענין ייחוס אבל לחזקה שיהיה כהן ככהני זמן זה ויאכל תרומה וחלה של דברי סופרים ובשאר קדשי הגבול מעלין מן השטרות וע"פ עד אחד ומנשיאות כפים ומקריאה בתורה ראשון:

י וכן כל כהן שאמר בני זה כהן נאמן להאכילו בתרומה ולהיותו בחזקת כהן ואינו צריך להביא ראיה לא על הבנים ולא על האשה:

יא שנים שבאו למדינה זה אומר אני וחבירי כהן וזה אומר אני וחבירי כהן אע"פ שנראין כגומלין זה את זה הרי אלו נאמנין ושניהם בחזקת כהנים. וכן עד שאמר ראיתי זה שנשא כפיו או שאכל בתרומה או שחלק על הגורן או שקרא בתורה ראשון וקרא אחריו לוי מחזיקין אותו בכהונה על פיו. וכן אם העיד שזה קרא שני בתורה אחר כהן מחזיקין אותו בלויה:

יב העיד שראה זה שחלק עם אחיו בבית דין תרומה שהניח להן אביהן הכהן אין מעלין אותו לכהונה בעדות זו. שמא חלל הוא ולקח חלק ירושתו מתרומה למכרה:

יג מי שבא בזמן הזה ואמר כהן אני אינו נאמן ואין מעלין אותו לכהונה על פי עצמו ולא יקרא בתורה ראשון ולא ישא את כפיו ולא יאכל בקדשי הגבול עד שיהיה לו עד אחד. אבל אוסר עצמו בגרושה וזונה וחללה ואינו מטמא למתים ואם נשא או נטמא לוקה. והנבעלת לו ספק חללה:

יד ואם היה מסיח לפי תומו נאמן. כיצד מעשה באחד שהיה מסיח לפי תומו ואמר זכור אני כשהייתי תינוק והייתי מורכב על כתיפו של אבי הוציאוני מבית הספר והפשיטוני כתנתי והטבילוני לאכול תרומה לערב וחביריי בודלין ממני והיו קוראין אותי יוחנן אוכל חלות והעלהו רבינו הקדוש לכהונה ע"פ עצמו :

טו נאמן גדול לומר זכור אני כשהייתי תינוק וראיתי פלוני טובל ואוכל בתרומה לערב ומחזיקין אותו בכהונה בעדותו. מי שבא בזמן הזה ואמר כהן אני ועד אחד מעיד לו שאני יודע שאביו של זה כהן אין מעלין אותו לכהונה בעדות זה שמא חלל הוא. עד שיעיד שזה כהן הוא. אבל אם הוחזק אביו כהן. או שבאו שנים והעידו שאביו של זה כהן הרי הוא בחזקת אביו :

טז מי שהוחזק אביו כהן ויצא עליו קול שהוא בן גרושה או חלוצה חוששין לו ומורידין אותו. בא עד אחד אחר כך והעיד שהוא כשר מעלין אותו לכהונה על פיו. באו שנים עדים אחר כך והעידו שהוא חלל מורידין אותו מן הכהונה. בא עד אחד והעיד שהוא כשר מעלין אותו לכהונה שזה האחרון מצטרף לעד ראשון והרי שנים מעידין שהוא כשר ושנים מעידים שהוא פסול ידחו אלו ואלו וידחה הקול שהשנים כמאה וישאר כהן בחזרת אביו :

יז אשה שלא שהתה שלשה חדשים אחר בעלה וילדה. ואין ידוע אם בן תשעה לראשון או בן שבעה לאחרון והיה אחד מהן כהן והשני ישראל הרי זה ספק כהן. וכך אם נתערב ולד כהן בולד ישראל והגדילו התערובות כל אחד מהן ספק כהן. ונותנין עליהן חומרי ישראל וחומרי כהנים. נושאין נשים הראויות לכהונה ואין מטמאים למתים ולא אוכלין בתרומה ואם נשאו גרושה מוציאין ואינן לוקין :

יח שני כהנים שנתערבו ולדותיהם. או אשת כהן שלא שהתה אחר בעלה שלשה חדשים ונשאת לכהן אחר ואין ידוע אם בן תשעה לראשון או בן שבעה לאחרון נותנין לו על הולד חומרי שניהם הוא אונן עליהם והן אוננין עליו. הוא אין מטמא להם והם אינן מטמאין לו. ועולה במשמרו של זה ושל זה. ואין חולק. ואם היו שניהם במשמר אחד ובית אב אחד נוטל חלק אחד :

יט בד"א בזמן שהן באין מכח נישואין. אבל בזנות גזרו חכמים שמשתקין אותו מדין כהונה כלל הואיל ואינו יודע אביו הודאי שנאמר [\(במדבר כה-ג\)](#) "והיתה לו ולזרעו אחריו" עד שיהיה זרעו מיוחס אחריו :

כ כיצד עשרה כהנים שפירש אחד מהם ובעל שהרי הולד כהן ודאי ואע"פ כן הואיל ואינו יודע אביו שיתייחס לו משתקין אותו מדין כהונה.

ואינו עובד ולא אוכל ולא חולק ואם נטמא למתים או נשא גרושה לוקה שאין כאן ספק היתר :

הלכות איסורי ביאה - פרק אחד ועשרים

א כל הבא על ערוה מן העריות דרך איברים או שחבק ונשק דרך תאוה ונהנה בקרוב בשר הרי זה לוקה מן התורה. שנאמר [\(ויקרא יח-ט\)](#) "לבלתי עשות מחקות התועבות" וגו' ונאמר [\(ויקרא יח-ו\)](#) "לא תקרבו לגלות ערוה". כלומר לא תקרבו לדברים המביאין לידי גילוי ערוה :

ב העושה דבר מחוקות אלו הרי הוא חשוד על העריות. ואסור לאדם לקרוץ בידי וברגליו או לרמוז בעיניו לאחת מן העריות או לשחוק עמה או להקל ראש ואפילו להריח בשמים שעליה או להביט ביפיה אסור. ומכין למתכוין לדבר זה מכת מרדות. והמסתכל אפילו באצבע קטנה של אשה ונתכוון להנות כמי שנסתכל במקום התורף ואפילו לשמוע קול הערוה או לראות שעה אסור :

ג והדברים האלו אסורין בחייבי לאוין. ומותר להסתכל בפני הפנויה ולבדקה בין בתולה בין בעולה. כדי שיראה אם היא נאה בעיניו ישאנה ואין בזה צד איסור ולא עוד אלא שראוי לעשות כן. אבל לא יסתכל דרך זנות הרי הוא אומר [\(איוב לא-א\)](#) "ברית כרתי לעיני ומה אתבונן על בתולה" :

ד ומותר לאדם להביט באשתו כשהיא נדה ואע"פ שהיא ערוה. ואע"פ שיש לו הנאת לב ממנה בראייה הואיל והיא מותרת לו לאחר זמן אינו בא בזה לדבר מכשול. אבל לא ישחוק ולא יקל ראש עמה שמא ירגיל לעבירה :

ה אסור להשתמש באשה כלל בין גדולה בין קטנה בין שפחה בין משוחררת שמא יבוא לידי הרהור. באי זה שמוש אמרו רחיצת פניו ידיו ורגליו והצעת מטה לפניו ומזיגת הכוס שאין עושה לאיש דברים אלו אלא אשתו בלבד. ואין שואלין בשלום אשה כלל ואפילו על ידי שליח :

ו המחבק אחת מן העריות שאין לבו של אדם נוקפו עליהן או שנשק לאחת מהן כגון אחותו הגדולה ואחות אמו וכיוצא בהן אע"פ שאין שם תאוה ולא הנאה כלל הרי זה מגונה ביותר ודבר אסור הוא ומעשה טפשים הוא. שאין קריבין לערוה כלל בין גדולה בין קטנה חוץ מהאם לבנה והאב לבתו :

ז כיצד מותר האב לחבק בתו ולנשקה ותישן עמו בקרוב בשר. וכן האם עם בנה כל זמן שהם קטנים. הגדילו ונעשה הבן גדול והבת גדולה עד שיהיו שדים נכונו ושערך צמח זה ישן בכסותו והיא ישנה בכסותה. ואם היתה הבת בושה לעמוד לפני אביה ערומה או שנישאת. וכן אם האם בושה לעמוד בפני בנה ערומה ואע"פ שהן קטנים משהגיעו להכלם מהן אין ישנים עמהם אלא בכסותן :

ח נשים המסוללות זו בזו אסור וממעשה מצרים הוא שהוזהרנו עליו שנאמר [\(ויקרא יח-ג\)](#) "כמעשה ארץ מצרים לא תעשו". אמרו חכמים מה היו עושים איש נושא איש ואשה נושא אשה. ואשה נשאת לשני אנשים. אע"פ שמעשה זה אסור אין מלקין עליו. שאין לו לאו מיוחד והרי אין שם ביאה כלל. לפיכך אין נאסרות לכהונה משום זנות ולא תיאסר אשה על בעלה בזה שאין כאן זנות. וראוי להכותן מכת מרדות הואיל ועשו איסור. ויש לאיש להקפיד על אשתו מדבר זה ומונע הנשים הידועות בכך מלהכנס לה ומלצאת היא אליהן :

ט אשתו של אדם מותרת היא לו. לפיכך כל מה שאדם רוצה לעשות באשתו עושה. בועל בכל עת שירצה ומנשק בכל אבר ואבר שירצה. [ובא עליה כדרכה ושלא כדרכה] ובלבד שלא יוציא שכבת זרע לבטלה ואע"פ כן מדת חסידות שלא יקל אדם את ראשו לכך ושיקדש עצמו בשעת תשמיש כמו שביארנו בהלכות דעות. ולא יסיר מדרך העולם ומנהגו שאין דבר זה אלא כדי לפרות ולרבות :

י אסור לאדם לשמש מטתו לאור הנר. הרי שהיתה שבת ולא היה לו בית אחר והיה הנר דלוק הרי זה לא ישמש כלל. וכן אסור לישראל לשמש מטתו ביום. שעזות פנים היא לו. ואם היה תלמיד חכם שאינו בא להמשך בכך הרי זה מאפיל בטליתו ומשמש. ואין נזקקין לדבר זה אלא מפני צורך גדול ודרך קדושה לשמש באמצע הלילה :

יא אין דעת חכמים נוחה למי שהוא מרבה בתשמיש המטה ויהיה מצוי אצל אשתו כתרנגול. ופגום הוא עד מאד ומעשה בורים הוא. אלא כל הממעט בתשמיש הרי זה משובח. והוא שלא יבטל עונה [אלא] מדעת אשתו. ולא תקנו בראשונה לבעלי קריין שלא יקראו בתורה עד שיטבלו אלא כדי למעט בתשמיש המטה :

יב וכן אסרו חכמים שלא ישמש אדם מטתו ולבו מחשב באשה אחרת. ולא יבעול מתוך שכרות ולא מתוך מריבה ולא מתוך שנאה ולא יבוא עליה על כרחיה והיא יראה ממנו. ולא כשיהיה אחד מהן מנודה ולא יבוא עליה אחר שגמר בלבו לגרשה. ואם עשה כן הבנים אינן הגונים אלא מהן עזי פנים ומהן מורדים ופושעים :

יג וכן אמרו חכמים שכל אשה חצופה שהיא תובעת תשמיש המטה בפיה. או המפתה אשה לשם נישואין. או המתכוין לבוא על רחל אשתו ובא על לאה אשתו. ומי שלא שהתה אחר מיתת בעלת שלשה חדשים והרי הבן ספק. כל אלו הבנים הילודים מהם הם המורדים והפושעים שיסורי הגלות בוררין אותן:

יד ואסור לאדם לבא על אשתו בשווקים וברחובות או בגנות ובפרדסין אלא בבית דירה. שלא יראה כזנות וירגילו עצמם לידי זנות. והבועל את אשתו במקומות אלו מכין אותו מכת מרדות. וכן המקדש בביאה והמקדש בשוק והמקדש בלא שדוך מכין אותו מכת מרדות:

טו ואכסנאי אסור בתשמיש המטה עד שיחזור לביתו וכן אסרו חכמים על האיש שידור בבית חמיו שזו עזות פנים היא. ולא יכנס עמו למרחץ:

טז ולא יכנס אדם עם אביו למרחץ. ולא עם בעל אחותו. ולא עם תלמידו. ואם היה צריך לתלמידו מותר. ויש מקומות שנהגו שלא יכנסו שני אחים כאחד למרחץ:

יז לא יהלכו בנות ישראל פרועי ראש בשוק אחת פנויה ואחת אשת איש. ולא תלך אשה בשוק ובנה אחריה גזירה שמא יתפשו בנה ותלך אחריו להחזירו ויתעללו בה הרשעים שתפסוהו דרך שחוק:

יח אסור להוציא שכבת זרע לבטלה. לפיכך לא יהיה אדם דש מבפנים וזורה מבחוץ. ולא ישא קטנה שאינה ראויה לילד. אבל אלו שמנאפין ביד ומוציאין שכבת זרע לא די להם שאיסור גדול הוא אלא שהעושה זה בנדוי הוא יושב ועליהם נאמר [\(ישעיה א-טו\)](#) "ידיכם דמים מלאו" וכאילו הרג הנפש:

יט וכן אסור לאדם שיקשה עצמו לדעת או יביא עצמו לידי הרהור. אלא אם יבא לו הרהור יסיע לבו מדברי הבאי [\(והשחתה\)](#) לדברי תורה. שהיא [\(משלי ה-יט\)](#) "אילת אהבים ויעלת חן". לפיכך אסור לאדם לישן על ערפו ופניו למעלה עד שיטה מעט כדי שלא יבוא לידי קישוי:

כ ולא יסתכל בבהמה ובחיה ועוף בשעה שמזדקקין זכר לנקבה. ומותר למרביעי בהמה להכניס כמכחול בשפופרת מפני שהעסוקין במלאכתן לא יבואו לידי הרהור:

כא וכן אסור אדם להסתכל בנשים בשעה שהן עומדות על הכביסה. אפילו להסתכל בבגדי צמר של אשה שהוא מכירה אסור. שלא יבוא לידי הרהור:

כב מי שפגע באשה בשוק אסור לו להלך אחריה אלא רץ ומסלקה לצדדין או לאחוריו. וכל המהלך בשוק אחרי אשה הרי זה מקלי עמי הארץ. ואסור לעבור על פתח אשה זונה עד שירחיק ד' אמות שנאמר [\(משלי ה-ח\)](#) "ואל תקרב אל פתח ביתה":

כג ואסור לאדם שאינו נשוי לשלוח ידו במבושיו שלא יבוא לידי הרהור. ואפילו מתחת טיבורו לא יכניס ידו שמא יבוא לידי הרהור. ואם השתין מים לא יאחוז באמה וישתין. ואם היה נשוי מותר. ובין נשוי ובין שאינו נשוי לא יושיט ידו לאמה כלל אלא בשעה שהוא צריך לנקביו:

כד חסידים הראשונים וגדולי החכמים התפאר אחד מהם שמעולם לא נסתכל במילה שלו. ומהן מי שהתפאר שלא התבונן מעולם בצורת אשתו. מפני שלבו פונה מדברי הבאי לדברי האמת שהן אוחזות לבב הקדושים:

כה מצות חכמים ששיא אדם בניו ובנותיו סמוך לפרקן. שאם יניחן יבואו לידי זנות או לידי הרהור ועל זה נאמר [\(איוב ה-כד\)](#) "ופקדת נוך ולא תחטא". ואסור להשיא אשה לקטן שזה כמו זנות היא:

כו ואין האיש רשאי לישב בלא אשה. ולא ישא עקרה וזקנה שאינה ראויה לילד. ורשות לאשה שלא תנשא לעולם או תנשא לסריס. ולא ישא בחור זקנה ולא ישא זקן ילדה שדבר זה גורם לזנות:

כז וכן מי שגירש את אשתו מן הנשואין לא תדור עמו בחצר שמא יבואו לידי זנות. ואם היה כהן לא תדור עמו במבוי. וכפר קטן נידון כמבוי. היה לה מלוה אצלו עושה שליח לתובעו. וגרושה שבאה עם המגרש לדין מנדין אותן או מכין אותן מכת מרדות. ואם נתגרשה מן האירוסין מותרת לתובעו בדין ולדור עמו. ואם היה לבו גס בה אף מן האירוסין אסור. ומי נדחה מפני מי היא נדחת מפניו. ואם היתה החצר שלה הוא ידחה מפניה:

כח אסור לאדם לישא אשה ודעתו לגרשה שנאמר [\(משלי ג-כט\)](#) "אל תחרוש על רעך רעה והוא יושב לבטח אתך". ואם הודיעה בתחלה שהוא נושא אותה לימים מותר:

כט ולא ישא אדם אשה במדינה זו ואשה במדינה אחרת שמא יאריכו הימים ונמצא אח נישא אחותו ואחות אביו וכיוצא בהן ואינו ידוע. ואם היה אדם גדול ששמו ידוע והרי זרעו מפורסמין וידועין הרי זה מותר:

ל לא ישא אדם אשה ממשפחת מצורעים ולא ממשפחת נכפין. והוא שהוחזקו שלשה פעמים שיבואו בניהם כך:

לא אשה שנשאת לשני אנשים ומתו. לשלישי לא תנשא ואם נשאת לא תצא. ואפילו נתקדשה יכנוס. ולא ישא ישראל עם הארץ כהנת שזה כמו חילול לזרעו של אהרן. ואם נשא אמרו חכמים אין זווגן עולה יפה אלא מת בלא בנים או מת הוא או היא במהרה או קטטה תהיה ביניהם. אבל תלמיד חכם שנשא כהנת הרי זה נאה ומשובח הרי תורה וכהונה כאחד:

לב לא ישא אדם בת עמי הארץ שאם מת או גולה בניו עמי הארץ יהיו שאין אמן יודעת כתר התורה. ולא ישיא בתו לעם הארץ שכל הנותן בתו לעם הארץ כמי שכפתה ונתנה לפני הארי מכה ובוועל ואין לו בושת פנים. ולעולם ימכור אדם כל מה שיש לו וישא בת תלמיד חכם שאם מת או גולה בניו תלמידי חכמים. וכן ישיא בתו לתלמיד חכם שאין דבר מגונה ולא מריבה בביתו של תלמיד חכם:

הלכות איסורי ביאה - פרק שנים ועשרים

א אסור להתייחד עם ערוה מן העריות בין זקנה בין ילדה שדבר זה גורם לגלות ערוה. חוץ מהאם עם בנה והאב עם בתו והבעל עם אשתו נדה. וחתן שפירסה אשתו נדה קודם שיבעול אסור להתייחד עמה אלא היא ישנה בין הנשים והוא ישן בין האנשים. ואם בא עליה ביאה ראשונה ואח"כ נטמאת מותר להתייחד עמה:

ב לא נחשדו ישראל על משכב זכור ועל הבהמה. לפיכך אין אסור להתייחד עמהן. ואם נתרחק אפילו מייחוד זכור ובהמה הרי זה משובח. וגדולי החכמים היו מרחיקין הבהמה כדי שלא יתייחדו עמה. ואיסור ייחוד העריות מפי הקבלה:

ג כשאירע מעשה אמנון ותמר גזר דוד ובית דינו על ייחוד פנויה. ואע"פ שאינה ערוה בכלל ייחוד עריות היא. ושמאי והלל גזרו על ייחוד כותית. נמצא כל המתיחד עם אשה שאסור להתייחד עמה בין ישראלית בין כותית מכין את שניהן מכת מרדות האיש והאשה. ומכריזין עליהן. חוץ מאשת איש שאע"פ שאסור להתייחד עמה אם נתייחד אין לוקין. שלא להוציא לעז עליה שזינתה ונמצאו מוציאים לעז על הבנים שהן ממזרים:

ד כל אשה שאסור להתייחד עמה אם היתה אשתו עמו ה"ז מותרת להתייחד מפני שאשתו משמרתו. אבל לא תתייחד ישראלית עם הכותי ואע"פ שאשתו עמו שאין אשתו של כותי משמרתו ואין להן בושה:

ה וכן אין מוסרין תינוק ישראל לכותי ללמדו ספר וללמדו אומנות. מפני שכולן חשודין על משכב זכור. ואין מעמידין בהמה בפונדקיות של כותים ואפילו זכרים אצל זכרים ונקבות אצל נקבות:

ו ואין מוסרין בהמה חיה ועוף לרועה כותי אפילו זכרים לכותים ונקבות לכותית מפני שכולן חשודין על הרבעת בהמה וכבר ביארנו שהן אסורין בזכור ובהמה ונאמר [\(ויקרא יט-יד\)](#) "ולפני עור לא תתן מכשול":

ז ומפני מה אין מוסרין בהמה נקבה לכותית מפני שכולן בחזקת נואפים וכשיבוא הנואף לשכב עם הכותית זו אפשר שלא ימצאנה וישכב עם הבהמה או אפילו ימצאנה ישכב עם הבהמה:

ח לא תתייחד אשה אחת אפילו עם אנשים הרבה עד שתהיה אשתו של אחד מהם שם. וכן לא יתייחד איש אחד אפילו עם נשים הרבה. נשים הרבה עם אנשים הרבה אין חוששין לייחוד. היו האנשים מבחוץ והנשים מבפנים או האנשים מבפנים והנשים מבחוץ ופירשה אשה אחת לבין האנשים. או איש לבין הנשים אסורין משום ייחוד. אפילו איש שעסקו ומלאכתו עם הנשים אסור לו להתייחד עם הנשים. כיצד יעשה יתעסק עמהן ואשתו עמו או יפנה למלאכה אחרת:

ט מותר להתייחד עם שתי יבמות. או עם שתי צרות. או עם אשה וחמותה. או עם אשה ובת בעלה. או עם אשה ובת חמותה. מפני ששונאות זו את זו ואין מחפות זו על זו. וכן מותר להתייחד עם אשה שיש עמה תינוקת קטנה שיודעת טעם ביאה ואינה מוסרת עצמה לביאה. שאינה מזנה בפניה שהרי זו מגלה את סודה:

י תינקות מבת שלש ולמטה ותינוק בן תשע ולמטה מותר להתייחד עמהן. שלא גזרו אלא על ייחוד אשה הראויה לביאה ואיש הראוי לביאה:

יא אנדרוגינוס אינו מתייחד עם הנשים ואם נתייחד אין מכין אותו מפני שהוא ספק. אבל האיש מתייחד עם האנדרוגינוס ועם הטומטום:

יב אשת איש שהיה בעלה בעיר אינה חוששת לייחוד. מפני שאימת בעלה עליה. ואם היה זה גס בה כגון שגדלה עמו או שהיתה קרובתו לא יתייחד עמה ואע"פ שבעלה בעיר. וכן כל המתייחד עם אשה והיה הפתח פתוח לרשות הרבים אין חוששין משום ייחוד:

יג מי שאין לו אשה לא ילמד תינוקות. מפני שאמות הבנים באות לבית הספר לבניהם ונמצא מתגרה בנשים. וכן אשה לא תלמד קטנים מפני אבותיהן שהן באין בגלל בניהם ונמצאו מתייחדים עמה. ואין המלמד צריך שתהיה אשתו שרויה עמו בבית הספר אלא היא בביתה והוא מלמד במקומו:

יד תיקנו חכמים שתהיינה הנשים מספרות זו עם זו בבית הכסא כדי שלא יכנס שם איש משום ייחוד :

טו אין ממנין אפילו אדם נאמן וכשר להיות שומר חצר שיש שם נשים אע"פ שהוא עומד בחוץ שאין אפוטרופוס לעריות. ואסור לאדם למנות אפוטרופוס על ביתו שלא ינהיג אשתו לדבר עבירה :

טז אסור לתלמיד חכם לשכון בחצר שיש בה אלמנה אע"פ שאינו מתייחד עמה מפני החשד. אלא א"כ היתה אשתו עמו. וכן אלמנה אסורה לגדל כלב מפני החשד. ולא תקנה אשה עבדים זכרים אפילו קטנים מפני החשד :

יז אין דורשין בסתרי עריות בשלשה מפני שהאחד טרוד בשאלת הרב והשנים נושאים ונותנים זה עם זה ואין דעתם פנויה לשמוע. שדעתו של אדם קרובה אצל עריות. אם נסתפק לו דבר ששמע מורה להקל. לפיכך אין דורשין אלא לשנים כדי שיהיה האחד השומע מפנה דעתו ויודע מה שישמע מן הרב :

יח אין לך דבר בכל התורה כולה שהוא קשה לרוב העם לפרוש אלא מן העריות והביאות האסורות. אמרו חכמים בשעה שנצטוו ישראל על העריות בכו וקבלו מצוה זו בתרעומות ובכיה שנאמר [\(במדבר יא-ט\)](#) "בוכה למשפחותיו" על עסקי משפחות :

יט ואמרו חכמים גזל ועריות נפשו של אדם מתאוה להן ומחמדתן. ואין אתה מוצא קהל בכל זמן וזמן שאין בהן פרוצין בעריות וביאות אסורות. [ועוד] אמרו חכמים רוב בגזל מיעוט בעריות והכל באבק לשון הרע :

כ לפיכך ראוי לו לאדם לכופ יצרו בדבר זה ולהרגיל עצמו בקדושה יתירה ובמחשבה. טהורה ובדעה נכונה כדי להנצל מהן. ויזהר מן הייחוד שהוא הגורם הגדול. גדולי החכמים היו אומרים לתלמידיהם הזהרו בי מפני בתי הזהרו בי מפני כלתי. כדי ללמד לתלמידיהם שלא יתביישו מדבר זה ויתרחקו מן הייחוד :

כא וכן ינהוג להתרחק מן השחוק ומן השכרות ומדברי עגבים שאלו גורמין גדולים והם מעלות של עריות. ולא ישב בלא אשה שמנהג זה גורם לטהרה יתירה. גדולה מכל זאת אמרו יפנה עצמו ומחשבתו לדברי תורה וירחיב דעתו בחכמה שאין מחשבת עריות מתגברת אלא בלב פנוי מן החכמה. ובחכמה הוא אומר [\(משלי ה-ט\)](#) "אילת אהבים ויעלת חן דדיה ירווך בכל עת באהבתה תשגה תמיד" : סליקו להו הלכות איסורי ביאה בס"ד :

הלכות מאכלות אסורות

יש בכללן שמונה ועשרים מצות. ארבע מצות עשה. וארבע ועשרים מצות לא תעשה: וזה הוא פרטן: א) לבדוק בסימני בהמה וחיה להבדיל בין טמאה לטהורה. ב) לבדוק בסימני העוף להבדיל בין הטמא לטהור. ג) לבדוק בסימני חגבים להבדיל בין טמא לטהור. ד) לבדוק בסימני דגים להבדיל בין טמא לטהור. ה) שלא לאכול בהמה וחיה טמאה. ו) שלא לאכול עוף טמא. ז) שלא לאכול דגים טמאים. ח) שלא לאכול שרץ העוף. ט) שלא לאכול שרץ הארץ. י) שלא לאכול רמש הארץ. יא) שלא לאכול תולעת הפירות כשתצא לאויר. יב) שלא לאכול שרץ המים. יג) שלא לאכול נבילה. יד) שלא ליהנות בשור הנסקל. טו) שלא לאכול טרפה. טז) שלא לאכול אבר מן החי. יז) שלא לאכול דם. יח) שלא לאכול חלב בהמה טהורה. יט) שלא לאכול גיד הגשה. כ) שלא לאכול בשר בחלב. כא) שלא לבשלו. כב) שלא לאכול לחם תבואה חדשה. כג) שלא לאכול קלי מן החדש. כד) שלא לאכול כרמל מן החדש. כה) שלא לאכול ערלה. כו) שלא לאכול כלאי הכרם. כז) שלא לאכול טבל. כח) שלא לשתות יין נסך: וביאור מצות אלו בפרקים אלו:

הלכות מאכלות אסורות - פרק ראשון

א מצות עשה לידע הסימנין שמבדילין בהן בין בהמה וחיה ועוף ודגים וחגבים שמותר לאכלן ובין שאין מותר לאכלן שנאמר [\(ויקרא כ-כה\)](#) "והבדלתם בין הבהמה הטהורה לטמאה ובין העוף הטמא לטהור". ונאמר [\(ויקרא יא-מז\)](#) "להבדיל בין הטמא ובין הטהור ובין החיה הנאכלת ובין החיה אשר לא תאכל":

ב סימני בהמה וחיה נתפרשו בתורה והם שני סימנין [\(ויקרא יא-ג\)](#) [\(דברים יד-ו\)](#) "מפרסת פרסה" ו [\(ויקרא יא-ג\)](#) [\(דברים יד-ו\)](#) "מעלת גרה" עד שיהיו שניהם. וכל בהמה וחיה שהיא מעלת גרה אין לה שיניים בלחי העליון. וכל בהמה שהיא מעלת גרה הרי היא מפרסת פרסה. חוץ מן הגמל. וכל בהמה שהיא מפרסת פרסה היא מעלת גרה חוץ מן החזיר:

ג לפיכך המוצא בהמה במדבר ואינו מכירה ומצאה חתוכת הפרסות בודק בפיה אם אין לה שיניים למעלה בידוע שהיא טהורה והוא שיכיר גמל. מצא בהמה שפיה חתוך בודק בפרסותיה אם היא שסועה טהורה

והוא שיכיר חזיר. מצא פיה חתוך ורגליה חתוכות בודק בה אחר ששחטה בכנפי העוקץ אם מצא בשרה שם מהלך שתי וערב טהורה והוא שיכיר ערוך שכן הוא בשרו שתי וערב:

ד בהמה טהורה שילדה כמין בהמה טמאה אע"פ שאינו מפריס פרסה ולא מעלה גרה אלא כמין סוס או חמור לכל דבר הרי זה מותר באכילה. במה דברים אמורים בשילדה לפניו. אבל אם הניח פרה מעוברת בעדרו ובא ומצא כמין חזיר כרוך אחריה אע"פ שהוא יונק ממנה הרי זה ספק ואסור באכילה. שמא מן הטמאה נולד ונכרך אחר הטהורה:

ה בהמה טמאה שילדה כמין בהמה טהורה אע"פ שהוא מפריס פרסה ומעלה גרה והרי הוא כמין שור לכל דבר או כמין שה הרי זה אסור באכילה. שהגדל מן הטמאה טמא ומן הטהורה טהור. (לפיכך) דג טמא שנמצא במעי דג טהור אסור. ודג טהור הנמצא במעי דג טמא מותר לפי שאין גדוליו אלא בלעו:

ו בהמה טהורה שילדה או שנמצא בה בריה שיש לה שתי גבין ושתי שדרות אסורה באכילה. וזו היא (דברים יד-ז) "השסועה" שנאסרה בתורה שנאמר (דברים יד-ז) "את זה לא תאכלו ממעלי הגרה וממפריסי הפרסה השסועה" כלומר בריה שנולדה שסועה לשתי בהמות:

ז וכן בהמה שנמצא בה דמות עוף אף על פי שהוא עוף טהור הרי זה אסור באכילה. לא הותר מן הנמצא בבהמה אלא מה שיש לו פרסה:

ח אין לך בכל בהמה וחיה שבעולם שמותר באכילה חוץ מעשרת המינין המנויין בתורה. שלשה מיני בהמה והם שור שה ועז. ושבעה מיני חיה איל וצבי ויחמור ואקו ודישון ותאו וזמר. הם ומיניהן כגון שור הבר והמריא שהן ממין השור. וכל העשרה מינין ומיניהם מעלה גרה ומפריס פרסה. לפיכך מי שהוא מכירן אינו צריך לבדוק לא בפה ולא ברגלים:

ט אע"פ שכולן מותרין באכילה צריכין אנו להבדיל בין בהמה טהורה וחיה טהורה. שהחיה חלבה מותר ודמה טעון כסוי והבהמה הטהורה חלבה בכרת ואין דמה טעון כסוי:

י וסימני חיה מפי השמועה הן. כל מין שהוא מפריס פרסה ומעלה גרה ויש לו קרנים מפוצלות. כגון האיל הרי זה חיה טהורה בודאי. וכל שאין קרניו מפוצלות אם היו קרניו כרוכות כקרני השור וחרוקות כקרני העז ויהיה החרק מובלע בהן והדורות כקרני הצבי הרי זו חיה טהורה. ובלבד שיהיה בקרנים שלשה סימנין אלו כרוכות חרוקות והדורות:

יא בד"א במין שאינו מכירו אבל שבעה מיני חיה האמורין בתורה אם היה מכיר אותן אפילו לא מצא לו קרנים הרי זה אוכל חלבו וחייב לכסות דמו :

יב שור הבר מין בהמה הוא והקדש אע"פ שאין לו אלא קרן אחת הרי הוא חיה. וכל שיסתפק לך אם הוא מין חיה או מין בהמה חלבו אסור ואין לוקין עליו ומכסין את דמו :

יג כלאים הבא מבהמה טהורה עם חיה טהורה הוא הנקרא כוי חלבו אסור ואין לוקין עליו ומכסין את דמו. ואין מין טמא מתעבר ממין טהור כלל :

יד סימני עוף טהור לא נתפרש מן התורה. אלא מנה מנין טמאים בלבד ושאר מיני העוף מותרין. והמינין האסורין ארבעה ועשרים הן, ואלו הן : (א) נשר. (ב) פרס. (ג) עזניה. (ד) דאה והיא [\(דברים יד-ג\)](#) "הראה" האמורה במשנה תורה. (ה) איה והיא [\(דברים יד-ג\)](#) "הדיה" האמורה במשנה תורה. (ו) מין האיה שכן כתוב בה [\(ויקרא יא-יד\)](#) "למינה" מכלל שהוא שני מינין. (ז) עורב. (ח) זרזיר שכן נאמר בעורב [\(ויקרא יא-טו\)](#) [\(דברים יד-יד\)](#) "למינו" להביא את הזרזיר. (ט) יענה. (י) תחמס. (יא) שחף. (יב) נץ. (יג) ושרנקא והוא מין הנץ שכן כתוב בו [\(ויקרא יא-טז\)](#) [\(דברים יד-טו\)](#) "למינהו". (יד) כוס. (טו) שלך. (טז) ינשוף. (יז) תנשמת. (יח) קאת. (יט) רחמה. (כ) חסידה. (כא) האנפה. (כב) מין האנפה שכן נאמר בה [\(ויקרא יא-יט\)](#) [\(דברים יד-יח\)](#) "למינה". (כג) הדוכיפת. (כד) העטלף :

טו כל מי שהוא בקי במינין אלו ובשמותיהן הרי זה אוכל עוף שאינו מהם ואינו צריך בדיקה. ועוף טהור נאכל במסורת. והוא שיהיה דבר פשוט באותו מקום שזה עוף טהור. ונאמן צייד לומר עוף זה התיר לי רבי הצייד. והוא שיוחזק אותו צייד שהוא בקי במינין אלו ובשמותיהן :

טז מי שאינו מכירן ואינו יודע שמותיהן בודק בסימנין אלו שנתנו חכמים. כל עוף שהוא דורס ואוכל בידוע שהוא מאלו המינין וטמא. ושאינו דורס ואוכל אם יש בו אחד משלשה סימנין אלו הרי זה עוף טהור ואלו הן. אצבע יתירה. או זפק והיא המוראה. או שהיה קרקבנו נקלף ביד :

יז לפי שאין בכל אלו המינין האסורין מין שאינו דורס ויש בו אחד משלשה סימנין אלו חוץ מפרס ועזניה ופרס ועזניה אינן מצויין בישוב אלא במדברות איי הים הרחוקות עד מאד שהן סוף הישוב :

יח היה הקרקבן נקלף בסכין ואינו נקלף ביד ואין בו סימן אחר אע"פ שאינו דורס הרי זה ספק. היה חזק ודבק והניחו בשמש ונתרפה ונקלף ביד הרי זה מותר :

יט אמרו הגאוניס שמסורת היא בידיהם שאין מורין להתיר עוף הבא בסימן אחד אלא אם היה אותו סימן שיקלף קרקבנו ביד. אבל אם אינו נקלף ביד אע"פ שיש לו זפק או אצבע יתירה מעולם לא התירוהו :

כ כל עוף שחולק את רגליו כשמותחין לו חוט שתיים לכאן ושתיים לכאן. או שקולט מן האויר ואוכל באויר. הרי זה דורס וטמא. וכל השוכן עם הטמאים ונדמה להם הרי זה טמא :

כא ומיני חגבים שהתירה תורה שמונה, ואלו הן : (א) חגב. (ב) מין חגב והוא הרזבנית. (ג) חרגול. (ד) ומין חרגיל והוא ערצוביא. (ה) ארבה. (ו) ומין ארבה והיא צפורת כרמים. (ז) סלעס. (ח) ומין סלעס והיא יוחנא ירושלמית :

כב מי שהוא בקי בהן ובשמותיהן אוכל. והצייד נאמן עליהן כעוף. ומי שאינו בקי בהן בודק בסימנין. ושלשה סימנין יש בהן. כל שיש לו ארבע רגלים. וארבע כנפים שחופות רוב אורך גופו ורוב הקף גופו. ויש לו שני כרעים לנתר בהם הרי זה מין טהור. ואף על פי שראשו ארוך ויש לו זנב אם היה שמו חגב טהור :

כג מי שאין לו עכשיו כנפים או כרעים או שאין לו כנפים החופין את רובו ועתיד לגדל אותן אחר זמן כשיגדיל הרי זה מותר מעתה :

כד ובדגים שני סימנין סנפיר וקשקשת. וסנפיר הוא שפורח בו. וקשקשת היא הדבוקה בכל גופו. וכל שיש לו קשקשת יש לו סנפיר. אין לו עכשיו וכשיגדיל יהיה לו או שיש לו קשקשת כשהוא בים וכשיעלה ישיר קשקשיו הרי זה מותר. ומי שאין לו קשקשים החופין את כולו מותר אפילו אין בו אלא סנפיר אחת וקשקשת אחת הרי זה מותר :

הלכות מאכלות אסורות - פרק שני

א מכלל שנאמר [\(דברים יד-ו\)](#) "וכל בהמה מפרסת פרסה ושוסעת שסע שתי פרסות מעלת גרה" שומע אני שכל שאינה מעלת גרה ומפרסת פרסה אסורה. ולא הבא מכלל עשה עשה הוא. ובגמל ובחזיר ובארנבת ובשפן נאמר [\(ויקרא יא-ד\)](#) [\(דברים יד-ז\)](#) "את זה לא תאכלו ממעלי הגרה וממפריסי הפרסה" וגוי הרי למדת שהן בלא תעשה ואע"פ שיש בהן סימן אחד. וכל שכן שאר בהמה טמאה וחיה טמאה שאין בה סימן כלל שאיסור אכילתם בלא תעשה יתר על עשה הבא מכלל [\(ויקרא יא-ג\)](#) [\(דברים יד-ו\)](#) "אותה תאכלו" :

ב לפיכך כל האוכל מבשר בהמה וחיה טמאה כזית לוקה מן התורה. בין שאכל מן הבשר בין שאכל מן החלב. לא חלק הכתוב בטמאים בין בשרם לחלבם :

ג האדם אע"פ שנאמר בו [\(בראשית ב-ז\)](#) "ויהי האדם לנפש חיה" אינו מכלל מיני חיה בעלת פרסה לפיכך אינו בלא תעשה. והאוכל מבשר האדם או מחלבו בין מן החי בין מן המת אינו לוקה. אבל אסור הוא בעשה שהרי מנה הכתוב שבעת מיני חיה ואמר בהן [\(ויקרא יא-ב\)](#) "זאת החיה אשר תאכלו" הא כל שהוא חוץ מהן לא תאכלו ולא הבא מכלל עשה עשה :

ד האוכל כזית מבשר עוף טמא לוקה מן התורה שנאמר [\(ויקרא יא-ג\)](#) "ואת אלה תשקצו מן העוף לא יאכלו". והרי עבר על עשה שנאמר [\(דברים יד-יא\)](#) "כל צפור טהורה תאכלו" הא טמאה לא תאכלו. וכן האוכל כזית מדג טמא לוקה שנאמר [\(ויקרא יא-יא\)](#) "ושקץ יהיו לכם" [\(ויקרא יא-יא\)](#) "מבשרם לא תאכלו". ועבר על עשה שנאמר [\(דברים יד-ט\)](#) "כל אשר לו סנפיר וקשקשת תאכלו" מכלל שמי שאין לו סנפיר וקשקשת לא יאכל. הא למדת שכל האוכל דג טמא או בהמה וחיה טמאה או עוף טמא בטל מצות עשה ועבר על לא תעשה :

ה חגב טמא הרי הוא בכלל שרץ העוף והאוכל כזית משרץ העוף לוקה שנאמר [\(דברים יד-טז\)](#) "כל שרץ העוף טמא הוא לכם לא יאכלו". ואי זהו שרץ העוף כגון זבוב או יתוש וצרעה ודבורה וכיוצא בהן :

ו האוכל כזית משרץ הארץ לוקה שנאמר [\(ויקרא יא-מא\)](#) "וכל השרץ השורץ על הארץ שקץ הוא לא יאכלו". ואי זהו שרץ הארץ כגון נחשים ועקרבים וחפשית ונדל וכיוצא בהן :

ז ושמנה שרצים האמורים בתורה שהן [\(ויקרא יא-כט\)](#) "החולד והעכבר והצב" [\(ויקרא יא-ל\)](#) "והאנקה והכח והלטאה והחומט והתנשמת" האוכל מבשרם כעדשה לוקה. שיעור אכילתן כשיעור טומאתן וכולם מצטרפין זה עם זה בכעדשה :

ח במה דברים אמורים בשאכל מהן אחר מיתתן אבל החותך אבר מן החי מן אחד מהן ואכלו אינו לוקה עליו עד שיהיה בו כזית בשר. וכולן מצטרפין לכזית. אכל אבר שלם מן השרץ אחר שמת אינו לוקה עד שיהיה בו כעדשה :

ט דם שמנה שרצים ובשרן מצטרף לכעדשה והוא שיהיה הדם מחובר לבשר. וכן דם הנחש מצטרף לבשרו לכזית ולוקה עליו לפי שאין בשרו חלוק מדמו. ואע"פ שאינו מטמא וכן כל כיוצא בו משאר שרצים שאינם מטמאין :

י דם שרצים שפרש וכנסו ואכלו לוקה עליו בכזית. והוא שיתרו בו משום אוכל שרץ. אבל אם התרו בו משום אוכל דם פטור. שאין חייבין אלא על דם בהמה חיה ועוף :

יא כל השעורין ומחלקותם הלכה למשה מסיני :

יב האוכל כזית משרץ המים לוקה מן התורה שנאמר [\(ויקרא יא-מג\)](#) "אל תשקצו את נפשותיכם בכל השרץ השורץ ולא תטמאו בהם" הרי כלל בלאו זה שרץ הארץ ושרץ העוף ושרץ המים. אי זהו שרץ המים אלו הבריות הקטנות כמו התולעים והעלוקה שבמים והבריות הגדולות ביתר שהן חיות הים. כללו של דבר כל שאינו בצורת הדגים לא דג טמא ולא דג טהור כגון כלב המים והדלפון והצפרדע וכיוצא בהן :

יג אלו המינין שנבראין באשפות ובגופי הנבלות כגון רמה ותולעת וכיוצא בהן שאינן נבראין מזכר ונקבה אלא מן הגללים שהסריחו וכיוצא בהן הן הנקראין רומש על הארץ. והאוכל מהן כזית לוקה שנאמר [\(ויקרא יא-מד\)](#) "ולא תטמאו את נפשותיכם בכל השרץ הרומש על הארץ" ואע"פ שאין פרין ורבין. אבל [\(ויקרא יא מא-מב\)](#) "השרץ השורץ על הארץ" הוא שפרה ורבה מזכר ונקבה :

יד אלו המינין הנבראין בפירות ובמאכלות אם פרשו ויצאו לארץ אף על פי שחזרו לתוך האוכל מי שאכל מהן כזית לוקה שנאמר [\(ויקרא יא-מב\)](#) "לכל השרץ השורץ על הארץ" לאסור אלו שפרשו לארץ. אבל אם לא פרשו מותר לאכול הפרי והתולעת שבתוכו :

טו במה דברים אמורים שהתליע האוכל אחר שנעקר מן הארץ. אבל אם התליע והוא מחובר. אותה התולעת אסורה כאילו פירשה לארץ שעל הארץ נבראת ולוקין עליה. ואם ספק אסורה. לפיכך כל מיני פירות שדרכן להתליע כשהן מחוברין לא יאכל עד שיבדוק הפרי מתוכו שמא יש בו תולעת. ואם שהה הפרי אחר שנעקר שנים עשר חדש אוכל בלא בדיקה שאין תולעת שבו מתקיימת שנים עשר חדש :

טז פרשו לאויר ולא נגעו לארץ. או שפרשו מקצתן לארץ. או שפרשו אחר שמתו. או שנמצאת תולעת על הגרעינה מבפנים. או שיצאו מתוך האוכל לתוך אוכל אחר. כל אלו אסורין מספק ואין לוקין עליהן :

יז תולעת הנמצאת במעי הדגים ובמוח שבראש הבהמה והנמצאת בבשר אסורה. אבל דג מליח שהתליע הרי התולעת שבו מותרת. שהן כפירות שהתליעו אחר שנעקרו מן הארץ שמותר לאכלן כולן כאחת בתולעת שבתוכן. וכן המים שבכלים שהשריצו הרי אותן שרצים מותר לשתותן עם המים שנאמר [\(ויקרא יא-ט\)](#) "וכל אשר לו סנפיר וקשקשת במים בימים ובנחלים אותם תאכלו". כלומר במים ובימים ובנחלים הוא שאתה אוכל

את שיש לו ואין אתה אוכל את שאין לו אבל בכלים בין שיש לו בין שאין לו מותר :

יח שרץ המים הנברא בבורות ובשיחין ובמערות הואיל ואינו מים נובעין והרי הן עצורים הרי הן כמים שבכלים ומותר. ושוחה ושוחה ואינו נמנע ואף על פי שבולע בשעת שתייה מאותן השרצים הדקים :

יט במה דברים אמורים שלא פרשו ממקום ברייתן אבל אם פירש השרץ אף על פי שחזר לתוך הכלי או לתוך הבור אסור. פרש לדפני החבית וחזר ונפל לתוך המים או לתוך השכר מותר. וכן אם פרש לפני הבור או המערה וחזר למים מותר :

כ המסנן את היין או את החומץ או את השכר ואכל את היבחושים או את היתושין והתולעות שסנן לוקה משום שרץ המים או משום שרץ העוף (ושרץ המים). אפילו חזר לכלי אחר שסנן שהרי פרשו ממקום ברייתן. אבל אם לא סנן שותה ואינו נמנע כמו שפירשנו :

כא זה שאמרנו בפרק זה האוכל כזית, כשאכל כזית מבריה גדולה או שצרך מעט מבריה זו ומעט מבריה זו שבמינה עד שיאכל כזית. אבל האוכל בריה טמאה בפני עצמה כולה הרי זה לוקה מן התורה. ואפילו היתה פחותה מן החרדל. בין שאכלה מתה בין שאכלה חיה. ואפילו סרחה הבריה ונשתנית צורתה הואיל ואכלה כולה לוקה :

כב נמלה שחסרה אפילו אחת מרגליה אינה לוקה עליה אלא בכזית. לפיכך האוכל זבוב שלם או יתוש שלם בין חי ובין מת לוקה משום שרץ העוף :

כג הרי שהיתה הבריה משרץ העוף ומשרץ המים ומשרץ הארץ כגון שהיו לה כנפים והיא מהלכת על הארץ כשאר שרצים והיתה רבה במים ואכלה לוקה שלש מלקיות. ואם היתה יתר על זה מן המינין שנבראו בפירות לוקה עליה ארבע מלקיות. ואם היתה מן המינין שפרין ורבין לוקה חמש. ואם היתה מכלל עוף טמא יתר על היותה משרץ העוף לוקה עליה שש מלקיות. משום עוף טמא. ומשום שרץ העוף. ומשום שרץ הארץ. ומשום שרץ המים. ומשום רומש על הארץ. ומשום תולעת הפירות. בין שאכלה כולה בין שאכל ממנה כזית. לפיכך האוכל נמלה הפורחת הגדילה במים לוקה חמש מלקיות :

כד ריסק נמלים והביא אחת שלימה וצרפה לאלו שנתרסקו ונעשה הכל כזית ואכלו לוקה שש מלקיות. חמש משום הנמלה האחת ואחת משום כזית מנבלת הטמאים :

הלכות מאכלות אסורות - פרק שלישי

א כל מאכל היוצא ממין מן המינין האסורין שלוקין על אכילתן הרי אותו המאכל אסור באכילה מן התורה. כגון חלב בהמה וחיה הטמאים וביצי עוף ודג הטמאים שנאמר [\(ויקרא יא-טז\)](#) [\(דברים יד-טו\)](#) "ואת בת היענה" זו ביצתה והוא הדין לכל האסור כיענה ולכל הדברים הדומין לביצה:

ב חלב האדם מותר באכילה אע"פ שבשר האדם אסור באכילה וכבר ביארנו שהוא בעשה:

ג דבש דבורים ודבש צרעים מותר מפני שאינו מתמצית גופן אלא כונסין אותו מן העשבים בתוך פיהן ומקיאין אותו בכורת כדי שימצאו אותו לאכול ממנו בימות הגשמים:

ד אע"פ שחלב אדם מותר אסרו חכמים לגדול לינק אותו מן השדים אלא חולבת אשה לתוך הכלי ושותה. וגדול שינק מן השד כיונק שרץ ומכין אותו מכת מרדות:

ה יונק תינוק והולך אפילו ארבע או חמש שנים. ואם גמלוהו ופרש שלשה ימים או יתר מחמת בוריו לא מחמת חוליו אינו חוזר ויונק. והוא שגמלוהו אחר כ"ד חדש. אבל בתוך זמן זה אפילו גמלוהו חדש או שנים מותר לחזור ולינק עד סוף כ"ד חדש:

ו אף על פי שחלב בהמה טמאה וביצי עוף טמא אסורין מן התורה אין לוקין עליהם שנאמר [\(ויקרא יא-ח\)](#) [\(דברים יד-ח\)](#) "מבשרם לא תאכלו" על הבשר הוא לוקה ואינו לוקה על הביצה ועל החלב. והרי האוכל אותן כאוכל חצי שיעור שהוא אסור מן התורה ואינו לוקה אבל מכין אותו מכת מרדות:

ז יראה לי שהאוכל ביצי דגים טמאים הנמצאים במעיהם כאוכל קרבי דגים טמאים ולוקה מן התורה. וכן ביצי העוף הטמא התלויות באשכול שעדיין לא פירשו ונגמרו. האוכל אותן לוקה כאוכל בני מעים שלהן:

ח ביצת עוף טמא שהתחיל האפרוח להתרקם בה ואכלו לוקה משום אוכל שרץ העוף. אבל ביצת העוף טהור שהתחיל האפרוח להתרקם בה ואכלה מכין אותו מכת מרדות:

ט נמצא עליה קורט דם. אם על החלבון זורק את הדם ואוכל את השאר. ואם על החלמון אסורה כולה ביצה המוזרת הנפש היפה תאכלנה:

י אפרוח שנולד אע"פ שלא נתפתחו עיניו מותר לאכלו. בהמה טהורה שנטרפה חלבה אסור כחלב בהמה טמאה. וכן ביצת עוף טהור שנטרף כביצת עוף טמא ואסור:

יא אפרוח שנולד מביצת טרפה מותר שאין מינו טמא. היה העוף ספק טרפה כל הביצים שתלד בערימה ראשונה משהין אותן. אם טענה ערימה שניה והתחילה לילד הותרו הראשונות שאם היתה טריפה לא היתה יולדת עוד. ואם לא ילדה הרי הן אסורות:

יב חלב בהמה טמאה אינו נקפה ועומד כחלב הטהורה. ואם נתערב חלב טמאה בחלב בהמה טהורה כשתעמיד אותו יעמוד חלב הטהורה ויצא חלב הטמאה עם הקוס של גבינה:

יג ומפני זה יתן הדין שכל חלב הנמצא ביד עכו"ם אסור שמא ערב בו חלב בהמה טמאה. וגבינת העכו"ם מותרת שאין חלב בהמה טמאה מתגבן. אבל בימי חכמי משנה גזרו על גבינת העכו"ם ואסרום מפני שמעמידין אותה בעור קיבה של שחיטתן שהיא נבלה. ואם תאמר והלא עור הקיבה דבר קטן הוא עד מאד בחלב שעמד בו ולמה לא יבטל במיעוטו. מפני שהוא המעמיד הגבינה. והואיל ודבר האסור הוא שהעמיד הרי הכל אסור כמו שיתבאר:

יד גבינה שמעמידין אותה העכו"ם בעשבים או במי פירות כגון שרף התאנים והרי הן ניכרין בגבינה הורו מקצת הגאונים שהיא אסורה שכבר גזרו על כל גבינת העכו"ם בין שהעמידה בדבר אסור בין שהעמידה בדבר המותר גזירה משום שמעמידין אותה בדבר האסור:

טו האוכל גבינת העכו"ם או חלב שחלבו עכו"ם ואין ישראל רואהו מכין אותו מכת מרדות. החמאה של עכו"ם מקצת הגאונים התירוה שהרי לא גזרו על החמאה וחלב הטמאה אינו עומד. ומקצת הגאונים אסרוה מפני צחצוחי חלב שישאר בה. שהרי הקום שבחמאה אינו מעורב עם החמאה כדי שיבטל במיעוטו. וכל חלב שלהן חוששין לו שמא עירבו בו חלב בהמה טמאה:

טז יראה לי שאם לקח חמאה מן העכו"ם ובשלה עד שהלכו להן צחצוחי חלב הרי זו מותרת. שאם תאמר נתערבו עמן ונתבשלו כולן בטלו במיעוטם. אבל החמאה שבשלו אותה עכו"ם אסורה משום גיעולי עכו"ם כמו שיתבאר:

יז ישראל שישב בצד העדר של נכרי ובא הנכרי והביא לו חלב מן העדר אף על פי שיש בעדר בהמה טמאה הרי זו מותר. ואע"פ שלא ראה אותו חולב. והוא שיכול לראותו כשהוא חולב כשיעמוד. שהנכרי מתיירא לחלוב מן הטמאה שמא יעמוד ויראה אותו:

יח ביצה ששני ראשיה כדין או ששני ראשיה חדין. או שהיה חלמון מבחוץ וחלבון מבפנים בידוע שהוא ביצת עוף טמא. ראשה אחד כד וראשה אחד חד וחלבון מבחוץ וחלמון מבפנים אפשר שהיא ביצת עוף טמא ואפשר שהיא ביצת עוף טהור. לפיכך שואל לצייד ישראל שמוכרה. אם אמר לו של עוף פלוני הוא ועוף טהור הוא סומך עליו. ואם אמר של עוף טהור ולא אמר לו שמו אינו סומך עליו:

יט לפיכך אין לוקחים ביצים מן העכו"ם אלא אם היה מכיר אותן ויש לו בהן טביעות עין שהן ביצי עוף פלוני הטהור. ואין חוששין להן שמא הן ביצי טרפה או ביצי נבלה. ואין לוקחין מן העכו"ם ביצה טרופה כלל:

כ ביצי דגים סימניהם כסימני ביצי העוף. אם היו שני ראשיה כדין או חדין טמאה. אחד כד ואחד חד שואל לישראלי המוכר. אם אמר לו אני מלחתי והוצאתים מדג טהור אוכל על פיו. ואמר אמר לו טהורין הם אינו נאמן אלא אם כן היה אדם שהוחזק בכשרות:

כא וכן אין לוקחין גבינה וחתיכת דג שאין בה סימן אלא מישראלי שהוחזק בכשרות. אבל בארץ ישראל כשהיתה רובה ישראל לוקחין מכל ישראלי שבה. והחלב לוקחין אותו מכל ישראל מכל מקום:

כב הכובש דגים טמאים צירן אסור. אבל ציר חגבים טמאים מותר מפני שאין בהם לחלוחית. לפיכך אין לוקחין ציר מן העכו"ם אלא אם כן היה בו דג טהור משוטט בו אפילו דג אחד:

כג עכו"ם שהביא עריבה מליאה חביות פתוחות של ציר ודג אחד טהור באחת מהם כולן מותרות. היו סתומות פתח אחת ונמצא בה דג טהור שניה ונמצא בה טהור כולן מותרות. והוא שיהיה ראשו של דג ושדרו קיים כדי שיהא ניכר שהוא דג טהור. לפיכך אין לוקחין דגים מרוצצין מלוחין מן העכו"ם והם הנקראים טרית טרופה. ואם היה ראש הדג ושדרו ניכר אע"פ שהוא מרוצץ מותר ליקח אותו מן העכו"ם:

כד עכו"ם שהביא גרב של חתיכות דג שחתוכן שוה והן ניכרין שכולן מדג אחד ומצא בחתיכה אחת מהן קשקשין הרי כולן מותרות:

הלכות מאכלות אסורות - פרק רביעי

א האוכל כזית מבשר בהמה שמתה או חיה שמתה או עוף שמת לוקה שנאמר (דברים יד-כא) "לא תאכלו כל נבלה". וכל שלא נשחטה כראוי הרי

זו מתה. ובהלכות השחיטה יתבאר השחיטה שהיא כראוי ושאינה כראוי:

ב אין אסור משום נבילה אלא מינים טהורים בלבד מפני שהן ראויין לשחיטה ואם נשחטו שחיטה כשרה יהיו מותרין באכילה. אבל מינין טמאין שאין שחיטה מועלת בהן בין שנשחטו כראוי בין שמתה כדרכה בין שחתך בשר מן החי ממנה ואכלו אינו לוקה משום נבלה וטרפה אלא משום אוכל בשר טמאה:

ג האוכל עוף טהור חי כל שהוא לוקה משום אוכל נבלה ואע"פ שאין בו כזית הואיל ואכלו כולו. ואם אכלו אחר שמת עד שיהיה בו כזית ואע"פ שאין בכולו בשר כזית הואיל ויש בכולו כזית חייב עליו משום נבלה:

ד האוכל כזית מבשר נפל בהמה טהורה לוקה משום אוכל נבלה. ואסור לאכול מן הבהמה שנולדה עד ליל שמיני שכל שלא שהה שמונה ימים בבהמה הרי זה כנפל. ואין לוקין עליו. ואם נודע לו שכלו לו חדשיו בבטן ואחר כך נולד שהן תשעה חדשים לבהמה גסה וחמשה לדקה הרי זה מותר ביום שנולד:

ה השליא שיצאת עם הולד אסורה באכילה והאוכלה פטור שאינה בשר:

ו האוכל כזית מבשר בהמה או חיה או עוף טהורים שנטרפו לוקה שנאמר [\(שמות כב-ל\)](#) "ובשר בשדה טרפה לא תאכלו לכלב תשליכון אותו". "טרפה" האמורה בתורה זו שטרפה אותה חית היער כגון ארי ונמר וכיוצא בהן. וכן עוף שטרף אותו עוף הדורס כגון נץ וכיוצא בו. ואין אתה יכול לומר שטרפה אותה והמיתה אותה שאם מתה הרי היא נבלה. ומה לי מתה מחמת עצמה או הכה בסייף והמיתה או שברה ארי והמיתה הא אינו מדבר אלא בשנטרפה ולא מתה:

ז ואם הטרפה שלא מתה אסורה. יכול אם בא זאב וגרר הגדי ברגלו או בזנבו או באזנו ורדף אדם והצילו מפיו יהיה אסור שהרי נטרף תלמוד לומר [\(שמות כב-ל\)](#) "ובשר בשדה טרפה" וגו' [\(שמות כב-ל\)](#) "לכלב תשליכון אותו", עד שיעשה אותה בשר הראויה לכלב. הא למדת שהטריפה האמורה בתורה היא שטרפה אותו חית היער ושברה אותה ונטה למות ועדיין לא מתה. אף על פי שקדם ושחטה קודם שתמות הרי זו אסורה משום טריפה הואיל ואי אפשר שתחיה ממכה זו הבאה עליה:

ח נמצאת למד שהתורה אסרה המתה והיא הנבלה. ואסרה הנוטה למות מחמת מכותיה ואע"פ שעדיין לא מתה והיא הטריפה. וכשם שלא תחלוק במיתה בין מתה מחמת עצמה בין שנפלה ומתה בין שחנקה עד שמתה בין שדרסתה חיה והרגתה. כך לא תחלוק בנוטה למות בין שטרפתה חיה ושברתה בין שנפלה מן הגג ונשתברו רוב צלעותיה בין שנפלה ונתרסקו

איבריה בין שזרק בה חץ ונקב לבה או ריאתה בין שבא לה חולי מחמת עצמה ונקב לבה או ריאתה או שיבר רוב צלעותיה וכיוצא בהן הואיל והיא נוטה למות מכל מקום הרי זו טרפה. בין שהיה הגורם בידי בשר ודם בין שהיה בידי שמים, אם כן למה נאמר בתורה [\(שמות כב-ל\)](#) "טרפה" דבר הכתוב בהווה. שאם לא תאמר כן לא תאסר אלא אותה שנטרפה בשדה אבל אם נטרפה בחצר לא תאסר הא למדת שאין הכתוב מדבר אלא בהווה:

ט וענין הכתוב שהנוטה למות מחמת מכותיה ואי אפשר לה לחיות מחמת מכה זו אסורה. מכאן אמרו חכמים זה הכלל כל שאין כמוה חיה טריפה. ובהלכות שחיטה יתבאר אי זה חולי עושה אותה טריפה ואי זה חולי אין עושה אותה טרפה:

י וכן החותך בשר מן החי מן הטהורים הרי אותו הבשר טריפה והאוכל ממנו כזית לוקה משום אוכל טריפה. שהרי בשר זה מבהמה שלא נשחטה ולא מתה. מה לי טרפה אותה חיה מה לי חתכה בסכין מה לי בכולה מה לי במקצתה הרי הוא אומר [\(שמות כב-ל\)](#) "ובשר בשדה טרפה לא תאכלו" כיון שנעשית הבהמה בשר בשדה הרי היא טריפה:

יא בהמה שהיא חולה מחמת שתשש כחה ונטתה למות הואיל ולא אירעה מכה באבר מאיבריה הממיתים אותה הרי זו מותרת. שלא אסרה תורה אלא כעין טריפת חית היער שהרי עשה בה מכה הממיתה אותה:

יב אע"פ שהיא מותרת גדולי החכמים לא היו אוכלין מבהמה שממהרין ושוחטין אותה כדי שלא תמות ואע"פ שפרכסה בסוף שחיטה. ודבר זה אין בו איסור אלא כל הרוצה להחמיר על עצמו בדבר זה הרי זה משובח:

יג השוחט בהמה חיה ועוף ולא יצא מהן דם הרי אלו מותרין ואין אומרין שמא מתים היו. וכן השוחט את הבריאה ולא פרכסה הרי זו מותרת. אבל המסוכנת והיא כל שמעמידין אותה ואינה עומדת אע"פ שהיא אוכלת מאכל בריאות אם שחטה ולא פרכסה כלל הרי זו נבלה ולוקין עליה. ואם פרכסה הרי זו מותרת. וצריך שיהיה הפרכוס בסוף השחיטה. אבל בתחלתה אינו מועיל:

יד כיצד הוא הפרכוס בבהמה דקה ובחיה גסה ודקה. בין שפשטה ידה והחזירה או שפשטה רגלה אע"פ שלא החזירה או שכפפה רגלה בלבד הרי זה פרכוס ומותר. אבל אם פשטה ידה ולא החזירתה הרי זו אסורה שאין זו אלא הוצאת נפש בלבד. ובבהמה גסה אחד היד ואחד הרגל בין שפשטה ולא כפפה בין כפפה ולא פשטה הרי זו פרכוס ומותרת. ואם לא פשטה לא יד ולא רגל ולא כפפה כלל הרי זו נבלה. ובעוף אפילו לא ריפרף אלא בעינו ולא כישכש אלא בזנבו הרי זה פרכוס:

טו השוחט את המסוכנת בלילה ולא ידע אם פרכסה או לא פרכסה הרי זו ספק נבלה ואסורה :

טז כל איסורין שבתורה אין מצטרפין זה עם זה חוץ מאיסורי נזיר כמו שיתבאר שם. לפיכך הלוקח מעט חלב ומעט דם ומעט בשר בהמה טמאה ומעט בשר נבלה ומעט בשר דג טמא ומעט בשר עוף טמא וכיוצא באלו משאר האיסורין וצירף מן הכל כזית ואכלו אינו לוקה ודינו כדין אוכל חצי שיעור :

יז כל הנבלות מצטרפות זו עם זו. ונבלה מצטרפת עם טריפה. וכן כל בהמה וחיה הטמאים מצטרפין זה עם זה. אבל בשר נבילה עם בשר בהמה טמאה אין מצטרפין. כיצד הלוקח מנבלת השור ונבלת הצבי ונבלת התרנגול וקבץ מן הכל כזית בשר ואכלו לוקה. וכן אם קבץ חצי זית מנבלת בהמה טהורה וחצי זית מן הטרפה. או חצי זית מבשר נבלה וחצי זית מבשר מן החי מן הטהורה ואכלו לוקה. וכן בשר הגמל והחזיר והארנבת שקבץ מכולם כזית ואכלו לוקה. אבל אם צירף חצי זית מנבלת השור וחצי זית מבשר הגמל אינן מצטרפין וכן כל כיוצא בזה. וכן בהמה טמאה ועוף טמא או דג טמא אין בשר שניהן מצטרף. לפי שהן שני שמות. שהרי כל אחד מהן בלאו בפני עצמו כמו שביארנו. אבל כל העופות הטמאין מצטרפין כמו שמצטרפין כל בהמה וחיה הטמאין. זה הכלל כל שאיסורן בלאו אחד מצטרפין. בשני לאוין אין מצטרפין. חוץ מנבלה וטריפה הואיל והטריפה תחלת נבלה היא :

יח האוכל מנבלה וטריפה. או מבהמה וחיה הטמאים מן העור ומן העצמות ומן הגידים ומן הקרניים ומן הטלפים ומן הצפרניים של עוף ממקומות שמבצבץ משם הדם כשיחתכו ומן השליא שלהן אע"פ שהוא אסור ה"ז פטור מפני שאלו אינן ראויין לאכילה ואין מצטרפין עם הבשר לכזית :

יט קיבת הנבלה וקיבת הטמאה מותרת מפני שהיא כשאר טנופת שבגוף. ולפיכך מותר להעמיד הגבינה בקיבת שחיטת העכו"ם ובקיבת בהמה וחיה טמאה. אבל עור הקיבה הרי הוא כשאר המעים ואסור :

כ עור הבא כנגד פניו של חמור מותר באכילה מפני שהוא כמו הפרש ומי רגלים שהן מותרין. יש עורות שהן כבשר והאוכל מהן כזית כאוכל מן הבשר. והוא כשיאכל אותן כשהן רכים :

כא ואלו שעורותיהן כבשרן, עור האדם ועור החזיר של ישוב ועור חטוורת של גמל שלא טענו עליו משא מעולם ולא הגיע למשא שעדיין היא רכה ועור בית הבושת ועור שתחת האליה ועור השליל ועור האנקה והכח והלטאה והחומט כל אלו העורות כשהן רכות הרי הן כבשר לכל דבר בין לאיסור אכילה בין לטומאה :

כב נאמר בשור הנסקל [\(שמות כא-כח\)](#) **"ולא יאכל את בשרו"** והיאך היה אפשר לאכלו אחר שנסקל והרי הוא נבילה. אלא לא בא הכתוב אלא להודיעך שכיון שנגמר דינו לסקילה נאסר ונעשה כבהמה טמאה. ואם קדם ושחטו שחיטה כשירה הרי זה אסור בהנייה ואם אכל מבשרו כזית לוקה. וכן כשיסקל לא ימכר ולא יתננו לכלבים ולא לעכו"ם לכך נאמר [\(שמות כא-כח\)](#) **"לא יאכל את בשרו"**. ופרש של שור הנסקל מותר בהנאה. נודע שהוא פטור מסקילה אחר שנגמר דינו כגון שהוזמו העדים יצא וירעה בעדר. ואם נודע אחר שנסקל הרי זה מותר בהנייה :

הלכות מאכלות אסורות - פרק חמישי

א מפי השמועה למדו שזה שנאמר בתורה [\(דברים יב-כג\)](#) **"לא תאכל הנפש עם הבשר"** לאסור אבר שנחתך מן החי. ועל אבר מן החי הוא אומר לנח [\(בראשית ט-ד\)](#) **"אך בשר בנפשו דמו לא תאכלו"**. ואיסור אבר מן החי נוהג בבהמה חיה ועוף בטהורים אבל לא בטמאים :

ב אחד אבר שיש בו בשר וגידים ועצמות כגון היד והרגל. ואחד אבר שאין בו עצם כגון הלשון והביצים והטחול והכליות וחלב וכיוצא בהן. אלא שהאבר שאין בו עצם בין שחתך כולו בין שחתך מקצתו הרי זה אסור משום אבר מן החי. והאבר שיש בו עצם אינו חייב עליו משום אבר מן החי עד שיפרוש כברייתו בשר וגידים ועצמות. אבל אם פרש מן החי הבשר בלבד חייב עליו משום טריפה כמו שביארנו לא משום אבר מן החי :

ג האוכל מאבר מן החי כזית לוקה ואפילו אכל אבר שלם אם יש בו כזית חייב פחות מכזית פטור. חתך מן האבר כברייתו בשר וגידים ועצמות כזית ואכלו לוקה אע"פ שאין בו בשר אלא כל שהוא. אבל אם הפריד האבר אחר שתלשו מן החי והפריד הבשר מן הגידים ומן העצמות אינו לוקה עד שיאכל כזית מן הבשר לבדו ואין העצמות והגידים מצטרפין בו לכזית מאחר ששנה ברייתו :

ד חלקו לאבר זה ואכלו מעט מעט. אם יש במה שאכל כזית בשר חייב ואם לאו פטור. לקח כזית מן האבר כברייתו בשר וגידים ועצמות ואכלו אע"פ שנחלק בפיו בפנים קודם שיבלענו חייב :

ה תלש אבר מן החי ונטרפה בנטילתו ואכלו חייב שתיים. משום אבר מן החי ומשום טריפה שהרי שני האסורין באין כאחת. וכן התולש חלב מן

החי ואכלו לוקה שתיים. משום אבר מן החי ומשום חלב. תלש חלב מן הטריפה ואכלו לוקה שלש :

י בשר המדולדל בבהמה ואבר המדולדל בה אם אינו יכול לחזור ולחיות אע"פ שלא פרש אלא אחר שנשחטה אסור ואין לוקין עליו. ואם מתה הבהמה רואין אותו כאילו נפל מחיים. לפיכך לוקין עליו משום אבר מן החי. אבל היכול לחזור ולחיות אם נשחטה הבהמה הרי זה מותר :

יא שטט אבר או מעכו או דכו כגון הביצים שמעך אותן או נתקן הרי זה אינו אסור מן התורה שהרי יש בו מקצת חיים. ולפיכך אין מסרית. ואעפ"כ אסור לאכלו ממנהג שנהגו כל ישראל מקדם שהרי הוא דומה לאבר מן החי :

יב עצם שנשבר אם היה הבשר או העור חופה רוב עוביו של עצם הנשבר ורוב הקף השבר הרי זה מותר. ואם יצא העצם לחוץ הרי האבר אסור. וכשישחוט הבהמה או העוף יחתוך ממקום השבר וישליכו והשאר מותר. נשבר העצם והבשר חופה את רובו אבל היה אותו בשר מרוסס או נתאכל כבשר שהרופא גוררו. או שהיה מתלקט הרוב ממקומות הרבה. או שהיה הבשר שעליו נקבים נקבים. או שנסדק הבשר. או שנקדר כמין טבעת. או שנגרר הבשר מלמעלה עד שלא נשאר מן הבשר אלא כקליפה. או שנתאכל הבשר מלמטה מעל העצם שנשבר עד שנמצא הבשר החופה אינו נוגע בעצם. בכל אלו מורין לאיסור. עד שיתרפא הבשר. ואם אכל מכל אלו מכין אותו מכת מרדות :

יג המושיט ידו למעי הבהמה וחתך מן הטחול ומן הכליות וכיוצא בהן והניח החתיכות בתוך מעיה ואחר כך שחטה. הרי אותן החתיכות אסורות משום אבר מן החי. ואע"פ שהוא בתוך מעיה. אבל אם חתך מן העובר שבמעיה ולא הוציאו ואחר כך שחטה הרי חתיכת העובר או אברו מותר הואיל ולא יצא. עובר שהוציא ידו או רגלו נאסר אותו אבר לעולם בין שחתכו קודם שתשחט אמו בין שחתכו אחר שנשחטה אמו. ואפילו החזיר אותו אבר למעי אמו ואחר כך נשחט או נולד הולד וחיה כמה שנים הרי אותו האבר אסור משום טריפה. שכל בשר שיצא חוץ למחיצתו נאסר כבשר שפרש מן החי שנאמר [\(שמות כב-ל\)](#) "ובשר בשדה טרפה" כיון שיצא למקום שהוא לו כשדה נעשה טריפה כמו שביארנו :

יד הוציא מקצת האבר ונשאר מקצתו בפנים אפילו לא נשאר אלא מיעוטו היוצא אסור ושבפנים מותר. ואם חתך היוצא מן האבר אחר שהחזירו ונשחטה. אותו שיצא בלבד אסור ושאר האבר מותר. ואם לא החזירו וחתכו והוא בחוץ. בין שחתכו קודם שחיטה או אחר שחיטה. מקום החתך אסור והוא המקום שנגד האויר אחר שיחתך היוצא חוזר וחותך מקום החתך :

יא כל אבר עובר שיצא וחתכו קודם שחיטה והוא בחוץ הרי זה אבר מן החי ולוקין עליו ואפילו מת העובר קודם שחיטה. ואם נחתך אחר שחיטה האוכלו אינו לוקה ואפילו מת. ואם מתה הבהמה ואחר כך חתכו האוכלו לוקה משום אבר מן החי:

יב עובר שהוציא אבר ונאסר האבר ואחר כך נולד והרי היא נקבה. החלב שלה אסור לשתותו מספק. הואיל והוא בא מכלל האיברין ויש בה אבר אחד אסור והרי זה כחלב טריפה שנתערב בחלב טהורה:

יג השוחט בהמה מעוברת ומצא בה שליל בין חי בין מת הרי זה מותר באכילה. ואפילו שליא מותרת באכילה ושליא שיצאת מקצתה ושחט את הבהמה. אם היתה שליא זו קשורה בולד מה שיצא ממנה אסור והשאר מותר. ואם לא היתה קשורה בו כולה אסורה. שמא שליא זו שיצאת מקצתה הלך לו ולד שהיה בה וולד זה שנמצא בבטן הלכה שליא שלו. ואין צריך לומר שאם לא נמצא בבטן ולד כלל שהשליא כולה אסורה:

יד מצא בה עובר חי אע"פ שהוא בן תשעה חדשים גמורין ואפשר שיחיה אינו צריך שחיטה אלא שחיטת אמו מטהרתו. ואם הפריס על גבי קרקע צריך שחיטה:

טו קרע את הבהמה או שחט בהמה טריפה ומצא בה בן תשעה חי צריך שחיטה להתיירו ואין שחיטת אמו מועלת לו. ואם לא גמרו לו חדשיו אע"פ שהוא חי במעי הטריפה הרי זה אסור מפני שהוא כאבר מאמו. כל עובר שהוציא ראשו והחזירו ואח"כ שחט את אמו אין שחיטת אמו מועלת לו והרי הוא כילוד וצריך שחיטה:

הלכות מאכלות אסורות - פרק ששי

א האוכל כזית מן הדם במזיד חייב כרת בשוגג מביא חטאת קבועה. ודבר מפורש בתורה שאינו חייב אלא על דם בהמה חיה ועוף בלבד בין טמאין בין טהורין שנאמר [\(ויקרא ז-כו\)](#) "וכל דם לא תאכלו בכל מושבותיכם לעוף ולבהמה". וחיה בכלל בהמה שנאמר [\(דברים יד-ד\)](#) "זאת הבהמה אשר תאכלו שור" וגו' [\(דברים יד-ה\)](#) "איל וצבי" וגו'. אבל דם דגים וחגבים ושקצים ורמשים ודם האדם אין חייבין עליו משום דם. לפיכך דם דגים וחגבים טהורים מותר לאכלו ואפילו כנסו בכלי ושתהו מותר. ודם חגבים ודגים טמאים אסור משום שהוא תמצית גופן כחלב בהמה טמאה. ודם שקצים כבשרן כמו שביארנו:

ב דם האדם אסור מדברי סופרים אם פירש. ומכין עליו מכת מרדות. אבל דם השינים בולעו ואינו נמנע. הרי שנשך בפת ומצא עליה דם גורר את הדם ואחר כך אוכל שהרי פירש :

ג אין חייבין כרת אלא על דם היוצא בשעת שחיטה ונחירה או התזת הראש כל זמן שיש בו אדמומית. ועל הדם הכנוס בתוך הלב. ועל דם הקזה כל זמן שהוא מקלח ויוצא. אבל הדם השותת בתחלת הקזה קודם שיתחיל לקלח. ודם השותת בסוף הקזה כשיתחיל הדם לפסוק אין חייבין עליו והרי הוא כדם האיברים שדם הקלות הוא הדם שהנפש יוצאה בו :

ד דם התמצית ודם האיברין כגון דם הטחול ודם הכליות ודם ביצים ודם המתכנס ללב בשעת שחיטה ודם הנמצא בכבד אין חייבין עליו כרת. אבל האוכל ממנו כזית לוקה שנאמר [\(ויקרא ג-יז\)](#) [\(ויקרא ז-כו\)](#) "וכל דם לא תאכלו". ובחייב כרת הוא אומר [\(ויקרא ז-יא\)](#) "כי נפש הבשר בדם היא" אינו חייב כרת אלא על הדם שהנפש יוצאת בו :

ה השליל הנמצא במעי הבהמה הרי דמו כדם הילוד. לפיכך הדם הנמצא כנוס בתוך לבו חייבין עליו כרת אבל שאר דמו הרי הוא כדם האברין :

ו הלב בין לצלי בין לקדרה קורעו ומוציא את דמו ואחר כך מולחו. ואם בשל הלב ולא קרעו קורעו אחר שבשלו ומותר ואם לא קרעו ואכלו אינו חייב עליו כרת. במה דברים אמורים בלב העוף שאין בו כזית דם. אבל אם היה לב בהמה חייב כרת שהרי יש בו כזית מדם שבתוך הלב שחייבין עליו כרת :

ז הכבד אם חתכה והשליכה לתוך החומץ או לתוך מים רותחין עד שתתלבן הרי זו מותרת לבשל אותה אחר כן. וכבר נהגו כל ישראל להבהבה על האור ואחר כך מבשלין אותה בין שבשלה לבדה בין שבשלה עם בשר אחר. וכן מנהג פשוט שאין מבשלין המוח של ראש ולא קולין אותו עד שמהבהבין אותו באור :

ח הכבד שבשלה ולא הבהבה על האור ולא חלטה בחומץ או ברותחין הרי הקדרה כולה אסורה הכבד וכל שנתבשל עמה. ומותר לצלות כבד עם הבשר בשפוד אחד והוא שתהיה הכבד למטה. ואם עבר וצלאה למעלה מבשר הרי זה אוכלו :

ט הטחול מותר לבשלו אפילו עם הבשר שאינו דם אלא בשר הדומה לדם. השובר מפרקת בהמה קודם שתצא נפשה הרי הדם נבלע באברים ואסור לאכול ממנה בשר חי ואפילו חלטו. אלא כיצד יעשה יחתוך החתיכה וימלח יפה יפה ואחר כך יבשל או יצלה. וכבר ביארנו שהשוחט בהמה חיה ועוף ולא יצא מהן דם שהן מותרין :

י אין הבשר יוצא מידי דמו אלא אם כן מולחו יפה ומדיחו יפה יפה. כיצד עושה מדיח הבשר תחלה ואחר כך מולחו יפה ומניחו במלחו כדי הילוך מיל. ואחר כך מדיחו יפה יפה עד שיצאו המים זכים ומשליכו מיד לתוך מים רותחין אבל לא לפושרין כדי שיתלבן מיד ולא יצא דם :

יא כשמולחין הבשר אין מולחין אותו אלא בכלי מנוקב. ואין מולחין אלא במלח עבה כחול הגס. שהמלח דק כקמח יבלע בבשר ולא יוציא דם. וצריך לנפץ הבשר מן המלח ואחר כך ידיחנו :

יב כל הדברים האלו לבשר שצריך לבשלו אבל לצלי מולח וצולה מיד. והרוצה לאכול בשר חי מולחו יפה יפה ומדיחו יפה יפה ואחר כך יאכל. ואם חלטו בחומץ מותר לאכלו כשהוא חי. ומותר לשתות החומץ שחלטו בו שאין החומץ מוציא הדם :

יג חומץ שחלט בו בשר לא יחלוט בו פעם שניה. וחתיכה שהאדימה בתוך החומץ היא והחומץ אמורין עד שימלח אותה יפה יפה ויצלח. בשר שהאדים וכן ביצי בהמה וחיה בקליפה שעליהן. וכן העורף שבו המזרקים שהן מלאים דם. אם חתכן ומלחן כדת מותר לבשלו. ואם לא חתכן וצלחן בשפוד וצלה העורף ופיו למטה או שצלחן כולן על הגחלים הרי אלו מותרין :

יד ראש הבהמה שצלהו בתנור או בכבשן אם תלהו ובית שחיטתו למטה מותר שהדם יוצא ושותרת. ואם היה בית השחיטה מן הצד מוחו אסור. שהדם מתקבץ לתוכו ושאר הבשר שעל העצמות מבחוץ מותר. הניח חוטמו למטה אם הניח בו גמי או קנה כדי שישאר פתוח ויצא דמו דרך חוטמו מותר ואם לאו מוחו אסור :

טו אין מניחין כלי תחת הצלי לקבל מימיו עד שתכלה כל מראה אדמומית שבו. וכיצד עושין משליכין לתוך הכלי מעט מלח ומניח הכלי עד שיצלה ולוקח השמנונית של מעלה והמים של מטה שתחת השמנונית אסורה :

טז פת שחתך עליה בשר צלי מותר לאכלה שאינה אלא שמנונית. דגים ועופות שמלחן זה עם זה אפילו בכלי מנוקב הדגים אסורין שהדג רפה ובולע דם היוצא מן העוף. ואין צריך לומר אם מלח דג עם בשר בהמה או חיה :

יז עופות שהניחן שלמים ומלא חללן בשר וביצים ובשולן אסורות שהרי דם יוצא לתוכן ואע"פ שמלחן יפה יפה. ואפילו היה הבשר שבתוכן שלוק או צלוי. ואם צלחן הרי אלו מותרות אף על פי שהבשר שבתוכן חי ואפילו פיהן למעלה :

יח בני מעיים שמלאן על דרך זו בבשר צלוי או שלוק או שמלאן בביצים ושלקן או קלאן הרי אלו מותרין שאין מחזיקין דם בבני מעים. וכן הורו הגאונים :

יט עופות שטפלו בבצק וצלאן בין שלמים בין מחותכין אם טפלו בסולת גסה אפילו הסמיקה הטפלה אוכל את הטפילה מפני שסלת גסה מתפררת ויוצא הדם. ואם טפלו בקמח חטים שלתתן אם היתה הטפלה לבנה כמו הכסף מותר לאכול ממנה ואם לאו אסורה. טפלו בשאר קמחין אם האדימו אסורין ואם לא האדימו מותרין :

כ סכין ששחט בה אסור לחתוך בה רותח עד שילבן הסכין באור או ישחיזנה במשחזת או ינעצנה בקרקע קשה עשר פעמים. ואם חתך בה רותח מותר. וכן אינו חותך בה צנון וכיוצא בו מדברים החריפים לכתחלה. ואם הדיח הסכין או שקנחה בכלי מותר לחתוך בו צנון וכיוצא בו אבל לא רותח :

כא קערה שמלח בה בשר אפילו היתה שועה באבר אסור לאכול בה רותח לעולם שכבר נבלע הדם בחרסיה :

הלכות מאכלות אסורות - פרק שביעי

א האוכל כזית חלב במזיד חייב כרת. בשוגג מביא חטאת קבועה. ובפירוש אמרה תורה שאינו חייב אלא על שלשה מיני בהמה טהורה בלבד שנאמר [\(ויקרא ז-כג\)](#) "כל חלב שור וכשב ועז לא תאכלו" בין שאכל מחלב שחוטה בין שאכל מחלב נבלה וטריפה שלהן. אבל שאר בהמה וחיה בין טמאה בין טהורה חלבה כבשרה. וכן נפל של שלשה מיני בהמה טהורה חלבו כבשרו והאוכל מחלבו כזית לוקה משום אוכל נבילה :

ב האוכל מחלב נבילה וטריפה חייב משום אוכל חלב ומשום אוכל נבלה וטרפה מתוך שנוסף האיסור בבשרה שהיה מותר נוסף על החלב ולפיכך לוקה שתיים :

ג השוחט בהמה ומצא בה שליל כל חלבו מותר ואפילו מצאו חי מפני שהוא כאבר ממנה. ואם שלמו לו חדשיו ומצאו חי אע"פ שלא הפריס על הקרקע ואינו צריך שחיטה חלבו אסור וחייבין עליו כרת. ומוציאין ממנו כל החוטין והקרומות האסורין כשאר הבהמות :

ז הושיט ידו למעי בהמה וחתך מחלב העובר שכלו לו חדשיו והוציאו הרי זה חייב עליו כאילו חתכו מחלב האם עצמה. שהחדשים הן הגורמין לאסור החלב:

ח שלשה חלבים הן שחייבין עליהן כרת חלב שעל הקרב ושעל שתי הכליות ושעל הכסלים. אבל האליה מותרת באכילה. לא נקראת חלב אלא לענין קרבן בלבד כמו שנקראו חלבים כליות ויותרת הכבד לענין קרבן. כמו שאתה אומר [\(בראשית מה-יח\)](#) "חלב הארץ" ו [\(דברים לב-יד\)](#) "חלב כליות חטה" שהוא טובם. ולפי שמרימין דברים אלו מן הקרבן לשריפה לשם נקראו חלב, שאין שם דבר טוב אלא המורס לשם, ולכך נאמר בתרומת מעשר [\(במדבר יח-לב\)](#) "בהרימכם את חלבו ממנו":

י חלב שעל המסס ושעל בית הכוסות הוא החלב שעל הקרב. וחלב שבעיקרי הירכות מבפנים חייבין עליו כרת והוא החלב שעל הכסלים. ויש שם חלב על הקיבה עקום כמו קשת והוא האסור וחוט משוך כמו יתר והוא מותר. חוטין שבחלב אסורין ואין חייבין עליהן כרת:

יא חלב שהבשר חופה אותו מותר. שעל הכסלים אסר הכתוב לא שבתוך הכסלים. וכן חלב שעל הכליות נאסר ולא שבתוך הכליות. ואף על פי כן נוטל אדם לובן שבתוך הכוליא ואחר כך אוכל אותה ואינו צריך לחטט אחריו:

יב יש כמו שתי פתילות של חלב בעיקרי המתנים סמוך לראש הירך. כשהבהמה חיה חלב זה נראה במעים. וכשתמות ידבק בשר בבשר ויתכסה חלב זה ואינו נראה עד שיתפרק הבשר מן הבשר. ואעפ"כ הרי זה אסור. שאין זה חלב שהבשר חופה אותו. וכל מקום שתמצא בו החלב תחת הבשר והבשר מקיף אותו מכל סביביו ולא יראה עד שיקרע הבשר הרי זה מותר:

יג חלב הלב וחלב המעים והן הדקין המלופפין כולן מותרין והרי הם כשומן שהוא מותר. חוץ מראש המעי שסמוך לקיבה שהוא תחלת בני מעים שצריך לגרור החלב שעליו וזהו חלב שעל הדקין שאסור. ויש מן הגאונים שאומר שראש המעי שצריך לגררו הוא המעי שיצא בו הרעי שהוא סוף המעים:

יד יש בגוף הבהמה חוטין וקרומות שהן אסורין. מהם משום חלב ומהן משום דם. וכל חוט או קרום שאסור משום [\(ויקרא ג-יז\)](#) [\(ויקרא ז-כו\)](#) "כל דם לא תאכלו" צריך לנטלו ואחר כך ימלח ויבשל הבשר כמו שאמרנו. ואם חתכו ומלחו אינו צריך לנטלו וכן לצלי [\(אינו צריך לנטלו\)](#). וכל חוט או קרום שהוא אסור משום [\(ויקרא ג-יז\)](#) [\(ויקרא ז-כג\)](#) "כל חלב" בין צלי בין לבשול צריך לנטלו מן הבהמה:

יא חמשה חוטין יש בכסלים. שלשה מן הימין ושנים מן השמאל. השלשה שמן הימין מתפצל כל אחד מהם לשנים שנים. והשנים שמן השמאל מתפצלין לשלשה שלשה וכולן משום חלב. וחוטי הטחול וחוטי הכליות משום חלב. וכן קרום שעל הטחול וקרום שעל הכסלים וקרום שעל הכליות אסורין משום חלב. וקרום שעל דד הטחול חייבין עליו כרת. ושאר הקרום אסור ואין חייבין עליו :

יב ושני קרומות יש לכוליא. העליון חייבין עליו כרת כחלב שעל הכוליא. והתחתון הרי הוא כשאר קרומות. וחוטין שבהן אסורין ואין בהן כרת :

יג חוטי הלב וחוטי היד וחוטי העוקץ וחוטי הלחי התחתון שבצד הלשון מיכן ומיכן. וכן החוטין הדקין שהן בתוך חלב הדקין כמו בית עכביש מסובכין זה בזה. וקרום שעל המוח שבקדקד. וקרום שעל הביצים הכל אסורין משום דם :

יד ביצי גדי או טלה שלא השלים שלשים יום מותר לבשלו בלא קליפה. לאחר שלשים יום אם נראה בהן חוטין דקין אדומים בידוע שהלך בהם הדם ולא יבשל עד שיקלוף או עד שיחתך וימלח כמו שביארנו. ואם עדיין לא נראו בהן חוטין האדומים מותרין :

טו וכל בני מעים שהמאכל סובב בחללן אין מחזיקין בהן דם :

טז יראה לי שכל אלו החוטין והקרומות איסורן מדברי סופרים ואם תאמר שהן אסורין מן התורה בכלל [\(ויקרא ג-יז\)](#) [\(ויקרא ז-כג\)](#) "כל חלב" [\(ויקרא ג-יז\)](#) [\(ויקרא ז-כו\)](#) "וכל דם" אין לוקין עליהן אלא מכת מרדות ויהיו כחצי שיעור שהוא אסור מן התורה ואין לוקין עליו :

יז אין מולחין חלבים עם הבשר ולא מדיחין חלבים עם בשר. וסכין שחתך בה חלבים לא יחתך בה בשר. וכלי שהדיח בו חלבים לא ידיח בו בשר. לפיכך צריך הטבח להתקין שלש סכינין. אחת ששוחט בה. ואחת שמחתך בה בשר. ואחת שמחתך בה חלבים :

יח ואם דרך אותו מקום שידיח הטבח הבשר בחנות. צריך להתקין לו שני כלים של מים אחד שמדיח בו בשר ואחד שמדיח בו חלבים :

יט ואסור לטבח לפרוש חלב הכסלים על הבשר כדי לנאותו. שהקרום שעל החלב דק ויתמעך ביד הטבח ויזוב החלב ויבלע בבשר. וכל הדברים האלו אסור לעשותן. ואם נעשו לא נאסר הבשר. ואין מכין את העושה אלא מלמדין אותו שלא יעשה :

ב וכן אין מולחין את הבשר קודם שיסיר ממנו את הקרומות ואת החוטיין האסורין. ואם מלח מסירם אחר שנמלחו ואפילו היה בהן גיד הנשה מסירו אחר שנמלח ומבשל:

בא וטבח שדרכו לנקות הבשר ונמצא אחריו חוט או קרום מלמדין אותו ומזהירין אותו שלא יזלזל באיסורין. אבל אם נמצא אחריו חלב אם היה כשעורה מעבירין אותו. ואם נמצא אחריו כזית חלב אפילו במקומות הרבה מכין אותו מכת מרדות ומעבירין אותו. מפני שהטבח נאמן על החלב:

הלכות מאכלות אסורות - פרק שמיני

א גיד הנשה נוהג בבהמה וחיה הטהורין ואפילו בנבלות וטרפות שלהן. ונוהג בשליל ובמוקדשין בין קדשים הנאכלים בין קדשים שאינן נאכלין. ונוהג בירך של ימין ובירך של שמאל. ואין אסור מן התורה אלא שעל כף הירך בלבד שנאמר [\(בראשית לב-לג\)](#) "אשר על כף הירך". אבל שאר הגיד שלמעלה מן הכף ושלמטה עד סופו. וכן חלב שעל הגיד אינו אסור אלא מדברי סופרים. ושני גידין הן הפנימי. הסמוך לעצם אסור מן התורה והעליון כולו אסור מדבריהם:

ב האוכל מגיד הנשה הפנימי ממקום שעל הכף לוקה. ואם אכל מחלבו או משאר הגיד הפנימי או מכל החיצון מכין אותו מכת מרדות. וכמה שיעור אכילה כזית. ואם אכל הגיד שעל הכף כולו אע"פ שאין בו כזית לוקה מפני שהוא כבריה בפני עצמה:

ג אכל כזית מגיד של ימין וכזית מגיד של שמאל. או שאכל שני גידים כולן אע"פ שאין בהן כזית לוקה שמונים. [\(וכן הוא לוקה על כל גיד וגיד\)](#):

ד העוף אין בו משום גיד הנשה מפני שאין לו כף ירך אלא יריכו ארוך. ואם נמצא עוף שירכו כירך הבהמה שיש לו כף גיד הנשה שלו אסור ואין לוקין עליו. וכן בהמה שכף ירכה ארוך כשל עוף גיד הנשה שלה אסור ואין לוקין עליו:

ה האוכל גיד הנשה מבהמה וחיה הטמאים פטור לפי שאינו נוהג בטמאה אלא בבהמה שכולה מותרת. ואינו כאוכל משאר גופה שאין הגידים מכלל הבשר כמו שביארנו. ואם אכל מחלב שעל הגיד הרי זה כאוכל מבשרה:

י האוכל גיד הנשה של נבילה או של טרפה או של עולה חייב שתיים. מתוך שנכלל באיסור שאר גופה שהיה מותר נכלל גם הגיד ונוסף עליו איסור אחר:

ז הנוטל גיד הנשה צריך לחטט אחריו עד שלא ישאיר ממנו כלום. ונאמן הטבח על גיד הנשה כשם שנאמן על החלב. ואין לוקחין בשר מכל טבח אלא אם היה אדם כשר ומוחזק בכשרות הוא ששוחט לעצמו ומוכר ונאמן:

ח במה דברים אמורים בחוצה לארץ אבל בארץ ישראל בזמן שכולה לישראל לוקחין מכל אדם:

ט טבח הנאמן למכור בשר ונמצא בשר נבלה או בשר טריפה יוצא מתחת ידו. מחזיר את הדמים לבעלים ומשמתין אותו ומעבירין אותו ואין לו תקנה לעולם ליקח ממנו בשר עד שילך למקום שאין מכירין אותו ויחזיר אבדה בדבר חשוב או ישחוט לעצמו ויוציא טרפה לעצמו בממון חשוב שודאי עשה תשובה בלא הערמה:

י הלוקח בשר ושלחו ביד אחד מעמי הארץ הרי זה נאמן עליו. ואע"פ שאינו מוחזק בכשרות אין חוששין לו שמא יחליף. ואפילו עבדי ישראל ואמהותיהן נאמנין בדבר זה אבל לא לעכו"ם שמא יחליף:

יא עשר חנויות תשע מוכרות בשר שחוטה ואחת מוכרת נבלות ולקח בשר מאחת מהן ואינו יודע מאיזה מהן לקח הרי זה אסור שכל קבוע כמחצה על מחצה דמי. אבל בשר הנמצא מושלך בשוק הלך אחר הרוב דכל דפריש מרובא פריש. אם היו רוב המוכרים עכו"ם אסור. ואם היו רוב המוכרים ישראל מותר:

יב וכן בשר הנמצא ביד עכו"ם ואינו ידוע ממי לקח אם היו מוכרי הבשר ישראל מותר. זה הוא דין תורה. וכבר אסרו חכמים כל הבשר הנמצא בין בשוק בין ביד עכו"ם אע"פ שכל השוחטין וכל המוכרין ישראל. ולא עוד אלא הלוקח בשר והניחו בביתו ונעלם מן העין אסור אלא אם כן היה לו בו סימן או שהיה לו בו טביעת עין והוא מכירו ודאי שהוא זה או שהיה צרור וחתום:

יג תלה כלי מלא חתיכות בשר ונשבר הכלי ונפלו החתיכות לארץ ובא ומצא חתיכות ואין לו בהן סימן ולא טביעת עין הרי זה אסור שיש לומר אותו בשר שהיה בכלי גררתו חיה או שרץ וזה בשר אחר הוא:

יד . גיד הנשה מותר בהנאה. לפיכך מותר לאדם לשלוח לעכו"ם ירך שגיד הנשה בתוכה ונותן לו הירך שלימה בפני ישראל. ואין חוששין שמא יאכל ממנה ישראל זה קודם שינטל הגיד שהרי מקומו ניכר. לפיכך אם

היתה הירך חתוכה לא יתננה לעכו"ם בפני ישראל עד שיטול הגיד שמא יאכל ממנה ישראל :

טו כל מקום שנאמר בתורה "לא תאכל" "לא תאכלו" "לא יאכלו" "לא יאכל" אחד איסור אכילה ואחד איסור הנאה במשמע עד שיפרוט לך הכתוב כדרך שפרט לך בנבלה שנאמר [\(דברים יד-כא\)](#) "לגר אשר בשעריך תתננה ואכלה" וכחלב שנאמר בו [\(ויקרא ז-כד\)](#) "יעשה לכל מלאכה". או עד שיתפרש בתורה שבעל פה שהוא מותר בהנאה. כגון שקצים ורמשים ודם ואבר מן החי וגיד הנשה שכל אלו מותרין בהנאה מפי הקבלה אף על פי שהן אסורין באכילה :

טז כל מאכל שהוא אסור בהנאה אם נהנה ולא אכל כגון שמכר או נתן לעכו"ם או לכלבים אינו לוקה ומכין אותו מכת מרדות והדמים מותרין. וכל דבר שאסור באכילה ומותר בהנאה אע"פ שהוא מותר בהנאה אסור לעשות בו סחורה ולכוין מלאכתו בדברים אסורים חוץ מן החלב שהרי נאמר בו [\(ויקרא ז-כד\)](#) "יעשה לכל מלאכה". לפיכך אין עושין סחורה לא בנבלות ולא בטרפות ולא בשקצים ולא ברמשים :

יז הצייד שנזדמנו לו חיה או עוף ודג טמאים וצדן. או שניצודו לו טמאים וטהורים מותר למוכרן אבל לא יכוין מלאכתו לטמאים. ומותר לעשות סחורה בחלב שחלבו עכו"ם ואין ישראל רואהו ובגבינות העכו"ם וכיוצא בהן :

יח זה הכלל כל שאיסורו מן התורה אסור לעשות בו סחורה וכל שאיסורו מדבריהם מותר לעשות בו סחורה בין בספיקו בין בודאו :

הלכות מאכלות אסורות - פרק תשיעי

א בשר בחלב אסור לבשלו ואסור לאכלו מן התורה ואסור בהנאה וקוברין אותו ואפרו אסור כאפר כל הנקברין. ומי שיבשל משניהם כזית כאחד לוקה שנאמר [\(שמות כג-יט\)](#) [\(שמות לד-כו\)](#) [\(דברים יד-כא\)](#) "לא תבשל גדי בחלב אמו". וכן האוכל כזית משניהם מהבשר והחלב שנתבשלו כאחד לוקה ואף על פי שלא בשל :

ב לא שתק הכתוב מלאסור האכילה אלא מפני שאסר הבשול כלומר ואפילו בשולו אסור ואין צריך לומר אכילתו. כמו ששתק מלאסור הבת מאחר שאסר בת הבת :

ג אין אסור מן התורה אלא בשר בהמה טהורה בחלב בהמה טהורה שנאמר (שמות כג-יט) (שמות לד-כו) (דברים יד-כא) "לא תבשל גדי בחלב אמו". וגדי הוא כולל ולד השור ולד השה ולד העז עד שיפרוט ויאמר גדי עזים ולא נאמר "גדי בחלב אמו" אלא שדיבר הכתוב בהווה. אבל בשר בהמה טהורה (שבשלו) בחלב בהמה טמאה. או בשר בהמה טמאה (שבשלו) בחלב בהמה טהורה מותר לבשל ומותרת בהנייה ואין חייבין על אכילתו משום בשר בחלב:

ד וכן בשר חיה ועוף בין בחלב חיה בין בחלב בהמה אינו אסור באכילה מן התורה לפיכך מותר לבשלו ומותר בהנייה. ואסור באכילה מדברי סופרים כדי שלא יפגעו העם ויבואו לידי איסור בשר בחלב של תורה ויאכלו בשר בהמה טהורה בחלב בהמה טהורה. שהרי אין משמע הכתוב אלא גדי בחלב אמו ממש לפיכך אסרו כל בשר בחלב:

ה דגים וחגבים מותר לאכלן בחלב. והשוחט עוף ונמצא בו ביצים גמורות מותר לאכלן בחלב:

ו המעושן והמבושל בחמי טבריא וכיוצא בהן אין לוקין עליו. וכן המבשל בשר במי חלב או בחלב מתה או בחלב זכר או שבשל דם בחלב פטור ואינו לוקה על אכילתו משום בשר בחלב. אבל המבשל בשר מתה או חלב וכיוצא בהן בחלב לוקה על בשולו ואינו לוקה על אכילתו משום בשר בחלב. שאין איסור בשר בחלב חל על איסור נבילה או איסור חלב. שאין כאן לא איסור כולל ולא איסור מוסיף ולא איסור בת אחת:

ז המבשל שליל בחלב חייב וכן האוכלו. אבל המבשל שליא או עור וגידין ועצמות ועקרי קרניים וטלפים הרכים בחלב פטור. וכן האוכלן פטור:

ח בשר שנפל לתוך החלב או חלב שנפל לתוך הבשר ונתבשל עמו שיעורו בנותן טעם. כיצד חתיכה של בשר שנפלה לקדרה רותחת של חלב. טועם הנכרי את הקדרה אם אמר שיש בה טעם בשר אסורה. ואם לאו מותרת. ואותה חתיכה אסורה. במה דברים אמורים שקדם והוציא את החתיכה קודם שתפלוט חלב שבלעה. אבל אם לא סלק משערים אותה בששים מפני שהחלב שנבלע בה ונאסר יצא ונתערב עם שאר החלב:

ט נפל חלב לתוך קדרה של בשר טועמין את החתיכה שנפל עליה חלב. אם אין בה טעם חלב הכל מותר. ואם יש בחתיכה טעם חלב אע"פ שאם תסחט החתיכה לא ישאר בה טעם. הואיל ויש בה עתה טעם חלב נאסרה אותה חתיכה. ומשערין בכולה אם היה בכל שיש בקדרה מן החתיכות והירק והמרק והתבלין כדי שתהיה חתיכה זו אחד מששים מן הכל החתיכה אסורה והשאר מותר:

י במה דברים אמורים בשלא נער את הקדרה בתחלה כשנפל החלב אלא לבסוף ולא כסה. אבל אם נער מתחלה ועד סוף או שכסה משעת נפילה עד סוף הרי זה בנותן טעם. וכן אם נפל חלב לתוך המרק או לכל החתיכות ולא נודע לאי זה חתיכה נפל. נוער את הקדרה כולה עד שתשוב ויתערב הכל אם יש בקדרה כולה טעם חלב אסורה ואם לאו מותרת. אם לא נמצא נכרי שיטעום ונסמוך עליו משערים בששים בין בשר לתוך חלב בין חלב לתוך בשר אחד מששים מותר פחות בששים אסור :

יא קדרה שבשל בה בשר לא יבשל בה חלב ואם בשל בנותן טעם :

יב הכחל אסור מדברי סופרים. שאין בשר שנתבשל בחלב שחוטה אסור מן התורה כמו שביארנו. לפיכך אם קרעו ומירק החלב שבו מותר לצלותו ולאכלו. ואם קרעו שתי וערב וטחו בכותל ער שלא נשאר בו לחלוחית חלב מותר לבשלו עם הבשר. וכחל שלא קרעו בין של קטנה שלא הניקה בין של גדולה אסור לבשלו. ואם עבר ובשלו בפני עצמו מותר לאכלו. ואם בשלו עם בשר אחר משערין אותו בששים וכחל מן המנין :

יג כיצד אם היה הכל עם הכחל כמו ששים בכחל הכחל אסור והשאר מותר. ואם היה בפחות מששים הכל אסור. ובין כך ובין כך אם נפל לקדרה אחרת אוסר אותה ומשערין בו בששים כבראשונה. שהכחל עצמו שנתבשל נעשה כחתיכה האסורה ואין משערין בו אלא כמות שהוא בעת שנתבשל לא כמות שהיה בשעה שנפל :

יד אין צולין את הכחל שחתכו [למעלה] מן הבשר בשפוד ואם צלהו הכל מותר :

טו קיבה שבשלה בחלב שבה מותרת שאינו חלב אלא הרי הוא כטנופת שהרי ישתנה במעים :

טז אסור להעמיד הגבינה בעור הקיבה של שחוטה. ואם העמיד טועם את הגבינה אם יש בה טעם בשר אסורה ואם לאו מותרת מפני שהמעמיד דבר המותר הוא שקיבת שחוטה היא ואין כאן אלא איסור בשר בחלב ששעורו בנותן טעם. אבל המעמיד בעור קיבת נבילה וטרפה ובהמה טמאה הואיל והמעמיד דבר האסור בפני עצמו נאסרה הגבינה משום נבלה לא משום בשר בחלב. ומפני חשש זה אסרו גבינת עכו"ם כמו שביארנו :

יז הבשר לבדו מותר והחלב לבדו מותר ובהתערב שניהן על ידי בישול יאסרו שניהם. במה דברים אמורים שנתבשלו שניהם ביחד או שנפל חם לתוך חם או צונן לתוך חם. אבל אם נפל אחד משניהם והוא חם לתוך השני והוא צונן קולף הבשר כולו שנגע בו החלב ואוכל השאר. ואם נפל צונן לתוך צונן מדיח החתיכה ואוכלה. לפיכך מותר לצרור בשר וגבינה

במטפחת אחת והוא שלא יגעו זה בזה ואם נגעו מדיח הבשר ומדיח הגבינה ואוכל :

יח מליח מלחו הרי הוא כרותח. ואם נאכל כמות שהוא כמו הכותח אינו כרותח :

יט עוף שחוט שנפל לחלב או לכותח שיש בו חלב. אם חי הוא מדיחו ומותר. ואם צלי קולפו. ואם היו בו פלחים פלחים או שהיה מתובל בתבלין ונפל לחלב או לכותח הרי זה אסור :

כ אסור להעלות העוף עם הגבינה על השלחן שהוא אוכל עליו גזירה משום הרגל עבירה שמא יאכל זה עם זה. אע"פ שהעוף בחלב אסור מדברי סופרים :

כא שני אכסנאין שאינם מכירין זה את זה אוכלין על שלחן אחד זה בשר בהמה וזה גבינה מפני שאין זה גס לבו בזה כדי שיאכל עמו :

כב אין לשין העיסה בחלב ואם לש כל הפת אסורה מפני הרגל עבירה. שמא יאכל בה בשר. ואין טשין את התנור באליה ואם טש כל הפת אסורה עד שיסיק את התנור שמא יאכל בה חלב. ואם שינה בצורת הפת עד שתהיה ניכרת כדי שלא יאכל בה לא בשר ולא חלב הרי זה מותר. :

כג פת שאפאה עם הצלי ודגים שצלאן עם הבשר אסור לאכלן בחלב. קערה שאכלו בה בשר ובשלו בה דגים אותן הדגים מותר לאכלן בכותח :

כד סכין שחתך בה בשר צלי וחזר וחתך בה צנון וכיוצא בו מדברים חריפין אסור לאכלן בכותח. אבל אם חתך בה בשר וחזר וחתך בה קישות או אבטיח גורד מקום החתך ואוכל השאר בחלב :

כה אין מניחין כד של מלח בצד כד של כמך מפני ששואב ממנו ונמצא מבשל הבשר במלח זה שיש בו טעם החלב. אבל מניח כד החומץ בצד כד הכמך שאין החומץ שואב ממנו :

כו מי שאכל גבינה או חלב תחלה מותר לאכול אחריו בשר מיד. וצריך שידיח ידיו ויקנח פיו בין הגבינה ובין הבשר. ובמה מקנח פיו בפת או בפירות שלועסן ובולען או פולטן. ובכל מקנחין את הפה חוץ מתמרים או קמח או ירקות שאין אלו מקנחין יפה :

כז במה דבלים אמורים בבשר בהמה או חיה. אבל אם אכל בשר עוף אחר שאכל הגבינה או החלב אינו צריך לא קנוח הפה ולא נטילת ידים :

כח מי שאכל בשר בתחלה בין בשר בהמה בין בשר עוף לא יאכל אחריו חלב עד שיהיה ביניהן כדי שיעור סעודה אחרת והוא כמו שש שעות מפני הבשר של בין השינים שאינו סר בקינוח :

הלכות מאכלות אסורות - פרק עשירי

א כל איסורין שאמרנו הן במיני נפש חיה. ויש איסורין אחרים של תורה בזרע הארץ והן החדש וכלאי הכרם והטבל והערלה :

ב החדש כיצד כל אחד מחמשה מיני תבואה בלבד אסור לאכול מהחדש שלו קודם שיקרב העומר בט"ז בניסן שנאמר **(ויקרא כג-יד)** "ולחם וקלי וקרמל לא תאכלו". וכל האוכל כזית חדש קודם הקרבת העומר לוקה מן התורה בכל מקום ובכל זמן בין בארץ בין בחוצה לארץ בין בפני הבית בין שלא בפני הבית. אלא שבזמן שיש מקדש משיקרב העומר הותר החדש בירושלים. והמקומות הרחוקין מותרין אחר חצות שאין בית דין מתעצלין בו עד אחר חצות. ובזמן שאין בית המקדש כל היום כולו אסור מן התורה. ובזמן הזה במקומות שעושין שני ימים טובים החדש אסור כל יום י"ז בניסן עד לערב מדברי סופרים :

ג האוכל לחם וקלי וקרמל כזית מכל אחד ואחד לוקה שלש מלקיות שנאמר **(ויקרא כג-יד)** "ולחם וקלי וקרמל לא תאכלו". מפי השמועה למדו ששלשתן בלאוין חלוקין זה מזה :

ד כל תבואה שהשרישה קודם הקרבת העומר אע"פ שלא נגמרה אלא אחר שקרב מותרת באכילה משקרב העומר. ותבואה שהשרישה אחר שקרב העומר אע"פ שהיתה זרועה קודם שקרב העומר הרי זו אסורה עד שיקרב העומר של שנה הבאה. ודין זה בכל מקום ובכל זמן מן התורה :

ה תבואה שהשרישה אחר העומר וקצרה וזרע מן החטים בקרקע. ואחר כך קרב העומר הבא ועדיין החטים בקרקע הרי אלו ספק אם התירן העומר כאילו היו מונחין בכד. או לא יתיר אותן מפני שבטלו בקרקע. לפיכך אם לקט מהם ואכל אינו לוקה ומכין אותו מכת מרדות. וכן שיבולת שהביאה שליש מלפני העומר ועקרה ושתלה אחר שקרב העומר והוסיפה הרי זו ספק אם תהיה אסורה מפני התוספת עד שיבא העומר הבא או לא תהיה אסורה שהרי השרישה קודם העומר :

ו כלאי הכרם כיצד מין ממיני תבואה או מיני ירקות שנזרעו עם הגפן בין שזרע ישראל. בין שזרע נכרי. בין שעלו מאליהן. בין שנטע הגפן בתוך

הירק שניהם אסורין באכילה ובהנייה שנאמר [\(דברים כב-ט\)](#) "פן תקדש המלאה הזרע אשר תזרע ותבואת הכרם". כלומר פן תתרחק ותאסור שניהם:

ז והאוכל כזית מכלאי הכרם בין מן הירק בין מן הענבים לוקה מן התורה ושניהם מצטרפין זה עם זה:

ח במה דברים אמורים שנזרעו בארץ ישראל אבל בחוצה לארץ כלאי הכרם מדברי סופרים. ובהלכות כלאים יתבאר אי זה מין אסור בכלאי הכרם ואי זה מין אינו אסור והיאך יאסור ומתי יאסר ואי זה דבר מקדש ואי זה אינו מקדש:

ט הערלה כיצד כל הנוטע אילן מאכל כל פירות שעושה אותו אילן שלש שנים משנטע הרי הן אסורין באכילה ובהנאה שנאמר [\(ויקרא יט-כג\)](#) "שלש שנים יהיה לכם ערלים לא יאכל" וכל האוכל מהם כזית לוקה מן התורה:

י במה דברים אמורים בנוטע בארץ ישראל שנאמר [\(ויקרא יט-כג\)](#) "כי תבאו אל הארץ" וגו'. אבל איסור ערלה בחוצה לארץ הלכה למשה מסיני שודאי הערלה בחוצה לארץ אסורה וספיקה מותר. ובהלכות מעשר שני יתבאר דברים האסורין משום ערלה ודברים המותרין:

יא ספק ערלה וכלאי הכרם בארץ ישראל אסור. בסוריא והיא ארצות שכבש דוד מותר. כיצד היה כרם וערלה וענבים נמכרות חוצה לו. היה ירק זרוע בתוכו וירק נמכר חוצה לו. שמא ממנו הוא זה שמא מאחר. בסוריא מותר ובחוצה לארץ אפילו ראה הענבים יוצאות מכרם ערלה או ירק יוצא מן הכרם לוקח מהן. והוא שלא יראה אותו בוצר מן הערלה או לוקט הירק בידו:

יב כרם שהוא ספק ערלה או ספק כלאים בארץ ישראל אסור ובסוריא מותר ואין צריך לומר בחוצה לארץ:

יג חבית יין הנמצאת טמונה בפרדס של ערלה אסורה בשתייה ומותרת בהנייה שאין הגנב גונב ממקום וטומן בו. אבל ענבים הנמצאין טמונים שם אסורים שמא משם נלקטו והצניען שם:

יד נכרי וישראל שהיו שותפין בנטיעה אם התנו מתחלת השותפות שיהיה הנכרי אוכל שני ערלה וישראל אוכל שלש שנים משני היתר כנגד שני הערלה הרי זה מותר. ואם לא התנו מתחלה אסור ובלבד שלא יבאו לחשבון. כיצד כגון יחשוב כמה פירות אכל הנכרי בשני ערלה עד שיאכל ישראל כנגד אותן הפירות אם התנו כזה אסור שהרי זה כמחליף פירות ערלה:

טו יראה לי שאין דין נטע רבעי נוהג בחוצה לארץ אלא אוכל פירות שנה רביעית בלא פדיון כלל שלא אמרו אלא הערלה. וקל וחומר הדברים ומה סוריא שהיא חייבת במעשרות ובשביעית מדבריהם אינה חייבת בנטע רבעי כמו שיתבאר בהלכות מעשר שני. חוצה לארץ לא כל שכן שלא יהיה נטע רבעי נוהג בה. אבל בארץ ישראל נוהג בה בין בפני הבית בין שלא בפני הבית. והורו מקצת גאונים שכרם רבעי לבדו פודין אותו בחוצה לארץ ואחר כך יהיה מותר באכילה ואין לדבר זה עיקר:

טז פירות שנה רביעית כולה אסור לאכול מהן בארץ ישראל עד שיפדו. ובהלכות מעשר שני יתבאר משפטי פדיון ודין אכילתן ומאימתי מונין לערלה ולרבעי:

יז כיצד פודין פירות נטע רבעי בזמן הזה. אחר שאוסף אותן מברך, בא"י אמ"ה אקב"ו על פדיון נטע רבעי, ואחר כך פודה את כולן ואפילו בפרוטה אחת ואומר הרי אלו פדויין בפרוטה זו ומשליך אותה פרוטה לים המלח או מחללן על שוה פרוטה מפירות אחרות ואומר הרי כל הפירות האלו מחוללין על חטים אלו או על שעורים אלו וכיוצא בהן ושורף אותן כדי שלא יהיו תקלה לאחרים ואוכל כל הפירות:

יח הורו מקצת הגאונים שאע"פ שפדה פירות שנה רביעית או חללן אסור לאכלן עד שתכנס שנה חמישית. ודבר זה אין לו עיקר. ויראה לי שזו שגגת הוראה והטעם לפי שכתוב **(ויקרא יט-כה)** "ובשנה החמישית תאכלו את פרי" ואין ענין הכתוב אלא שבשנה החמישית תאכלו פריו בלא פדיון ככל חולין שבעולם. ואין ראוי לחוש להוראה זו:

יט הטבל כיצד כל אוכל שהוא חייב להפריש ממנו תרומה ומעשרות קודם שיפריש ממנו נקרא טבל ואסור לאכול ממנו שנאמר **(ויקרא כב-טו)** "ולא יחללו את קדשי בני ישראל את אשר ירימו לה". כלומר לא ינהגו בחן מנהג חולין ועדיין קדשים שעתידין להתרם לא הורמו. והאוכל כזית מן הטבל קודם שיפריש ממנו תר. ומה גדולה ותרומת מעשר חייב מיתה בידי שמים שנאמר **(ויקרא כב-טו)** "ולא יחללו את קדשי בני ישראל" וגו' והשיאו אותם עון אשמה:

כ אבל האוכל מדבר שניטלה ממנו תרומה גדולה ותרומת מעשר ועדיין לא הפריש ממנו מעשרות ואפילו לא נשאר בו אלא מעשר עני הרי זה לוקה משום אוכל טבל. ואין בו מיתה שאין עון מיתה אלא בתרומה גדולה ותרומת מעשר:

כא אזהרה לאוכל טבל שלא הורמו ממנו מעשרות בכלל שנאמר **(דברים יב-יז)** "לא תוכל לאכול בשעריך מעשר דגנך" וגו'. ובהלכות תרומות ומעשרות יתבאר איזה דבר חייב בתרומה ובמעשרות ואי זה דבר פטור. ואי זה דבר הוא חייב מן התורה ואי זהו החייב מדברי סופרים. והאוכל

כזית מטבל של דבריהם או מכלאי הכרם וערלה של חוצה לארץ מכין אותו מכת מרדות :

כב הטבל והחדש וההקדש וספיחי שביעית והכלאים והערלה משקין היוצאין מפירותיהן אסורים כמותן ואין לוקין עליהן. חוץ מיין ושמן של ערלה ויין של כלאי הכרם שלוקין עליהן כדרך שלוקין על הזיתים ועל הענבים שלהן :

כג ויש בקדשים איסורין אחרים במאכלות וכולן של תורה הן. כגון איסורין שיש באכילת תרומות ובכורים וחלה ומעשר שני. ואיסורין שיש בקדשי מזבח כגון פיגול ונותר וטמא וכל אחד מהן יתבאר במקומו :

כד ושיעור כל אכילה מהן כזית בין למלקות בין לכרת וכבר ביארנו אימור חמץ בפסח ודיניו בהלכות חמץ ומצה. אבל איסור אכילה ביום הכפורים איסור מין בפני עצמו. וכן איסור יוצא מגפן על הנזיר אינו שוה בכל. ולפיכך יתבאר איסור כל אחד מהן ושיעורו ודיניו במקומו הראוי לו :

הלכות מאכלות אסורות - פרק אחד עשר

א יין שנתנסך לעכו"ם אסור בהנייה והשותה ממנו כל שהוא לוקה מן התורה. וכן האוכל כל שהוא מתקרובת עכו"ם מבשר או מפירות אפילו מים ומלח האוכל מהן כל שהוא לוקה שנאמר [\(דברים לב-לח\)](#) "אשר חלב זבחימו יאכלו ישתו יין נסיכם יקומו" וגו' :

ב יין שנתנסך לה כזבח שקרב לה וכיון שאיסור זה משום עכו"ם הוא אין לו שיעור שנאמר בעבודת כו"ם [\(דברים יג-יח\)](#) "ולא ידבק בידך מאומה מן החרס" :

ג יין העכו"ם שאין אנו יודעין אם נתנסך או לא נתנסך והוא הנקרא סתם יינם אסור בהנאה כמו יין שנתנסך. ודבר זה מגזירות סופרים הוא. והשותה מסתם יינם רביעית מכין אותו מכת מרדות :

ד וכל יין שיגע. בו העכו"ם הרי זה אסור שמא נסך אותו שמחשבת העכו"ם לעבודת כוכבים הא למדת שיין ישראל שנגע בו העכו"ם דינו כסתם יינם שהוא אסור בהנייה :

ה עכו"ם שנגע ביין שלא בכוונה וכן תינוק עכו"ם שנגע ביין אסור בשתייה ומותר בהנייה. הלוקח עבדים מן העכו"ם ומלו וטבלו מיד אין

מנסכין ויין שנגעו בו מותר בשתייה ואע"פ שעדיין לא נהגו בדתי ישראל ולא פסקה עכו"ם מפייהם :

ו בני השפחות העכו"ם שנולדו ברשות ישראל ומלו ועדיין לא טבלו הגדולים אוסרין היין כשיגעו בה והקטנים אינן אוסרין :

ז גר תושב והוא שקיבל עליו שבע מצות כמו שביארנו יינו אסור בשתייה ומותר בהנייה. ומייחדין אצלו יין ואין מפקידין אצלו יין. וכן כל עכו"ם שאינו עובד עכו"ם כגון אלו הישמעאלים יינן אסור בשתייה ומותר בהנייה וכן הורו כל הגאונים. אבל אותם העובדים עכו"ם סתם יינם אסור בהנייה :

ח כל מקום שנאמר בענין זה שהיין אסור אם היה עכו"ם שנאסר היין בגללו עובד עכו"ם הרי הוא אסור בהנייה. ואם אינו עובד עכו"ם הרי הוא אסור בשתייה בלבד. וכל מקום שנאמר "עכו"ם" סתם הרי זה עובד עכו"ם :

ט אין מתנסך לעכו"ם אלא יין שראוי להקריב על גבי המזבח ומפני זה כשגזרו על סתם יינם וגזרו על כל יין שיגע בו שיהיה אסור בהנייה לא גזרו אלא על היין הראוי להתנסך. לפיכך יין מבושל של ישראל שנגע בו העכו"ם אינו אסור ומותר לשתות עם העכו"ם בכוס אחד. אבל יין מזוג ויין שהתחיל להחמיץ ואפשר שישתה אם נגע בו נאסר :

י הורו גאוני המערב שאם נתערב ביין ישראל מעט דבש או מעט שאור הואיל ואינו ראוי למזבח הרי הוא כמבושל או כשכר ואינו מתנסך ומותר לשתותו עם העכו"ם :

יא מאימתי יאסר יין העכו"ם משידרוך וימשך היין אע"פ שלא ירד לבור אלא עדיין הוא בגת הרי זה אסור. לפיכך אין דורכין עם העכו"ם בגת שמא יגע בידו וינסך ואפילו היה כפות. ואין לוקחין ממנו נת דרוכה ואע"פ שעדיין היין מעורב עם החרצנים וזגין ולא ירד לבור :

יב עכו"ם שדרך היין ולא נגע בו והרי ישראל עומד על גביו וישראל הוא שכנסו בחבית הי"ז אסור בשתייה :

יג החומץ של עכו"ם אסור בהנייה מפני שנעשה יין נסך קודם שיחמיץ. עכו"ם שהיה דורס ענבים בחבית אע"פ שהיין צף על גבי ידיו אין חוששין משום יין נסך. היה אוכל מן הסלים והותיר כסאה וכסאתים וזרקן בגת אף על פי שהיין מגתו על הענבים אין עושה יין נסך :

יד החרצנים והזגין של עכו"ם אסורים כל י"ב חדש. ולאחר י"ב חדש כבר יבשו ולא נשארה בהן לחלוחית ומותרין באכילה. וכן שמרים של יין

שיבשו לאחר י"ב חדש מותרין שהרי לא נשאר בהן ריח יין והרי הן כעפר וכאדמה :

טו נאדות העכו"ם וקנקניהן שהכניסו בהן העכו"ם יינם אסור ליתן לתוכן יין עד שיישנן י"ב חדש או עד שיחזירן לאור עד שיתרפה הזפת שעליהן או שיחמו או עד שיתן לתוכן מים שלשה ימים מעת לעת ומערה המים ומחליף מים אחרים כל מעת לעת שלש פעמים בשלשת הימים. בין שהיו הכלים שלהן בין שהיו של ישראל ושאלו אותן והכניסו בהן יינם. ואם נתן לתוכם יין קודם שיטהר אותן הרי זה אסור בשתייה :

טז ומותר ליתן לתוכן שכר או ציר או מורייס מיד ואין צריך לכלום. ומותר ליתן היין לתוכן אחר שנותן הציר או המורייס שהמלח שורפן :

יז הלוקח כלים חדשים שאינם מזופתים מן העכו"ם נותן לתוכן יין מיד ואינו חושש שמא נתנו בהן יין נסך. ואם היו מזופתין מדיחן ואע"פ שהן חדשים וכן כלי שנתנו בו יין נסך ואין מכניסו לקיום כגון כלי שחושף בו או המשפך וכיוצא בה משכשכו במים ודיו :

יח וכן כוס של חרס ששתה בו העכו"ם אסור לשתות בו. הדיחו פעם ראשונה ושניה ושלישית מותר שכבר הלכו צחצוחי היין שבו. והוא שהיה מצופה באבר כדרך שהיוצרין עושין. או שהיה מזופת אבל של חרס צריך הדחה :

יט כלי חרס השועים באבר שנשתמשו בהן ביין נסך אם היו לבנים או אדומים או שחורים מותרין. ואם היו ירוקין אסורין מפני שהן בולעים. ואם יש בהם מקום מגולה של חרס בין לבנים בין ירוקים אסורים מפני שהם בולעין. ויראה לי שאין הדבר אלא בשכנסו בהם לקיום אבל לא כנסו בהם לקיום מדיחן ומותרין ואפילו הם של חרס :

כ גת של אבן ושל עץ שדרך בהן העכו"ם או גת של אבן שזפתה העכו"ם אע"פ שלא דרך בה מדיחן במים ובאפר ארבע פעמים ודורך בהן. ואם היתה בהם לחלוחית מקדים האפר למים ואם לאו מקדים המים :

כא גת של אבן מזופפת שדרך בה העכו"ם. או גת של עץ זפותה אע"פ שלא דרך בה צריך לקלוף את הזפת. ואם יישנה שנים עשר חדש או נתן בה מים שלשה ימים מעת לעת אינו צריך לקלוף. לא תהיה הגת חמורה יתר מן הקנקנים. לא נאמר "יקלוף" אלא להתירה מיד :

כב גת של חרס אע"פ שקלף את הזפת אסור לדרוך בה מיד עד שיחם אותה באש עד שירפה הזפת. ואם ישנה שנים עשר חדש או נתן בה מים שלשה ימים מותרת כמו שביארנו :

כג משמרת של יין של עכו"ם אם היתה של שער מדיחה ומשמר בה. ואם היתה של צמר מדיחה במים ובאפר ארבע פעמים ומדיחה עד שתנגב ומשמר בה. ואם היתה של שש מישנה י"ב חדש. ואם יש בהן קשרים מתירן. וכן כלי חלף והוצים וכיוצא בהן מכפיפות שדורכין בהן יין אם היו תפורין בחבלים מדיחן. ואם היו אחוזות זו בסבוך קשה מדיחן באפר ובמים ארבע פעמים ומנגבן ומשתמש בהן. ואם היו תפורות בפשתן מישנן שנים עשר חדש ואם יש בהן קשרים מתירן:

כד כלי הגת שדרך בהן העכו"ם יין נסך כיצד מטהרין אותן כדי שידרוך בהן הישראל. הדפין והעדשים והלולבין מדיחן. העקלין. של נסרין ושל בצבוץ מנגבן. של שיפה ושל גמי מישנן שנים עשר חדש. ואם רצה לטהרן מיד מגעילן ברותחין או חולטן במי זיתים או מניחן תחת צנור שמימיו מקולחין או במעין שמימיו רודפין שתים עשרה שעות ואחר כך יותרו:

כה בזמן שהיתה ארץ ישראל כולה לישראל היו לוקחין היין מכל אדם מישראל ואין חוששין לו. ובחוצה לארץ לא היו לוקחין אלא מאדם שהוחזק בכשרות. ובזמן הזה אין לוקחין יין בכל מקום אלא מאדם שהוחזק בכשרות וכן הבשר והגבינה וחתיכת דג שאין בה סימן כמו שביארנו:

כו המתארח אצל בעל הבית בכל מקום ובכל זמן והביא לו יין או בשר או גבינה וחתיכת דג הרי זה מותר ואינו צריך לשאול עליו אע"פ שאינו מכירו אלא יודע שהוא יהודי בלבד. ואם הוחזק שאינו כשר ולא מדקדק בדברים אלו אסור להתארח אצלו. ואם עבר ונתארח אצלו אינו אוכל בשר ולא שותה יין על פיו עד שיעיד לו אדם כשר עליהם:

הלכות מאכלות אסורות - פרק שנים עשר

א כיצד היא הנגיעה שאוסר בה העכו"ם היין הוא שיגע ביין עצמו בין בידו בין בשאר איבריו שדרך לנסך בהן וישכשך. אבל אם פשט ידו לחבית ותפסו את ידו קודם שיוציאה ולא ינידה ופתחו החבית מלמטה עד שיצא היין וירד למטה מידו לא נאסר היין. וכן אם אחז כלי פתוח של יין ושכשכו אע"פ שלא הגביה הכלי ולא נגע ביין נאסר היין:

ב נטל כלי של יין והגביהו ויצק היין אע"פ שלא שיכשך נאסר שהרי בא היין מכחו. הגביה ולא שיכשך ולא נגע מותר:

ג עכו"ם שהיה אוחז הכלי בקרקע וישראל יצק לתוכו יין היין מותר. ואם נדנד העכו"ם הכלי נאסר היין :

ד כלי סתום מותר לטלטלו העכו"ם ממקום למקום ואע"פ שהיין מתנדנד שאין זה דרך הניסוך. העביר נוד של יין ממקום למקום והוא אוחז פי הנוד בידו. בין שהיה הנוד מלא או חסר מותר. ואע"פ שהיין מתנדנד. העביר כלי חרס פתוח מלא יין אסור שמא נגע בו. ואם היה חסר מותר אלא אם כן שכשכו :

ה עכו"ם שנגע ביין ולא נתכוון לזה הרי היין מותר בהנייה בלבד כיצד כגון שנפל על נוד של יין או שהושיט ידו לחבית על מנת שהיא שמן ונמצאת יין :

ו בא היין מכחו של עכו"ם בלא כוונה הואיל ולא נגע ביין הרי זה מותר בשתייה. כיצד כגון שהגביה כלי של יין ויצק לכלי אחר והוא מדמה שהוא שכר או שמן הרי זה מותר :

ז נכנס העכו"ם לבית או לחנות לבקש יין ופשט ידו כשהוא מחפש ונגע ביין אסור שהרי ליין נתכוין. ואין זה נוגע בלא כוונה :

ח חבית שנסדקה לארכה וקדם העכו"ם וחבקה כדי שלא יתפרדו החרסים הרי זה מותר בהנייה. אבל אם נסדקה לרחבה ותפס בסדק העליון כדי שלא יפול הרי זה מותר בשתייה שהרי אין היין על כחו של עכו"ם :

ט עכו"ם שנפל לבור של יין והעלוהו משם מת. או שמדד הבור שיש בו היין בקנה. או שהתיז את הזבוב והצרעה מעליו בקנה. או שהיה מטפח על פי החבית הרותחת כדי שתנוח הרתיחה. או שנטל חבית וזרקה בחמתו לבור הרי זה מותר בהנייה בלבד. ואם עלה העכו"ם חי היין אסור בהנייה :

י חבית שהיה נקב בצדה ונשמט הפקק מן הנקב והניח העכו"ם אצבעו במקום הנקב כדי שלא יצא היין כל היין שמראש החבית עד הנקב אסור. ושתחת הנקב מותר בשתייה :

יא מינקת כפופה שעושין אותה ממתכת או מזכוכית וכיוצא בהם. שהניח ראשה לתוך היין שבחבית והראש האחר חוץ לחבית ומצץ היין והתחיל היין לירד כדרך שעושין תמיד ובא העכו"ם והניח אצבעו על פי המינקת ומנע היין מלירד נאסר כל היין שבחבית שהכל היה יוצא ונגרר לולי ידו ונמצא הכל כבא מכחו :

יב המערה יין לתוך כלי שיש בו יין עכו"ם נאסר כל היין שבכלי העליון. שהרי העמוד הנצוק מחבר בין היין שבכלי העליון ובין היין שבכלי התחתון לפיכך המודד לעכו"ם לתוך כלי שבידו ינפץ נפיצה או יזרוק זריקה כדי שלא יהיה נצוק חבור ויאסור עליו מה שישאר בכלי העליון:

יג משפך שמדד בו לעכו"ם אם יש בקצה המשפך עכבת יין לא ימדוד בו לישראל עד שידיחנו וינגב. ואם לא הדיח הרי זה אסור:

יד כלי שיש לו כמין שני חוטמין יוצאין ממנו כמו הכלים שנוטלין בהם לידים שהיה מלא יין ביד ישראל והיה ישראל מוצץ ושותה מחוטם זה והעכו"ם מוצץ ושותה מן החוטם השני הרי זה מותר. והוא שיקדים הישראלי ויפסוק ועדיין העכו"ם שותה שמשפסוק העכו"ם יחזור היין שישאר בחוטם לכלי ויאסור כל מה שישאר בו שהרי בא היין מכחו:

טו עכו"ם שמצץ היין מן החבית במינקת אסר כל היין שבה. שכשיפסק יחזור היין שעלה במינקת במציצתו ויפול לחבית ויאסור הכל:

טז עכו"ם שהיה מעביר עם ישראל כדי יין ממקום למקום והוא הולך אחריהן לשמרן אפילו הפליגו ממנו כדי מיל הרי אלו מותרות. שאימתו עליהן ואומר עתה יצא לפנינו ויראה אותנו. ואם אמר להם לכו ואני אבוא אחריכם אם נתעלמו מעיניו כדי שיפתחו פי הכד ויחזרו ויגיפו אותה ותיגב הרי היין כולו אסור בשתיה אם פחות מיכן מותר:

יז וכן המניח עכו"ם בחנותו אע"פ שהוא יוצא ונכנס כל היום כולו היין מותר. ואם מודיעו שהוא מפליג ושהה כדי שיפתח ויגוף ותיגוב היין אסור בשתייה. וכן המניח יינו בקרון או בספינה עם העכו"ם ונכנס לעיר לעשות צרכיו היין מותר. ואם הודיען שהוא מפליג ושהה כדי שיפתח ויגוף ותיגב היין אסור בשתייה. וכל הדברים האלו בחביות סתומות. אבל בפתוחות אפילו לא שהה מאחר שהודיען שהוא מפליג היין אסור:

יח ישראל שהיה אוכל עם העכו"ם והניח יין פתוח על השולחן ויין פתוח על הדולפקי ויצא. שעל השולחן אסור ושעל הדולפקי מותר. ואם אמר לו מזוג ושתה כל היין הפתוח שבבית אסור:

יט היה שותה עם העכו"ם ושמע קול תפלה בבית הכנסת ויצא אף היין הפתוח מותר. שהנכרי אומר עתה יזכור היין ויבוא במהרה וימצא אותי נוגע בינו ולפי זה אינו זז ממקומו ואין נאסר אלא מה שלפניו בלבד:

כ עכו"ם וישראל שהיו דרין בחצר אחת ויצאו שניהם בבהלה לראות חתן או הספד. וחזר העכו"ם וסגר הפתח ואחר כך ישראל הרי היין הפתוח שבבית ישראל בהיתרו. שלא סגר העכו"ם אלא על דעת שכבר נכנס הישראלי לביתו ולא נשאר אדם בחוץ וכמדומה לו שהוא קדמו:

כא יין של ישראל ושל עכו"ם בבית אחד והיו חביות פתוחות. ונכנס העכו"ם לבית ונעל הדלת בעדו נאסר כל היין. ואם יש חלון בדלת שמסתכל ממנו העומד אחורי הפתח ורואה כנגדו כל החביות שכנגד החלון מותרות ושמן הצדדין אסורות שהרי מפחד מן הרואה אותו:

כב וכן אם שאג ארי וכיוצא בו וברח העכו"ם ונחבא בין החביות הפתוחות היין מותר שהוא אומר שמא ישראל אחר נחבא כאן והוא רואה אותי כשאגע:

כג אוצר של יין שהיו חביותיו פתוחות ויש לעכו"ם חביות אחרות באותו הפונדק. ונמצא העכו"ם עומד בין חביות ישראל הפתוחות. אם נבהל כשנמצא ונתפש עליו כגנב היין מותר בשתייה שמפחדו ויראתו אין לו פנאי לנסך. ואם לא נתפש כגנב אלא הרי הוא בוטח שם היין אסור. ותינוק הנמצא בין החביות בין כך ובין כך כל היין מותר:

כד גדוד שנכנס למדינה דרך שלום כל החביות הפתוחות שבחנויות אסורות וסתומות מותרות. ובשעת מלחמה אם פשט הגדוד במדינה ועבר אלו ואלו מותרות שאין פנאי לנסך:

כה עכו"ם שנמצא עומד בצד הבור של יין אם יש לו מלוה על אותו היין הרי זה אסור מפני שלבו גס בו שולח ידו ומנסך. ואם אין לו עליו מלוה היין מותר בשתייה:

כו זונה עכו"ם במסיבה של ישראל היין מותר שאימתן עליה ולא תגע. אבל זונה ישראלית במסיבת עכו"ם יינה שלפניה בכליה אסור מפני שהן נוגעין בו שלא מדעתה:

כז עכו"ם הנמצא בבית הגת אם יש שם לחלוחית יין כדי לבלול הכף עד שתבלול הכף לכף שניה צריך להדיח כל בית הגת וינגב. ואם לאו מדיח בלבד וזו הרחקה יתירה:

כח חבית שצפה בנהר אם נמצאת כנגד עיר שרובה ישראל מותרת בהנייה. כנגד עיר שרובה עכו"ם אסורה:

כט מקום שהיו רוב מוכרי היין בו ישראלים ונמצאו בו כלים גדולים מלאים יין והם כלים שדרך המוכרין לבדם לכנוס בהם היין הרי אלו מותרין בהנייה. חבית שפתחיה גנבים אם רוב גנבי העיר ישראל היין מותר בשתייה ואם לאו אסור:

הלכות מאכלות אסורות - פרק שלשה עשר

א הלוקח בית או ששכר בית בחצירו של עכו"ם ומלאהו יין אם היה הישראלי דר באותה חצר אע"פ שהפתח פתוח היין מותר. מפני שהעכו"ם מפחד תמיד ואומר עתה יכנס לביתו פתאום וימצא אותי בתוך ביתו. ואם היה דר בחצר אחרת לא יצא עד שיסגור הבית ויהיה המפתח והחותם בידו ואינו חושש שמא יזייף העכו"ם מפתח הבית:

ב יצא ולא סגר הפתח או שסגר והניח המפתח ביד עכו"ם הרי היין אסור בשתייה. שמא נכנס העכו"ם ונסך. שהרי אין הישראלי שם. ואם אמר לו אחוז לי מפתח זה עד שאבוא. היין מותר שלא מסר לו שמירת הבית אלא שמירת המפתח:

ג עכו"ם ששכר ישראל לדרוך לו יינו בטהרה כדי שיהיה מותר לישראל ויקחוהו ממנו והיה היין בביתו של עכו"ם. אם היה ישראל זה ששומר היין דר באותה חצר היין מותר. ואע"פ שהפתח פתוח והשומר נכנס ויוצא. ואם היה השומר דר בחצר אחרת היין אסור. ואע"פ שהמפתח והחותם ביד ישראל. שכיון שהיין של עכו"ם וברשותו אינו מפחד לזייף ולהכנס לבית ויאמר ויהי מה אם ידעו בו לא יקחו ממני:

ד אפילו כתב העכו"ם לישראל שנתקבל ממנו המעות למכור לו בהן יין הואיל ואין הישראלי יכול להוציאו מרשות העכו"ם עד שיתן לו המעות הרי הוא של עכו"ם ואסור. אלא אם היה השומר דר שם בחצר. ואין השומר צריך להיות יושב ומשמר תמיד אלא נכנס ויוצא כמו שביארנו. בין ברשות בעל היין ברשות עכו"ם אחר:

ה היה יין זה הטהור של עכו"ם מונח ברשות הרבים או בבית הפתוח לרשות הרבים וישראל הולכים ושבים מותר. שעדיין לא נכנס ברשות העכו"ם:

ו ואשפה וחלון ודקל אע"פ שאין בו פירות הרי אלו כרשות הרבים. וחבית יין שם ועכו"ם הנמצא שם אינו אוסרה. ובית הפתוח לשם הרי הוא כפתוח לרשות הרבים:

ז חצר החלוקה במסיפים ועכו"ם בצד זה וישראל בצד אחר. וכן שני גגין שהיה גג ישראל למעלה וגג העכו"ם למטה. או שהיו זה בצד זה ויש ביניהן מסיפים. אע"פ שיד העכו"ם מגעת לחלק ישראל אינו חושש משום יין נסך ולא משום טהרות:

ח מותר לישראל להפקיד יינו בכלי סתום ביד עכו"ם והוא שיהיה לו בו שני סימנין וזה הוא הנקרא חותם בתוך חותם. כיצד סתם החבית בכלי

שאינו מהודק כדרך שסותמין כל אדם וטח בטיט הרי זה חותם אחד. היה כלי מהודק וטח עליו מלמעלה הרי זה חותם בתוך חותם. וכן אם צר פי הנוד הרי זה חותם אחד. הפך פי הנוד לתוכו וצר עליו הרי זה חותם בתוך חותם. וכן כל שינוי שמשנה מדברים שאין דרך כל אדם הרי הן כחותם אחד והטיחה או הקשירה חותם שני:

ט ואם הפקיד ביד עכו"ם בחותם אחד הרי זה אסור בשתייה ומותר בהנייה והוא שייחד לו קרן זוית:

י יין מבושל והשכר או יין שעירבו עם דברים אחרים כגון דבש ושמן וכן החומץ והגבינה והחלב וכל שאיסורו מדברי סופרים שהפקידו ביד עכו"ם אינו צריך שני חותמות אלא חותם אחד בלבד דיו. אבל היין והבשר וחתיכת דג שאין בה סימן שהפקידו ביד עכו"ם צריכין שני חותמות:

יא יראה לי שכל מקום שאמרנו בענין זה ביין שלנו שהוא אסור בשתייה ומותר בהנייה מפני צד נגיעה שנגע בו העכו"ם כשהיה העכו"ם עובד עכו"ם. אבל אם היה איסורו בגלל עכו"ם שאינו עובד עכו"ם כגון ישמעאלי שנגע ביין שלנו שלא בכוונה או שטפח על פי החבית הרי זה מותר בשתייה וכן כל כיוצא בזה:

יב אבל המפקיד יין ביד גר תושב או ששלחו עמו והפליג או שהניח ביתו פתוח בחצר גר תושב הרי זה אסור בשתייה. שכל חשש של חלוף וזיוף יראה לי שכל העכו"ם שוים בו הואיל ונעשה היין ברשותן נאסר בשתייה על כל פנים:

יג יש דברים שאין בהם איסור ניסוך כלל ואסרו אותם חכמים כדי להרחיק מן הניסוך. ואלו הן לא ימזוג העכו"ם המים לתוך היין שביד ישראל שמא יבא לצוק היין לתוך המים. ולא יוליד העכו"ם ענבים לגת שמא יבוא לדרוך או ליגע. ולא יסייע לישראל בשעה שמריק מכלי לכלי שמא יניח הכלי ביד העכו"ם ונמצא היין בא מכחו. ואם סייע או מזג המים או הביא ענבים מותר:

יד וכן מותר שיריח העכו"ם בחבית של יין שלנו. ומותר לישראל להריח בחבית של יין נסך ואין בזה שם איסור שאין הריח כלום לפי שאין בו ממש:

טו כבר ביארנו שכל דבר שהוא אסור בהנייה אם עבר ומכרו דמיו מותרין חוץ מעכו"ם ומשמשיה ותקרובת שלה ויין שנתנסך לה. והחמירו חכמים בסתם יינם להיות דמיו אסורין כדמי יין שנתנסך לעכו"ם לפיכך עכו"ם ששכר את ישראל לעשות עמו ביין שכרו אסור:

טז וכן השוכר את החמור להביא עליו יין או ששכר ספינה להביא בה יין שכרן אסור. אם מעות נתנו לו יוליכן לים המלח. ואם נתנו לו בשכרו כסות או כלים או פירות הרי זה ישרוף אותן ויקבור האפר כדי שלא ליהנות בו :

יז שכר לעכו"ם חמור לרכוב עליו והניח עליו לוגין של יין שכרו מותר. שכרו לשבר כדי יין נסך שכרו מותר ותבוא עליו ברכה מפני שממעט בתיפלה :

יח השוכר את הפועל ואמר לו העבר לי מאה חביות של שכר במאה פרוטות ונמצא אחת מהן יין שכרו כולו אסור :

יט אמר לו העבר לי חבית בפרוטה חבית בפרוטה והעביר ונמצא ביניהן חביות של יין. שכר חביות של יין אסור ושאר שכרו מותר :

כ אומני ישראל ששלח להם עכו"ם חבית של יין בשכרן מותר שיאמרו לו תן לנו את דמיה. ואם משנכנסה לרשותן אסור :

כא ישראל שהיה נושה בעכו"ם מנה. הלך העכו"ם ומכר עכו"ם ויין נסך והביא לו דמיה הרי זה מותר. ואם אמר לו קודם שימכור המתן לי עד שאמכור עכו"ם או יין נסך שיש לי ואביא לך. אע"פ שהוא סתם יינו ומכר והביא לו הרי זה אסור. מפני שהישראל רוצה בקיומו כדי שיפרע ממנו חובו :

כב וכן גר ועכו"ם שהיו שותפין ובאו לחלוק. אין הגר יכול לומר לעכו"ם טול אתה עכו"ם ואני מעות. אתה יין ואני פירות שהרי רוצה בקיומן כדי שיטול כנגדן. אבל גר ועכו"ם שירשו את אביהן עכו"ם יכול לומר לו טול אתה עכו"ם ואני מעות. אתה יין ואני שמן. קל הוא שהקלו בירושת הגר כדי שלא יחזור לסורו. ואם משבאו לרשות הגר אסור :

כג ישראל שמכר יינו לעכו"ם פסק עד שלא מדד לו דמיו מותרין. שמשפסק סמכה דעתו ומשמשך קנה ויין נסך אינו נעשה עד שיגע בו נמצא בשעת מכירה היה מותר. מדד לו עד שלא פסק הדמים דמיו אסורין. שהרי לא סמכה דעתו אע"פ שמשך ונמצא כשנגע עדיין לא סמכה דעתו ליקח ונאסר היין בנגיעתו והרי זה כמוכר סתם יינם :

כד במה דברים אמורים בשמדד הישראלי לכליו. אבל אם מדד לכלי העכו"ם או לכלי ישראל שביד העכו"ם צריך ליקח את הדמים ואחר כך ימדוד. ואם מדד ולא לקח דמים אע"פ שפסק דמיו אסורים שמשגיגים לכלי נאסר כסתם יינם :

כה הנותן דינר לחנוני עכו"ם ואמר לפועלו העכו"ם לך ושתה ואכול מן החנוני ואני מחשב לו הרי זה חושש שמא ישתה יין. שזה כמי שקנה לו יין נסך והשקהו. וכנגד זה בשביעית אסור כגון שנתן דינר לחנוני ישראל עם הארץ ואמר לפועלו הישראלי לך ואכול ואני מחשב לו ואם אכל הפועל דבר שאינו מעושר אסור:

כו אבל אם אמר להם אכלו ושתו בדינר זה. או שאמר להם אכלו ושתו עלי מן החנוני ואני פורע אע"פ שנשתעבד הואיל ולא נתייחד שעבודו הרי זה מותר ואינו חושש לא משום יין נסך ולא משום שביעית ולא משום מעשר:

כז מלך שהיה מחלק יינו לעם ולוקח מהן דמיו כפי מה שירצה. אל יאמר אדם לעכו"ם הא לך מאתים זוז והכנס תחתי באוצר המלך. כדי שיקח עכו"ם היין שכתבו בשם ישראל ויתן העכו"ם הדמים למלך. אבל אומר לו הא לך מאתים זוז ומלטני מן האוצר:

כח עכו"ם שנגע ביינו של ישראל לאונסו מותר למכור אותו יין לאותו העכו"ם שאסרו לבדו. שכיון שנתכוון זה העכו"ם להזיקו ולאסור יינו הרי זה כמו ששברו או שרפו שחייב לשלם. ונמצאו הדמים שלוקח ממנו דמי ההיזק ולא דמי המכירה:

הלכות מאכלות אסורות - פרק ארבעה עשר

א כל איסורי מאכלות שבתורה שיעורן בכזית בינוני בין למלקות בין לכתת בין למיתה בידי שמים. וכבר ביארנו שכל המחוייב כרת או מיתה בידי שמים על מאכל לוקה:

ב ושיעור זה עם כל השיעורין הלכה למשה מסיני הם. ואסור מן התורה לאכול כל שהוא מדבר האסור. אבל אינו לוקה אלא על כזית. ואם אכל כל שהוא פחות מכשיעור מכין אותו מכת מרדות:

ג כזית שאמרנו חוץ משל בין השינים. אבל מה של בין החניכים מצטרף למה שבלע שהרי נהנה גרונו מכזית. אפילו אכל כחצי זית והקיא וחזר ואכל אותו חצי זית עצמו שהקיא חייב. שאין החיוב אלא על הנאת הגרון בכזית מדבר האסור:

ד כזית חלב או נבלה או פגול או נותר וכיוצא בהן שהניחו בחמה ונתמעט. האוכלו פטור. חזר והניחו בגשמים ונתפח חייבין עליו כרת או

מלקות. היה פחות מכזית מבתחלה ונתפח ועמד על כזית אסור ואין לוקין עליו:

ה כבר ביארנו שכל איסורין שבתורה אין מצטרפין זה עם זה לכזית. חוץ מבשר נבלה עם בשר טרפה ואיסורי נזיר שיתבארו במקומן. וחמשת מיני תבואה וקמחין שלהן והבציקות שלהן הכל מצטרפים לכזית בין לאיסור חמץ בפסח. בין לאיסור חדש מלפני העומר. בין לאיסורי מעשר שני ותרומות:

ו יראה לי שכל החייב בתרומה ומעשרות מצטרף לכזית בטבל מפני שהוא שם אחד. הא למה זה דומה לנבלת השור ונבלת השה ונבלת הצבי שהן מצטרפין לכזית כמו שביארנו:

ז האוכל אכילה גדולה מדבר אסור אין מחייבין אותו מלקות או כרת על כל כזית וכזית אלא חיוב אחד לכל האכילה. ואם היו העדים מתרים בו בשעת אכילה על כל כזית וכזית חייב על כל התראה והתראה ואע"פ שהיא אכילה אחת ולא הפסיק:

ח האוכל כשעורה או כחרדל מאחד מכל מאכלות האסורים ושהה מעט וחזר ואכל כחרדל. וכן עד שהשלים כזית בין בשוגג בין במזיד אם שהה מתחלה ועד סוף כדי אכילת שלש ביצים יצטרף הכל והרי הוא חייב כרת או מלקות או קרבן כמו שאכל כזית בבת אחת. ואט שהה יתר מזה מתחלה ועד סוף אע"פ שלא שהה ביניהן אלא אכל כחרדל אחר כחרדל הואיל ולא השלים כזית אלא ביתר מכדי אכילת פרס אינן מצטרפין ופטור:

ט וכן השותה רביעית של סתם יינם מעט מעט או שהמחה את החמץ בפסח או את החלב וגמעו מעט מעט. או ששתה מן הדם מעט מעט. אם שהה מתחלה ועד סוף כדי שתיית רביעית מצטרפין ואם לאו אין מצטרפין:

י כל האוכלין האמורין אינו חייב עליהם עד שיאכל אותן דרך הנאה. חוץ מבשר בחלב וכלאי הכרם לפי שלא נאמר בהן אכילה אלא הוציא איסור אכילתן בלשון אחרת בלשון בשול ובלשון הקדש לאסור אותן ואפילו שלא כדרך הנייה:

יא כיצד הרי שהמחה את החלב וגמעו כשהוא חם עד שנכוה גרונו ממנו או שאכל חלב חי. או שעירב דברים מרים כגון ראש ולענה לתוך יין נסך או לתוך קדרה של נבלה ואכלן כשהן מרין. או שאכל אוכל האסור אחר שהסריח והבאיש ובטל מאוכל אדם הרי זה פטור. ואם עירב דבר מר בתוך קדרה של בשר בחלב או ביין כלאי הכרם ואכלו חייב:

יב האוכל מאכל ממאכלות האסורות דרך שחוק או כמתעסק. אע"פ שלא נתכוון לגוף האכילה. הואיל ונהנה חייב כמי שמתכוון לעצמה של אכילה. והנייה הבאה לו לאדם בעל כרחו באיסור מכל האיסורין אם נתכוון אסור ואם לא נתכוון מותר :

יג האוכל מאכל אסור לתיאבון או מפני הרעב חייב. ואם היה תועה במדבר ואין לו מה יאכל אלא דבר איסור הרי זה מותר מפני סכנת נפשות :

יד עוברה שהריחה מאכל אסור כגון בשר קדש או בשר חזיר. מאכילין אותה מן המרק. אם נתיישרה דעתה מוטב. ואם לאו מאכילין אותה פחות מכשיעור. ואם לא נתיישרה דעתה מאכילין אותה עד שתתיישר דעתה :

טו וכן החולה שהריח דבר שיש בו חומץ וכיוצא בו מדברים שמערערין את הנפש דינו כעוברה :

טז מי שאחזו בולמוס מאכילין אותו דברים האסורים מיד עד שיאורו עיניו. ואין מחזרין על דבר המותר אלא ממהרין בנמצא. ומאכילין אותו הקל הקל תחלה. אם האירו עיניו דיו. ואם לאו מאכילין אותו החמור :

יז כיצד היו לפנינו טבל ונבלה מאכילין אותו נבלה תחלה שהטבל במיתה. נבלה וספיחי שביעית מאכילין אותו ספיחי שביעית שאסורין מדברי סופרים כמו שיתבאר בהלכות שמטה. טבל ושביעית מאכילין אותו שביעית. טבל ותרומה אם אי אפשר לתקן הטבל מאכילין אותו טבל שאינו קדוש כתרומה וכן כל כיוצא בזה :

יח כבר ביארנו שאין איסור חל על איסור אלא אם היו שני האיסורין באין כאחת או שהיה איסור מוסיף או איסור כולל. לפיכך יש אוכל כזית אחד ולוקה עליו חמש מלקיות. והוא שהתרו בו בחמשה איסורין שנתקבצו בו. כיצד כגון טמא שאכל כזית חלב שנותר מן המוקדשים ביום הכפורים לוקה משום אוכל חלב. ומשום אוכל נותר. ומשום אוכל ביום הכפורים. ומשום טמא שאכל קדש. ומשום שנהנה מן הקדש ומעל :

יט ולמה חל כאן איסור על איסור. שבהמה זו היה חלבה אסור באכילה ומותר בהנייה. הקדישה נאסר. חלבה בהנייה ומתוך שנוסף בו איסור הנייה נוסף עליו איסור קדשים. ועדיין היה חלב זה מותר לגבוה ואסור להדיוט. נעשה נותר מתוך שנוסף בו איסור לגבוה נאסר להדיוט. והאוכל הזה היה מותר בבשר הבהמה ואסור בחלבה. נטמא נאסר אף בבשרה נוסף לו איסור על החלב. בא יום הכפורים כלל כל האוכלין. ומתוך שנאסר אף בחולין נוסף איסורו בחלב זה וכן כל כיוצא בזה :

הלכות מאכלות אסורות - פרק חמשה עשר

א דבר אסור שנתערב בדבר מותר מין בשאינו מינו בנותן טעם. ומין במינו שאי אפשר לעמוד על טעמו יבטל ברוב:

ב כיצד חלב הכליות שנפל לתוך הגריסין אם לא נמצא בהן טעם חלב הרי אלו מותרין. ואם נמצא בהם טעם חלב והיה בהן ממשו הרי אלו אסורין מן התורה. נמצא בהן טעמו ולא היה בהן ממשו הרי אלו אסורין מדברי סופרים:

ג כיצד הוא ממשו כגון שהיה מן החלב כזית בכל שלש ביצים מן התערובת. אם אכל מן הגריסין האלו כשלש ביצים הואיל ויש בהן כזית מן החלב לוקה שהרי טעם האיסור וממשו קיים. אבל פחות משלש ביצים מכין אותו מכת מרדות מדבריהם. וכן אם לא היה בתערובת כזית בכל שלש ביצים אע"פ שיש בהן טעם חלב ואכל כל הקדירה אינו לוקה אלא מכת מרדות:

ד נפל חלב כליות לחלב האליה ונמוח הכל. אם היה חלב האליה כשנים בחלב הכליות הרי הכל מותר מן התורה. אפילו חתיכת נבלה שנתערבה בשתי חתיכות של שחוטה הכל מותר מן התורה. אבל מדברי סופרים הכל אסור עד שיאבד דבר האסור מעוצם מיעוטו ולא יהיה דבר חשוב שעינו עומדת כמו. שיתבאר:

ה ובכמה יתערב דבר האסור ויאבד בעו צם מיעוטו. כשיעור שנתנו בו חכמים. יש דבר ששיעורו בששים. ויש ששיעורו במאה. ויש ששיעורו במאתים:

ו נמצאת למד שכל איסורין שבתורה. בין איסורי מלקות. בין איסורי כרת. בין איסורי הנייה. שנתערבו במאכל המותר מין בשאינו מינו בנותן טעם. מין במינו שאי אפשר לעמוד על הטעם שיעורו בששים או במאה או במאתים. חוץ מיין נסך מפני חומרת עכו"ם. וחוץ מטבל שהרי אפשר לתקנו. ומפני זה אוסרין במינן בכל שהן. ושלא במינן בנותן טעם כשאר כל האיסורין:

ז כיצד טיפת יין נסך שנפלו עליה כמה חביות של יין הכל אסור כמו יתבאר. וכן כוס של יין טבל שנתערב בחבית הכל טבל עד שיפריש תרומות ומעשרות הראויין לתערובת כמו שיתבאר במקומו:

ח פירות שביעית אע"פ שאם נתערבו במינן בכל שהוא ושלא במינן בנותן טעם אינן בכלל איסורי תורה שאין אותה התערובת אסורה. אלא חייב לאכול כל התערובת בקדושת שביעית כמו שיתבאר במקומו:

ט חמץ בפסח אף על פי שהוא מאיסורי תורה אינו בכללות אלו. לפי שאין התערובת אסורה לעולם שהרי לאחר הפסח תהיה כל התערובת מותרת כמו שביארנו. לפיכך אוסר בכל שהוא בין במינו בין שלא במינו:

י והוא הדין לתבואה חדשה שנתערבה בישנה מלפני העומר אוסרת בכל שהוא. שהרי יש לה מתירין שלאחר העומר יותר הכל. וכן כל דבר שיש לו מתירין ואפילו היה איסורו מדבריהם. כגון איסור מוקצה ונולד ביום טוב לא נתנו כו חכמים שיעור אלא אפילו אחד בכמה אלפים אינו בטל. שהרי יש דרך שיותר בה כגון הקדש ומעשר שני וכיוצא בהן:

יא אבל הערלה וכלאי הכרם וחלב ודם וכיוצא בהן. וכן תרומות נתנו חכמים בהן שיעור שאין בהן דרך היתר לכל אדם:

יב יראה לי שאפילו דבר שיש לו מתירין אם נתערב בשאינו מינו ולא נתן טעם מותר. לא יהיה זה שיש לו מתירין חמור מטבל שהרי אפשר לתקנו ואף על פי כן שלא במינו בנותן טעם כמו שביארנו. ואל תתמה על חמץ בפסח. שהתורה אמרה [\(שמות יב-כ\)](#) "כל מחמצת לא תאכלו" לפיכך החמירו בו כמו שביארנו:

יג ואלו הן השיעורין שנתנו חכמים. התרומה ותרומת מעשר והחלה והבכורים עולין באחד ומאה וצריך להרים ומצטרפין זה עם זה. וכן פרוסה של לחם הפנים. לתוך פרוסות של חולין עולין באחד ומאה. כיצד סאה קמח מאחד מאלו. או סאה מכולם שנפלה למאה סאה קמח של חולין ונתערב הכל. מרים מן הכל מאה אחת כנגד סאה שנפלה והשאר מותר לכל אדם. נפלה לפחות ממאה נעשה הכל מדומע:

יד הערלה וכלאי הכרם עולין באחד ומאתים ומצטרפין זה עם זה ואינו צריך להרים. כיצד רביעית של יין ערלה או כלאי הכרם או שהיתה הרביעית מצטרפת משניהם שנפלה לתוך מאתים רביעיות של יין הכל מותר ואינו צריך להרים כלום. נפלה לפחות ממאתים הכל אסור בהנייה:

טו ולמה צריך להרים התרומה ולא ירים ערלה וכלאי הכרם. שהתרומה ממון כהנים. לפיכך כל תרומה שאין הכהנים מקפידין עליה. כגון תרומת הכליסין והחרובין ושעורין שבאדום אינו צריך להרים:

טז ולמה כפלו שיעור ערלה וכלאי הכרם מפני שהן אסורין בהנייה. ולמה סמכו על שיעור מאה בתרומות שהרי תרומת מעשר אחד ממאה

ומקדש הכל שנאמר [\(במדבר יח-כט\)](#) "את מקדשו ממנו" אמרו חכמים דבר שאתה מרים ממנו אם חזר לתוכו מקדשו :

יז שאר איסורין שבתורה כולן כגון בשר שקצים ורמשים וחלב ודם וכיוצא בהן שיעורן בששים. כיצד כזית חלב כליות שנפל לתוך ששים כזית מחלב האליה הכל מותר. נפל לפחות מששים הכל אסור. וכן אם נפל כשעורה חלב צריך שיהיה שם כמו ששים שעורה וכן בשאר איסורין. וכן שומן של גיד הנשה שנפל לקדרה של בשר משערין אותו בששים. ואין שומן הגיד מן המנין. ואע"פ ששומן גיד הנשה מדבריהם כמו שביארנו. הואיל וגיד הנשה בריה בפני עצמה החמירו בו באיסורי תודה. והגיד עצמו אין משערין בו ואינו אוסר שאין בגידים בנותן טעם :

יח אבל כחל שנתבשל עם הבשר בששים וכחל מן המנין. הואיל והכחל מדבריהם כמו שביארנו הקלו בשיעורו :

יט ביצה שנמצא בה אפרוח שנשלקה עם ביצים המותרות אם היתה עם ששים ואחת והיא הרי הן מותרות. היתה עם ששים בלבד נאסרו הכל מפני שהיא בריה בפני עצמה עשו היכר בה והוסיפו בשיעורה :

כ אבל ביצת עוף טמא שנשלקה עם ביצי עוף טהור לא אסרה אותם. ואם טרף אלו עם אלו. או שנתערבה ביצת עוף טמא או ביצת טריפה עם ביצים אחרות שיעורן בששים :

כא ומנין סמכו חכמים על שיעור ששים. שהרי המורס מאיל נזיר והיא הזרוע אחד מששים משאר האיל והיא מתבשלת עמו ואינה אוסרת אותו שנאמר [\(במדבר ו-יט\)](#) "ולקח הכהן את הזרוע בשלה מן האיל" :

כב מין במינו ודבר אחר שנתערבו כגון קדרה שהיה בה חלב אליה וגריסין ונפל לתוכה חלב הכליות ונמחה הכל ונעשה גוף אחד. רואין את חלב האליה ואת הגריסין כאילו הן גוף אחד ומשערין חלב הכליות כגריסין וכאליה. אם היה אחד מששים מותר. שהרי אי אפשר כאן לעמוד על הטעם :

כג והוא הדין לתרומות שנתערבו לשערן במאה. וכלאי הכרם או ערלה לשער אותן במאתים :

כד כשמשערין בכל האיסורין בין בששים בין במאה בין במאתים. משערין במרק ובתבלין ובכל שיש בקדרה ובמה שבלעה קדרה מאחר שנפל האיסור לפי אומד הדעת. שהרי אי אפשר לעמוד על מה שבלעה בצמצום :

כה אסור לבטל איסורין של תורה לכתחלה ואם ביטל הרי זה מותר. ואעפ"כ קנסו אותו חכמים ואסרו הכל. ויראה לי שכיון שהוא קנס אין אוסרין תערובת זו אלא על זה העובר שביטל האיסור. אבל לאחרים הכל מותר:

כו כיצד הרי שנפלה סאה של ערלה לתוך מאה סאה שהרי נאסר הכל. לא יביא מאה סאה אחרות ויצרף כדי שתעלה באחד ומאתים. ואם עבר ועשה כן הכל מותר. אבל באיסור של דבריהם מבטלין האיסור לכתחלה:

כז כיצד חלב שנפל לקדרה שיש בה בשר עוף ונתן טעם בקדרה מרבה עליו בשר עוף אחר עד שיבטל הטעם וכן כל כיוצא בזה:

כח כבר ביארנו שאם נתן דבר האסור טעמו בדבר המותר נאסר הכל. במה דברים אמורים בשהשביחו. אבל אם פגם זה האסור למותר והפסיד טעמו הרי זה מותר. והוא שיהיה פוגם מתחלה ועד סוף. אבל אם פגם בתחלה וסופו להשביח. או השביח בתחלה אף על פי שסופו לפגום הרי זה אסור:

כט ומי יטעום את התערובת. אם היה המעורב תרומות עם החולין טועם אותן הכהן. אם היה טעם התרומה ניכר הכל מדומע. ובהלכות תרומות. יתבאר דין המדומע:

ל ואם היה בשר בחלב או יין נסך ויין ערלה וכלאי הכרם שנפלו לדבש. או בשר שקצים ורמשים שנתבשל עם הירק וכיוצא בהן טועם אותן העכו"ם וסומכין על פיו. אם אמר אין בו טעם או שאמר יש בו טעם ומטעם רע הוא והרי פגמו הכל מותר. והוא שלא יהיה סופו להשביח כמו שביארנו. ואם אין שם עכו"ם לטעום משערין אותו בשיעורו בששים או במאה או במאתים:

לא עכבר שנפל לשכר או לחומץ משערין אותו בששים. שאנו חוששין שמא טעמו בשכר ובחומץ משביח. אבל אם נפל ליין או לשמן או לדבש מותר ואפילו נתן טעם מפני שטעמו פוגם. שכל אלו צריכין להיותן מבושמים וזה מסריחן ומפסיד טעמן:

לב גדי שצלאו בחלבו אסור לאכול אפילו מקצה אזנו. שהחלב נבלע באיבריו והוא משביחו ונותן בו טעם. לפיכך אם היה כחוש ולא היה בו חלב כליות ולא חלב קרב אלא מעט כאחד מששים קולף ואוכל עד שמגיע לחלב. וכן ירד שצלאה בגיד הנשה שבה קולף ואוכל עד שהוא מניע לגיד ומשליכו. וכן בהמה שצלאה שלימה ולא הסיר לא חוטין ולא קרומות האסורות קולף ואוכל. וכיון שיגיע לדבר אסור חותכו ומשליכו שאין בגידים בנותן טעם כדי לשער בהן:

לג אין צולין בשר שחוטה עם בשר נבלה או בהמה טמאה בתנור אחד. ואע"פ שאין נוגעין זה בזה. ואם צלאן הי"ז מותר. ואפילו היתה האסורה שמנה הרבה והמותרת רזה שהריח אינו אוסר ואינו אוסר אלא טעמו של איסור:

לד בשר נבלה מליח שנבלל עמו בשר שחוטה הרי זה נאסר. מפני שתמצית הנבלה נבלעת בגוף בשר השחוטה ואי אפשר לעמוד כאן ללא על הטעם ולא על השיעור. וכן בשר דג טמא מליח שנבלל עמו דג תפל טהור נאסר מפני צירו. אבל אם היה המליח טהור והתפל דג טמא לא נאסר המליח [אע"פ] שהתפל בולע מן המליח [אינו בולע כל כך שיחזור ויפלוט]. דג טמא שכבשו עם דג טהור הכל אסור אלא אם כן היה הטמא אחד ממאתים מן הטהור:

הלכות מאכלות אסורות - פרק ששה עשר

א כל השיעורים האלו שנתנו חכמים לדבר האסור שנתערב במינו המותר בשלא היה הדבר האסור מחמץ או מתבל. או דבר חשוב שהוא עומד כמות שהוא ולא נתערב ונדמע בדבר הסותר. אבל אם היה מחמץ או מתבל. או דבר חשוב אוסר בכל שהוא:

ב כיצד שאור של חיטין של תרומה שנפל לתוך עיסת חיטין של חולין ויש בו כדי לחמץ הרי העיסה כולה מדומע. וכן תבלין של תרומה שנפלו לקדרת חולין ויש בהן כדי לתבל והן מסין החולין הכל מדומע. ואע"פ שהשאור או התבלין אחד מאלף. וכן שאור של כלאי הכרם לתוך העיסה או תבלין של ערלה לתוך הקדרה הכל אסור בהנייה:

ג דבר חשוב שהוא אוסר במינו בכל שהוא שבעה דברים ואלו הן. אגוזי פרך. ורמוני בדן. וחביות סתומות. וחלפות תרדין. וקלחי כרוב. ודלעת יוונית. וככרות של בעל הבית:

ד כיצד רמון אחד מרמוני בדן שהיה ערלה ונתערב בכמה אלפים רמונים הכל אסור בהנייה. וכן חבית סתומה של יין ערלה או של כלאי הכרם שנתערבה בכמה אלפים חביות סתומות הכל אסורים בהנייה. וכן שאר השבעה דברים:

ה וכן חתיכה של נבלה או של בשר בהמה או חיה או עוף או דג הטמאין שנתערבה בכמה אלפים חתיכות הכל אסור עד שיגביה אותה חתיכה.

ואחר כך ישער השאר בששים. שאם לא הגביהה הרי הדבר האסור עומד ולא נשתנה והחתיכה חשובה אצלו שהרי מתכבד בה לפני האורחין :

י והוא הדין בחתיכה של בשר בחלב או של חולין שנשחטו בעזרה שהרי הן אסורים מדבריהן בהנייה כמו שיתבאר בהלכות שחיטה אוסרין בכל שהן עד שיגביה אותן. וכן גיד הנשה שנתבשל עם הגידין או עם הבשר בזמן שמכירו מגביהו והשאר מותר שאין בגידים בנותן טעם. ואם אינו מכירו הכל אסור מפני שהוא בריה בפני עצמו הרי הוא חשוב ואוסר בכל שהוא :

יז וכן כל בעלי חיים חשובין הן ואינם בטלין. לפיכך שור הנסקל שנתערב באלף שוורים ועגלה ערופה באלף עגלות. או צפור מצורע השחוטה באלף צפרים או פטר חמור באלף חמורים כולן אסורין בהנייה. אבל שאר הדברים אע"פ שדרכן לימנות הרי אלו עולין בשיעורן :

יח כיצד אגודה של ירק מכלאי הכרם שנתערבה במאתים אגודות. או אתרוג של ערלה שנתערב במאתים אתרוגים הכל מותר וכן כל כיוצא בזה :

יט יראה לי שכל דבר שהוא חשוב אצל בני מקום מן המקומות. כגון אגוזי פרך ורמוני בדן בארץ ישראל באותן הזמנים. שהוא אוסר בכל שהוא לפי חשיבותו באותו מקום ובאותו זמן. ולא הוזכרו אלו אלא לפי שהן אוסרין כל שהן בכל מקום. והוא הדין לכל כיוצא בהן בשאר מקומות ודבר ברור הוא שכל איסורין האלו מדבריהם :

כ נפל רמון אחד מן התערובת הזאת לשני רמונים אחרים מרמוני בדן. ונפל מן השלשה רמון אחד לרמונים אחרים הרי אלו האחרים מותרין שהרי הרמון של תערובת הראשונה בטל ברוב. ואם נפל מן התערובת הראשונה רמון לאלף כולן אסורין. לא נאמר בטל ברוב אלא להתיר ספק ספיקן שאם יפול מן התערובת השנייה למקום אחר אינו אוסר וכן כל כיוצא בזה :

כא נתפצעו אגוזים אלו שנאסרו כולן מפני אגוז ערלה שביניהן או נתפררו הרמונים ונתפתחו החביות ונתחתכו הדלועין ונתפרסו הככרות אחר שנאסרו הרי אלו יעלו באחד ומאתים. והוא הדין לחתיכת נבלה שנדוכה בכל החתיכות ונעשה הכל כמות שהיא עולה בששים :

כב ואסור לפצוע האגוזים ולפרר הרמונים ולפתוח החביות אחר שנאסרו כדי שיעלו באחד ומאתים שאין מבטלין איסור לכתחלה ואם עשה כן קונסין אותו ואוסרין עליו כמו שביארנו :

יג שאור של כלאי הכרם ושל תרומה שנפלו לתוך העיסה לא בזה כדי לחמץ ולא בזה כדי לחמץ ובשניהם כשיצטרפו יש בהם כדי לחמץ. אותה עיסה אסורה לישראל ומותרת לכהנים. וכן תבלין של תרומה ושל כלאי הכרם שנפלו לתוך הקדרה. ולא באחד מהן כדי לתבל ובשניהם כדי לתבל. אותה קדרה אסורה לישראל שהרי דבר האסור להם תבלה ומותרת לכהנים :

יד תבלין שהם. שנים או שלשה שמות ממין אחד או שלשה מינין משם אחד מצטרפין לתבל ולאסור וכן לחמץ. כיצד שאור של חטין ושאור של שעורים הואיל ושם שאור אחד הוא אינן כמין ושאינו מינו. אלא הרי הן כמין אחד ומצטרף לשער בהן כדי לחמץ בעיסה של חטין אם היה טעם שניהם טעם חטין. או כדי לחמץ בעיסה של שעורין אם היה טעם שניהם טעם שעורים :

טו שלשה שמות ממין אחד כיצד כגון כרפס של נהרות וכרפס של אפר וכרפס של גנה אע"פ שכל אחד מהן שם בפני עצמו הואיל והם מין אחד מצטרפין לתבל :

טז עיסה מחומצת שנפל לתוכה שאור של תרומה או שאור של כלאי הכרם. וכן קדרה מתובלת שנפלו לתוכה תבלין של תרומה או של ערלה ושל כלאי הכרם. אם יש בשאור כדי לחמץ אילו היתה העיסה מצה. ובתבלין כדי לתבל הקדרה אילו היתה תפילה הרי הכל אסור. ואם אין בהם כדי לתבל ולחמץ יעלו בשיעורן. תרומה באחד ומאה וערלה וכלאי הכרם באחד ומאתים :

יז התרומה מעלה את הערלה ואת כלאי הכרם. כיצד סאה תרומה שנפלה לתשעה ותשעים חולין ואחר כך נפל לכל חצי סאה של ערלה או של כלאי הכרם אין כאן איסור ערלה ולא איסור בלאי הכרם. שהרי עלה באחד ומאתים ואף על פי שמקצת המאתים תרומה :

יח וכן הערלה וכלאי הכרם מעלין את התרומה. כיצד מאה סאה של ערלה או של כלאי הכרם שנפלו לתוך עשרים אלף של חולין נעשת כל התערובת עשרים אלף ומאה. ואח"כ נפל לכל מאה סאה של תרומה הרי הכל מותר ותעלה התרומה באחד ומאה. ואע"פ שמקצת המאה המעלין אותה ערלה או כלאי הכרם :

יט וכן הערלה מעלה את כלאי הכרם. וכלאי הכרם את הערלה. וכלאי הכרם את כלאי הכרם. והערלה את הערלה. כיצד מאתים סאה של ערלה או של כלאי הכרם שנפלו לארבעים אלף חולין. ואחר כך נפל לכל מאתים סאה וסאה של ערלה או של כלאי הכרם הכל מותר. שכיון שבטל האיסור שנפל תחלה נעשה הכל כחולין המותרין :

כ בגד שצבעו בקליפי ערלה ישרף. נתערב באחרים יעלה באחד ומאתים. וכן תבשיל שבישלו בקליפי ערלה ופת שאפאה בקליפי ערלה או בכלאי הכרם ישרף התבשיל והפת. שהרי הנייתו ניכרת בהן. נתערבו באחרים יעלו באחד ומאתים :

כא וכן בגד שארג בו מלא הסיט שצבעו בערלה ואין ידוע אי זה הוא יעלה באחד ומאתים. נתערבו סמני ערלה בסמני היתר יעלו באחד ומאתים. מי צבע במי צבע יבטל ברוב :

כב תנור שהסיקו בקליפי ערלה ובכלאי הכרם בין חדש בין ישן יוצן. ואחר כך יחם אותו בעצי היתר. ואם בישל בו קודם שיוצן בין פת בין תבשיל הרי זה אסור בהנייה. יש שבת עצי איסור בפת או בתבשיל. גרף את כל האש ואחר כך בישל או אפה בחומו של תנור הרי זה מותר שהרי עצי איסור הלכו להן :

כג קערות וכוסות וקדרות וצלוחיות שבישלו היוצר בקליפי ערלה הרי אלו אסורין בהנאה. שהרי דבר האסור בהנאה עשה אותן חדש :

כד פת שבישלה על גבי גחלים של עצי ערלה מותרת. כיון שנעשו גחלים הלך איסורן אע"פ שהן בוערות. קדרה שבישלה אותה בקליפי ערלה או בכלאי הכרם ובעצי היתר הרי התבשיל אסור. ואף על פי שזה וזה גורם שבשעה שנתבשלה מחמת עצי איסור עדיין לא באו עצי היתר ונמצא מקצת הבשול בעצי היתר ומקצתו באיסור :

כה נטיעה של ערלה שנתערבה בנטיעות. וכן ערוגה של כלאי הכרם בערוגות. הרי זה לוקט לכתחלה מן הכל. ואם היתה נטיעה במאתים נטיעות וערוגה במאתים ערוגות הרי כל הנלקט מותר. ואם היו בפחות מזה כל הנלקט אסור. ולמה התירו לו ללקוט לכתחלה והיה מן הדין שאוסרין לו הכל עד שיטרח ויוציא הנטיעה והערוגה האסורה. שהדבר חזקה שאין אדם אוסר כרמו בנטיעה אחת ואילו היה יודעה היה מוציאה :

כו המעמיד גבינה בשרף פגי ערלה. או בקיבת תקרובת עכו"ם. או בחומץ יין של עכו"ם הרי זו אסורה בהנייה. אע"פ שהוא מין בשאינו מינו ואע"פ שהוא כל שהוא שהרי הדבר האסור הוא הניכר והוא שעשה אותה גבינה :

כז הערלה וכלאי הכרם דין הפירות שלהן שישרפו. והמשקין שלהן יקברו מפני שאי אפשר לשרוף המשקין :

כח יין שנתנסך לעכו"ם שנתערב עם היין הכל אסור בהנייה בכל שהוא כמו שאמרנו. בד"א בשהורק היין המותר על טיפה של יין נסך. אבל אם עירה יין נסך מצלצול קטן לתוך הבור של יין. אפילו עירה כל היום כולו

ראשון ראשון בטל. עירה מן החבית בין שעירה מן המותר לאסור או מן האסור למותר הכל אסור מפני שהעמוד היורד מפי החבית גדול :

כט נתערב סתם יינם ביין הרי זה אסור בכל שהוא בשתייה וימכר כולו לעכו"ם. ולוקח דמי היין האסור שבו ומשליכו לים המלח ויהנה בשאר המעות. וכן אם נתערבה חבית של יין נסך בין החביות הכל אסורין בשתייה ומותרין בהנייה. ויוליד דמי אותה חבית לים המלח כשימכור הכל לעכו"ם וכן בחבית של סתם יינם :

ל מים שנתערבו ביין או יין במים בנותן טעם מפני שהן מין בשאינו מינו. במה דברים אמורים בשנפל המשקה המותר לתוך המשקה האסור. אבל אם נפל המשקה האסור לתוך המשקה המותר ראשון ראשון בטל. והוא שיורק מצלצול קטן שהיה מריק ויורד מעט מעט. והיאך יהיו המים אסורים כגון שהיו נעבדין או תקרובת עכו"ם :

לא בור של יין שנפל לתוכו קיתון של מים תחלה. ואחר כך נפל לתוכו יין נסך. רואים את יין ההיתר כאילו אינו והמים שנפלו משערין בהן עם יין נסך אם ראויין לבטל טעם אותו יין נסך הרי המים רבין עליו ומבטלין אותו ויהיה הכל מותר :

לב יין נסך שנפל על הענבים ידיחם והן מותרות באכילה. ואם היו מבוקעות בין שהיה היין ישן בין שהיה חדש אם נותן טעם בענבים הרי אלו אסורות בהניה. ואם לאו הרי אלו מותרות באכילה :

לג נפל על גבי תאנים הרי אלו מותרות מפני שהיין פוגם בטעם התאנים :

לד יין נסך שנפל על החטים הרי אלו אסורות באכילה ומותרות בהנייה. ולא ימכרם לעכו"ם שמא יחזור וימכרם לישראל. אלא כיצד עושה טוחן אותן ועושה מהן פת ומוכרה לעכו"ם שלא בפני ישראל כדי שלא יקחו אותה ישראל מן העכו"ם שהרי פת עכו"ם אסורה כמו שיתבאר. ולמה אין בודקין את החטים בנותן טעם מפני שהן שואבות והיין נבלע בהן :

לה יין נסך שהחמיץ ונפל לתוך חומץ שכר אוסר בכל שהוא מפני שהוא במינו ששניהן חומץ הן. ויין שנתערב עם החומץ בין שנפל חומץ לייין בין שנפל יין לחומץ משערין אותו בנותן טעם :

הלכות מאכלות אסורות - פרק שבעה עשר

א קדרה של חרס שנתבשל בה בשר נבלה או בשר שקצים ורמשים לא יבשל בה בשר שחוטה באותו היום. ואם בישל בה מין בשר התבשיל אסור. בישל בה מין אחר בנותן טעם:

ב ולא אסרה תורה אלא קדרה בת יומה בלבד הואיל ועדיין לא נפגם השומן שנבלע בקדרה ומדברי סופרים לא יבשל בה לעולם. לפיכך אין לוקחין כלי חרס ישנים מן העכו"ם שנשתמשו בהן בחמין כגון קדרות וקערות לעולם. ואפילו היו שועין באבר. ואם לקח ובישל בהן מיום שני והלאה התבשיל מותר:

ג הלוקח כלי תשמיש סעודה מן העכו"ם מכלי מתכות וכלי זכוכית. דברים שלא נשתמש בהן כל עיקר מטבילין במי מקוה ואחר כך יהיו מותרין לאכול בהן ולשתות. ודברים שנשתמש בהן על ידי צונן כגון כוסות וצלוחיות וקיתוניות מדיחן ומטבילין והן מותרות. ודברים שנשתמש בהן על ידי חמין כגון יורות וקומקמוסין ומחממי חמין מגעילין ומטבילין והן מותרין. ודברים שנשתמש בהן על ידי האור כגון שפודין ואסכלאות מלבנן באור עד שתנשר קליפתן ומטבילין והן מותרין:

ד כיצד מגעילין נותן יורה קטנה לתוך יורה גדולה וממלא עליה מים עד שיצופו על הקטנה ומרתיחה יפה יפה. ואם היתה יורה גדולה מקיף על שפתה בצק או טיט וממלא מים עד שיצופו המים על שפתה ומרתיח. וכולן שנשתמש בהן עד שלא הרתיח או עד שלא הדיח ועד שלא הלבין ועד שלא הטביל מותר שכל השומן שבהן נותן טעם לפגם הוא כמו שביארנו:

ה טבילה זו שמטבילין כלי הסעודה הנלקחים מן העכו"ם ואח"כ יותרו לאכילה ושתייה אינן לענין טומאה וטהרה אלא מדברי סופרים. ורמז לה [\(במדבר לא-כג\)](#) "כל דבר אשר יבא באש תעבירו באש וטהר" ומפי השמועה למדו שאינו מדבר אלא בטהרתן מידי גיעולי עכו"ם לא מידי טומאה. שאין לך טומאה עולה על ידי האש וכל הטמאים בטבילה עולין מטומאתן. וטומאת מת בהזאה וטבילה ואין שם אש כלל אלא לענין גיעולי עכו"ם. וכיון שכתוב [\(במדבר לא-כג\)](#) "וטהר" אמרו חכמים הוסיף לו טהרה אחר עבירתו באש להתירו מגיעולי עכו"ם:

ו לא חייבו בטבילה זו אלא כלי מתכות של סעודה הנלקחין מן העכו"ם. אבל השואל מן העכו"ם. או שמשכן העכו"ם אצלו כלי מתכות מדיח או מרתיח או מלבן ואינו צריך להטביל. וכן אם לקח כלי עץ או כלי אבנים מדיח או מרתיח ואינו צריך להטביל. וכן כלי חרשים אינו צריך להטביל. אבל השועין באבר הרי הן ככלי מתכות וצריכין טבילה:

ז הלוקח סכין מן העכו"ם מלבנה באש או משחיזה בריחים שלה. ואם היתה סכין יפה שאין בה פגימות די לו אם נעצה בקרקע קשה עשר

פעמים ואוכל בה צונן. ואם היו בה פגימות או שהיתה יפה ורצה לאכול בה חמין או לשחוט בה מלבנה או משחיזה כולה. שחט בה קודם שיטהרנה מדיח מקום השחיטה ואם קלף הרי זה משובח:

ח סכין ששחט בה טרפה לא ישחוט בה עד שידיחה אפילו בצונן או מקנחה בבליית של בגדים:

ט ויש שם דברים אחרים אסרו אותן חכמים ואע"פ שאין לאיסורן עיקר מן התורה נזרו עליהן כדי להתרחק מן העכו"ם עד שלא יתערבו בהן ישראל ויבאו לידי חתנות. ואלו הן. אסרו לשתות עמהן ואפילו במקום שאין לחוש ליין נסך. ואסרו לאכול פיתן או בישוליהן ואפילו במקום שאין לחוש לגיעוליהן:

י כיצד לא ישתה אדם במסיבה של עכו"ם. ואע"פ שהוא יין מבושל שאינו נאסר. או שהיה שותה מכליו לבדו. ואם היה רוב המסיבה ישראל מותר. ואין שותין שכר שלהן שעושין מן התמרים והתאנים וכיוצא בהן ואינו אסור אלא במקום מכירתו. אבל אם הביא השכר לביתו ושתהו שם מותר שעיקר הגזירה שמא יסעוד אצלו:

יא יין תפוחים ויין רמונים וכיוצא בהן מותר לשתותן בכל מקום דבר שאינו מצוי לא גזרו עליו. יין צמוקים הרי הוא כיון ומתנסך:

יב אע"פ שאסרו פת עכו"ם. יש מקומות שמקילין בדבר ולוקחין פת הנחתום העכו"ם במקום שאין שם נחתום ישראל ובשדה מפני שהוא שעת הדחק. אבל פת בעלי בתים אין שם מי שמורה בה להקל שעיקר הגזירה משום חתנות ואם יאכל פת בעלי בתים יבוא לסעוד אצלן:

יג הדליק העכו"ם את התנור ואפה בו ישראל. או שהדליק ישראל ואפה עכו"ם. או שהדליק העכו"ם ואפה העכו"ם ובא ישראל וניער האש מעט או כבשו לאש הואיל ונשתתף במלאכת הפת הרי זו מותרת. ואפילו לא זרק אלא עץ לתוך התנור התיר כל הפת שבו. שאין הדבר אלא להיות היכר שהפת שלהן אסורה:

יד עכו"ם שבישל לנו יין או חלב או דבש או פרישין וכיוצא באלו (מכל) דבר הנאכל כמות שהוא חי הרי אלו מותרין. ולא גזרו אלא על דבר שאינו נאכל כמות שהוא חי. כגון בשר ודג תפל וביצה וירקות. אם בישלן העכו"ם מתחלה ועד סוף ולא נשתתף ישראל עמו בבשולן הרי אלו אסורין משום בשולי עכו"ם:

טו במה דברים אמורים בדבר שהוא עולה על שולחן מלכים לאכול בו את הפת. כגון בשר וביצים ודגים וכיוצא בהם. אבל דבר שאינו עולה על שולחן מלכים לאכול בו את הפת כגון תורמוסין ששלקו אותן עכו"ם

אע"פ שאינן נאכלין חייך הרי אלו מותרין וכן כל כיוצא בהן. שיעקר הגזרה משום חתנות שלא יזמנו העכו"ם אצלו בסעודה ודבר שאינו עולה על שולחן מלכים לאכול בו את הפת אין אדם מזמן את חברו עליו :

טז ודגים קטנים שמלחן ישראל או עכו"ם הרי הן כמו שנתבשלו מקצת בשול. ואם צלאן עכו"ם אחר כן מותרין וכל שבשלו ישראל מעט בשולו בין בתחלה בין בסוף מותר. לפיכך אם הניח העכו"ם בשר או קדרה על גבי האש והפך ישראל בשר והגיס בקדרה או שהניח ישראל וגמר העכו"ם הרי זה סותר :

יז דג שמלחו עכו"ם ופירות שיעשן עד שהכשירן לאכילה הרי אלו מותרין. מליח אינו כרותח בגזירה זו והמעושן אינו כמבושל. וכן קליות של עכו"ם מותרין ולא גזרו עליהם שאין אדם מזמן חברו על הקליות :

יח פולין ואפונין ועדשים וכיוצא בהן ששולקין אותן העכו"ם ומוכרין אותן אסורין משום בישולי עכו"ם במקום שעולין על שלחן מלכים משום פרפרת. ומשום גיעולי עכו"ם בכל מקום שמא יבשלו אותן עם הבשר. או בקדרה שבישלו בה בשר וכן הסופגנין שקולין אותן העכו"ם בשמן אסורין אף משום גיעולי עכו"ם :

יט עכו"ם שבישל ולא נתכוון לבשול הרי זה מותר. כיצד עכו"ם שהצית אור באגם כדי להעביר החציר ונתבשלו בה חגבים הרי אלו מותרין. ואפילו במקום שהן עולין על שלחן מלכים משום פרפרת. וכן אם חרף הראש להעביר השער מותר לאכול מן הדלדולין. ומן ראש אזנים שנצלו בשעת חריכה :

כ תמרים ששלקו אותן עכו"ם אם היו מתוקין מתחלתן הרי אלו מותרין. ואם היו מרין ומתקנין הבשול הרי אלו אסורין. היו בינוניים הרי אלו אסורין :

כא קלי של עדשים שלשו בין במים בין בחומץ הרי זה אסור. אבל קלי של חטים ושעורים שלשין אותן במים הרי זה מותר :

כב שמן של עכו"ם מותר. ומי שאוסרו הרי זה עומד בחטא גדול. מפני שממרה על פי בית דין שהתירוהו. ואפילו נתבשל השמן הרי זה מותר. ואינו נאמר לא מפני בישולי עכו"ם מפני שנאכל כמות שהוא חי. ולא מפני גיעולי עכו"ם מפני שהבשר פוגם את השמן ומסריחו :

כג וכן דבש של עכו"ם שנתבשל ועשו ממנו מיני מתיקה מותר מטעם זה :

כד כוספן של עכו"ם שהוחמו חמין בין ביורה גדולה בין ביורה קטנה מותר מפני שנותן טעם לפגם הוא. וכן כבשין שאין דרכן לתת לתוכן חומץ או יין או זיתים הכבושין וחגבים הכבושין שבאין מן האוצר מותרין. אבל חגבים וכבשים שמזלפין עליהן יין אסורין. וכן אם היו מזלפין עליהן חומץ ואפילו חומץ שכר אסורין:

כה ומפני מה אסרו חומץ שכר של עכו"ם מפני שמשליכין לתוכו שמרי יין. לפיכך הנלקח מן האוצר מותר:

כו המורייס במקום שדרכן לתת לתוכו יין אסור ואם היה היין יקר מן המורייס מותר. וכזה מורין בכל דבר שחוששין לו שמא עירבו בו העכו"ם דבר אסור. שאין אדם מערב דבר היקר בזול שהרי מפסיד. אבל מערב הזול ביקר כדי להשתכר:

כז קטן שאכל אחד ממאכלות אסורות. או שעשה מלאכה בשבת אין בית דין מצווין עליו להפרישו לפי שאינו בן דעת. במה דברים אמורים בשעשה מעצמו. אבל להאכילו בידי אסור ואפילו דברים שאיסורן מדברי סופרים. וכן אסור להרגילו בחילול שבת ומועד ואפילו בדברים שהן משום שבות:

כח אע"פ שאין בית דין מצווין להפריש את הקטן. מצוה על אביו לגעור בו ולהפרישו כדי לחנכו בקדושה שנאמר [\(משלי כב-ו\)](#) "חנוך לנער על פי דרכו" וגו':

כט אסרו חכמים מאכלות ומשקין שנפש רוב בני אדם קיהה מהן כגון מאכלות ומשקין שנתערב בהן קיא או צואה ולחה סרוחה וכיוצא בהן. וכן אסרו חכמים לאכול ולשתות בכלים הצואים שנפשו של אדם מתאוננת מהם. כגון כלי בית הכסא וכלי זכוכית של ספרין שגורעין בהם את הדם וכיוצא בהן:

ל וכן אסרו לאכול בידיים מסואבות מזוהמות. ועל גבי כלים מלוכלכים. שכל דברים אלו בכלל [\(ויקרא יא-מג\)](#) "אל תשקצו את נפשותיכם". והאוכל מאכלות אלו מכין אותו מכת מרדות:

לא וכן אסור לאדם שישהה את נקביו כלל בין גדולים בין קטנים. וכל המשהה נקביו הרי זה בכלל משקץ נפשו. יתר על חלאים רעים שיביא על עצמו ויתחייב בנפשו. אלא ראוי לו להרגיל עצמו בעתים מזומנים כדי שלא יתרחק בפני בני אדם ולא ישקץ נפשו:

לב וכל הנזהר בדברים אלו מביא קדושה וטהרה יתירה לנפשו. וממרק נפשו לשם הקב"ה שנאמר [\(ויקרא יא-מד\)](#) "והתקדשתם והייתם קדושים כי

קדוש אני": בריך רחמנא דסייען מריש ועד כען. יש בכללן חמש מצות. שלש מצות עשה. ושתים מצות לא תעשה:

הלכות שחיטה

וזה הוא פרטן: א) לשחוט ואחר כך יאכל. ב) שלא לשחוט אותו ואת בנו ביום אחד. ג) לכסות דם חיה ועוף. ד) שלא ליקח האם על הבנים. ה) לשלח האם אם לקחה על הבנים: וביאור מצות אלו בפרקים אלו:

הלכות שחיטה - פרק ראשון

א מצות עשה שישחוט מי שירצה לאכול בשר בהמה חיה ועוף ואחר כך יאכל שנאמר [\(דברים יב-כא\)](#) "וזבחת מבקרך ומצאנד". ונאמר בבכור בעל מום [\(דברים יב-כב\)](#) "אך כאשר יאכל את הצבי ואת האיל". הא למדת שחיה כבהמה לענין שחיטה. ובעוף הוא אומר [\(ויקרא יז-ג\)](#) "אשר יצוד ציד חיה או עוף" וגוי [\(ויקרא יז-ג\)](#) "ושפך את דמו" מלמד ששפיכת דם העוף כשפיכת דם החיה:

ב והלכות שחיטה בכולן אחת הן. לפיכך השוחט בהמה או חיה או עוף מברך תחלה אקב"ו על השחיטה ואם לא בירך בין בשוגג בין במזיד הבשר מותר. ואסור לאכול מן השחטה כל זמן שהיא מפרכסת. והאוכל ממנה קודם שתצא נפשה עובר בלא תעשה. והרי הוא בכלל [\(ויקרא יט-כ\)](#) "לא תאכלו על הדם" ואינו לוקה ומותר לחתוך ממנה אחר שחיטה קודם שתצא נפשה ומולחו יפה יפה ומדיחו יפה ומניחו עד שתמות ואח"כ יאכלנו:

ג דגים וחגבים אינן צריכים שחיטה אלא אסיפתן היא המתרת אותן. הרי הוא אומר [\(במדבר יא-כב\)](#) "הצאן ובקר ישחט להם ומצא להם אם את כל דגי הים יאסף להם" אסיפת דגים כשחיטת בקר וצאן. ובחגבים נאמר [\(ישעיה לג-ד\)](#) "אוסף החסיל" באסיפה לבדה. לפיכך אם מתו מאיליהן בתוך המים מותרין. ומותר לאכלן חיים:

ד זביחה זו האמורה בתורה סתם צריך לפרש אותה ולידע באי זה מקום מן הבהמה שוחטין. וכמה שיעור השחיטה. ובאי זה דבר שוחטין. ומתי

שוחטין. והיכן שוחטין. וכיצד שוחטין. ומה הן הדברים המפסידין את השחיטה. ומי הוא השוחט. ועל כל הדברים האלו צונו בתורה ואמר [\(דברים יב-כא\)](#) "וזבחת מבקרך" וגו', [\(דברים יב-כא\)](#) "כאשר צויתך ואכלת בשעריך" וגו' שכל הדברים האלו על פה צוה בהן כשאר תורה שבעל פה שהיא הנקראת [\(שמות כד-יב\)](#) "מצוה" כמו שביארנו בתחלת חבור זה:

ה מקום השחיטה מן החי הוא הצואר וכל הצואר כשר לשחיטה. כיצד בושט מתחלת המקום שכשחותכין אותו מתכווץ עד מקום שישעיר ויתחיל להיות פרצין פרצין ככרס, זה הוא מקום השחיטה בושט:

ו שחט למעלה ממקום זה והוא הנקרא תרבץ הושט או למטה ממקום זה והוא מתחלת בני מעים שחיטתו פסולה. ושיעור תרבץ הושט שאינו ראוי לשחיטה למעלה בבהמה וחיה כדי שיאחז בשתי אצבעותיו ובעוף הכל לפי גדלו וקטנו. ולמטה עד הזפק:

ז ואי זה הוא מקום שחיטה בקנה משיפוי כובע ולמטה עד ראש כנף הריאה כשתמשך הבהמה צוארה לרעות. זה הוא מקום השחיטה בקנה. וכל שכנגד המקום הזה מבחוץ נקרא צואר:

ח אנסה הבהמה עצמה ומשכה צוארה הרבה או שאינס השוחט את הסימנין ומשכן למעלה ושחט במקום שחיטה בצואר ונמצאת השחיטה בקנה או בושט שלא במקום שחיטה הרי זה ספק נבלה:

ט וצריך השוחט שישחוט באמצע הצואר. ואם שחט מן הצדדין שחיטתו כשרה. וכמה הוא שיעור השחיטה שני הסימנין שהן הקנה והושט השחיטה המעולה שיחתכו שניהן בין בבהמה בין בעוף. ולזה יתכוין השוחט. ואם שחט רוב אחד מהן בעוף ורוב השנים בבהמה ובחיה שחיטתו כשרה:

י שחט האחד כולו וחציה השני בבהמה שחיטתו פסולה. רובו של זה ורובו של זה אע"פ שלא שחט מכל אחד מהן אלא יתר על חציו כחוט השערה הרי זו כשרה. כיון ששחט יתר על חציו כל שהוא רובו הוא:

יא שחט חציו של זה וחציו של זה אפילו בעוף שחיטתו פסולה. קנה שהיה חציו פסוק ושחט על מקום החתוך מעט והשלימו לרוב בין שהתחיל לשחוט במקום השלם ופגע בחתך בין שהכניס את הסכין בחתך והשלימו לרוב שחיטתו כשרה:

יב כל השוחט צריך לבדוק הסימנין לאחר שחיטה. ואם לא בדק ונחתך הראש קודם שיבדק הרי זו נבלה ואפילו היה השוחט זריז ומהיר:

יג כל בהמה בחייה בחזקת איסור עומדת עד שיודע בודאי שנשחטה שחיטה כשרה :

יד ובאי זה דבר שוחטין. בכל דבר בין בסכין של מתכת בין בצור או בזכוכית או בקרומית של קנה האגס וכיוצא בהן מדברים החותכין. והוא שיהיה פיה חד ולא יהיה בה פגם. אבל אם היה כמו תלם בחודו של דבר ששוחטין בו ואפילו היה התלם קטן ביותר שחיטתו פסולה :

טו היה התלם הזה מרוח אחת לא ישחוט בה. ואם שחט דרך הרוח שאין הפגימה ניכרת בה שחיטתו כשרה :

טז כיצד סכין שתבדק בהולכה ולא תרגיש שיש בה פגם וכשתחזיר אותה בהבאה תרגיש שיש בה פגם. אם שחט בה דרך הולכה ולא הביא שחיטתו כשרה. ואם הביא שחיטתו פסולה :

יז סכין שהיא עולה ויורדת כנחש ואין בה פגם שוחטין בה לכתחלה. וסכין שפיה חלק ואינה חדה הואיל ואין בה פגם שוחטין בה ואע"פ שהולך והביא בה כל היום עד ששחטה שחיטתו כשרה :

יח סכין חדה שהושחזה והרי אינה חלקה אלא מגעתה כמגע ראש השיבולת שהוא מסתבך באצבע. הואיל ואין בה פגם שוחטין בה :

יט התולש קנה או שן או שקצץ צור או צפורן והרי הן חדין ואין בהן פגם שוחטין בהן. ואם נעצן בקרקע לא ישחוט בהן כשהן נעוצין. ואם שחט שחיטתו כשרה :

כ שחט בהן כשהן מחוברין מתחלת ברייתן קודם שיעקור אותן שחיטתו פסולה. ואע"פ שאין בהם פגם :

כא לקח לחי בהמה שיש בו שינים חדות ושחט בהן שחיטתו פסולה. מפני שהן כמגל. אבל בשן אחת הקבועה בלחי שוחט בה לכתחלה ואע"פ שהיא קבועה בו :

כב ליבן הסכין באור ושחט בה שחיטתו כשרה. סכין שצדה אחד מגל וצדה השני יפה לא ישחוט בצד היפה לכתחלה גזרה שמא ישחוט בצד האחר. ואם שחט הואיל ובצד היפה שחט שחיטתו כשרה :

כג השוחט צריך שיבדוק הסכין בחודה ומצד זה ומצד זה. וכיצד בודקה מוליכה ומביאה על בשר אצבעו ומוליכה ומביאה על צפורנו משלש רוחותיה שהן פיה ושני צדדיו כדי שלא יהיה בה פגם כלל ואח"כ ישחוט בה :

בד וצריך לבדוק כן אחר השחיטה שאם מצא בה פגם אחר השחיטה הרי זו ספק נבלה שמא בעור נפגמה וכששחט הסימנים בסכין פגומה שחט. לפיכך השוחט בהמות רבות או עופות רבים צריך לבדוק בין כל אחת ואחת שאם לא בדק ובדק באחרונה ונמצאת סכין פגומה הרי הכל ספק נבלות ואפילו הראשונה:

כה בדק הסכין ושחט בה ולא בדקה אחר שחיטה. ושבר בה עצם או עץ וכיוצא בהן ואחר כך בדק ומצאה פגומה שחיטתו כשרה. שחזקת הסכין שנפגמה בדבר הקשה ששבר בה. וכן אם פשע ולא בדק הסכין או שאבדה הסכין עד שלא יבדוק שחיטתו כשרה:

כו כל טבח שלא בדק הסכין שלו ששוחט בה לפני חכם ושחט בה לעצמו בודקין אותה. אם נמצאת יפה ובדוקה מנדין אותו לפי שיסמוך על עצמו פעם אחרת ותהיה פגומה וישחוט בה. ואם נמצאת פגומה מעבירין אותו ומנדין אותו ומכריזין על כל בשר ששחט שהוא טרפה:

כז כמה הוא אורך הסכין ששוחט כל שהוא. והוא שלא יהיה דבר דק שנוקב ואינו שוחט כמו ראש האיזמל הקטן וכיוצא בו:

כח ומתי שוחטין, בכל זמן בין ביום בין בלילה והוא שתהיה אבוקה עמו כדי שיראה מה יעשה. ואם שחט באפילה שחיטתו כשרה:

כט השוחט ביום הכפורים או בשבת בשוגג אע"פ שאילו היה מזיד היה מתחייב בנפשו או מתחייב מלקות על יום הכפורים שחיטתו כשרה:

הלכות שחיטה - פרק שני

א בכל מקום מותר לשחוט חוץ מן העזרה. שאין שוחטין בעזרה אלא קדשי מזבח בלבד. אבל החולין אסור לשוחטן בעזרה בין בהמה בין חיה בין עוף וכן הוא אומר בבשר תאווה [\(דברים יב-כא\)](#) "כי ירחק ממך המקום אשר יבחר ה' ונו' [\(דברים יב-כא\)](#) "וזבחת מבקרך ומצאנד" וגו' [\(דברים יב-כא\)](#) "ואכלת בשעריך". הא למדת שאין שוחטין בשר תאווה אלא חוץ למקום [\(דברים יב-כא\)](#) "אשר בחר ה'":

ב וזה שנשחט חוץ למקום הוא שמותר לאכלו בכל השערים. אבל השוחט חולין בעזרה אותו הבשר טהור ואסור בהנייה כבשר בחלב וכיוצא בו. וקוברים אותו ואפרו אסור אפילו שחט לרפואה או לאכילת עכו"ם או להאכיל לכלבים. אבל הנוחר בעזרה. והמעקר. ועכו"ם ששחט.

והשוחט ונמצא טרפה. והשוחט בהמה חיה ועוף הטמאים בעזרה הרי אלו כולן מותרין בהנייה :

ג ולא בהמה וחיה בלבד. אלא כל החולין אסור להכניסן לעזרה אפילו בשר שחוטה או פירות ופת אם עבר והכניסן מותרין באכילה כשהיו. ודברים אלו כולן דברי קבלה הן. וכל השוחט חולין בעזרה או האוכל כזית מבשר חולין שנשחטו בעזרה מכין אותו מכת מרדות :

ד האומר בהמה זו שלמים וולדה חולין. אם נשחטה בעזרה ולדה מותר באכילה לפי שאינו יכול לשחוט אותו בריחוק מקום :

ה אין שוחטין לתוך ימים ונהרות שמא יאמרו עובד מים הוא זה ונראה כמקריב למים. ולא ישחוט לכלי מלא מים שמא יאמרו לצורה שתראה במים שחט. ולא ישחוט בתוך הכלים ולא לתוך הגומא שכן דרך עובדי עכו"ם. ואם שחט שחיטתו כשרה :

ו שוחטין לכלי מים עכורין שאין הצורה נראית בהן. וכן שוחט חוץ לגומא והדם שותת ויורד לגומא. ובשוק לא יעשה כן שמא יחקה את המינים. ואם שחט לגומא בשוק אסור לאכול משחיטתו עד שיבדקו אחריו שמא מין הוא. ומותר לשחוט על דופן הספינה והדם שותת על הדופן ויורד למים ומותר לשחוט על גבי הכלים :

ז כיצד שוחטין מותח את הצואר ומוליך הסכין ומביאה עד ששוחט. בין שהיתה הבהמה רבוצה בין שהיתה עומדת ואחז בערפה והסכין בידו מלמטה ושחט הרי זו כשירה :

ח נעץ את הסכין בכותל והעביר הצואר עליה עד שנשחט שחיטתו כשרה. והוא שיהיה צואר הבהמה למטה וסכין למעלה. שאם היה צואר בהמה למעלה מן הסכין שמא תרד הבהמה בכובד גופה ותחתך בלא הולכה והבאה ואין זו שחיטה כמו שיתבאר. לפיכך אם היה עוף בין שהיה צוארו למעלה מן הסכין הנעוצה או למטה ממנו שחיטתו כשרה :

ט השוחט והוליד את הסכין ולא הביאה או הביאה ולא הולכה ושחט שחיטתו כשרה. הוליד והביא עד שחתך הראש והתיזו שחיטתו כשרה. הוליד ולא הביא או הביא ולא הוליד והתיז את הראש בהולכה בלבד או בהבאה בלבד. אם יש בסכין כמלא שני צוארים מצוארי הנשחט שחיטתו כשרה ואם לאו שחיטתו פסולה. שחט שני ראשים כאחד שחיטתו כשרה :

י שנים שאחזו בסכין אפילו אחד מצד זה ושני מצד אחר כנגדו ושחטו שחיטתן כשרה. וכן שנים שאחזו שני סכינים ושחטו כאחד בשני מקומות בצואר שחיטתן כשרה. ואפילו שחט זה הושט בלבד או רובו והשני שחט במקום אחר הקנה או רובו הרי שחיטה זו כשרה ואע"פ שאין השחיטה

כולה במקום אחד. וכן שחיטה העשויה כקולמוס ושחיטה העשויה כמסרק כשרה :

יא אין שחיטת החולין צריכה כוונה אלא אפילו שחט כמתעסק או דרך שחוק או שזרק סכין לנועצה בכותל ושחטה בהליכתה הואיל והשחיטה כראוי במקומה ושיעורה הרי זו כשירה :

יב לפיכך חרש או שוטה או קטן או שכור שנתבלבלה דעתו ומי שאחזתו רוח רעה ששחטו ואחרים רואין אותם שהשחיטה כתיקנה הרי זו כשרה. אבל סכין שנפלה ושחטה אע"פ ששחטה כדרכה הרי זו פסולה שנאמר (דברים יב-כא) "וזבחת" עד שיהיה הזובח אדם ואע"פ שאינו מתכוון לשחיטה :

יג גלגל של אבן או של עץ שהיתה הסכין קבועה בו וסבב אדם את הגלגל ושם צואר העוף או הבהמה כנגדו עד שנשחט בסביבת הגלגל הרי זו כשירה. ואם המים הן המסבבין את הגלגל ושם את הצואר כנגדו בשעה שסבב ונשחט הרי זו פסולה. ואם פטר אדם את המים עד שבאו וסבבו את הגלגל ושחט בסביבתו הרי זו כשרה שהרי מכח אדם בא. במה דברים אמורים בסביבה ראשונה שהיא מכח האדם אבל מסביבה שנייה ולאחריה אינה מכח האדם אלא מכח המים בהילוכן :

יד השוחט לשם הרים לשם גבעות לשם ימים לשם נהרות לשם מדברות אע"פ שלא נתכוון לעבדן אלא לרפואה וכיוצא בה מדברי הבאי ' שאומרין העכו"ם הרי שחיטתו פסולה. אבל אם שחט לשם מזל הים או מזל ההר או לכוכבים ומזלות וכיוצא בהן הרי זו אסורה בהנייה ככל תקרובת עכו"ם :

טו השוחט את הבהמה לזרוק דמה לעכו"ם או להקטיר חלבה לעכו"ם הרי זו אסורה. שלמדן מחשבה בחוץ בחולין ממחשבת הקדשים בפנים. שמחשבה כזו פוסלת בהן כמו שיתבאר בהלכות פסולי המוקדשין :

טז שחטה ואחר כך חשב לזרוק דמה לעכו"ם או להקטיר חלבה לעכו"ם הרי זו אסורה מספק. שמא סופו הוכיח על תחלתו ובמחשבה כזו שחט :

יז השוחט לשם קדשים שמתנדבין ונידרים כמותן שחיטתו פסולה שזה כשוחט קדשים בחוץ. שחט לשם קדשים שאינן באין בנדר ונדבה שחיטתו כשרה :

יח כיצד השוחט לשם עולה לשם שלמים לשם תודה לשם פסח שחיטתו פסולה. הואיל והפסח מפריש אותו בכל השנה בכל עת שירצה הרי הוא דומה לדבר הנידר והנידב. שחט לשם חטאת לשם אשם ודאי לשם אשם תלוי לשם בכור לשם מעשר לשם תמורה שחיטתו כשרה :

יט היה מחוייב חטאת ושחט ואמר לחטאתי שחיטתו פסולה. היה לו קרבן בתוך ביתו ושחט ואמר לשם תמורת זבחי שחיטתו פסולה שהרי המיר בו :

כ האשה ששחטה לשם עולת יולדת ואמרה זו לעולתי שחיטתה כשרה. שאין עולת יולדת באה בנדר ונדבה והרי אינה יולדת שנתחייבה בעולה. ואין חוששין לה שמא הפילה. שכל המפלת קול יש לה. אבל השוחט לשם עולת נזיר אע"פ שאינו נזיר שחיטתו פסולה שעיקר הנזירות נדר מן הנדרים :

כא שנים או חזין בסכין ושוחטין. אחד מתכוין לשם דבר שהשוחט לו שחיטתו אסורה. והשני לא היתה לו כוונה כלל ואפילו נתכוון לשם דבר המותר להתכוין לו הרי זו פסולה. וכן אם שחט זה אחר זה והתכוון האחד מהן לשם דבר הפסול פוסל. במה דברים אמורים כשהיה לו בה שותפות אבל אם אין לו בה שותפות אינה אסורה. שאין אדם מישראל אוסר דבר שאינו שלו שאין כונתו אלא לצערו :

כב ישראל ששחט לעכו"ם אע"פ שהעכו"ם מתכוין לכל מה שירצה שחיטתו כשרה. שאין חוששין אלא למחשבת הזובח לא למחשבת בעל הבהמה. לפיכך עכו"ם ששחט לישראל אפילו היה קטן שחיטתו נבלה כמו שיתבאר :

הלכות שחיטה - פרק שלישי

א חמשה דברים מפסידין את השחיטה. ועיקר הלכות שחיטה להזהר בכל אחת מהן. ואלו הן. שהייה. דרסה. חלדה. הגרמה. ועיקור :

ב שהייה כיצד הרי שהתחיל לשחוט והגביה ידו קודם שיגמור השחיטה ושהה בין בשוגג בין במזיד בין באונס וחזר הוא או אחר וגמר את השחיטה. אם שהה כדי שיגביה את הבהמה וירביצנה וישחוט שחיטתו פסולה. ואם שהה פחות מכדי זה שחיטתו כשרה :

ג היתה בהמה דקה שיעור שהייתה כדי שיגביה בהמה דקה וירביצנה וישחוט. ואם היתה גסה כדי שיגביהנה וירביצנה וישחוט. ובעוף כדי שיגביה בהמה דקה וירביצנה וישחוט :

ד שחט מעט ושהה מעט וחזר ושחט מעט ושהה מעט עד שגמר השחיטה ולא שהה בפעם אחת שיעור שהייה אבל כשתחשוב כל זמן שההיות

יצטרף מכולן שיעור שהייה הרי זו ספק נבלה. וכן אם שהה כדי שיגביהנה וירביצנה וכדי שישחוט כמו מיעוט הסימנין בלבד לא כדי שישחוט שחיטה גמורה הרי זו ספק נבלה :

ה שחט רוב אחד בעוף או רוב שנים בבהמה אע"פ שהה חצי היום וחזר וגמר חתיכת הסימנין הרי זו מותרת. מאחר שנשחט בה כשיעור הרי זה כמחתך בשר השחטה :

ו שחט בקנה לבדו חציו או מיעוטו ושהה זמן מרובה הרי זה חוזר וגומר השחיטה ואין בכך כלום. אבל אם שחט רוב הקנה או שנקב בושט כל שהוא ושהה כשיעור בין שחזר וגמר השחיטה שהתחיל בין ששחט שחיטה גמורה במקום אחר הרי זו פסולה. מפני שהבהמה או העוף שנפסק רוב הקנה שלה או שניקב הושט במשהו נבלה ואין השחיטה מועלת בה כמו שיתבאר :

ז הנה נתבאר לך שאין שהייה בקנה בעוף כלל. שאם שחט רוב הקנה ושהה כבר נגמרה שחיטתו כשחזר וגמר מחתך בשר הוא. ואם שחט במיעוט הקנה ושהה הרי זה חוזר ושוחט כל זמן שירצה שאינה נאסרת משום נבלה עד שיפסק רוב הקנה :

ח שחט העוף ושהה בו ואינו יודע אם ניקב הושט או לא ניקב חוזר ושוחט הקנה לבדו במקום אחר ומניחו עד שימות ובודק הושט מבפנים. אם לא נמצאת בו טיפת דם בידוע שלא ניקב וכשרה :

ט חלדה כיצד. כגון שהכניס הסכין בין סימן לסימן בין שפסק הסימן העליון למעלה בין ששחט התחתון למטה שהוא דרך שחיטה הרי זו פסולה :

י הכניס את הסכין תחת העור ושחט שני הסימנים כדרכן. או שהחליד את הסכין תחת צמר מסובך. או שפרס מטלת על הסכין ועל הצואר ושחט תחת המטלת הואיל ואין הסכין גלויה הרי זו ספק נבלה. וכן אם שחט מיעוט הסימנים בהחלדה וגמר השחיטה שלא בהחלדה הרי זו ספק נבלה :

יא דרסה כיצד. כגון שהכה בסכין על הצואר כדרך שמכין בסייף וחתך הסימנין בבת אחת בלא הולכה ולא הובאה. או שהניח הסכין על הצואר ודחק וחתך למטה כחותך צנון או קישות עד שחתך הסימנין הרי זו פסולה :

יב הגרמה כיצד. זה השוחט בקנה למעלה במקום שאינו ראוי לשחיטה. וכמו שני חטים יש בסוף הקנה למעלה בטבעת גדולה. שחט בתוך החטים אם שייר מהן כל שהוא למעלה הרי זו כשרה. שהרי שחט משיפוי כובע

ולמטה. והוא מן המקום הראוי לשחיטה. ואם לא שייר מהן כלום אלא שחט למעלה מהן הרי זו מוגרמת ופסולה :

יג שחט רוב האחד או רוב השנים והשלים השחיטה בדרסה או בהגרמה הרי זו כשרה שהרי נשחט השיעור כראוי. הגרים בתחלה שליש ושחט שני שלישים הרי זו כשרה. שחט שליש והגרים שליש וחזר ושחט שליש האחרון כשרה. הגרים שליש ושחט שליש וחזר והגרים שליש האחרון הרי זו פסולה. ואם דרס או החליד בין בשליש הראשון בין בשליש האמצעי הרי זו פסולה :

יד עיקור כיצד. כגו שנעקרה הגרגרת והיא הקנה או הושט ונשמט אחד מהן או שניהן קודם גמר שחיטה. אבל אם שחט אחד בעוף או רובו ואח"כ נשמט הסימן השני שחיטתו כשרה :

טו נשמט אחד מהן ואחר כך שחט את השני שחיטתו פסולה. שחט אחד מהן ונמצא השני שמוט ואין ידוע אם קודם שחיטה נשמט או אחר שחיטה הרי זו ספק נבלה :

טז נמצא הסימן השחוט שמוט הרי זו כשרה. שודאי אחר שחיטה נעקר. שאילו נעקר קודם שחיטה היה מתדלדל ולא נשחט :

יז במה דברים אמורים שלא תפס הסימנין בידו כששחט. אבל אם תפסן ושחט אפשר שתשחט אחר העיקור ולפיכך אם נמצאת שמוטה ושחטה הרי זו ספק נבלה :

יח כל מקום שאמרנו בשחיטה פסולה הרי זו נבלה. ואם אכל ממנה כזית לוקה משום אוכל נבלה שאין מוציא מידי נבלה אלא שחיטה כשרה כאשר צוה משה רבינו ע"ה כמו שביארנו. וכל ספק בשחיטה הרי הוא ספק נבלה והאוכל ממנה מכין אותו מכת מרדות :

יט בהמה שניטל ירך שלה וחללה עמה עד שתראה חסרה כשתרבץ הרי זו נבלה. כמו שנחתך חציה ונחלקה לשני גופות ואין השחיטה מועלת בה. וכן אם נשברה מפרקת ורוב בשר עמה או שנקרעה מגבה כדג או שנפסק רוב הקנה או שניקב הושט בכל שהוא במקום הראוי לשחיטה הרי זו נבלה מחיים ואין השחיטה מועלת בה. ואחד הבהמה ואחד העוף בכל הדברים האלה :

כ שני עורות יש לו לושט. החיצון אדום והפנימי לבן. ניקב האחד מהן בלבד כשרה. ניקבו שניהן בכל שהוא במקום הראוי לשחיטה הרי זו נבלה. ובין שנשחטה במקום הנקב בין שנשחטה במקום אחר אין השחיטה מועלת בה. ניקבו שניהם זה שלא כנגד זה נבלה :

כא ניקב הושט ועלה בו קרום וסתמו אין הקרום כלום והרי הוא נקוב כשהיה. נמצא קוץ עומד בושט הרי זו ספק נבלה שמא ניקב הושט ועלה קרום במקום הנקב ואינו נראה. אבל אם נמצא הקוץ לאורכו בושט אין חוששין לו שרוב הבהמות המדבריות אוכלות הקוצים תמיד :

כב ושט אין לו בדיקה מבחוץ אלא מבפנים. כיצד הופכו ובודק אם נמצא עליו טיפת דם בידוע שהיה נקוב :

כג גרגרת שנפסק רוב חללה במקום הראוי לשחיטה הרי זו נבלה. וכן אם ניקבה כאיסר. ניקבה נקבים קטנים אם נקבים שאין בהן חסרון הם מצטרפין לרובה ואם נקבים שיש בהם חסרון מצטרפין לכאיסר. וכן אם ניטלה ממנה רצועה מצטרפת לכאיסר. ובעוף כל שאילו מקפל הרצועה או הנקבים שיש בהן חסרון ומניחן על פי הקנה אם חופה את רובו נבלה ואם לאו כשרה :

כד ניקבה הגרגרת נקב מפולש משני צדדיה כדי שיכנס איסר לרחבו נבלה. נסדקה לארכה אפילו לא נשתייר מן המקום הראוי בה לשחיטה אלא משהו למעלה ומשהו למטה כשרה :

כה גרגרת שניקבה ואין ידוע אם קודם שחיטה ניקבה או אחר שחיטה ניקבה. נוקבין אותה עתה במקום אחר ומדמין הנקב לנקב אם נדמה לו מותרת. ואין מדמין אלא מחוליא גדולה לחוליא גדולה או מקטנה לקטנה. אבל לא מקטנה לגדולה שכל הקנה חליות חליות הוא ובין כל חוליא וחוליא אחת קטנה משתייהן ורכה :

הלכות שחיטה - פרק רביעי

א ישראל שאינו יודע חמשה דברים שמפסידין את השחיטה וכיוצא בהן מהלכות שחיטה שביארנו ושחט בינו לבין עצמו אסור לאכול משחיטתו. לא הוא ולא אחרים. והרי זו קרובה לספק נבלה והאוכל ממנה כזית מכין אותו מכת מרדות :

ב ואפילו שחט בפנינו ארבע וחמש פעמים שחיטה כשרה והרי שחיטה זו ששחט בינו לבין עצמו שחיטה נכונה וגמורה אסור לאכול ממנה. הואיל ואינו יודע דברים המפסידים אפשר שיפסיד השחיטה והוא אינו יודע כגון שישהה או ידרוס או ישחוט בסכין פגומה וכיוצא באלו בלא כונתו :

ג ישראל שיודע הלכות שחיטה הרי זה לא ישחוט בינו לבין עצמו לכתחלה עד שישחוט בפני חכם פעמים רבות עד שיהיה רגיל וזריז. ואם שחט תחלה בינו לבין עצמו שחיטתו כשרה :

ד היודע הלכות שחיטה ושחט בפני חכם עד שנעשה רגיל הוא הנקרא מומחה וכל המומחין שוחטין לכתחלה בינן לבין עצמן ואפילו נשים ועבדים אם היו מומחין הרי אלו שוחטין לכתחלה :

ה חרש שוטה וקטן ושכור שנתבלבלה דעתו ששחטו שחיטתן פסולה מפני שאין בהן דעת שמא יקלקלו. לפיכך אם שחטו בפני היודע וראה אותן ששחטו כהוגן שחיטתן כשרה :

ו מי שאינו יודע אצלנו ששחט בינו לבין עצמו שואלין אותו. אם נמצא יודע עיקרי הלכות שחיטה שחיטתו כשרה :

ז הרי שראינו ישראלי מרחוק ששחט והלך לו ולא ידענו אם יודע אם אינו יודע הרי זו מותרת. וכן האומר לשלוחו צא ושחוט לי ומצא הבהמה שחוטה ואין ידוע אם שלוחו שחטה או אחר הרי זו מותרת. שרוב המצויין אצל שחיטה מומחין הן :

ח אבד לו גדי או תרנגול ומצאו שחוט בבית מותר. שרוב המצויין אצל שחיטה מומחים הן. מצאו בשוק אסור שמא נתנבל ולפיכך הושלך. וכן אם מצאו באשפה שבבית אסור :

ט מומחה שנשתתק והרי הוא מבין ושומע ודעתו נכונה הרי זה שוחט לכתחלה. וכן מי שאינו שומע הרי זה שוחט :

י הסומא לא ישחוט לכתחלה אלא אם כן אחרים רואים אותו ואם שחט שחיטתו כשרה :

יא עכו"ם ששחט אע"פ ששחט בפני ישראל בסכין יפה ואפילו היה קטן שחיטתו נבלה ולוקה על אכילתה מן התורה. שנאמר [\(שמות לד-טו\)](#) "וקרא לך ואכלת מזבחו". מאחר שהזהיר שמא יאכל מזבחו אתה למד שזבחו אסור ואינו דומה לישראל שאינו יודע הלכות שחיטה :

יב וגדר גדול גדרו בדבר שאפילו עכו"ם שאינו עובד ע"ז שחיטתו נבלה :

יג התחיל העכו"ם לשחוט מיעוט סימנין וגמר ישראל או התחיל ישראל וגמר העכו"ם פסולה. ישנה לשחיטתו מתחלה ועד סוף. אבל אם שחט העכו"ם דבר שאינו עושה אותו נבלה כגון ששחט חצי הגרגרת בלבד וגמר ישראל הרי זה כשרה :

יד ישראל מומר לעבירה מן העבירות שהיה מומחה הרי זה שוחט לכתחלה וצריך ישראל כשר לבדוק את הסכין ואח"כ יתננה למומר זה לשחוט בה מפני שחזקתו שאינו טורח לבדוק. ואם היה מומר לעבודה זרה או מחלל שבת בפרהסיא או אפיקורוס והוא הכופר בתורה ובמשה רבינו כמו שביארנו בהלכות תשובה הרי הוא כעכו"ם ושחיטתו נבלה :

טו מי שהוא פסול לעדות בעבירה מן העבירות של תורה הרי זה שוחט בינו לבין עצמו אם היה מומחה. שאינו מניח דבר מותר ואוכל דבר איסור שזו חזקה היא על כל ישראל ואפילו הרשעים מהן :

טז אלו הצדוקין והבייתוסין ותלמידיהן וכל הטועים אחריהן שאינן מאמינים בתורה שבעל פה שחיטתן אסורה. ואם שחטו בפנינו הרי זו מותרת. שאין איסור שחיטתן אלא שמא יקלקלו והם אינן מאמינים בתורת השחיטה לפיכך אינן נאמנים לומר לא קלקלנו :

יז כשהיו ישראל במדבר לא נצטוו בשחיטת החולין אלא היו נותרין או שוחטין ואוכלין כשאר האומות. ונצטוו במדבר שכל הרוצה לשחוט לא ישחוט אלא שלמים שנאמר [\(ויקרא יז-ג\)](#) "איש איש מבית ישראל אשר ישחט שור" וגו' [\(ויקרא יז-ד\)](#) "ואל פתח אהל מועד" וגו' [\(ויקרא יז-ה\)](#) "למען אשר יביאו" וגו' [\(ויקרא יז-ה\)](#) "וזבחו זבחי שלמים לה" וגו'. אבל הרוצה לנחור ולאכול במדבר היה נותר :

יח ומצוה זו אינה נוהגת לדורות אלא במדבר בלבד בעת היתר הנחירה. ונצטוו שם שכשיכנסו לארץ תאסר הנחירה ולא יאכלו חולין אלא בשחיטה. וישחטו בכל מקום לעולם חוץ לעזרה שנאמר [\(דברים יב-כ\)](#) "כי ירחיב ה' אלהיך את גבולך" וגו' [\(דברים יב-כא\)](#) "וזבחת מבקרך ומצאנך אשר נתן ה' לך" וגו'. וזו היא המצוה הנוהגת לדורות לשחוט ואחר כך יאכל :

הלכות שחיטה - פרק חמישי

א כבר ביארנו בהלכות איסורי מאכלות שהטרפה האמורה בתורה היא הנוטה למות. ולא נאמר [\(שמות כב-ל\)](#) "טריפה" אלא שדבר הכתוב בהווה כגון שטרפה ארי וכיוצא בו ושברה ועדיין לא מתה :

ב ויש שם חלאים אחרים אם יארעו לה תחשב טריפה והן הלכה למשה מסיני. ושמונה מיני טרפות נאמרו לו למשה בסיני ואלו הן. דרוסה. נקובה. חסרה. נטולה. פסוקה. קרועה. נפולה. ושבורה :

ג אע"פ שכולן הלכה למשה מסיני הן. הואיל ואין לך בפירוש בתורה אלא דרוסה החמירו בה. וכל ספק שיסתפק בדרוסה אסור. ושאר שבעה מיני טרפות יש בהן ספקין מותרים כמו שיתבאר :

ד הדרוסה הוא שיטרוף הארי וכיוצא בו הבהמה וידרוס עליה בידו. או ידרוס הנץ והנשר וכיוצא בהן על העוף. ואין דריסה בבהמה גסה ובחיה גסה אלא לארי בלבד. ובבהמה דקה מן הזאב ולמעלה. ובגדיים וטלאים אפילו חתול ושועל ונמייה וכיוצא בהן יש להן דריסה וכל שכן בעופות :

ה והנץ יש לו דריסה ואפילו בעוף גדול ממנו. אבל שאר עופות הדורסים יש להן דריסה בעוף שכמותן. ואין להן דריסה בעוף שהוא גדול מהן :

ו ויש לחולדה דריסה בעופות. וכלב אין לו דריסה כל עיקר לא בעוף ולא בבהמה וחיה. והנץ יש לו דריסה בגדיים וטלאים והוא שיקוב בצפרניו לבית החלל :

ז אין דריסה אלא ביד הטורף אבל ברגליו אין חוששין לה. ואין דריסה אלא בצפורן אבל בשן אין חוששין לה אלא אם כן נקב עד בית החלל בודקין שמא נקב אחד מן האיברים שנטרפת בנקיבתן. ואין דריסה אלא בכוונת הטורף. אבל אם נפל הדורס ונשתקעו צפרניו בנטרף אין זו דריסה. ואין דריסה אלא מחיים. אבל אם דרס ונהרג ועדיין ידו בדרוסה ולא שמת צפרניו ממנה אלא אחר מותו אין חוששין לה :

ח וכיצד דין הדרוסה. כל מקום שאמרנו חוששין לה שוחטין את הנטרף ובודקין כל החלל שלו מכף הירך עד הקדקד. אם נמצאת כולה שלימה מכל מיני טרפות ולא נמצא בה רושם הדריסה הרי זו מותרת. ואם נמצא בה רושם הדריסה הרי זו טריפה ואסורה מן התורה :

ט אי זה הוא רושם הדריסה. שיאדים הבשר כנגד בני מעים ואם נמוק הבשר כנגד בני מעים עד שנעשה כבשר שהרופא גוררו החבורה. רואין אותו הבשר כאילו חסר וטרפה :

י ואם דרס בסימנין משיאדימו טריפה ודריסתן במשהו כיון שהאדים בהן כל שהוא מחמת דריסה טריפה :

יא ספק דרוסה אסורה עד שתבדק כדרוסה ודאית. כיצד ארי שנכנס לבין שוורים ונמצא צפורן בגבו של אחד מהן חוששין שמא ארי דרסו. ואין אומרים שמא בכותל נתחכך. וכן שועל או נמייה שנכנס לבין העופות והוא שותק והן מקרקרין חוששין שמא דרס. אבל אם היה הוא נוחם והם מקרקרין מיראתו ומנהימתו הן מקרקרין. וכן אם קטע ראש אחד מהן הנה נח רגזו. וכן אם שתק הוא והם אין חוששין שאילו הזיק היו מקרקרין :

יב ספק שנכנס לכאן טורף או לא נכנס. או שראינו ולא נודע אם זה מן הטורפין או אינו מן הטורפין אין חוששין. וכן עוף שנכנס לבין העצים או לבין הקנים ויצא וראשו מנטף דם או צוארו אין חוששין לו שמא נטרף אלא אומרים שמא בעצים ניזק:

הלכות שחיטה - פרק ששי

א נקובה כיצד. אחד עשר איברים הן שאם ניקב אחד מהן לחללו במשהו טרפה ואלו הן. תרבץ הושט. וקרום של מוח הראש. והלב עם הקנה שלו. והמרה. וקנה הכבד. והקיבה. והכרס. והמסס. ובית הכוסות. והדקין. והריאה עם הקנה שלה:

ב תרבץ הושט כבר ביארנו שיעורו ושהוא המקום מן הושט שאינו ראוי לשחיטה למעלה מן הושט אם ניקב לחללו במה שהוא טריפה:

ג שני קרומות יש למוח שבראש. אם ניקב העליון הסמוך לעצם בלבד הרי זו מותרת. ואם ניקב התחתון הסמוך למוח טרפה. ומשיתחיל המוח להמשך לשדרה והוא מחוץ לפולין שהן תחלת העורף יהיה לקרומו דין אחר. ואם ניקב חוץ לפולין מותר:

ד המוח עצמו שניקב או נתמעך והקרום קיים כשרה. ואם נשפך כמים או נמס כדונג טריפה:

ה הלב שניקב לבית חללו. בין לחלל גדול שבשמא בין לחלל קטן שבימין טרפה. אבל אם ניקב בשר הלב ולא הגיע לחללו מותר. וקנה הלב והוא המזרק הגדול שיוצא ממנו לריאה הרי הוא כלב ואם ניקב לחללו במשהו טריפה:

ו מרה שניקבה וכבד סותמה מותרת. ואם לא נסתם הנקב אע"פ שהוא סמוך לכבד טרפה:

ז נזייה שנמצאת במרה אם היתה כמו גרעינה של תמרה שאין ראשה חד מותרת. ואם ראשה חד כגרעינת הזית אסורה. שהרי ניקבה אותה כשנכנסה. וזה שלא יראה הנקב מפני שהוגלד פי המכה:

ח קני הכבד והן המזרקין שבו שבהן הדם מתבשל. אם ניקב אחד מהן במשהו טרפה. לפיכך מחט שנמצאת בחיתוך הכבד אם היתה מחט גדולה

והיה הקצה החד שלה לפנים בידוע שניקבה כשנכנסה ואם היה הראש העגול לפנים אומרין דרך סימפונות הלכה ומותרת :

ט היתה מחט קטנה הרי זה טרפה מפני ששני ראשיה חדין ודאי ניקבה. ואם נמצאת בסימפון הגדול שבכבד והוא הקנה הרחב שבאמצע שבו נכנס המאכל לכבד הרי זה מותרת. ובשר כבד שהתליע מותרת :

י קיבה שניקבה וחלב טהור סותם את הנקב מותרת. וכן כל נקב שהבשר או החלב המותר באכילה סותם אותו הרי זה מותר. חוץ מחלב הלב והקרום שעל הלב כולו. והמחיצה שבאמצע הבטן המבדלת בין איברי המאכל ואיברי הנשימה. והיא שקורעין אותה ואחר כך תראה הריאה. והיא הנקראת טרפש הכבד. והמקום הלבן שבאמצעה. וחלב המעי האחרון שבאיברים אלו. אין מגינין לפי שהן קשין. ונקב שנסתם באחד מהן אינו כסתום. וחלב חיה שכנגדו בבהמה אסור אינו סותם אע"פ שהוא מותר באכילה :

יא כרס שניקב טריפה. ואין לו דבר שיסתום אותו. שהרי החלב שעליו אסור. וכן המסס ובית הכוסות שניקב אחד מהן לחוץ טרפה. ואם נקב אחד מהן לתוך חלל חבירו מותרת :

יב . מחט שנמצאת בעובי בית הכוסות מצד אחד כשירה. ואם נקבה נקב מפולש לתוך חלל בית הכוסות. ונמצאת טיפת דם במקום הנקב טרפה שודאי קודם שחיטה ניקב. אבל אם אין דם במקום הנקב הרי זה מותר שודאי אחר שחיטה דחקה המחט ונקבה :

יג בהמה שהלעיטה דבר שנוקב בני מעיה כגון קורט של חלתית וכיוצא בו טרפה שודאי נוקב. ואם היה ספק נוקב ספק אינו נוקב תבדק. כל אחד מן בני המעים שפסולת המאכל סובבת בהן והן הנקראים דקין שניקב טרפה. ויש מהן מלופפין ומוקפין זו לפנים מזו בעיגול כמו נחש שנכרך ואלו הן הנקראים הדרא דכנתה אם ניקב אחד מהן לחבירו כשירה. שהרי חבירו מגין עליו :

יד ומעים שניקבו וליחה סותמתן טריפה שאין זו סתימה עומדת. בני מעים שבא זאב או כלב וכיוצא בהן ונטלן והרי הן נקובין אחר שהניחן תולין בו ומותרת ואין אומרין שמא במקום נקב ניקב. נמצאו נקובין ולא גודע אם קודם שחיטה ניקבו אם אחר שחיטה נוקבין בהן נקב אחר ומדמין לו. אם היה הנקב הראשון כמותו כשרה. ואם היה ביניהן שינוי קודם שחיטה ניקב וטרפה. ואם משמשו הידים בנקב הספק כך צריך למשמש בנקב שמדמין לו ואחר כך עורכין זה לזה :

טו בני מעיים שיצאו לחוץ ולא ניקבו מותרת ואם נתהפכו אף על פי שלא ניקבו טרפה. שאי אפשר שיחזרו כמות שהיו אחר שנהפכו ואינה חיה :

טז המעי האחרון שהוא שוה ואין בו עיקום והוא שהרעי יוצא בו מן הערוה והוא דבוק בין עיקרי היריכים הוא הנקרא חלחולת אם ניקב במשהו טרפה כשאר המעים. במה דברים אמורים שניקב לחלל הבטן אבל אם נקב במקום הדבוק ביריכים מותרת ואפילו נטל ממנו מקום הדבק כולו מותרת והוא שישתייר מארכו בשור כמו ארבע אצבעות:

יז העוף אין לו כרס ולא המסס ולא בית הכוסות. אבל יש לו כנגדן זפק וקרקבן. וכל הטרפות שוות הן בבהמה חיה ועוף. וזפק שניקב גגו במשהו טרפה ואי זהו גגו של זפק זה שימתח עם הושט כשיאריך העוף צוארו אבל שאר הזפק שניקב מותר:

יח שני כיסין יש בקרקבן. החיצון אדום כמו בשר. והפנימי לבן כמו עור. ניקב זה בלא זה מותרת עד שינקבו שניהן במשהו. ואם ניקבו שניהן זה שלא כנגד זה מותר:

יט הטחול אינו מן האיברין שנקיבתן במשהו ולפיכך לא מנו אותו חכמים בכללן אלא יש לנקב שלו שיעור שאינו שוה בכולו. כיצד הטחול ראשו האחד עבה והשני דק כבריית הלשון. אם ניקב בראש העבה נקב מפולש טרפה. ואם ניקב נקב שאינו מפולש אם נשאר תחתיו כעובי דינר של זהב מותר פחות מכאן הרי הוא כמפולש וטרפה. אבל אם ניקב הדק כשרה:

כ כל אבר שאמרו חכמים בו שאם ניקב במשהו טרפה כך אם ניטל כולו טרפה. בין שניטל בחולי או ביד בין שנברא חסר. וכן אם נברא בשני איברים מאותו אבר טרפה שכל היתר כנטול הוא חשוב. כיצד ניטל אחד מן המעים או המרה וכיוצא בהן בין בעוף בין בבהמה טרפה. וכן אם נמצא בהן שתי מררות או שני מעים טרפה וכן כל כיוצא בהן. אבל אם ניטל הטחול או שנמצאו שנים מותרת שאינו בכלל המנויין:

כא המעי היתר שתטרף בו הבהמה הוא היתר מתחלתו ועד סופו עד שנמצאו שני מעים זה בצד זה מתחלה ועד סוף כמעי העוף או שהיה המעי יוצא כענף מן הבד והרי הוא מובדל בין בעוף בין בבהמה. אבל אם חזר ונתערב עם המעי ונעשה אחד משני ראשיו והרי שניהם מובדלין באמצע הרי זו מותרת ואין כאן יתר:

א שני קרומות יש על הריאה אם ניקב זה בלא זה מותרת. ואם ניקבו שניהן טרפה אפילו נגלד הקרום העליון כולו והלך לו מותרת. והקנה שניקב מן החזה ולמטה במשהו טרפה. והוא המקום שאינו ראוי לשחיטה בקנה למטה:

ב התחיל בשחיטה ושחט כל הקנה ואחר כך ניקבה הריאה ואחר כך גמר השחיטה הרי זו טרפה. הואיל וניקבה קודם גמר שחיטה וכן כל כיוצא בזה:

ג אחד מסמפוני ריאה שניקב אפילו ניקב לחבירו טרפה. וריאה שניקבה ועלה קרום במכה ונסתם הנקב אינו כלום. ניקבה האום של ריאה אע"פ שדופן סותמתה טרפה. ואם ניקבה במקום חתוך האונות שלה והוא המקום שרובצת עליו כשרה:

ד במה דברים אמורים כשסתם מקום הנקב שבאונות בשר. אבל אם נסמך הנקב לעצם אינו מגין. ואם היה נקב האונות דבוק בעצם ובבשר מותרת:

ה האום של ריאה שנמצאת סמוכה לדופן. בין שהעלת צמחים בין שלא העלת חוששין לה שמא ניקבה. וכיצד עושין בה מפרקין אותה מן הדופן ונזהרין בה שלא תנקב. אם נמצאת נקובה ונמצא בדופן מכה במקום הנקב תולין במכה ואומרים אחר שחיטה ניקבה כשנפרק מן המכה. ואם אין מכה בדופן בידוע שנקב זה בריאה היה קודם השחיטה וטרפה:

ו הריאה שנמצא בה מקום אטום כל שהוא שאין הרוח נכנסת בו ואינו נתפח הרי זו כנקובה וטרפה. וכיצד בודקין אותו. קורעין המקום שלא נתפח בשעת נפיחה אם נמצאת בו לחה מותרת שמחמת הלחה לא נכנסה שם הרוח. ואם לא נמצאת בו לחה נותנין עליו מעט רוק או תבן או כנף וכיוצא בהן ונופחין אותה אם נתנדנד כשרה ואם לאו טרפה שאין הרוח נכנסת לשם:

ז ריאה שתשמע בה הברה כשנופחין אותה אם ניכר המקום שממנו תשמע ההברה מושיבין עליו רוק או תבן וכיוצא בו. אם נתנדנד בידוע שהיא נקובה וטרפה. ואם לא ניכר המקום מושיבין אותה במים פושרין ונופחין אותה. אם בקבק המים טרפה. ואם לאו בידוע שקרום התחתון בלבד ניקב והרוח תנהג בין שני הקרומות ומפני זה ישמע בה קול דממה בשעת נפיחה:

ח זה עיקר גדול יהיה בידך שכל ריאה שנופחין אותה בפושרין ולא יבקבק המים הרי היא שלימה מכל נקב:

ט ריאה שנשפכה כקיתון וקרום העליון שלה קיים שלם בלא נקב. אם הסמפונות עומדים במקומם ולא נמוחו כשרה. ואם נמוח אפילו סמפון אחד טרפה. כיצד עושין נוקבין אותה ושופכין אותה בכלי שהוא שוע באבר וכיוצא בו. אם נראה בה חוטין לבנין בידוע שנימוקו הסמפונות וטרפה. ואם לאו בשר הריאה בלבד הוא שנמוק וכשרה:

י ריאה שנמצאו בה אבעבועות אם היו מלאים רוח או מים זכים או לחה הנמשכת כדבש וכיוצא בו או לחה יבשה וקשה אפילו כאבן הרי זו מותרת. ואם נמצאת בהן לחה סרוחה או מים סרוחין או עכורין הרי זו טרפה. וכשמוציא הלחה ובודק אותה צריך לבדוק הסמפון שתחתיה אם נמצא נקוב טרפה:

יא ריאה שנמצאו בה שתי אבעבועות סמוכות זו לזו טרפה. שהדבר קרוב הרבה שיש נקב ביניהן ואין להן דרך בדיקה. היתה אחת ונראה כשתים נוקבין האחת אם שפכה לה האחרת אחת היא ומותרת ואם לאו טרפה:

יב הריאה שנתמססה טרפה. כיצד כגון שנמצאת שלימה וכשתולין אותה תחתך ותפול חתיכות חתיכות. ריאה שנמצאת נקובה במקום שיד הטבח ממשמש מותרת ותולין בידו ואומרין מיד הטבח ניקבה אחר השחיטה. נמצא הנקב במקום אחר ואין ידוע אם קודם שחיטה או אחר שחיטה נוקבין בה נקב אחר ומדמין כשם שעושים בבני מעיים:

יג ואין מדמין מריאה של בהמה דקה לריאה של בהמה גסה אלא מדקה לדקה ומגסה לגסה. נמצא הנקב באחד מן האבעבועות הרי זו טרפה ואין אומרין ניקוב אבעבוע אחר ונערוך שאין הדבר ניכר:

יד מחט שנמצאת בריאה נופחין אותה אם לא יצא ממנה רוח בידוע שזאת המחט דרך סמפונות נכנסה ולא ניקבה. ואם נתחתכה הריאה קודם נפיחה ונמצאת בה המחט הרי זו אסורה שהדבר קרוב שניקבה כשנכנסה:

טו תולעת שהיתה בריאה וניקבה ויצאה והרי הריאה נקובה בתולעת הרי זו מותרת. חזקתה שאחר שחיטה תיקוב ותצא. יש שם מראות שאם נשתנה מראה האבר לאותו המראה הרע הרי הוא כנקוב שאותו הבשר שנשתנו מראיו למראה זה כמת הוא חשוב וכאילו הוא הבשר שנהפך עינו אינו מצוי. וכן הוא אומר [\(ויקרא יג-ט\)](#) "ומחית בשר חי בשאת" [\(ויקרא יג-יד\)](#) "וביום הראות בו בשר חי" מכלל שאר הבשר שנשתנה אינו חי:

טז ריאה שנשתנו מראיה. בין מראה כולה בין מראה מקצתה אם נשתנית למראה המותר אפילו נשתנית כולה מותרת. ואם נשתנה למראה

האסור אפילו כל שהוא טרפה. שהמראה האסור כנקב הוא חשוב כמו שביארנו :

יז וחמש מראות אסורות יש בריאה ואלו הן. שחורה כדיו. או ירוקה כעין כשות. או כעין חלמון ביצה. או כעין חריע. או כמראה הבשר. וחריע הוא הצבע שצובעים בו הבגדים והוא דומה לשערות אדומות מעט ונוטות לירוקה :

יח נמצאת כעין חריות של דקל אוסרין אותה מספק שזה קרוב למראה האסור. וכל המראות האלו אין אוסרין בהם עד שנופחים אותה וממרס בה בידו אם נשתנית למראה המותר מותרת. ואם עמדה בעינה אסורה :

יט ארבע מראות מותרת יש בה ואלו הן. שחורה ככחול. או ירוקה כחציר. או אדומה. או כמראה הכבד. ואפילו היתה הריאה כולה טלאים טלאים נקודות נקודות מארבע מראות אלו הרי זו מותרת :

כ עוף שנפל לאור והוריק לבו או כבדו או קרקבנו או שהאדימו המעיים שלו בכל שהוא הרי זו טרפה. שכל הירוקים שהאדימו או האדומים שהוריקו מחמת האור בעוף הרי הן כמי שניטלו וטרפה. והוא שיעמדו במראה זה אחר ששלקו אותן מעט וממרסין בהן :

כא כל עוף שנמצאת הכבד שלו כמראה בני מעים. או שנשתנו שאר בני מעים ועמדו בשינויין אחר שליקה ומריסה כמו שביארנו בידוע שנפל לאור ונחמרו בני מעיו וטרפה. ולא עוד אלא בני מעים של עוף שלא נמצא בהם שינוי וכשנשלקו נשתנו והאדימו הירוקים והוריקו האדומים. בידוע שנפל לאור ונחמרו בני מעיו וטרפה. וכן הושט שנמצא העור החיצון שלו לבן והפנימי אדום בין בעוף בין בבהמה הרי הוא כאילו אינו וטרפה :

הלכות שחיטה - פרק שמיני

א חסירה כיצד. שני איברים הן שאם חסר ממניינם טרפה. ואלו הן הריאה והרגלים. וחמש אונות יש לריאה כשיתלה אותה אדם בידו ופני ריאה כנגד פניו. שלש מן הימין. ושתיים מן השמאל. ובצד ימין ממנה כמו אזן קטנה ואינה בצד האונות ויש לה כמו כיס בפני עצמה והיא בתוך הכיס. ואוזן זו קטנה היא הנקרא ורדא מפני שהיא דומה לורד ואינה מן המנין. לפיכך אם לא נמצאת הורדא מותרת. שכך היא דרכה יש בהמות תמצא בהם ויש בהמות לא תמצא בהם. ואם נמצאת נקובה אע"פ שהכיס שלה סותם את הנקב הרי זו טרפה :

ב חסר מנין האונות ונמצאת אחת מן השמאל או שתיים מן הימין טרפה. ואם נמצאו שתיים בימין וזאת הורדא הרי זו מותרת:

ג נתחלפו האונות ונמצאו שלש מן שמאל ושתיים מן הימין בלא ורד. או שהיה הורד עם השלש בצד שמאל הרי זו טריפה שהיא חסרה מצד הימין:

ד נתוספו האונות במנינם אם היתה האוזן היתירה בצד האונות או מלפני הריאה שהוא עומת הלב מותרת. ואם היתה על גבה שהוא לעומת הצלעות הרי זו טרפה שהיתר כחסר. והוא שתהיה כמו עלה של הדס. אבל פחות מזה אינה אוזן ומותרת:

ה אוזן שנמצאת דבוקה בחברתה הסמוכה לה מותרת. ואם נסמכו שלא על הסדר כגון שנסמכה ראשונה לשלישית טריפה:

ו נמצאו שתי האונות כאונה אחת ואינן נראות כשתיים דבוקות אם היה ביניהן כמו עלה ההדס בין בעיקרון בין באמצען בין בסופן כדי שיוכר שהן שתיים דבוקות מותרת ואם לאו הרי זו חסירה וטריפה:

ז נמצאת כולה שתי ערוגות ואין לה חתוך אזניים טריפה. וכן אם חסר גוף הריאה אע"פ שלא נקבה הרי זו כמי שחסר מנין האונות וטריפה. לפיכך אם נמצא ממנה מקום יבש עד שיפרך בצפורן הרי זו כחסר וטריפה ואפילו היה כל שהוא:

ח ריאה שנמצאת נפוחה כמו עיקר חריות של דקל אוסרין אותה מספק. שזו תוספת משונה בגופה ושמא התוספת בגוף כחסרון כמו שאמר במנין:

ט הבהמה שפחדה ויראה עד שצמקה הריאה שלה וקרבה להיות יבשה. אם פחדה בידי שמים כגון ששמעה קול רעם או ראתה זיקים וכיוצא בזה מותרת. ואם פחדה בידי אדם כגון ששחטו לפניו בהמה אחרת וכיוצא בזה הרי זו כחסרה וטרפה:

י כיצד בודקין אותה. מושיבין את הריאה במים מעת לעת. ואם היה זמן הקור מושיבין אותה במים פושרין ובכלי שאין המים מתמצין מגבו ונוזלים כדי שלא יצונו בסהרה. ואם היה זמן החום מושיבין אותה במים צונן בכלי שהמים מתמצין מגבו כדי שישארו קרים. אם חזרה לברייתה הרי זו בידי שמים ומותרת ואם לא חזרה בידי אדם היא וטרפה:

יא בהמה שהיתה חסרה רגל בתחלת ברייתה טרפה. וכן אם היתה יתירה רגל שכל היתר כחסר הוא. אבל אם היו לה שלש ידיים או יד אחת מותרת. לפיכך אם נחתך היד שלה מותרת. נחתך הרגל מן הארכובה

ולמעלה טרפה. מן הארכובה ולמטה מותרת. באי זו ארכובה אמרו בארכובה שהוא סוף הירך הסמוך לגוף :

יב נשבר העצם למעלה מן הארכובה אם יצא כולו או רובו לחוץ הרי זה כמה שנחתך ונפל וטריפה. ואם היה הבשר או העור חופה רוב עביו ורוב היקפו של עצם שנשבר הרי זו מותרת ואפילו נפל מקצת העצם שנשבר והלך לו. וגידים הרכים אינן חשובין כבשר :

יג צומת הגידין הן בבהמה ובחיה למעלה מן העקב במקום שתולין בו הטבחים הבהמה והן שלשה גידין לבנים. אחד עבה ושנים דקים. וממקום שיתחיל והן קשים ולבנים עד שיסור הלוּבן מהן ויתחילו להתאדם ולהתרכך הוא צומת הגידים והוא כאורך שש עשרה אצבעות בשור :

יד ומנין גידים אלו בעוף ששה עשר גידין. תחלתן מן העצם של מטה מאצבע יתירה עד סוף הרגל שהוא עשוי קשקשים קשקשים :

טו בהמה שנחתכו רגליה במקום צומת הגידין טריפה. ואל תתמה ותאמר כיצד תחתך למעלה מצומת הגידים והיא מותרת עד שתחתך למעלה מן הארכובה העליונה כמו שביארנו ואם נחתך למטה מצומת הגידים אסורה. שבטריפות תחתך מכאן ותחיה ומיכן ותמות. ולא נאסרה בהמה זו מפני שהיא חתוכת רגל ממקום זה אלא מפני שנחתכו הגידין שחתיכתן מכלל הטרפות כמו שיתבאר :

טז נטולה כיצד. שלשה איברים הן שאם ניטלו טריפה ואע"פ שאין בהן דין נקב ולא דין חסרון. ואלו הן צומת הגידים. והכבד. ולחי העליון :

יז וכבר ביארנו שהבהמה שנחתך רגלה וכן העוף במקום צומת הגידים לא נעשו טרפה אלא מפני שנחתכו הגידין. לפיכך אם נחתכו הגידים לבדם והרגל קיימת טריפה שהרי ניטלה צומת הגידים :

יח נחתך בבהמה האחד העבה לבדו מותרת. שהרי נשאר שנים. נחתכו השנים הדקין מותרת שהרי האחד העבה גדול שניהן והרי לא ניטל כל הצומת אלא מיעוטה. נחתך רובו של כל אחד מהן טרפה ואין צריך לומר שנחתכו כולן או ניטלו כולן :

יט ובעוף אפילו נחתך רובו של (כ) אחד מן הששה עשר טרפה :

כ ועוף שנשתברו אגפיו מותר. כבהמה שנחתכו ידיה :

כא כבד שניטלה כולה טרפה. ואם נשתייר ממנה כזית במקום שהיא תלויה בו וכזית במקום מרה הרי זו מותרת. נידלדלה הכבד והרי היא

מעורה בטרפּש שלּה מוּתרת. נִיטל ממנה מקום שהיא תלויה בו ומקום הסרה ואע"פ שהשאר קיים כמו שהוא טרפה :

כב נשאר בה כזית במקום מרה וכזית במקום שהיא תלויה בו כשרה. אבל היה מפוזר מעט בכאן ומעט בכאן או שהיה מרודד או שהיה ארוך כרצועה הרי זו ספק ויראה לי שהיא אסורה :

כג לחי העליון שניטל טרפה. אבל אם ניטל התחתון כגון שנגמם עד מקום הסימנין ולא נעקרו הרי זו מותרת :

כד כל אבר שנאמר בו שאם היה חסר טרפה כך אם ניטל טריפה. אבל אבר שנאמר בו אם ניטל טרפה אינה נאסרת אלא אם נחתו אותו אבר. אבל אם נבראת חסירה אותו אבר הרי זו מותרת. שאם לא תאמר כן נמצאת החסירה והנטולה אחת. וכל אבר שנאמר בו שאם ניטל מותרת קל וחומר אם חסר מתחלת ברייתה ולא נברא שהיא מותרת :

כה בהמה שניטלה האם שלה והוא בית הרחם. או שניטלו הכליות הרי זו מותרת. לפיכך אם נבראת בכוליא אחת או בשלש כליות מותרת. וכן אם ניקבה הכוליא מותרת :

כו אע"פ שהכוליא שניטלה או חסרה מותרת אם נמצאת קטנה ביותר. והקטנה בדקה עד כפול ובגסה עד כעינב. טרפה. וכן אם לקתה הכוליא והוא שיעשה בשרה כבשר המת שהבאיש אחר ימים שאם תאחוז במקצתו יתמסמס ויפול והגיע חלי זה עד הלבן שבתוך הכוליא הרי זו טרפה. וכן אם נמצאת בכוליא ליחה אע"פ שאינה סרוחה או שנמצא בה מים עכורין או סרוחים הרי זו טרפה אבל אם נמצאו בה מים זכים הרי זו מותרת :

הלכות שחיטה - פרק תשיעי

א פסוקה כיצד. חוט השדרה שנפסק העור החופה את המוח טרפה. ובלבד שיפסק רוב היקפו. אבל אם נסדק העור לארכו או ניקב מותרת. וכן אם נשברה השדרה ולא נפסק החוט שלה או שנתמעך המוח שבתוך החוט ונתנדנד הואיל ועורו קיים הרי זו מותרת :

ב הומרך המוח ונשפך כמים או כדונג שנמס עד שימצא החוט כשמעמידו אינו עומד הרי זו טרפה. ואם אינו יכול לעמוד מפני כבדו הרי זו ספק :

ג עד היכן חוט השדרה. תחלתו מבחוץ לפולין שבתחלת העורף עד סוף פרשה שניה. שלא ישאר אחריה אלא פרשה שלישית הסמוכה לתחלת האליה:

ד ושלוש פרשיות הן ואלו הן. שלשה עצמות דבוקין זה בזה למטה מחליות של שדרה. וחוט השדרה בעוף עד בין אגפיים. אבל למטה ממקומות אלו אין משגיחין על החוט הנמשך לשם בין שנפסק עורו בין שנמרך המוח:

ה קרועה כיצד. בשר החופה את רוב הכרס והוא המקום מן הבטן שאם יקרע יצא הכרס אם נקרע בשר זה טרפה. אע"פ שלא הגיע הקרע לכרס עד שנראית. אלא כיון שנקרע רוב עובי הבשר הזה או ניטל טרפה. וכמה שיעור הקרע בארכו אורך טפח. ואם היתה בהמה קטנה ונקרע רוב אורך הבשר החופה את הכרס אע"פ שאין באורך הקרע טפח טריפה הואיל ונקרע רובה:

ו נקדר הבשר הזה בעגול או באורך אם היה יתר מכסלע והוא כדי שיכנס בו שלש גרעיני תמרה זו בצד זו בדוחק הרי זו טרפה. שאם ימתח קרע זה יעמוד על טפח:

ז בהמה שנפשט העור שעליה כולו בין שנקרע ביד או בחולי ונמצא בשר בלא עור הרי זו טרפה. וזו היא שנקראת גלודה. ואם נשאר מן העור רוחב סלע על פני כל השדרה ורוחב סלע על הטבור ורוחב סלע על ראשי איבריה הרי זו מותרת. ואם ניטל כרוחב סלע מעל כל פני השדרה או מעל הטבור או מעל ראשי איבריה ושאר כל העור קיים הרי זו ספק ויראה לי שמתירין אותה:

ח נפולה כיצד הרי שנפלה הבהמה ממקום גבוה שגובהו עשרה טפחים או יתר ונתרסק אבר מאיבריה הרי זו טרפה. וכיצד הוא הריסוק שיתרוצץ האבר ויחלה מחמת הנפילה עד שתפסד צורתו ותארו. אע"פ שלא ניקב ולא נסדק ולא נשבר הרי זו טרפה. וכן אם הכה אותה באבן או במטה ורצץ אבר מאיבריה טרפה. באי זה איברים אמרו באיברים שבחלל הגוף:

ט בהמה שנפלה מן הגג אם הלכה אין חוששין לה. ואם עמדה ולא הלכה חוששין לה. קפצה מחמת עצמה אין חוששין לה. הניחה למעלה ומצאה למטה אין חוששין לה שמא נפלה:

י זכרים המנגחין זה את זה אין חוששין להן. נפלו לארץ חוששין להן. וכן בהמה שהיתה מגררת רגליה אין חוששין לה שמא נתרסקו איבריה או שמא נפסק החוט של שדרה:

יא גנבים שגונבין הטלאים ומשליכין אותן לאחורי הדיר אין חוששין להן משום ריסוק איברים. מפני שאין משליכין אותן אלא בכונה שלא ישתברו. ואם החזירום והשליכום לדיר מחמת יראה חוששין להן. מחמת תשובה אין חוששין להן. מפני שמתכוין להחזירם שלמים ויזהרו בהשלכתן:

יב שור שהרביצוהו לשחיטה אע"פ שנפל נפילה גדולה שיש לה קול בעת שמפילין אותו אין חוששין לו מפני שנועץ צפרניו ומתחזק עד שמגיע לארץ:

יג הכה הבהמה על ראשה והלכה לה המכה כלפי זנבה או על זנבה והלכה לה כלפי ראשה ואפילו הכה אותה במטה על כל השדרה אין חוששין לה. ואם יש במטה חליות חליות חוששין לה. ואם הגיע ראש המטה למקצת השדרה חוששין לה וכן אם הכה לרוחב השדרה חוששין לה:

יד עוף שנחבט על דבר קשה כגון כרי של חטים או קופה של שקדים וכיוצא בהן חוששין לריסוק אברים. ואם נחבט על דבר רך כגון כסות כפולה והתבן והאפר וכיוצא בהן אין חוששין לו:

טו נדבקו כנפיו בדבק בשעת צידה ונתחבט. אם בכנף אחת נאחז אין חוששין לו. ואם נאחז בשתי כנפיו ונתחבט בגופו חוששין לו:

טז נחבט על פני המים אם שט מלא קומתו ממטה למעלה לעומת המים אין חוששין לו. אבל אם שט ממעלה למטה עם הלוך המים חוששין לו שמא המים הם המוליכין אותו. ואם קדם לתבן או קש שמהלכין על גבי המים הרי זו שט מחמת עצמו ואין חוששין לו:

יז כל מקום שאמרנו אין חוששין לה מותר לשחוט מיד. ואינו צריך לבדוק שמא נתרסק אבר. וכל מקום שאמרנו חוששין לה אם שחטה צריך לבדוק כנגד כל החלל כולו מקדקד הראש עד הירך. אם מצא בה טרפה מן הטרפות שמנינו או שנתרסק אבר מן האיברים שבפנים ונפסדה צורתו הרי זו טרפה. אפילו נתרסק אבר מן האיברים שאם ניטלו כשרה כגון טחול וכליות הרי זו טרפה חוץ מבית תרחם שאם נתרסק הרי זו מותרת:

יח והסימנין אינן צריכין בדיקה בכאן שאין הנפילה ממעכת אותן:

יט נפלה מן הגג ולא עמדה אסור לשחוט אותה עד שתשהא מעת לעת. ואם שחט בתוך זמן זה הרי זו טרפה. וכששוחט אותה אחר מעת לעת צריכה בדיקה כמו שביארנו:

ב וכן מי שדרס ברגלו על העוף או שדרסתו בהמה או שטרפו לכותל והרי הוא מפרכס משהין אותו מעת לעת ואחר כך שוחטין אותו ובודקין אותו כדרך שביארנו :

בא סימנים שנדלדלו רובן טרפה ואפילו שלא מחמת נפילה. וכן אם נתקפלו שהרי אינן ראויין לשחיטה. אבל אם נתפרק רוב תרבץ הושט מן הלחי הרי זו מותרת שאין התרבץ ראוי לשחיטה כמו שביארנו :

הלכות שחיטה - פרק עשירי

א שבורה כיצד. הוא שנשתברו רוב צלעותיה. וצלעות הבהמה הן אחת עשרה מיכן ואחת עשרה מיכן. נשתברו שש מיכן ושש מכאן או אחת עשרה מכאן ואחת מכאן טרפה. והוא שנשברו מחציין של מול השדרה :

ב נשברו שש מכאן ושש מכאן אם היו צלעות גדולות שיש בהן מוח טרפה. ואם לאו אע"פ שהן רוב ואע"פ שנשברו כלפי השדרה מותרת. וכן אם נעקרו רוב צלעותיה טרפה. ואם נעקרה אפילו צלע אחת וחצי חולייתה עמה שהצלע תקועה בה הרי זו טרפה. וכן אם נעקרה מן השדרה חוליא אחת אפילו היתה מן החליות שלמטה מן הכסלים שאין בהן צלעות הרי זו טרפה :

ג בהמה שנשמט הירך שלה מעיקרו ויצא מן הכף שלו אם נתאכלו ניביו והן היתדות שבעצם הכף שיוצאת על העצם הזכר ואוחזת אותו הרי זו טרפה. ואם לא נתאכלו מותרת :

ד וכן בעוף אם נשמט ירכו טרפה. נשמט כנפו מעיקרו חוששין שמא ניקבה הריאה שלו ולפיכך בודקין אותה ואחר כך יאכל. ובהמה שנשמטה ידה מעיקרה מותרת ואין חוששין לה :

ה גולגולת בהמה או חיה שניטל ממנה כסלע אע"פ שלא ניקב הקרום טרפה ואם ניקבו נקבים שיש בהן חסרון כולן מצטרפין לכסלע :

ו וכן גולגולת שנחבס רוב גבהה ורוב היקפה טרפה. אע"פ שהקרום שלם ולא חסר ממנה כלום. נחבס רוב גבהה והרי רוב היקפה קיים או שנחבס רוב היקפה והרי רוב גבהה קיים הרי זו ספק טרפה ויראה לי שאוסרין אותה :

ז עוף של מים כגון אווזים אם ניקב עצם גולגולתו אע"פ שלא ניקב קרום של מוח טריפה מפני שקרומו רך. עוף היבשה שהכתו חולדה על ראשו או שנגף באבן או בעץ מניח ידו בצד הנקב ונועץ או מכניס ידו לתוך פיו דוחק למעלה אם יצא המוח מן הנקב בידוע שניקב הקרום וטריפה ואם לאו מותר:

ח בהמה שאחזה דם או שהיתה מעושנת או מצוננת או שאכלה סם שהורג הבהמה או שתתה מים הרעים הרי זו מותרת. אכלה סם שהורג את האדם או שנשכה נחש וכיוצא בו מותרת משום טריפה ואסורה מפני סכנת נפשות:

ט נמצאו כל הטריפות המנויות כשיפרטו ואפשר שימצאו בבהמה וחיה שבעים. ואלו הן על הסדר שנתבארו בחבור זה: א) דרוסה. ב) ניקב תרבץ הושט. ג) ניקב קרום של מוח. ד) נתמסמס המוח עצמו. ה) ניקב הלב עצמו לבית חללו. ו) ניקב קנה הלב. ז) ניקבה המרה. ח) ניקבו קני הכבד. ט) ניקבה הקיבה. י) ניקב הכרס. יא) ניקב המסס. יב) ניקב בית הכוסות. יג) ניקבו מעיה. יד) יצאו המעים לחוץ ונהפכו. טו) ניקב הטחול בעביו. טז) חסרה המרה. יז) נמצאו שתי מרות. יח) חסרה הקיבה. יט) נמצאו שתי קיבות. כ) חסר הכרס. כא) נמצאו שני כרסים. כב) חסר המסס. כג) נמצאו שני מססים. כד) חסר בית הכוסות. כה) נמצאו שני בתי הכוסות. כו) חסר אחד מן המעים. כז) נמצאו שני מעים. כח) ניקבה הריאה. כט) ניקב הקנה למטה במקום שאינו ראוי לשחיטה. ל) ניקב סימפון מסימפוני ריאה אפילו לחבירו. לא) נאטם מקום מן הריאה. לב) נימוק סמפון מסמפוני הריאה. לג) נמצאה ליחה סרוחה בריאה. לד) נמצאו בה מים סרוחים. לה) נמצאו בה מים עכורין אע"פ שלא הסריחו. לו) נתמסמסה הריאה. לז) נשתנו מראיה. לח) נהפך הושט במראיו. לט) חסרה הריאה ממנין האונות. מ) נתחלפו האונות. מא) הותירו האונות מגבה. סב) נסרכה אונה לאונה שלא כסדרן. מג) נמצאה הריאה בלא חיתוך אזנים. מד) חסר מקצת הריאה. מה) יבש מקצת גופה. מו) נמצאה הריאה נפוחה ועומדת. מז) צמקה הריאה מפחד אדם. מח) חסר הרגל בין מתחלת ברייתו בין שנחתך. מט) או שהיתה יתירה רגל. נ) ניטלה צומת הגידים. נא) ניטלה הכבד. נב) ניטל לחי העליון. נג) כוליא שהקטינה ביותר. נד) כוליא שלקתה. נה) כוליא שנמצאת בה ליחה. נו) כוליא שנמצאו בה מים עכורין אע"פ שאינן סרוחין. נז) כוליא שנמצאו בה מים סרוחין. נח) נפסק חוט השדרה. נט) נמרך מוח חוט השדרה ונתמסמס. ס) נקרע רוב הבשר החופה את הכרס. סא) נגלד העור שעליה. סב) נתרסקו איבריה מנפילה. סג) נדלדלו הסימנין. סד) נשתברו רוב צלעותיה. סה) נעקרו רוב צלעותיה. סו) נעקרה צלע אחת בחלייתה. סז) נעקרה חוליה אחת. סח) נשמט הירך מעיקרו. סט) חסרה הגולגולת כסלע. ע) נחבס רוב הגולגולת ונתרוצץ:

י אלו השבעים חוליים שאוסרין את הבהמה ואת החיה משום טריפה כבר נתבאר כל אחד מהן ומשפטיו. וכל שאפשר מהן שימצא בעוף באיברין המצויין לעוף ולבהמה דינו בבהמה ובעוף אחד הוא. חוץ מטריפות שבכוליא ושבטחול ושבאונות הריאה. מפני שהעוף אין לו חיתוך אונות כבהמה. ואם ימצא אין לו מנין ידוע. וטחול העוף עגול כמו עינב ואינו כטחול בהמה. וטריפות שבכוליא ושבטחול לא מנו אותן בבהמה כדי שיהיה כנגדן בעוף ולפיכך לא נתנו לכוליא שהקטינה שיעור בעוף וכן כל כיוצא בזה:

יא ושתי טריפות יש בעוף יתר על הבהמה ואע"פ שיש לה אותן האיברים. ואלו הן. עוף שנשתנו מראה בני מעיו מחמת האור. ועוף המים שניקב עצם ראשו:

יב ואין להוסיף על טריפות אלו כלל. שכל שאירע לבהמה או לחיה או לעוף חוץ מאלו שמנו חכמי דורות הראשונים והסכימו עליהן בבתי דיני ישראל אפשר שתחיה. ואפילו נודע לנו מדרך הרפואה שאין סופה לחיות:

יג וכן אלו שמנו ואמרו שהן טריפה אף על פי שיראה בדרכי הרפואה שבידינו שמקצתן אינן ממיתין ואפשר שתחיה מהן אין לך אלא מה שמנו חכמים שנאמר [\(דברים יז-יא\)](#) "על פי התורה אשר יורוך":

יד כל טבח שהוא יודע הטריפות האלו והרי הוא בחזקת כשרות מותר לו לשחוט ולבדוק לעצמו ולמכור ואין בזה חשש. שעד אחד נאמן באיסורין בין יש לו הנייה בעדותו בין אין לו הנייה בעדותו. וכבר ביארנו שאין לוקחין בשר מטבח ששוחט ובודק לעצמו בחוצה לארץ או בארץ ישראל בזמן הזה. אלא אם כן היה מומחה. ואם יצאת טריפה מתחת ידו מנדין אותו ומעבירין אותו ואינו חוזר לכשרותו עד שילך למקום שאין מכירים אותו ויחזיר אבידה בדבר חשוב או יוציא טריפה לעצמו בדבר חשוב:

הלכות שחיטה - פרק אחד עשר

א כל בהמה או עוף שנולד בהן ספק טרפות מטריפות אלו. כגון בהמה שנפלה ולא הלכה. או שנדרסה בידי חיה ואין ידוע אם האדים בשר כנגד בני מעים או לא האדים. או שנחבסה גולגלתה ואין ידוע אם רובה או מיעוטה וכיוצא בדברים אלו. אם היה זכר ושהה שנים עשר חדש הרי זו בחזקת שלימה כשאר כל הבהמות. ואם היתה נקבה עד שתלד. ובעוף

בזכר שנים עשר חדש. ובנקבה עד שתלד כל הביצים של טעינה הראשונה ותטעון טעינה שנייה ותלד :

ב ואסור למכור ספק טריפה זו לנכרי בתוך זמן זה שמא ימכרנה לישראל :

ג כל בהמה חיה ועוף בחזקת בריאים הם ואין חוששין, להם שמא יש בהן טריפה. לפיכך כשישחטו שחיטה כשירה אינן צריכין בדיקה שמא יש בהן אחת מן הטריפות. אלא הרי הן בחזקת היתר עד שיולד להן דבר שחוששין לו ואח"כ בודקין על אותו דבר בלבד :

ד כיצד כגון שנשמט הגף של עוף בודקין את הריאה שמא ניקבה. נפלה הבהמה בודקין אותה שמא נתרסקו איבריה. נתרצץ עצם הראש בודקין קרום של מוח שמא ניקב. הכה אותה קוץ או נזרק בה חץ או רומח וכיוצא בהן ונכנס לחללה חוששין לה וצריכה בדיקה כנגד כל החלל שמא ניקב אחד מן האיברין שתטרף בנקיבתן. וכן כל כיוצא בזה :

ה לפיכך ריאה שהעלתה צמחין או שנמצאו סירכות כמו חוטין תלויין ממנה ולדופן או ללב או לטרפס הכבד חוששין לה שמא ניקבה וצריכה בדיקה. וכן אם נמצא בה אבעבוע מלא לחה חוששין שמא נקב סימפון שתחתיו וצריכה בדיקה :

ו מן הדין היה על דרך זו שאם נמצאת הריאה תלויה בסירכות כמו חוטין. אם היו מן האום של ריאה ולדופן או שהיו ללב או לטרפס הכבד שחותכים את הסירכא ומוציאין את הריאה ונופחין אותה בפושרין. אם נמצאת נקובה טריפה. ואם לא נתבעבע המים הרי היא שלימה מכל נקב ומותרת וסירכא זו לא היתה במקום נקב או שמא ניקב קרום העליון בלבד. ומעולם לא ראינו מי שהורה כך ולא שמענו מקום שעושין בו כך :

ז ואע"פ שאלו הן הדברים הנראין מדברי חכמי הגמרא. המנהג הפשוט בישראל כך הוא. כששוחטין את הבהמה או את החיה קורעין את הטרפס של כבד ובודקין את הריאה במקומה. אם לא נמצאה תלויה בסרכא. או שנמצאה סרכא בין אוזן מאזני הריאה ולבשר שבמקום רביצתה בין בשר שבין הצלעות בין בשר שבחזה. או שנמצאה סירכא מאזן לאזן על הסדר או מן האום לאזן הסמוכה לה הרי אלו מתירין אותה :

ח ואם נמצא חוט יוצא מן האום של ריאה לאיזה מקום שימשך ואפילו היה כחוט השערה אוסרין אותה :

ט וכן אם היה מן הריאה חוט משוך ללב או לטרפס הכבד או לכיס הלב או לורדא. בין שהיה החוט מן האום של ריאה בין שהיה מן האוזן ואפילו

היה כחוט השערה אוסרין אותה. וכן ורדא שנמצאת דבוקה בכיסה או חוט יוצא ממנה לכיסה אוסרין אותה. וחוט היוצא מאזן לאזן שלא על הסדר אוסרין אותה:

י יש מקומות שמנהגן אם מצאו סירכא מן האוזן לבשר ולעצם שבצלעות והסרכא דבוקה בשתיהן אוסרין אותה. ואבא מרי מן האוסרין ואני מן המתירין. ומיעוט מקומות מתירין אפילו נדבקה בעצם לבדו ואני אוסר:

יא ויש מקומות שנופחין הריאה שמא יש בה נקב. ורוב המקומות אין נופחין שהרי לא נולד דבר שגורם לחשש. ומעולם לא נפחנו ריאה בספרד ובמערב אלא אם נולד לנו דבר שחוששים לו:

יב ודברים האלו כולן אינן על פי הדין אלא על פי המנהג כמו שביארנו. ומעולם לא שמענו במי שבדק עוף אלא אם נולד לו חשש:

יג מי ששחט את הבהמה וקרע את הבטן. וקודם שיבדוק את הריאה בא כלב או עכו"ם ונטל את הריאה והלך לו הרי זו מותרת. ואין אומרים שמא נקובה היתה או שמא דבוקה היתה. שאין מחזיקין איסור. אלא הרי זו בחזקת היתר עד שיודע במה נטרפה. וכשם שאין חוששין לקרום מוח ולשדרה וכיוצא בהן כך לא נחוש לריאה שאבדה. ואין בזה מנהג שדבר שאינו מצוי אין בו מנהג:

יד בא העכו"ם או הישראל והוציא הריאה קודם שתבדק והרי היא קיימת נופחין אותה ואף על פי שאין אנו יודעין אם היו שם צמחין או לא היו. מפני פישוט המנהג:

טו יש מקומות שאם נמצאו סרכות מדולדלות מן הריאה אע"פ שאינן דבוקות לא לדופן ולא למקום אחר אוסרין אותה. ודבר זה הפסד גדול הוא ואיבוד ממון לישראל. ומעולם לא נהגו זה לא בצרפת ולא בספרד ולא נשמע זה במערב. ואין ראוי לנהוג במנהג זה. אלא נופחין אותה בלבד אם נמצאת שלימה מן הנקב הרי זו מותרת:

הלכות שחיטה - פרק שנים עשר

א השוחט אותו ואת בנו ביום אחד הבשר מותר באכילה והשוחט לוקה שנאמר [\(ויקרא כב-כת\)](#) "אותו ואת בנו לא תשחטו ביום אחד". ואינו לוקה אלא על שחיטת האחרון. לפיכך אם שחט אחד משניהן ובא חבירו ושחט את השני חבירו לוקה:

ב איסור אותו ואת בנו נהג בכל זמן ובכל מקום בחולין ובמוקדשין. בין קדשים הנאכלין בין קדשים שאינן נאכלין. לפיכך הראשון ששחט בעזרה והשני בחוץ. או הראשון בחוץ והשני בעזרה. בין שהיו שניהן חולין או שניהן קדשים. בין שהיה אחד מהן חולין ואחד קדשים. זה ששחט אחרון לוקה משום אותו ואת בנו :

ג אין איסור אותו ואת בנו נהג אלא בשחיטה בלבד שנאמר [\(ויקרא כב-כח\)](#) **"לא תשחטו"** בשחיטת שניהן הוא האיסור. אבל אם נחר הראשון או נתנבל בידו מותר לשחוט. וכן אם שחט הראשון ונחר השני או נתנבל בידו פטור :

ד חרש שוטה וקטן ששחטו בינם לבין עצמן את הראשון מותר לשחוט שני אחריהם. לפי שאין שחיטתן שחיטה [\(כלל\)](#) :

ה השוחט את הראשון והרי הוא ספק נבלה אסור לשחוט השני. ואם שחטו אינו לוקה :

ו שחיטה שאינה ראויה לאכילה שמה שחיטה. לפיכך הראשון ששחט חולין בעזרה או טריפה או שור הנסקל ועגלה ערופה ופרה אדומה או ששחט לעכו"ם ובא האחרון ושחט את השני לוקה. וכן שחט הראשון את האחד ובא האחרון ושחט את השני והרי הוא חולין בעזרה או שור הנסקל או עגלה ערופה ופרה אדומה הרי זה לוקה :

ז שחטו לעכו"ם פטור משום אותו ואת בנו שהרי נתחייב בנפשו. ואם התרו בו משום אותו ואת בנו ולא התרו בו משום עכו"ם לוקה :

ח אין איסור אותו ואת בנו נהג אלא בבהמה טהורה בלבד שנאמר [\(ויקרא כב-כח\)](#) **"ושור או שה אותו ואת בנו לא תשחטו ביום אחד"**. ונוהג בכלאים. כיצד צבי שבא על העז ושחט העז ואת בנה לוקה. אבל העז שבא על הצביה אסור לשחוט אותה ואת בנה ואם שחט אינו לוקה. פרה ובנה אסרה תורה לא צביה ובנה :

ט היתה בת הצביה הזאת נקבה וילדה בן ושחט את הנקבה בת הצביה ואת בנה לוקה. וכן כלאים הבא ממין כבש וממין עז בין מכבש עם העז בין מעז עם הכבשה לוקה משום אותו ואת בנו :

י מותר לשחוט את המעוברת עובר ירך אמו הוא. ואם יצא העובר חי אחר שחיטה והפריס על גבי קרקע אין שוחטין אותו ביום אחד ואם שחט אינו לוקה :

יא איסור אותו ואת בנו נוהג בנקבות שזה בנה ודאי. ואם נודע ודאי שזה הוא אביו אין שוחטין שניהן ביום אחד ואם שחט אינו לוקה. שהדבר ספק אם נוהג בזכרים או אינו נוהג:

יב השוחט את הפרה ואחר כך שחט שני בניה לוקה שתי מלקיות. שחט את בניה ואחר כך שחט היא לוקה אחת. שחטה ואת בתה ואת בן בתה לוקה שתיים. שחטה ואת בן בתה ואחר כך שחט את הבת לוקה אחת בין הוא בין אחר:

יג שנים שלקחו שתי בהמות זה האם וזה הבת ובאו לדין. זה שלקח ראשון ישחוט ראשון והשני ימתין למחר. ואם קדם השני ושחט זכה וימתין הראשון עד למחר:

יד בארבעה פרקים בשנה המוכר בהמה לחבירו צריך להודיעו ולומר לו כבר מכרתי אמה או בתה לאחר לשחוט כדי שימתין זה האחרון ולא ישחוט עד למחר. ואלו הן ערב יום טוב האחרון של חג. וערב יום טוב הראשון של פסח. וערב עצרת. וערב ראש השנה:

טו במה דברים אמורים כשראה זה שלקח באחרונה נחפז לקנות והיה בסוף היום שחזקתו שהוא שוחט עתה. אבל אם היה ריוח ביום אינו צריך להודיעו שמא לא ישחוט אלא למחר:

טז והמוכר את האם לחתן והבת לכלה צריך להודיען. שודאי ביום אחד שוחטין וכן כל כיוצא בזה:

יז יום אחד האמור באותו ואת בנו היום הולך אחר הלילה. כיצד הרי ששחט ראשון בתחלת ליל רביעי לא ישחוט השני עד תחלת ליל חמישי. וכן אם שחט הראשון בסוף יום רביעי קודם בין השמשות שוחט השני בתחלת ליל חמישי. שחט ראשון בין השמשות של ליל חמישי לא ישחוט השני עד ליל ששי ואם שחט ביום חמישי אינו לוקה:

הלכות שחיטה - פרק שלשה עשר

א הלוקח אם על הבנים ושחטה. הבשר מותר באכילה ולוקה על שחיטת האם שנאמר **(דברים כב-ו)** "לא תקח האם על הבנים". וכן אם מתה קודם שישלחנה לוקה. ואם שלחה אחר שלקחה פטור:

ב וכן כל מצות לא תעשה שניתקה לעשה חייב לקיים עשה שבה ואם לא קיימו לוקה :

ג בא אחד וחטף האם מידו ושלחה או שברחה מתחת ידו שלא מדעתו לוקה שנאמר [\(דברים כב-ז\)](#) "שלח תשלח" עד שישלח מעצמו והרי לא קיים עשה שבה :

ד נטל אם על הבנים וקצץ אגפיה כדי שלא תעוף ושלחה מכין אותו מכת מרדות. ומשהה אותה אצלו עד שיגדלו כנפיה ומשלחה. ואם מתה קודם לזה או ברחא ואבדה לוקה שהרי לא קיים עשה שבה :

ה וכיצד משלח האם אוהו בכנפיה ומפריחה. שלחה וחזרה ושלחה וחזרה אפילו ארבע וחמש פעמים חייב לשלח שנאמר [\(דברים כב-ז\)](#) "שלח תשלח" :

ו האומר הריני נוטל את האם ומשלח את הבנים חייב לשלח את האם שנאמר [\(דברים כב-ז\)](#) "שלח תשלח את האם" :

ז לקח את הבנים והחזירן לקן ואח"כ חזרה האם עליהן פטור מלשלח. שלח את האם וחזר וצד אותה הרי זה מותר. לא אסרה תורה אלא לצוד אותה והיא אינה יכולה לפרוח בשביל הבנים שהיא מרחפת עליהן שלא ילקחו שנאמר [\(דברים כב-ז\)](#) "והאם רובצת על האפרוחים". אבל אם הוציאה מתחת ידו וחזר וצד אותה מותר :

ח שלוח האם אינו נוהג אלא בעוף טהור שאינו מזומן כגון יוני שובך ועלייה ועופות שקננו בפרדס שנאמר [\(דברים כב-ז\)](#) "כי יקרא". אבל המזומן כגון אווזין ותרנגולין ויונים שקננו בבית אינו חייב לשלח :

ט היו האפרוחין מפריחין שאינן צריכין לאמן או ביצים מוזרות אינו חייב לשלח. היו אפרוחין טרפות הרי אלו כביצים מוזרות ופטור מלשלח :

י זכר שמצאו רובץ על הקן פטור מלשלח. עוף טמא רובץ על ביצי עוף טהור. או עוף טהור רובץ על ביצי עוף טמא פטור מלשלח :

יא היתה רובצת על ביצים שאינן מינה והן טהורין הרי זה משלח. ואם לא שלח אינו לוקה. היתה האם טרפה חייב לשלחה :

יב שחט מקצת סימנין בתוך הקן קודם שיקחנה חייב לשלח ואם לא שלח אינו לוקה :

יג היתה מעופפת. אם כנפיה נוגעות בקן חייב לשלח. ואם לאו פטור מלשלח. היתה מטלית או כנפים חוצצות בין כנפיה ובין הקן הרי זה משלח. ואם לא שלח אינו לוקה :

יד היו שני סדרי ביצים וכנפיה נוגעות בסדר העליון או שהיתה רובצת על ביצים מוזרות ותחתיהן ביצים יפות או שהיתה אם על גבי אם. או שהיה הזכר על הקן והאם על הזכר הרי זה לא יקח ואם לקח ישלח ואם לא שלח אינו לוקה :

טו היתה יושבת בין האפרוחים או בין הביצים ואינה נוגעת בהן פטור מלשלח. וכן אם היתה בצד הקן וכנפיה נוגעות בקן מצדו פטור מלשלח :

טז היתה על שני בדי אילן והקן ביניהן רואין כל שאילו ינטלו הבדין תפול על הקן חייב לשלח :

יז היתה רובצת על אפרוח אחד או על ביצה אחת חייב לשלח. המוצא קן על פני המים או על גבי בעלי חיים חייב לשלח. לא נאמר [\(דברים כב-ו\)](#) "אפרוחים או ביצים" ולא נאמר [\(דברים כב-ו\)](#) "בכל עץ או על הארץ" אלא שדיבר הכתוב בהווה :

יח אסור לזכות בביצים כל זמן שהאם רובצת עליהן. לפיכך אפילו היתה רובצת על הביצים או על האפרוחים בעלייתו ושובכו אינן מזומנין. ולא קנה לו חצרו כשם שאינו יכול לזכות בהן לאחרים כך לא תזכה לו חצרו בהן ולפיכך חייב לשלח :

יט אסור ליטול אם על הבנים ואפילו לטהר בהן את המצורע שהיא מצוה. ואם לקח חייב לשלח. ואם לא שלח לוקה. שאין עשה דוחה לא תעשה ועשה. [\(ועשה\)](#) ולא עשה דוחה עשה :

כ המקדיש עוף לבדק הבית ופרח מידו והרי הוא מכירו ומצאו רובץ על האפרוחים או על הביצים לוקח הכל ומביאן לידי גזבר. שאין שילוח האם נוהג במוקדשין שנאמר [\(דברים כב-ז\)](#) "ואת הבנים תקח לדך" ואלו אינן שלך :

כא עוף שהרג את הנפש פטור מלשלח מפני שהוא מצווה להביאו לבית דין לדון אותו :

א מצות עשה לכסות דם שחיטת חיה טהורה או עוף טהור שנאמר [\(ויקרא יז-ג\)](#) "אשר יצוד ציד חיה או עוף אשר יאכל ושפך את דמו וכסהו בעפר". לפיכך חייב לברך קודם שיכסה בא"י אמ"ה אקב"ו על כיסוי הדם:

ב כסוי הדם נוהג במזומן ובשאינו מזומן. לא נאמר [\(ויקרא יז-ג\)](#) "אשר יצוד" אלא בהווה. ונוהג בחולין ולא במוקדשין. בין קדשי המזבח בין קדשי בדק הבית ואם עבר ושחטן אינו חייב לכסות את דמן:

ג שחט חיה ועוף ואחר כך הקדישן או הקדיש את הדם חייב לכסות:

ד כלאים הבא מבהמה וחיה וכן בריה שהיא ספק בהמה או חיה צריך לכמות ואינו מברך. השוחט לחולה בשבת חייב לכסות לאחר שבת וכן השוחט ספק או כלאים ביום טוב מכסה דמו לאחר יום טוב:

ה השוחט עופות ומיני חיה במקום אחד מברך ברכה אחת לכולן וכסוי אחד לכולן:

ו דם שנתערב במים אם יש בו מראה דם חייב לכסות ואם לאו פטור. נתערב ביין או בדם בהמה רואין אותן כאילו הם מים. אם אפשר שיראה מראה הדם שחייב לכסותו כשיעור זה אילו היה מים חייב לכסות הכל ואם לאו פטור:

ז כסהו ונתגלה אינו חייב לכסותו פעם אחרת. כסתהו הרוח אינו חייב לכסות. חזר ונתגלה אחר שכסתהו הרוח חייב לכסות:

ח דם הניתז ושעל הסכין אם אין שם דם אלא הוא חייב לכסות:

ט שחט ונבלע הדם בקרקע אם רישומו ניכר חייב לכסות. ואם לאו הרי זה כמי שכסתהו הרוח ופטור מלכסות:

י אין חייב בכסוי אלא דם שחיטה הראויה לאכילה שנאמר [\(ויקרא יז-ג\)](#) "אשר יאכל". לפיכך השוחט ונמצאת טרפה. או השוחט חולין בעזרה. או השוחט חיה ועוף שנגמר דינן לסקילה והשוחט ונתנבלה בידו פטור מלכסות. וכן חרש שוטה וקטן ששחטו בין לבין עצמן פטורין מלכסות דם שחיטתן:

יא במה מכסין בסיד ובגפסית בזבל דק ובחול דק שאין היוצר צריך לכותשו ובשחיקת אבנים וחרשים ובעורת של פשתן דקה ובנסורת חרשים דקה ובלבינה וחרסית ומגופה שכתשה שכל אלו מין עפר הן. אבל אם כפה עליו כלי או כסהו באבנים אין זה כיסוי שנאמר [\(ויקרא יז-ג\)](#) "בעפר":

יב לפיכך אין מכסים בזבל גס וחול גס וקמח וסובין ומורסן ושחיקת כלי מתכות לפי שאין אלו מין עפר. חוץ משחיקת הזהב בלבד שמכסין בהם מפני שנקרא עפר שנאמר [\(איוב כח-ו\)](#) "ועפרות זהב לו" ואומר [\(דברים ט-כא\)](#) "עד אשר דק לעפר":

יג מכסין בשיחור והוא פיח הכבשן ובכוחל ובנקרת פסילים ובאפר בין אפר עצים בין אפר בגדים אפילו אפר בשר שנשרף שהרי כתוב [\(במדבר יט-ז\)](#) "מעפר שריפת החטאת". ומותר לכסות בעפר עיר הנדחת:

יד השוחט צריך ליתן עפר למטה ואחר כך ישחוט בו ואחר כך יכסה בעפר אבל לא ישחוט בכלי ויכסה בעפר:

טו ומי ששחט הוא יכסה שנאמר [\(ויקרא יז-ג\)](#) "וכסהו בעפר". ואם לא כסהו וראהו אחר חייב לכסות שזו מצוה בפני עצמה ואינה תלויה בשוחט לבד:

טז וכשמכסה לא יכסה ברגלו אלא בידו או בסכין או בכלי כדי שלא ינהוג בו מנהג בזיון ויהיו מצות בזויות עליו. שאין הכבוד לעצמן של מצות אלא למי שצוה בהן ברוך הוא והצילנו מלמשש בחשך וערך אותנו נר ליישר המעקשים ואור להורות נתיבות היושר. וכן הוא אומר [\(תהילים קיט-קה\)](#) "נר לרגלי דבריך ואור לנתיבותי":

נגמר ספר חמישי והוא ספר קדושה ומנין פרקיו שלשה וחמשים. הלכות איסורי ביאה שנים ועשרים פרקים: הלכות מאכלות אסורות שבעה עשר פרקים: הלכות שחיטה ארבעה עשר פרקים: ובכאן נשלם החלק השני. ה' במעגלי צדק ינחני: